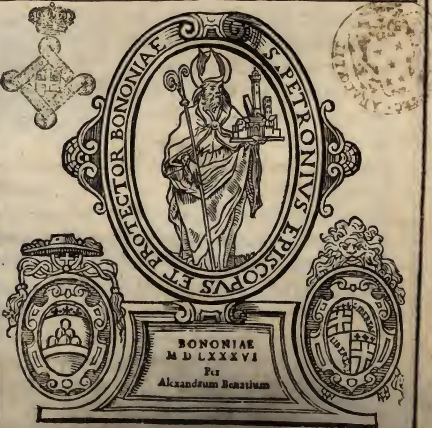
Digitized by Google

31
4 D
1

CAROLI SIGONII

DE EPISCOPIS BONONIENSIBVS LIBRI QVINQVE.

314 D 1

AD LECTOREM.

HANC de Epiſcopis Bononienſibus hiſtoriam Carolus Sigonius in gratiam Illuſtriſsimi Cardinalis Palæoti aliquot abhinc annis elaborauerat: eidemq; cum ſuis indicibus probè deſcriptam obtulerat. in dies tamen aliquid fortaſſe additurus, niſi fuiſſet morte præuentus: vt homo erat exactiſsimæ diligentiæ, ac vndiq; ſemper expiſcabatur, quod aliquo pacto poſſet operi locupletando congruere. Poſtea verò multis cùm doctrina, tùm iudicio præſtantibus viris hic liber ita probatus fuit, vt diutiùs prælo non denegandum cenſuerint. quorum conſilio ipſe etiam Cardinalis libentiſsimè aſſenſit: quippe qui amici benè de ſe meriti lucubrationem latere, minimè æquum exiſtimet;

& res Eccleſiæ ſuæ ex omni parte illuſtrari quàm maximè cupiat. Eius igitur mandato impreſſus in lucem prodit, atque hoc præcipuè tempore, quo primum Prouinciale Concilium Bononiæ celebrabitur: vt ex antiqua, & Epiſcoporum continuata ſerie, multarumq́ rerum ad pietatem, ac religionem pertinentium incrementis, Metropolitanæ huius eccleſiæ dignitas Prouincialibus etiam ſuis innoteſcat, quo magis eorum beneuolentia, atque animi ſtudium erga illam excitetur: vtq́ ipſis Prouinciæ Epiſcopis huiuſmodi pium laborem in ſuis eccleſijs æmulandi præbeatur occaſio.

✠

CAROLI

CAROLI SIGONII DE EPISCOPIS BONONIENSIBVS LIBER I.

Ad Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum in Chriſto Patrem Dominum Gabrielem Palæotum. S. R. E. Presbyterum Cardinalem, atque Archiepiſcopum I. Bononienſem, & Principem.

QVI ſingularum eccleſiarum epiſcopos noſſe, ac diſtinctas eorum ætates, actaque diligenter percipere cupiunt, Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Domine, ij pie inprimis, ac Catholice admodum ſeſe gerunt. Etenim antiqua dignitatis epiſcopalis in vrbe aliqua inſtitutio vetuſtam ſane Chriſti fidelium in ea floruiſſe copiam arguit, & continuata antiſtitum in eadem per ſingula temporum interualla ſucceſſio haud dubie perpetuo, & nunquam interrupto tenore fidem ibi Catholicam eſſe celebratam oſtendit aduerſus eos, qui temere vetuſtum hunc doctrinæ ordinem perturbare, & diuerſa aliquando, atque nunc, in Eccleſia tradita eſſe dogmata, docere contendunt. Itaque priſci illi ſanctæ Eccleſiæ proceres, viri longe omnium prudentiſsimi non ſine ratione ſanxerunt, vt eis maxime ciuitatibus epiſcopi traderentur, apud quas multitudo fidelium ſuccreuiſſet, & quia conti-

nentem Catholicorum antiſtitum ſeriem ad contutandas hæreſes in primis pertinere putarunt, non ſolum nomina ſingulorum in tabulas baſilicarum referri, ſed etiam eorum imagines in ſuis effingi Epiſcopijs voluerunt. Neque id ab re: ſunt enim epiſcopi loco apoſtolorum, quos Eccleſia filios quidem genuit, verum à populis coli loco parentum inſtituit, vt quamuis apoſtolos non viderent, tamen apoſtolis omnino ſe non carere ſentirent. Vnde S. Auguſtinus ad Eccleſiam dixit. *Ne putes te deſertam, quia non vides Paulum, quia non vides Petrum, quia non vides illos, per quos nata es. de prole tua creuit tibi paternitas. pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, conſtitues eos principes ſuper omnem terram.* Quis autem dubitat, crebra recordatione, conſpectuque parentum filios ipſos ad honeſtam eorum imitationem incitari, & ſalutarem ſimul æmulationem accendi? Quamobrem ſic ſtatuo, Reuerendiſsime Pater, Pietatem veſtram cum in ceteris epiſcopalis officij partibus hucuſque diligentiſſime, tum vero in hac prudentiſſime ſe geſſiſſe, quòd deceſſorum ſuorum monumenta ſibi indaganda, eaque poſteris prodenda exiſtimauit. Neque enim ſolum eccleſiæ ſuæ ſaluti vetere ſanctorum patrum memoria renouanda proſpexit, ſed etiam dignitati patriæ ſuæ conſuluit. ſiquidem ſatis conſtat, quibus in vrbibus antiquitus præfecti epiſcopi ſunt, eas tum haud modicas ciuitates, ince-

Pſal. 44.

lebresve fuiſſe. Etenim decreto pontificio cautum erat, ne ciuitatibus niſi fidelium copia affluentibus epiſcopi præberentur, ne dignitas eorum vileſceret, quam inter omnes ſplendeſcere oporteret. Bononia vero cum floreat omni genere laudis, tamen hanc habet eximiam, quòd à primis temporibus epiſcopalem dignitatem adepta eſt. Quod vero Pietas veſtra hoc mihi potiſſimum negocij dederit, vt eos è veteribus monumentis eruerem, ac litteris cuſtodirem, officio me illo quidem honeſtiſſimo, verum longe omnium grauiſſimò, onerauit. Itaque vt mihi perhonorificum eſſe arbitror, me ab Amplitudine veſtra operarium non inutilem iudicatum, qui in ſancta hac Domini vinea laborarem, ſic dolore maximo angor, me ei potiſſimum parti colendæ eſſe præpoſitum, cuius inculta aſperitas omnem prope vinitoris diligentiam, ſtudiumque repudiet. Quanquam enim vetera pleraque & huius, & vicinarum ciuitatum tabularia hoc nomine perluſtraui, non omnes tamen Bononienſis eccleſiæ epiſcopos reperi, quòd nonnullos graui duriſſimorum temporum iniuria ex omni prope memoria hominum deletos offendi. Quos vero eruere potui, eos bona fide, ipſis etiam notatis, vnde hauſiſſem, fontibus, indicaui; eo animo, vt reliquos in lucem proferrem, cum Deo largiente expiſcatus fuiſſem. Quòd ſi qua in re ad coniecturas confugere opus habui, quod in ipſa

antiquitate concipienda ſæpe neceſſe eſt, ne hoc quidem mihi diſſimulandum, ne incerta pro certis afferrem, exiſtimaui. Quod ipſum S. etiam Gregorium epiſcopum Turonenſem in anteceſſoribus ſuis ex breuiore multo temporis ſpatio conquirendis feciſſe quondam animaduerti. Vt autem opus hoc, quoad poſſem, ornarem, ac iuſto piorum hominum ſtudio inſeruirem, vnà etiam totius Bononienſis eccleſiæ hiſtoriam texui, ideſt vetera inſtituta, atque exempla cultæ ab hac ciuitate religionis, & adhibitæ erga Deum, & B. Virginem pietatis collegi, eaq. illo ordine, qui maxime lectoris retinere animum poſſet, explicui. Verum inuocato diuino numine aggrediamur.

ECCLESIAE Bononienſis magnum iam inde ab initio decus, ac ſumma dignitas fuit. Nam & ciuitas fidem Chriſtianam vix dum ortam arripuit, epiſcopoſque antiquitus, & quidem ſingulari ſanctitate præditos habuit, & eccleſia multis martyribus, ac confeſſoribus honeſtata, ac præclaris ſubinde pontificum, atque Imperatorum decorata beneficijs fuit. quibus non modo commodis eius, ſed etiam ornamentis eſt opportune conſultum. Sacrum porro Euangelium Bononienſibus primum tradidiſſe S. Apollinaris putatur. Is enim S. Petri principis apoſtolorum diſcipulus, atque ab

eo Roma Rauennam epiſcopus deſtinatus CHRI- anno Chri-
STVM primus in Aemilia prædicauit, in qua præ- ſti.
cipue Bononia fuit, vt ij docuerunt, qui vitam eius memoriæ prodiderunt, quam ille anno Chriſti ſeptuageſimo quarto Imperante Veſpaſiano X Kal. 74
Auguſti ſacro martyrio terminauit. Quæ vero S. Apollinaris fundamenta fidei iecit, ea poſt alij à Romanis, vt aſſolebat, pontificibus miſſi altius eduxerunt quouſque populus ad iuſtum numerum Chriſtianorum prouectus dignus, qui à proprijs præſulibus regeretur, eſt iudicatus, à quibus demum eccleſia ad id, de quo dicturi ſumus, dignitatis faſtigium eſt elata. Ceterum Chriſtianam Eccleſiam initio iam inde ab apoſtolorum memoria ducto clerici tantummodo tenuerunt, qui ſacra fidelibus miniſtrarunt. Clero inde adiecti monachi ſunt, qui meditationibus diuinis intenti ſolitaria ſibi plerunque extra vrbes vitæ domicilia compararunt (quorum diffluentem denique diſciplinam arctis admodum legibus S. Benedictus aſtrinxit.) Poſt autem Canonicos regula ſeuerioris vitæ deuinctos ſanctus, vt fertur, Auguſtinus induxit. qui ſe quoque monachorum exemplo in cœnobia rettulerunt. Atque hi quidem ordines cum ſoli fermè per mille amplius annos Eccleſiam obtinerent, fœcundum vt pontificum Rom. ſic epiſcoporum quoque ſeminarium extiterunt. Vnde iure Seuerus ſcripſit, ſe pleroſque

ex monachis S. Martini ſocijs epiſcopos conſpexiſſe. Primos autem vrbium epiſcopos ipſi pro poteſtate Rom. Pontifices allegere. deinde permiſſu pontificum clerus, populuſque ſublegit, quorum maxime vitam, doctrinamque laudauit, haud ferme quenquam niſi è clero, & cœnobijs ſumens, quæ tum maiore ex parte ipſi locorum incolæ celebrabant. Cuius rei documento cum illa comitia ſunt, quibus S. Ambroſius Mediolani epiſcopus à populo declaratus eſt, de quibus presbyter ſcripſit Paulinus, tum ea, quibus eccleſia Turonenſis S. Martino mandata eſt. de quibus ſic Seuerus. *Sub idem tempus Martinus ad epiſcopatum Turonicæ eccleſiæ petebatur, ſed cum erui à monaſterio ſuo facile non poſset, Ruricius quidam vnus ex ciuibus vxoris languore ſimulato ad genua illius prouolutus vt egrederetur, obtinuit. Ita diſpoſitis iam in itinere ciuium turbis ſub quadam cuſtodia ad ciuitatem vſque deducitur. mirum in modum incredibilis multitudo non ſolum ex illo oppido, ſed etiam ex vicinis vrbibus ad ſuffragia ferenda conuenerat. vna omnium voluntas, eadem vota, eademq. ſententia, Martinum epiſcopatu eſse digniſſimum, felicem fore tali eccleſiam ſacerdote. pauci tamen, & nonnulli ex epiſcopis, qui ad conſtituendum antiſtitem fuerant euocati, impie repugnabant, dicentes ſcilicet contemptibilem eſse perſonam, indignum eſse epiſcopatu hominem vultu deſpicabilem, veſte ſordidum, crine deformem. ita à populo ſententiæ ſanioris hæc illorum irriſa dementia eſt,*

qui

qui illuſtrem virum dum vituperare cupiunt, prædicabant. Ex quibus efficitur, Bononiæ item epiſcopos priſcis temporibus à clero, populoque, & quidem aut ex clero, aut ex monaſterijs, ideſt ex ipſa plerunque ciuitate fuiſſe lectos. Eos vero haud vlla ferme litterarum monumenta, verum ipſamet nobis potiſſimum eccleſia tradidit, dum annua illorum natalicia pie celebrare perrexit. verum annos, diesque ſedium, aut interualla ordinationum non prodidit, quæ ijs temporibus ſæpe magna intercesſerunt. Verum & hæc, & eiuſmodi alia detrimenta æquo animo patiamur, vt aliquando tandem ad extrema, quæ vt certiora, ſic nobiliora ſunt, veniamus.

anno Chriſti.

S. ZAMA.

IMPERANTE igitur Gallieno anno Chriſti ducenteſimo ſeptuageſimo Zama à S. Dionyſio pontifice ordinatus Bononiam primus omnium venit, ac benignè à Chriſtianis, qui tum erant, exceptus ſede in ſuburbio poſita ad eum, vt fertur, locum, vbi poſtea ædes S. Felicis condita fuit, diſciplinam, fidemque Chriſti inter Gentiles, quoquomodo potuit, propagauit. mortuus autem creditur ante annum tercenteſimum, cum confeſſor vocetur: quia ſi ad tercenteſimum primum ſpiritum produxiſſet, ſine dubio in perſecutione Diocletiani inter primos excruciatus ſacro martyris nomine inſignitus fuiſſet. Humatus certe in eodem loco eſt, vbi conſedit. Dies eius ab eccleſia I X. Kal. Februarij celebratur. 270

PERSECVTIO DIOCLETIANI.

VAccaſſe inde ſedes per annos ipſius perſecutionis exiſtimatur. Hæc vero crudeliſsimo Diocletiani, & Maximiani Imperatorum imperio anno tercenteſimo primo incæpta vſque ad tercenteſimum vndecimum ſæuijt. atque interim vniuerſa Eccleſia fuga, pauore, planctuque referta, cum 301

Anno Chriſti. multos alios, tum præcipue Bononiæ Hermetem, Agæum, & Caium, Proculum, Vitalem, & Agricolam homines præ ceteris Chriſtum conſtantiſſime profitentes, extinxit. Omnium meminere Beda, & Vſuardus. Proculi vero, Vitalis, & Agricolæ S. Paulinus epiſcopus Nolanus, qui anno quadringenteſimo triceſimo primo obijt, Natali IX his verſibus.

His ſocij pietate, fide, virtute, corona
Martyres Agricola, & Proculo Vitalis adhærens.
Vitalem, Agricolam, Proculumque Bononia condit.
Quos iurata fides pietatis in arma vocauit,
Proque ſalutiferis texit victoria palmis.
Corpora transfixos trabalibus inclyta clauis.

Ceterum exitum SS. Vitalis, & Agricolæ S. Ambroſius hoc modo expoſuit. *Cum S. Vitalis cogeretur à perſequentibus, vt Chriſtum negaret, & ille amplius profiteretur Dominum Ieſum Chriſtum, omnia tormentorum genera in eum exercentes, vt non eſſet in corpore eius ſine vulnere locus, orationem fudit ad Dominum, dicens. Domine Ieſu Chriſte, ſaluator meus, & Deus meus, iube ſuſcipi ſpiritum meum, quia iam deſidero, vt accipiam coronam, quam angelus tuus ſanctus mihi oſtendit. Et completa oratione emiſit ſpiritum. Sanctus uero Agricola mitior habebatur moribus, vt ab ipſis etiam inimicis diligeretur. Ideoque differebant eius paſſionem. Sed hæc perſecutorum honorificentia omni erat immanitate acerbior, quæ inuidebat martyrium. Denique vbi non acquieuit S. Agricola, crucifi-*

xus

xus eſt, vt aduertamus, illas blanditias eorum, non ſedulitatis fuiſse, ſed fraudis: ſupplicio ſerui dominum terrere voluerunt. & poſt: *Collegimus martyris clauos, ſanguinem triumphalem, & crucis lignum.* Sancti vero Proculi finem ſic vetus prodit hiſtoria à S. Antonino in Chronicis repetita, licet res non in Diocletiani, ſed in Iuſtini tempora referatur. Sed Paulini apud omnes potior eſſe debet auctoritas. *Cum Marinus ab Imperatore Bononiam ad exercendam in Chriſtianos perſecutionem miſsus rem pro poteſtate crudeliſsime gereret, Proculus miles Chriſtianus rei indignitate permotus ſecuri ſub veſte recondita ſub noctem domum illius adit, ac ſecrete admiſſus, ſermone, quem poſtularat, omiſso ſecurim in caput eius adigit, atque eo proſtrato tacitus abit. Nece inde comperta Proculus indicio cuiuſdam Hebræi proditus, ac deprehenſus, cum ſe illius cædis auctorem fuiſse gloriaretur, & ipſe gladio obtruncatus eſt. Quod autem mirabile fuit, ſurgens caput ſuum manibus dicitur collegiſse, atque vſque ad eum locum detuliſse, vbi poſtea ædes ei cum monaſterio eſt conſtituta.* Hermes, Ageus, & Caius, pridie Nonas Ianuarij paſsi ſunt, Proculus Kal. Iunijs, Vitalis, & Agricola pridie Nonas Nouembris. atque ita dies eorum eccleſia celebrat. Corpora eorum inſcijs Chriſtianis inter ſepulchra Iudæorum fuere proiecta. Monſtrantur adhuc loca crucibus lapideis ad perennem rei memoriam inſignita, vbi ſinguli ſacro martyrio eſſe dicuntur affecti.

Anno Chriſti.

anno Chriſti.

S. FAVSTINIANVS.

312 ANNO inde tercenteſimo duodecimo Conſtantinus Imperator Maxentio tyranno deleto Italiam, ac Romam in poteſtatem adduxit, ac Chriſtianus effectus lucem tandem pacis optatiſſimæ attulit. Itaque, vt ſumma erat pietate ornatus, non ſacras ſolum Deo ædificari baſilicas iuſſit, multiſque ipſe in locis extruxit, ſed magno etiam in honore ipſos baſilicarum antiſtites habuit. Quare vt reliquæ ciuitates, ſic Bononia quoque ſæua perſecutionis tempeſtate defuncta Epiſcopum ſibi aſciuit. Hic vero S. Fauſtinianus fuit, qui relliquias Chriſtianorum ſuperiore Eccleſiæ naufragio diſſipatas iudicatur vndique collegiſſe, ac Conſtantini inſtituto ædificandam baſilicam præparaſſe. Fieri etiam poteſt, vt idem ſynodo Romanæ inter centum ſexdecim Epiſcopos interfuerit, quos S. Iulius pontifex ad confirmandum Nicænum Concilium contra Arrium anno tercenteſimo triceſimo ſeptimo aduocauit. Situs eſt autem in eodem monumento, quo Zama. quod adhuc ad S. Felicem cum hoc titulo viſitur. *Hic requieſcunt corpora Zamæ primi epiſcopi, & Fauſtiniani ſecundi ciuitatis Bononiæ*. Memoria agitur III Kal. Februarij.

anno Chriſti.

S. BASILIVS.

S. Inde Baſilius celebratur, quem conijcere poſſumus circa annum tercenteſimum quinquageſimum inijſſe. Hic potuit inter quadringentos Catholicos occidentalis eccleſiæ epiſcopos Ariminenſi Concilio intereſſe anno tercenteſimo quinquageſimo nono, qui ab Arrianis illuſi ſunt. Idem etiam baſilicam aut inchoauit, aut certe à Fauſtiniano inchoatam perfecit, ac SS. Petro, & Paulo apoſtolis, Conſtantinum imitatus, dicauit in campo extra vrbem, qui nunc Platea S. Stephani nominatur, vt alio loco probabitur. atque ibi fortaſſe conditus fuit. neque enim alibi memoratur. Diem eius eccleſia celebrat VIII Idus Martias.

350

359

S. EVSEBIVS.

S. Euſebius inde circa annum tercenteſimum ſeptuageſimum eccleſiam creditur accepiſſe, non ſolum S. Ambroſij epiſcopi Mediolanenſis æqualis, ſed ſumma etiam cum eo familiaritate coniunctus. Ambroſius autem Liguriæ, atque Aemiliæ Conſularis à Valentiniano Imperatore præpoſitus Mediolani anno 370

tercen-

anno Chriſti. tercenteſimo ſexageſimo nono ſedebat, cum ciues ſtudijs inter ſe de epiſcopo ſublegendo certabant. Cum autem res conuenire non poſſet, tum Ambroſius, quanquam adhuc Catechumenus, puero præeunte, à populo acclamatus eccleſiam, licet inuitus, accepit. atque in ea adminiſtranda egregium ſe poſtea virum, ac præclarum antiſtitem præbuit. Tulit autem, vel effudit potius ætas illa ingentem numerum epiſcoporum virtute, ac ſanctitate præſtantium. quos, vt verbis vtar Ammiani, *tenuitas edendi, potandique parciſsime, vilitas indumentorum, ſupercilia humum ſpectantia perpetuo numini, veriſque eius cultoribus vt puros commendabant, & verecundos.* Eiuſmodi vero fuit quoque S. Martinus. de quo epiſcopo Turonenſi creato ſic ſcripſit Seuerus. *Idem conſtantiſsime perſeuerabat, qui prius fuerat. eadem in corde eius humilitas, eadem in ueſtitu eius vilitas erat. atque ita plenus auctoritatis, & gratiæ implebat epiſcopi dignitatem, vt non tamen propoſitum monachi, virtutemque deſereret. aliquandiu adhærente ad eccleſiam cellula vſus eſt, deinde cum inquietudinem frequentantium ferre non poſſet, duobus extra ciuitatem millibus monaſterium ſibi ſtatuit.* Huius vero monaſticæ epiſcopi vitæ auctor præcipuus S. Euſebius Vercellenſis epiſcopus extitit. qui, vt S. Ambroſius in epiſtola ad Vercellenſes ſcriptum reliquit, *primus in Occidentis partibus monaſterij continentiam, & eccleſiæ diſciplinam, diuerſa inter ſe, coniunxit, vt & in*

ciuitate poſitus inſtituta monachorum teneret, & eccleſiam anno Chriſti.
regeret ieiunij ſobrietate. Ceterùm Ambroſius acriter prædicare puellarum ſacratam Deo virginitatem aggreſſus præcipuè Bononienſes ipſos permouit. ſiquidem Euſebio epiſcopo auctore virgines ipſi ſuas paſſim Mediolanum velandas miſerunt. Cuius rei ipſe ſic meminit in libro de Virginibus anno tercentesimo ſeptuageſimo ſecundo, ideſt triennio, vt ipſe 372
inquit, poſtquam epiſcopus fuerat deſignatus. *De Bononienſi ſacrandæ virgines veniunt, vt hic velentur. magnam rem videtis, hic tracto, alibi perſuadeo.* Item. *Quid de Bononienſibus virginibus loquar, fœcundo pudoris agmine, quæ mundanis ſe delicijs abdicantes ſacrarium virginitatis incolunt ſine contubernali ſexu contubernali pudore prouectæ ad vicenarium numerum, & tricenarium fructum, relictoque parentum hoſpitio tendunt in tabernaculis indefeſſæ milites caſtitatis?* Significat inde Euſebium ſuæ ſententiæ ſuffragatum, cum addit: *Adeſt piſcator eccleſiæ Bononienſis aptus ad hoc piſcandi genus.* Inde anno tercenteſimo octageſimo primo Euſebius ſyno- 381
dum Aquileienſem vnà cum S. Ambroſio inijt, ac contra Arrianos quoſdam hanc ſententiam dixit. *Non ſufficit, quòd filium Dei vnigenitum confiteris, nam hoc omnes confitentur, ſed hoc mouet, quòd Arrius dixit, Dominum ſolum patrem, ſolum uerum, negauit filium Dei Dominum verum, tu ſimpliciter filium Dei verum confiteris.* Poſtero S. Ambroſius Eugenium tyrannum

anno Chriſti. impium cauens Bononiam venit, atque hic diuinitus monitus corpora ſanctorum martyrum Vitalis, & Agricolæ adhuc Chriſtianis ignota inter ſepul-
382 chra Iudæorum inuenit, eaque in baſilica condidit. De hac vero re ſic ipſe in Exhortatione ad Virgines ſcripſit. *Bononiæ martyris exuuias requirebamus, tanquam inter ſpinas roſam legentes. circunſundebamur Iudæis, cum ſacræ relliquiæ eueherentur. aderat populus eccleſiæ cum plauſu, & lætitia. dicebant Iudæi: Flores viſi ſunt in terra, cum viderent martyres. dicebant Chriſtiani: Tempus inciſionis adeſt, iam qui metit, mercedem accipit, alij ſeminauerunt, & nos metimus martyrum fructus. Iterum audientes Iudæi vocem plaudentis eccleſiæ dicebant inter ſe: Vox turturis audita eſt in terra noſtra, vnde bene lectum eſt. Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat ſcientiam. Dies diei, Chriſtianus Chriſtiano, nox nocti, Iudæus Iudæo. Indicabant ergo Iudæi, quòd haberent ſcientiam martyrum, ſed non ſcientiam verbi. Nos legimus martyris clauos, & multos quidem, nam multo plura fuerunt vulnera, quàm membra. Clamare martyrem diceres ad populum Iudæorum, cum clauos eius colligeremus, mitte manus tuas in latus meum, & noli eſse incredulus, ſed fidelis. collegimus martyris clauos, ſanguinem triumphalem, & crucis lignum.* Inde Florentiam profectus aliquot horum martyrum relliquias ſecum delatas Iulianæ ipſarum, ad quas ſcribit, virginum matri donauit, atque in æde, & altari ab ea conſtructis repoſuit, tem-

plumque

plumque dedicauit, vt ipſe inquit. *Qui ad conuiuium magnum inuitantur, apophoreta ſecum referre conſuerunt. Ego ad Bononienſe inuitatus conuiuium, vbi ſancti martyris celebrata translatio eſt, apophoreta vobis plena ſanctitatis, & gratia reſeruaui. Apophoreta autem ſolent habere trium phos principum, & hæc apophoreta triumphalia ſunt. Chriſti enim noſtri principis triumphi ſunt martyrum palmæ. Nec vero huc dirigebam iter, ſed quia à vobis petitus ſum, debui mecum deferre, quæ alijs parabantur, ne minor ad vos venirem, vt quod in me minus eſt, quàm præſumebatur, in martyre plus inueniretur. martyri nomen Agricola eſt. cui Vitalis ſeruus fuit ante, nunc conſors, & collega martyrij.* inde ſubijcit: *Detuli ergo vobis munera, quæ meis legi manibus, ideſt crucis trophæa. cuius gratiam in operibus agno ſcitis. nos legimus martyris clauos. collegimus ſanguinem triumphalem, & crucis lignum. Hæc ſanctæ viduæ negare non potuimus poſtulanti. Munera itaque ſalutis accipite, quæ nunc ſub ſacris altaribus reconduntur. Ea igitur vidua ſancta eſt Iuliana, quæ hoc Domino templum parauit, atque obtulit, quod hodie dedicamus.* & ad extremum: *Te nunc Domine precor, vt ſupra hanc domum tuam, ſuper hæc altaria, quæ hodie dedicantur, quotidianus præſul intendas.* Hæc autem ita accipienda eſſe docuit etiam Paulinus presbyter in vita eius, qui ita ſcripſit. *Ambroſius relicto Mediolano migrauit Bononiam, atque inde Fauentiam vſque perrexit. vbi cum aliquantis degeret diebus, inuitatus à Florentinis ad Tuſciam deſcendit. qua ciuitate*

anno Chriſti.

anno Chriſti. *baſilicam conſtituit. in qua depoſuit relliquias martyrum Vitalis, & Agricolæ, quorum corpora in Bononienſi ciuitate leuauerat. quæ cum deponerentur ſub altari, quod in eadem baſilica conſtitutum eſt, magna illic totius plebis ſanctæ lætitia, atque exultatio fuit, pœnæ dæmonum, confitentium merita.* Eodem etiam tempore Euſebius exemplum S. Ambroſij ſequutus monaſterium vnum SS. Vitali, & Agricolæ creditur erexiſſe, itemque alterum S. Proculo martyri. nam relliquiæ ſanctorum Hermetis, Agæi, & Caij ad Crucem S. Vitalis collocatæ feruntur. Idem etiam cum alijs Aemiliæ epiſcopis adeſſe potuit ſynodo à S. Ambroſio Mediolani anno ter-
387 centeſimo octogeſimo ſeptimo habitæ aduerſus eos, qui temere ſacrarum virginum connubia inducebant. quam etiam S. Geminianus epiſcopus Mutinenſis iniuit. Eodem ſedente anno tercenteſimo
396 nonageſimo ſexto ſepulti ſunt in baſilica duo pueri Chriſtiani cum his verbis in lapide ſculptis, qui adhuc ibi extat. *Hic requieſcent duo fratres innocentes Conſtantius Neofitus, qui vixit annis* VIII. M. II. D. VI. *depoſitus. Id. Nob. Conſ. DD. NN. Arcadi. & Honori. Augg. Iuſtus Fidelis, qui vixit annis* VII. in qua eadem ipſe, vt opinor, humatus eſt.

Anno Chriſti.

S. FELIX Mediolanenſis.

EVſebio S. inde Felix ſucceſsit. Hic Mediolanenſis fuit, diſcipulus, & diaconus S. Ambroſij, & condiſcipulus S. Venerij. ac morti S. Ambroſij anno trecenteſimo nonageſimo ſeptimo affuit. poſt autem eo tempore Bononienſem eccleſiam rexit, quo Mediolanenſem S. Venerius, qui S. Simplicianum S. Ambroſij ſucceſſorem excipiens anno quadringenteſimo primo inijt, atque longius illo vitam, S. Zenobio eccleſiam Florentinam adminiſtrante, produxit. ſic enim ſcripſit Paulinus. *Cum in extrema parte porticus, in qua iacebat S. Ambroſius, in imo poſiti Caſtus, Polemius, Venerius, & Felix tunc diaconi ſecum tractarent voce ita repreſſa, vt vix inuicem ſe audirent, quis poſt obitum illius epiſcopus ordinandus eſſet, atque tum de nomine Sancti loquerentur Simpliciani, Ambroſius, tanquam intereſſet tractatui, cum longe poſitus ab ipſis iaceret, approbans exclamauit ter, Senex, ſed bonus. Defuncto autem eo non alius ei ſucceſſit in ſacerdotio. cui Simpliciano Venerius ſucceſſor fuit. Felix vero nunc vſque Bononienſem regit eccleſiam.* Hic creditur monaſterium vnum SS. Geruaſio, & Protaſio, alterumque SS. Felici, & Nabori martyribus, quorum incognita corpora S. Ambroſius Mediolani eruerat, extruxiſſe, ac S. Paulino

401 (margin, beside "Ambroſij ſucceſſorem excipiens anno quadringen-")

Anno Chriſti. epiſcopo Nolano relliquias Sanctorum Proculi, Vitalis, & Agricolæ permiſiſſe. quibus ille Nolanam baſilicam exornauit. vt ipſe Natali I X ſupra citatis verſibus prodidit. Inde à Ioanne Imperatore, qui biennio rerum poſt Honorium Rauennæ potitus
424 eſt, anno quadringenteſimo viceſimo quarto monaſterium S. Mariæ in monte Palenſe accepit, qui nunc mons Oualus dicitur, atque ita ante annos quadringentos in veteribus tabulis nominatur. Neque alia Imperatoriæ donationis huic eccleſiæ factæ vetuſtior memoria reperitur. cuius conſuetudinis quanquam nullum ante reges Longobardos in tabularijs Italiæ animaduerti veſtigium, fit tamen, vt eius antiquiorem fuiſſe auctorem Conſtantinum exiſtimem, quem conſtat omnium erga eccleſias fuiſſe liberaliſsimum. Felix anno quadringenteſimo vi-
429 ceſimo nono mortuus in æde SS. Felicis, & Naboris à ſe condita ſitus eſt. Honos ei anniuerſarius pridie Nonas Decembris habetur.

S. PETRO-

anno Chri-ſti.

S. PETRONIVS Conſtantinopolitanus.

MOESTA interim de tanti epiſcopi obitu ciuitate, ac valde de alterius ſubrogatione ſolicita, cum nemo reperiretur dignus, qui Felici ſufficeretur, eius rei iudicium ad Cæleſtinum pontificem eſt reiectum. atque eo nomine Romam legatio miſſa. Erat ea tempeſtate apud Theodoſium Petronius ciuis Conſtantinopolitanus, Petronij, vt ſcribit Gennadius, clariſsimi viri, quippe qui præfectus prætorio fuerat, filius, vir magna vitæ ſanctitate præditus, & in monachorum ſtudijs mirifice iam inde ab adoleſcentia exercitatus. Siquidem vitas patrum litteris erat perſecutus eorum, qui in Aegypto vitam egiſſent. quas velut ſpeculum, & normam, inquit, profeſsionis ſuæ monachi amplectuntur. Hunc igitur Petronium Theodoſius (quemadmodum in commentario Vitæ eius antiquiſsimo Bononiæ legitur) ſpectatæ fidei, atque prudentiæ virum, ac ſibi & ipſius, & patris nomine carum, Legatum Romam deſtinauit, cum pontifex de hæreſi à Neſtorio epiſcopo Conſtantinopolitano excitata eſſet monendus, qui duas in Chriſto perſonas confingebat, Forte autem accidit, vt quo tempore legati Bononienſium epiſcopum poſtulantes Romam aduenerunt, eodem Pe-

BIBLIOTECA NAZ. CENTRALE VITTORIO EMANUELE

anno Chriſti.

tronius quoque à Theodoſio miſſus acceſſerit. Fertur res auditu miranda, atque occulta diuina voluntatis ſignificatione maxime memorabilis. ante horum aduentum pontificem per quietem à S. Petro apoſtolo admonitum, vt quando Felix Bononiæ epiſcopus à Deo ad ſe eſſet vocatus, in eius locum Petronium legatum propediem à Theodoſio Imperatore venturum ſubrogare ne cunctaretur. nam neminem commodius Felicis munere perfuncturum, ac iuſtum Bononienſium deſiderium expleturum. Quo viſo commotus pontifex, cum iam & Petronius, & legati Bononienſes adeſſent, ac ſua vtrique poſtulata expoſuiſſent, quæ per quietem acceperit, demonſtrauit: atque Bononienſibus Petronium idoneum Felicis ſucceſſorem ſe dare pronunciauit. Gratijs, quantum res poſtulabat, vtrinque actis, Petronius, quanquam primo renitens, pontificis voluntati obtemperauit, ac litteris ad Theodoſium miſsis Roma cum legatis profectus primo quoque tempore Bononiam venit. Ibi effuſa omnium ætatum, atque ordinum gratulantis ciuitatis multitudine exceptus, in ornanda, ac prouehenda eccleſia ſuperiores epiſcopos omnes longe ſtudio, ac diligentia ſuperauit. ſiquidem ad partes optimi paſtoris implendas, & commoda ciuium procuranda conuerſus, primum doctrina, atque exemplis ciuitatem inſtruere, atque hæreſis Arrianæ relliquias S.

Ambroſiij

Ambroſij exemplo extirpare, & fidem rectam inſerere inſtitit. deinde parochias multas ſummo Bononienſium conferentium ſtudio ædificauit. quas S. Bartholomæo apoſtolo, S. Marco euangeliſtæ, SS. Fabiano, & Sebaſtiano martyribus, S. Martino confeſſori, & S. Agathæ virgini conſecrauit. Quin etiam tria templa non longo inter ſe interuallo, vnum S. Stephano diacono protomartyri, alterum S. Theclæ virgini ac protomartyri, tertium S. Ioanni euangeliſtæ, & quidem magnis diuinarum rerum, ſacrorumque myſteriorum ſignificationibus addidit. Etenim in æde S. Stephani montis, in quo Chriſtus Dominus noſter cruci fuit affixus, & ſepulchri, in quo mortuus eſt ſitus, expreſsit imaginem. atque ei monaſterium adiecit, quod Hieruſalem appellauit, vbi ipſe inter monachos habitauit, more à S. Euſebio Vercellenſi epiſcopo inſtituto, atque à S. Martino Turonenſi retento. Vt autem baſilicæ ædem S. Stephani, ſic ædi oratorium S. Io: Baptiſtæ adiunxit, in quo Baptiſterium excitauit. Vnde in diplomatis Gregorij VII. & Alexandti III pontificum ſcriptum eſt. *Monaſterium S. Stephani, quod vocatur Hieruſalem, quod D. Petronius epiſcopus ædificauit ad vſum eiuſdem eccleſiæ cum mercato S. Io: Baptiſtæ, quod ibidem fit.* In æde autem S. Ioannis euangeliſtæ, quam in monte ex tumulo terræ de induſtria aggeſto conſtruxit, montem Olitueti effinxit, in quo Chriſtus, poſtquam

anno Chriſti.

anno Chriſti. eſt ſuſcitatus à mortuis, cum diſcipulis ſuis ſtans ipſis aſpectantibus in cælum aſcendit. qui locus nunc aucta iampridem æde in medio ipſo templo cruce lapidea ſignatus inuiſitur. Quæ vero inter hæc duo fana loco ſummiſsiore planities intercedit, ea celebrem Ioſaphatis vallem repræſentauit, in qua idem iudicium de viuis, & mortuis vltimo die facturus creditur. atque hæc omnia ad eorum locorum exemplum fecit, quæ ipſe Hieroſolymis ſpectauerat tum, cum eas regiones pietatis ergò ſtudioſiſsime perluſtrauit. Idem etiam præcipuus auctor Imperatori fuiſſe prædicatur, vt vrbem reſtitueret, quam ætate ſua vnà cum vicinis oppidis ſemirutam fuiſſe ſanctus refert Ambroſius: cladem nempe notans, quam bello Maxentiano vnà cum reliquis Aemiliæ vrbibus à Conſtantino accepit. His operibus editis tum Conſtantinopolim ſiue priuati, ſiue publici officij cauſſa repetijt, ac pro ſumma apud Theodoſium Imperatorem auctoritate ſacras inde relliquias multas extraxit. quibus Bononiam reportatis cum alia templa, tum in primis ipſum S. Stephani decorauit. inter quas corpora fuiſſe feruntur S. Floriani, S. Hadriani, & S. Nataliæ martyrum. quorum ille in æde S. Stephani, hi in æde S. Felicis hodieque ſeruantur. Demum mirandis multis virtutibus clarus, Imperantibus adhuc, vt ſcribit Gennadius, Theodoſio,
450 & Valentiniano, anno quadringenteſimo quinquageſimo

geſimo, magno ſui deſiderio omnibus relicto IV. Nonas Octobris migrauit ad Dominum in æde S. Stephani ſepulturam adeptus. Hoc autem tempore ecclesiam Bononienſem ipſum adminiſtraſſe Petronium, declarat etiam D. Eucherius, cum in epiſtola, quam anno vrbis Romanæ milleſimo centeſimo octogeſimo tertio, ideſt Chriſti quadringenteſimo triceſimo tertio ad Valerianum ſcripſit, ita inquit: *Hilarius nuper, & in Italia nunc antiſtes Petronius, ambo ex illa pleniſsima, vt aiunt, mundanæ poteſtatis ſede, vnus in religionis, alius in ſacerdotij nomen aſcendit*. Memoriam inde eius eximio quotannis honore eccleſia celebrauit. ciuitas vero ipſum cum S. Proculo præcipuum ſibi apud Deum patronum aſciuit, quomodo S. Zenobium Florentia, S. Geminianum Mutina; multæque aliæ ciuitates ſuos tum optime de ſe meritos epiſcopos, adoptarunt. Per eoſdem dies epiſcopi Aemiliæ Bononienſis, Mutinenſis, Regienſis, Parmenſis, & Placentinus, qui ad ſynodos Mediolanenſes ire inſtituerant, Ioanni archiepiſcopo Rauennæ ordinandi ſubiecti ſunt, Valentiniano III. Imperatore id decus vrbi Rauennæ quærente, quam cum Placidia matre tum Imperij ſedem aſciuerat. anno Chriſti.

Anno Chriſti.

S. PATERNIANVS.

INde S. Paternianus excepiſſe S. Petronium dicitur, ſuffragijs, vt arbitror, cleri, populique delectus. ſiquidem S. Leo, qui tum pontificatum geſsit, epiſtola octogeſima ſecunda ſic ſtatuit. *Cum de ſummi ſacerdotis electione tractabitur, ille omnibus præponatur, quem cleri, plebisque conſenſus concorditer poſtularint, ita vt ſi in aliam forte perſonam partium ſe vota diuiſerint, metropolitani iudicio is alteri præferatur, qui maioribus & ſtudijs iuuatur, & meritis: tantum vt nullus inuitis, & non petentibus ordinetur, ne ciuitas ipſum non optatum aut contemnat, aut oderit, & fiat minus religioſa, quam conuenit, cui non licuerit habere, quem voluit.* Hoc ſedente ſuſpicari licet, monaſterium S. Michaelis in fundo Paterno fuiſſe ædificatum, cum fuerit antiquiſsimum. Hæc monaſteria cum indies magis in dioeceſibus creſcerent, neque certas leges, quibus regerentur, haberent,
453 anno quadringenteſimo quinquageſimo tertio Concilio Arelatenſi tertio ſanctum eſt, vt ad eum epiſcopum pertinerent, in cuius conſtituta territorio eſſent. Per eoſdem dies inſignia aliquot ad ſepulchrum SS. Vitalis, & Agricolæ miracula edita ſunt, à S. Gregorio Turonenſi libro de gloria martyrum conſignata, quæ hoc loco inſerenda putauimus,

mus, vt populus Bononienſis addiſcat, quantum, & quàm antiquum apud ſe theſaurum ſanctitatis contineat. *Agricola*, inquit, *& Vitalis apud Bononiam Italiæ vrbem pro Chriſti nomine crucifixi ſunt, quorum ſepulchra, vt per relationem fidelium cognouimus, quia nondum ad nos hiſtoria paſsionis aduenit, ſuper terram ſunt collocata. Quæ cum à multis, vt fit, vel tangerentur manu, vel ore oſcularentur, admonitus æditũus templi, vt immundi ab ijs arcerentur, quidam audax, & facinoroſus opertorium vnius tumuli remouet, vt ſcilicet aliquid de ſacris auferret cineribus, miſſoquè introrſum capite oppreſsus ab eo, vix ab alijs liberatus confuſus abſceſit, nec accipere meruit, quod temerario auſu præſumpsit, ſed cum maiori deinceps reuerentia ſanctorum adiuit ſepulchra. Alius quoque tributa publica deferens ſacculum pecuniæ, dum iter ageret, negligenter amiſit. appropinquans autem ciuitati, recognoſcit ſe amiſiſſe publicum, quod ferebat. tunc proſtratus coram ſepulchris beatorum cum lacrymis deprecatur, vt perditum eorum virtute reciperet, ne ipſe, coniuxque, ac liberi ob id captiuitati ſubigerentur. egreſsus autem foras in atrium, virum, qui hanc pecuniam in via iacentem repererat, nactus eſt. Scrutatuſque diligenter, illius horæ tempore hic ſacculum inueniſſe ſe dixit, quo iſte martyrum auxilium flagitauit.* His rebus S. Paternianus claro epiſcopatu adminiſtrato mortuus ſepulturam in æde S. Felicis accepit, ſanctitate ſua meritus, vt diem eius quotannis I V Idus Iulias eccleſia celebrarit.

anno Chriſti.

Anno Chriſti.

S. TERTVLLIANVS.

470 INde circa annum, vt exiſtimatur, quadringenteſimum ſeptuageſimum S. Tertullianus eſt ſubrogatus. Hic monaſterium vetuſtiſsimum S. Helenæ, aut conſtruxiſſe, aut conſtructum probauiſſe putatur, in pago, qui nunc Sancerni nomine inſignitur. Idem anno

477 quadringenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo (ſic enim ratio temporum poſtulare videtur) Namatio Aruernorum epiſcopo SS. Vitalis, & Agricolæ relliquias ea tempeſtate virtutum magnitudine celebratas ad nouam ſuam illuſtrandam baſilicam depoſcenti conceſsit. eaſque Namatius per ſacerdotes ad id miſſos Aruernos eximio cum honore non ſine magna occurrentium populorum admiratione traduxit. Quam rem item S. Gregorius hiſtoriarum libro ſecundo, & libro de gloria martyrum prodidit. *Sanctorum Vitalis, & Agricolæ*, inquit, *relliquias Namatius Aruernorum epiſcopus deuote expetijt, vt ſcilicet eas in eccleſia, quam ipſe conſtruxerat, collocaret. direxitq; vnum illuc presbyterum, qui abiens cum Dei gratia, quæ petierat, detulit. regreſſuſque cum ſocijs, in quinto ab Aruerna vrbe milliario reuertentes metatum accipiunt, & ad epiſcopum miſsos dirigunt, vt eis, quid agant, iubeat ordinare. Mane autem facto ſacerdos admonitis ciuibus cum*

crucibus

crucibus, & cereis ad occurſum ſanctarum relliquiarum deuotiſsimus properat. Cumque ei presbyter offerret, vt beatas relliquias adſpiceret, ſi luberet: & ille mihi, inquit, magis eſt hæc credere, quàm videre. ſic enim in ſcripturis legimus ſanctis, quia ipſe Dominus eos beatos iudicat, qui cum cum non viderint, credidiſsent. Hac itaque ſacerdotis fide pollente, Dominus ſanctos ſuos glorificat in virtute. Nam venientibus illis ſubito contenebratum eſt cælum, & ecce imber vmbroſus, atque teterrimus ſuper eos deſcendit, & tanta pluuia ibidem eſt diffuſa, vt flumina per vias illas currere cernerentur. Verumtamen circa ſancta pignora per vnum valde iugerum, neque vna gutta viſa eſt cecidiſse. & abeuntibus illis, pluuia eos à longe quaſi præbens obſequium ſequebatur populum fouens, geſtatores autem pignorum non attingens. Hæc videns pontifex magnificauit Dominum, qui fidei ſuæ ſic fauens talia ad ſanctorum gloriam operari dignatus eſt. Congregatis vero ciuibus cum magno gaudio, atque deuotione ſanctam eccleſiam his illuſtratam pignoribus dedicauit. Idem etiam cum ceteris Aemiliæ epiſcopis reſtitiſſe Ioanni Rauennati Archiepiſcopo creditur, qui Gregorium quendam inuitum epiſcopum Mutinenſem legibus aduerſantibus ordinauerat. Quam rem vt Simplicius pontifex comperit, iuſta ira incenſus non modo improbauit, ſed etiam ſcriptis ad eum litteris ſic poſt multa denunciauit. *Quod ſi poſthac tale aliquid præſumpſeris, & aliquem talem, ſeu epiſcopum, vel presbyterum, uel diaconum inuitum facere*

anno Chriſti.

poſse

anno Chriſti. *poſſe credideris, ordinationes tibi Rauennatis eccleſiæ, uel Aemilienſis noueris auferendas.* Humatus eſt in æde S. Felicis, eccleſia feſtum diem eius v. Kal. Maias agente. Hoc ſedente anno quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto ODOACER rex Herulorum in Italiam armatus ingreſſus, Momyllo Imperatore occidentis abdicare coacto, regnum Italiæ non ſine magna eccleſiarum perturbatione inuaſit.

S. IOCVNDVS.

485 S. Iocundus inde inijſſe putatur circa annum quadringenteſimum octogeſimum quintum. cuius tempore conijcere poſſumus monaſterium S. Barbatiani, qui paullo ante cum Placidia Auguſta Rauennæ ſanctitate claruerat, eſſe conſtructum. Situs eſt in æde S. Felicis. memoria eius inſtauratur XVIII Kal. Decembris. Eodem ſedente Theodoricus rex Gotthorum anno quadringenteſimo no-
493 nageſimo tertio, victo Odoacre rege, regnum Italiæ occupauit. verum, licet Arrianus, ſeſe erga eccleſias mitiſsime geſsit.

anno Chri-ſti.

LAVRENTIVS.

Aurentius inde ante annum quingen- 500
teſimum epiſcopatum adeptus eſt. Huius vnum tantum monumentum, ſed locupletiſsimum, reperitur, quòd anno quingenteſimo primo duabus ſynodis Romanis 501
à Symmacho pontifice habitis vnà cum Petro Rauennate archiepiſcopo affuit contra Laurentium, qui ſibi temere dignitatem pontificiam aſciſcebat. Hoc eccleſiam obtinente anno quingenteſimo vi- 528
ceſimo octauo S. Benedictus nobiliſsimum Caſini in Campania monaſterium excitauit, atque ibi monachos occidentales legibus vitæ ſeuerioribus obligauit.

S. THEODORVS.

Oſt hunc S. Theodorus circa annum
quingenteſimum triceſimum eccleſiam 530
creditur tenuiſſe, Athalarico pacate regnum Italiæ poſsidente. Huic Agapetus pontifex omnia ſupra commemorata monaſteria, abbates, monachos, presbyteros, diaconos, & clericos in diœceſi Bononiæ ſitos ſubiecit, nempe monaſterium SS. Vitalis, & Agricolæ in Arena,

S. Proculi,

anno Chriſti. S. Proculi, SS. Felicis, & Naboris, SS. Geruaſij, & Protaſij, S. Stephani in Hieruſalem, S. Ioannis in monte Olíueti, S. Mariæ in monte Palenſe, S. Michaelis in fundo Paterno, S. Helenæ, & S. Barbatiani. Incidit inde grauiſsimum bellum, quod Iuſtinianus Imperator orientis Gotthis per ducem Beliſarium intulit. quo bello ipſa cum eccleſijs prope eſt deleta Italia. Eo tempote Totila rege Arriano furente Proculus Syrus epiſcopus Interamnæ Bononiæ paſſus eſt. Res ex vetere hiſtoria repetita à S. Antonino refertur, ſed ita vt Totilam, non tanquam hæreticum, ſed tanquam Gentilem, & plane à Chriſto auerſum agnoſcere videatur. ſic enim inquit. *Proculus de Syria veniens Valentino epiſcopo Interamnati ſucceſsit. Interim qui præſidebant Spoleti viri infideles, ægreferentes Chriſti fidem dilatari, ſtatuerunt, vt Proculus cum ſuis caperetur. ſed Dominus apparuit in viſu Proculo admonens, vt inde recederet cum ſuis, quia capiendi eſsent, & pergeret Bononiam ad euangelizandum ibi regnum Dei. quod & fecerunt inde recedentes. Bononiam profectus in domo cuiuſdam ciuis Theodori nomine hoſpitatus eſt. cuius vnicum filium habentem manum aridam plene ſanauit, propter quod cum tota domo eius baptizatus eſt. Totila rex Gotthorum, vt audiuit, quòd per B. Proculum idolorum dimitteretur cultura, ac Chriſti creſceret nomen, quaſi leo ſæuiens Bononiam veniens fecit Proculum perquiri, & vin-*
450 *ctum ad ſe perduci, & demum mandauit eum decollari die*

kal. Ianuarij. Accedentes viri timorati, quos ipſe bapti- anno Chriſti
zauerat, tulerunt corpus eius, & extra ciuitatem deferentes cum aromatibus ſepelierunt. Sepulto Proculo puer mortuus iuxta eum poſitus eſt, moxque membra ſancti mortua vbi attacta ſunt à pueri cadauere reſuſcitatus eſt. Corpus vero poſtmodum inuentum cum capite iunctum nulla læſionis ſigna habens. Corpus eius in æde S. Proculi Bononienſis conditum eſt. atque eodem, quo illius, die memoria, nempe Kal. Iunij celebratur, Interamnæ vero Kal. Decembris. Demum IVSTINIANVS Imperator victis vario certamine Gotthis per Narſetem Italiam occupauit, ac per eum adminiſtrare inſtituit. S.Theodorus ſepultus eſt in æde S. Felicis. Honos ei annuus inſtauratur v. Nonas Maij.

N......

N. Inde epiſcopo Pelagius pontifex proximum Agapeti pontificis priuilegium poſt annum quingenteſimum quinquageſimum ſextum de ſubiectis monaſte- 556
rijs renouauit. Eo ſedente noua Italiam inuaſit peſtis. Quippe anno quingenteſimo ſexageſimo octa- 568
uo LONGOBARDI ex Pannonia in Italiam irruperunt, & citeriorem eius partem Iuſtino Imperatori eripuerunt. Bononia tamen cum Flaminia in ditione Imperatoris remanſit, quæ ab Exarcho eius

anno Chriſti. adminiſtrata Exarchatus nomen inuenit. Longobardi ab initio Gentilitatis errore imbuti, deinde Arrianiſmi labe infecti ſingulis in oppidis ferme binos epiſcopos, vnum Catholicum, Arrianum alterum habuerunt. Quo morbo etſi Bononia caruit, nunquam tamen ab eorum armis ocium habuit, quibus Exarchatus infeſtus aſsidue fuit.

N.......

595 AT vero N. ſedente S. Gregorius Magnus pontifex anno quingenteſimo nonageſimo quinto ſynodum in Laterano de moribus Eccleſiæ habuit. cui cum Marinianus archiepiſcopus Rauennas affuerit, etiam Bononienſis adeſſe epiſcopus potuit. Hoc item tempore epiſcopi in prouincia Rauennate à clero, populoque, vt pridem, ex pontificis auctoritate deligebantur. Indicat ipſe Gregorius ad Marinianum ſcribens: *Viſum eſt nobis Ariminenſi eccleſiæ debere epiſcopum ordinari. Eò datis ex more præceptis clerum, plebemque eiuſdem eccleſiæ non deſtitimus admonere, vt ad eligendum ſibi antiſtitem concordi prouiſione concurrant*. Quin etiam cum clerici in eccleſijs archiepiſcopo Rauennati ſubiectis, in quibus tum erat quoque Bononienſis, monaſteria à ſuperioribus pontificibus Agapeto, & Pelagio epiſcopis ipſis ſubiecta,

occaſione

anno Chriſti.

occaſione regiminis, quaſi poſsidere cæpiſſent, Gregorius ea de re certior factus anno quingenteſimo nonageſimo ſeptimo ſic Mariniano eidem manda- 597
uit. *Dudum ad nos peruenit, monaſteria in Rauennæ partibus conſtituta omnino clericorum veſtrorum dominio prægrauari, ita vt occaſione quaſi regiminis ea velut in proprietate poſsideant. Hortamur ergo, vt omni mora, & excuſatione ſubmota ita manaſteria ipſa ab eiuſmodi ſtudeatis grauamine ſubleuare, vt nullam deinceps clerici habeant, niſi orandi tantummodo cauſsa accedendi licentiam, aut ſi forte ad peragenda ſacra miſsarum fuerint inuitati myſteria.*

N.......

NAm vero N. epiſcopus poſt annum ſexcenteſimum ſextum decimum monaſte- 616
rium S. Columbani conſtruxit. neque enim ante licuit, cum S. Columbanus anno ſexcenteſimo ſexto decimo mortem obierit. hoc autem monaſterium in priuilegijs ſequentium pontificum nominatur. Neque vero quidquam horum aſſeueranter affirmo, vt quorum nullum exactæ memoriæ teſtimonium habeam. ſed tantum, quo me coniectura ducat ad opinandum, oſtendo. Sunt enim hæc tempora cæcis adeo tenebris vetuſtatis offuſa, vt lynceus plane ſit, qui in tanta nocte lucis aliquid agnoſcere poſsit. Hoc tempore S. Iſidorus

anno Chriſti. epiſcopus Hiſpalenſis per Aemiliam iter faciens Bononiæ mortuus fertur. certe hodie quoque ſepulchrum eius in baſilica SS. Petri, & Pauli poſt altare maius oſtenditur, quæ capella SS. Petri, & Pauli vulgo dicitur.

LVMINOSVS.

640 INde Luminoſus epiſcopus circa annum ſexcenteſimum quadrageſimum epiſcopatum accepit. Is ſine dubio anno
648 ſexcenteſimo quadrageſimo octauo interfuit cum ceteris Aemiliæ epiſcopis ſynodo Romanæ contra Monotheletas S. Martino pontifice. qui vt vnam naturam, ſic vnam voluntatem, in Chriſto temere ſtatuebant: ac tum Eccleſiam vehementiſsime perturbabant.

VICTOR.

675 LVminoſum inde epiſcopum Victor circa annum ſexcenteſimum ſeptuageſimum quintum excepit. qui anno ſexcen
680 teſimo octogeſimo Concilio Lateranenſi contra eoſdem Monotheletas cum Theodoro archiepiſcopo Rauennate interfuit, atque ei pontifice Agathone ſubſcripſit.

anno Chriſti.

N.......

SVcceſsit inde N. circa annum ſeptingenteſimum ſextum decimum. Hic à 716 Gregorio II pontifice poſt hunc annum confirmationem priuilegiorum Pelagij, & Agapeti pontificum de ſuperiorum monaſteriorum ſubiectione obtinuit. atque anno ſeptingenteſimo triceſimo ſecundo ſynodo eius Latera- 732 nenſi pro retinendo cultu ſacrarum imaginum habitæ potuit inter nonaginta tres epiſcopos vnà cum Ioanne archiepiſcopo Rauennate adeſſe.

N.......

SEquutus eſt inde N. qui, Rachi rege regnum anno ſeptingenteſimo quadrage- 744 ſimo quarto adepto, diœceſim cum epiſcopo Mutinenſi hac ratione diuiſit. Facta inter ſe ſponſione ſinguli delecti vtrinque iuuenes ſunt viribus corporis, ac pedum pernicitate æquales. quorum vnus Bononia, alter Mutina eodem die, horaque profecti curſum quàm velociſsime intenderunt. atque vbi inter ſe obuij fuerunt, ibi communes terminos vtriuſque eccleſiæ poſuerunt. Huius rei vetus monumentum extat in Actis ciuita-

tis.

tis, neque eſt aliud illo vetuſtius. Anno ſeptingen-
teſimo quinquageſimo ſecundo Aiſtulfus rex, Ca-
752 tholicus ille quidem, ſed mira prolatandæ ditionis
libidine inflammatus, Imperatori Exarchatum eri-
puit. quem deinde Pipinus rex Francorum auxilio
à Stephano pontifice aduocatus recepit, atque Ro-
manæ Eccleſiæ tradidit. Eodem anno Anſelmus
Aiſtulfi ſororius, cis Scultennam amnem in loco,
qui iam tum Nonantula dicebatur, ampliſsimum
monaſterium condidit. atque abbas conſtitutus ſa-
cra eò S. Sylueſtri pontificis oſſa Roma, ipſo per-
mittente Stephano, deportauit.

PETRVS.

PEtrus inde circa annum ſeptingenteſi-
770 mum ſeptuageſimum accepit epiſcopa-
tum. Hoc ſedente rurſus reſpirare ab
aſsiduis malis eccleſiæ incæperunt. ſi-
quidem CAROLVS MAGNVS rex Franco-
rum in Italiam ab Hadriano pontifice aduerſus De-
ſiderium regem Romæ, ac toti ditioni pontificiæ ve-
hementius incumbentem accitus, illo exacto, re-
774 gnum Italiæ anno ſeptingenteſimo ſeptuageſimo
quarto iniuit. Eccleſia vniuerſa in clientelam acce-
pta victoris more veteres epiſcoporum conſuetudi-
nes, ac poſſeſsiones reſcriptis edendis confirmare

inſtituit,

inſtituit, ac prout erat pietatis Catholicæ ſtudioſus, eiſdem petentibus noua iura indulſit. Itaque inter ceteros ab epiſcopo Bononienſi Petro rogatus Bononienſem eccleſiam inſigni rerum ſuarum conceſſione donauit. inde anno ſeptingenteſimo octogeſimo eidem vnà cum Apollinari epiſcopo Regienſi, Geminiano Mutinenſi, & Anſelmo primo abbate Nonantulano cauſſam de quibuſdam oratorijs eccleſiæ Regienſis cognoſcendam commiſit. anno Chriſti. 780

N........

N. Inde epiſcopo ſedente anno ſeptingenteſimo octogeſimo nono idem Aquis in conuentu epiſcoporum legum multarum Eccleſiæ ſalutarium auctor fuit. 789 quarum tres ad ea, de quibus agimus, pertinentes hic intexere libuit. vnam de ratione legendi per clerum, populumque epiſcopi, alteram de vita cleri canonice traducenda, tertiam de clericis, monachiſque ab epiſcopo gubernandis. Ac de creando quidem epiſcopo ſic ſcripſit. *Sacrorum canonum non ignari aſsenſum ordini eccleſiaſtico præbuimus, vt epiſcopi per electionem clericorum, & populum de propria diæceſi, remota perſonarum, & munerum acceptione, ob vitæ meritum, & ſapientiæ donum eligantur.* De clero ita. *Qui ad clericatum accedunt, quod nos nominamus canonicam vi*

tam,

anno Chriſti. *tam, volumus vt illi canonice ſecundum ſuam regulam omnimodis viuant, & epiſcopus eorum regat vitam, ſicut abbas monachorum.* & alibi. *Decreuimus, vt canonici clerici canonice viuant, & nihil ſine licentia epiſcopi ſui, vel magiſtri eorum compoſite agere præſumant. in vno quoque epiſcopatu vt ſimul manducent, & dormiant, & ſingulis diebus mane ad lectionem veniant, & audiant quid eis imperetur; ad menſam vero ſimiliter lectionem audiant, & obedientiam ſecundum canones ſuis magiſtris exhibeant.* De monachis ita. *Didicimus, nonnullos epiſcopos in gubernandis congregationibus ſibi ſubiectis, canonicis videlicet, monachis, & ſanctimonialibus hactenus valde neglgentes extitiſſe. quos & fraterno, & ſynodali conuentu admonendos eſſe duximus, vt ab hac negligentia deinceps ſe cohibeant.*

N.......

814 N. Inde epiſcopatum tenente Carolum anno octingenteſimo quarto decimo mortuum Ludouicus filius cognomento Pius excepit, ac regnum Italiæ adminiſtrauit. idque deinceps Lothario filio tradidit. quo cum filio Ludouico regnante crux lapidea ad Plebem Butrij à Petro presbytero cum his verbis eſt dedicata. *In N. Domini noſtri Ieſu Chriſti Impp. Dn. N. Hludouico, & Hloterio eius filio anno Imperij eorum Chriſto iuuante quardecimo, & ſexto, die octauo Men. Nouemb.*

uemb. per Ind. ſexta Petr. presb. fieri rogaui. Hic autem numerus in annum incidit Chriſti octingenteſimum vigeſimum octauum. anno Chriſti. 828

N........

INde N. epiſcopus Lothario, & Ludouico adhuc regnantibus anno octingenteſimo quinquageſimo quinto cum reliquis Lombardiæ epiſcopis ſynodum Ticinenſem, credo, iniuit coram Ludouico rege habitam de corruptis Eccleſiæ moribus emendandis. 855
Eius ſynodi capita aliquot recitabo, quia ſuperiorem conſuetudinem eccleſiarum, & monaſteriorum attingunt. ac primum quidem de intermiſſo prædicationis officio ſic epiſcopi confitentur. *Doctrina, & prædicatio in populum partim epiſcoporum, & reliquorum ſacerdotum, partim vero populi negligentia non ſicut neceſſarium eſt procuramus. & ſacerdotum quidem incuria nullatenus eſt excuſanda. Quidam vero laici, & maxime potentes, & nobiles, quos ſtudioſius ad prædicationem venire oportebat, iuxta domos ſuas baſilicas habent, in quibus diuinum audientes officium, ad maiores eccleſias rarius venire conſueuerunt.* Quod ipſum Bononienſi maxime conſuetudine comprobatur, vbi adhuc multi Tituli ſunt, à familiarum nomine appellati, quas fama eſt antiquitate præſtare. De monaſterijs inde mo-

anno Chriſti. nachorum, & canonicorum ita pergunt. *De monaſterijs virorum, ſeu fœminarum, quæ ſecundum regulam S. Benedicti, vel ſecundum canonicam auctoritatem diſpoſita eſse debent: quod iam maxima ex parte ordinem ſuum amiſerint, omnibus eſt manifeſtum, quòd ad priſtinum ſtatum ſunt reducenda. Et quidem monaſteria, quæ adhuc ſtatum ſuum retinent, vnumquemque epiſcoporum, in cuius parochia conſtituta ſunt, prouidere oportet, vtrum ordinem ſuum teneant. Quod ſi aliter inuenerit, vnà cum rectore monaſterij corrigere debebit.* De decimis inde eccleſijs perſoluendis hoc modo. *In ſacris canonibus præfixum eſt, vt decimæ iuxta epiſcopi diſpoſitionem diſtribuantur. quidam autem laici ſuis clericis pro ſuo libitu tribuunt.*

IOANNES.

860 IOannes inde epiſcopus circa annum octingenteſimum ſexageſimum Ludouico, & Carolo Caluo Imperatoribus, Carolomanno rege, & Carolo Craſſo Imperatore regnantibus geſsit eccleſiam. Hoc tempore Ioannes archiepiſcopus Rauennas ſuffraganeos Aemiliæ in primis inhumane tractabat. Etenim ſecundo quoque anno Epiſcopia eorum cum ferme quingentorum hominum, equorumque numero perluſtrabat, ac tamdiu in ſingulis moram trahebat, donec omnia, quæ ad fructus epiſcopi, alimentum

clericorum, & pauperum, ſuſceptionem peregrino- rum, atque inſtaurationem baſilicarum pertinerent, cum magna illa multitudine conſumpſiſſet. neque ante recedebat, quàm ab epiſcopo ducentos mani- coſos ſibi, familiaribus vero ſuis dona non modica exegiſſet. idem tres, aut quattuor equos perpetuo alendos, agros fodiendos, vineas paſtinandas quo- tannis ſuffraganeis ſuis, tanquam prædiorum ſuo- rum procuratoribus, vel inuitis attribuebat. Ple- bes, Titulos, & monaſteria ad Epiſcopium eorum pertinentia adminiſtrationi eorum ſubtrahebat, & ſibi ipſi ſubijciebat. neceſsitatem eis imponebat, vt eccleſijs ſuis deſertis more presbyterorum ſingulis menſibus Rauennæ miniſtrarent, & ſe decem, aut viginti diebus Rauennæ tenerent. per quos nulli cle rico ſuo equo vehi per vrbem iniuſſu ipſius ſine ma- gno diſcrimine ſuo licebat. ac demum epiſcopos ire Romam ad limina apoſtolorum amplectenda, & ſedem apoſtolicam viſitandam more prædeceſſo- rum ſuorum non permittebat. Quibus rebus offenſi epiſcopi rem ad Nicolaum pontificem detulerunt. qui anno octingenteſimo ſexageſimo primo ſyno- 861 dum in Lateranum aduocauit, atque eò adeſſe ip- ſum archiepiſcopum cum omnibus Aemilienſibus epiſcopis iuſsit. Ibi facta accuſandi copia ipſi hæc præſenti Ioanni ſingula obiecerunt, ac ſe teſtibus confirmaturos dixerunt. Quibus Ioannes ne vno

anno Chriſti.

anno Chriſti. quidem verbo auſus eſt contradicere. Quamobrem cum ab vniuerſo Concilio illa omnia contra leges facta eſſe decretum eſſet, pontifex ad Ioannem conuerſus dixit. *Epiſcopos per Aemiliam ne conſecrato, niſi à clero, populoque electos, & litteris ſuper ea re à pontifice miſsis. Eoſdem epiſcopos, quotieſcunque ad apoſtolicam ſedem venire voluerint, ne prohibeto, & nullam ab eis pecuniam, niſi quæ legibus continetur, exigito.* Poſt annum
872 inde octingenteſimum ſeptuageſimum ſecundum Ioannes VIII. pontifex Ioanni Egilulfo Mantuano, Eicardo Vicetino, & Viatori Ferrarienſi epiſcopis negocium dedit, vt de cauſſa quadam inter epiſcopos Veronenſem, & Tridentinum cognoſcerent. Eodem quoque ſedente ſynodus Ticinenſis, & Pontigonenſis eſt habita. in quibus ſanctum eſt, *vt epiſcopi proximum eccleſiæ clauſtrum inſtituerent, in quo ipſi cum clero regulariter Deo militarent. & vt decimæ collaborationum, & animalium ſecundum ſacra præcepta ſine fraude eccleſijs offerrentur.* Anno octingenteſimo octo-
887 geſimo ſeptimo regnum Italiæ à Francis, ſub quibus recreari eccleſiæ cæperant, ad Italicos, aut quos Italici aduocarunt, eſt translatum. qui perpetuis ſeditionibus ocium Italiæ, atque Eccleſiæ per multos annos ſolicitarunt.

N...

anno Chriſti.

N.......

DEinde N. epiſcopus à Formoſo pontifi-
ce poſt annum octingenteſimum nona- 891
geſimum primum nouum priuilegium
de monaſterijs, & eccleſijs ſubiectis eli
cuit, atque octingenteſimo nonageſimo octauo ſy- 898
nodo Ioannis IX. pontificis Rauennæ habitæ, in
qua Formoſi acta ſunt confirmata, interſuit. Eodem
anno Berengarius rex Bononiæ cum eſſet, multa ec-
cleſijs munera tradidit. Nongenteſimo tertio inſi- 903
gnis Lombardiæ eccleſijs, & præſertim Bononien-
ſi, calamitas accidit. Quippe Hungari, gens illa
ætate in Pannonia ferociſsima, per Forum Iulium
in Lombardiam populabundi ſe intulerunt, ac cum
alia loca occurrentia deuaſtarunt, tum in primis
monaſteria omnia extra vrbes poſita incenderunt,
præcipue autem Nonantulæ S. Syluestri, & Bono-
niæ S. Stephani cum adiuncta ciuitatis baſilica con-
cremarunt. atque vt alias huius prouinciæ eccleſias,
ſic etiam Bononienſem grauiſsimis incommodis af-
fecerunt, & ad ſummam inopiam redegerunt. Itaque
Leo V. tum pontifex re audita miſericordia perci-
tus, ſtatim clero Bononienſi priuilegium dedit, vt
poſthac ab omnibus tributis, & vectigalibus pen-
dendis eſſet immunis.

Anno Chriſti.

IOANNES Rauennas.

HVic inde malo alterum pernicioſius eſt adiunctum, nempe corrupta vetus ipſius Eccleſiæ diſciplina. ſiquidem reges ereptis clero, populoque comitijs ipſi epiſcopos remouere, ac pro libidine ſufficere inſtituerant. Qua re nihil excogitari potuit fœdius. Hoc morbo cum aliæ eccleſiæ, tum etiam Bononienſis ipſa tentata eſt. Etenim Ioannes Rauennas diaco-
909 nus anno nongenteſimo nono epiſcopo Bononienſi mortuo Theodoræ matronæ Romanæ fauore eſt ſubſtitutus, vt Luitprandus diaconus Ticinenſis ſcriptum reliquit, homo huius ætatis æqualis. Verum antequam conſecraretur, ad archiepiſcopatum Rauennatem traductus eſt. Inde poſt quadriennium pontifex maximus Landoni ſubrogatus Ioannis x. nomen edidit.

anno Chriſti.

CAROLI SIGONII

DE EPISCOPIS BONONIENSIBVS

LIBER II.

QVI epiſcopi poſt acceptum Chriſti Euangelium ciuitatem Bononiam obtinuerint, quibuſque Plebibus, Titulis, baſilicis, monaſterijs, ac ſacris relliquijs eccleſiam exornarint, quouſque baſilica ab Hungaris hoſtili direptione fuit incenſa, ſuperiore libro rettulimus, quoad in tanta rerum obſcuritate, ac temporum vetuſtate potuimus. Nunc quæ à refecta baſilica vſque ad generalem ciuitatis, atque Italiæ, quam dixere, deuotionem contigerint, quo tempore vniuerſa Eccleſia conſtituta, ac ſacris multis religioſorum ordinibus aucta eſt, exequemur. quæ vt multo nobis propiora, ſic multo etiam certiora, atque ad vſum præſentem accommodatiora fuerunt.

N...

anno Chriſti.

N.......

910 IGitur N. epiſcopo eccleſiam poſt annum nongenteſimum decimum obtinente Bononienſes, vt vetere ſe baſilica multis ſanctis monumentis auguſta nudatos ab Hungaris conſpexerunt, quin ipſam pro viribus primo quoque tempore reſtituerent, haudquaquam ſibi dubitandum putarunt. Verum hoſtiles incurſiones, ſi eam extra mœnia habere perſiſterent, metuentes, ſimulque dignitatis, ac commoditatis rationem ſibi habendam eſſe cenſentes, non vbi ante fuerat, ſed vbi nunc eſt, in vrbe ſcilicet media conſtruxerunt, eamque, vt ante, nomine S. Petri dedicauerunt. Vnde porta vrbis ad baſilicam vergens, cum prius S. Caſsiani nuncuparetur, poſt S. Petri nomen inuenit, quo nunc etiam tota illa vrbis regio inſignitur. ſeruata eſt tamen priſca conſuetudo, vt epiſcopi conſecratione affecti porta S. Stephani, vt prius, vrbem inirent, & ad ædem S. Stephani accedentes, ibi ſolemnia quædam peragerent. Quippe epiſcopus porta illa ingreſſus per eandem viam equo inſidens, toto occurrente cum inſigni, atque eximia pompa clero, ac populo, vſque ad ædem S. Stephani prodijt. ibi ex equo deſiliens ab abbate, & monachis cruce, & cereis præcedentibus comi-

ter ſub vmbella exceptus eſt. atque in ædem intro- anno Chriſti.
ductus, pretioſum ante aram maximam ad ipſius ornatum aræ pallium obtulit, & ſolemnem rite precationem adhibuit, ac continuò poſt aram ſecedens in ſella eius rei gratia præparata conſedit. Tum præſto abbas affuit, qui genibus calceos, & caligas ei detraxit, & pedibus lotis, atque abſterſis oſculum pacis impreſsit. Quibus rebus rite confectis epiſcopus ſurrexit, ac caligas, calceoſque ibi relinquens, pedibus ſine calceis reliquum viæ confecit, & cum eodem pompæ apparatu ad baſilicam adijt. vt ſcriptum apud monachos S. Stephani reperitur.

N.......

INde N. eccleſiam capeſſente anno Agapeti pontificis primo, ideſt Chriſti nongenteſimo quadrageſimo ſexto Aimeri- 946
cus, & Franca marchiones multa prædia eccleſiæ duriſsimis præſertim eius temporibus elargiti ſunt. Etenim Berengarius II. rex, homo rapax, & inquietus Deſiderium regem, cuius deterreri exemplo debuit, imitatus eccleſias omnes infeſto animo diuexabat, ita vt ne Romanæ quidem parceret, neque pontifici ſæpe, vt nefario huiuſmodi conatu deſiſteret, admonenti obtemperaret. Quo factum eſt, vt breui debitas temeritatis, atque im-

Anno Chriſti. potentiæ ſuæ pœnas dederit. ſiquidem regno, ac regia dominatione orbatus ipſe cum ſua familia turpiter exulauit. Italiæ vero, atque Eccleſiæ occaſionem priſtinæ recuperandæ ſecuritatis, ac dignitatis aperuit. Quare vt ceteræ eccleſiæ, ſic ipſa quoque Bononienſis acerbiſsimis adhuc caſibus afflictata ab hoc tempore caput tollere, & poſt diuturnas quaſi tenebras, lucem aliquam aſpicere firmæ incolumitatis incæpit. Huius rei præcipuo illa documento exiſtunt, quòd epiſcopus abhinc, vt dignitatem tueri ſuam poſſet, non ſolum decimis frugum omnium, quæ in diœceſi naſcerentur, inſtructus: ſed etiam varijs pontificum, atque Imperatorum priuilegijs ad ornamenta, & commoda ſua amplificanda munitus eſt. Clerici vero Canonicam ex lege vitam agentes, haud ſecus multis & ipſi beneficijs ab epiſcopis ſuis, pontificibus, & Imperatoribus cumulati. Hoc autem tantum boni illi ſibi hac ratione comparauerunt.

ALBERTVS.

IOanne XII. pontificatum gerente Albertus eccleſiam Bononienſem adminiſtrauit. Hic anno nongenteſimo ſexa-
951 geſimo primo Berengario rege impotenter, vt dixi, aduerſus eccleſias debacchante, vnà

cum ceteris Lombardiæ epiſcopis, & Ioanne ipſo pontifice OTHONEM MAGNVM Germaniæ regem, virtute, atque opibus illa ætate præſtantem auxilio in Italiam aduocauit. Quorum iuſtis Otho ſtudijs obſecutus, poſtero anno validiſsimo cum exercitu Alpes traiecit, ac Berengario pulſo rex Italiæ coronatus, ac poſt Imperator Auguſtus à Ioanne pontifice appellatus eſt. neque ita multo poſt, temporibus ita poſcentibus, à Leone VIII eo iure donatus, *vt ſi quis à clero, & populo eligeretur epiſcopus, niſi ab ipſo, & ſucceſsoribus eius laudaretur, & inueſtiretur, non conſecraretur.* Cum autem victoria parta exemplo Caroli Magni priuilegia ciuitatibus, atque epiſcopis renouare aggreſſus eſſet, Albertus quoque eum adijt, atque ab eo illius comprobationem priuilegij abſtulit, quod Carolus primum Italia in poteſtatem adducta indulſerat. quo poſſeſsiones, iura, & conſuetudines eccleſiæ ratas permanere conſtituit. Clerus vero primo pontificem Rom. deinde Imperatorem conuenit, atque vtrunque pro iuribus ſuis confirmandis, atque amplificandis orauit. Pontifex fuit Ioannes XIII. qui Concilio Rauennæ anno nongenteſimo ſexageſimo ſeptimo habito petenti clero antiquum Leonis V. pontificis beneficium de immunitate hoc diplomate dato redintegrauit. *Ioannes epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Cum ego Ioannes ſancta, & apoſtolica Romanæ Eccleſiæ* XIII.

anno Chriſti. 962 967

Anno Chriſti.

papa reſiderem in Rauennate ciuitate vnà cum meis, & Italicis epiſcopis, affuerunt præſentiæ noſtræ religioſi presbyteri, & diaconi ſanctæ Bononienſis eccleſiæ, ac pro vniuerſo clero canonicæ congregationis humo proſtrati noſtros oſculantes pedes, obtulerunt epiſtolam tuitionis ſanctæ recordationis D. Leonis V. papæ, vt nullam dationem, vel reditum publicum facerent. Vnde compuncti diuina miſericordia ad eorum petitionem commodauimus ſenſum. & ideo à præſenti X indictione omnibus ducibus, marchionibus, comitibus, iudicibuſque, & vniuerſo populo à magno vſque ad paruum Bononienſi oppido commorantibus, dilectis fidelibus noſtris notum eſse volumus, vt omnes Bononienſis eccleſiæ filij, ideſt ſacerdotes, & leuitæ, ſeu cunctus clerus ingeſserunt noſtro apoſtolatui, vim, ac violentiam perpeti in ſuis facultatibus, & rebus, & poſseſsionibus, & publica ab illis exigi ſeruitia tam in eccleſiaſticis, quàm & in ſuis mobilibus, & immobilibus ſubſtantijs. quod contra omnium ſtatuta ſanctorum patrum, & canonicam auctoritatem eſse cerneretur. Quare illorum calamitatibus condolentes per has noſtras litteras omnino interdicimus, & prohibemus, eorum nihil ab eis, vel ſucceſsoribus illorum exigi ab aliqua magna, paruaque perſona, quæ illis iure, & legaliter competunt. inſuper interdicimus, vt nec portaticum, neque ripaticum, aut teloneum, ſiue oſtaticum, nec paratam, vel ſacramentum, quod dici nefas eſt, faciant; ſed ſine aliquorum hominum publicas ibi gerentium actiones perturbatione, atque moleſtia perſiſtere ſecuri, quietique nullam ſuſtinentes violentiam in ſuis facul-

tatibus,

tatibus, vel omnibus rebus tam mobilibus, quam immobilibus, tam de ſuis proprijs, quàm & de eccleſiaſticis. ſed in Dei ſeruitio, & laudibus quieti, & pacifici perſeuerent, quatenus pro nobis, & cuncto populo Chriſtiano ſecuri Dominum quotidie exorent. Datum XVIII. *kal. Maij, pontificatus noſtri anno ſecundo, Othonis Imperij anno ſexto, indictione ſupraſcripta.* Otho autem anno nongenteſimo ſexageſimo nono à presbyteris in Calabria obſecratus iura Canonicorum hoc reſcripto firmauit. *Otho Imperator.. Omnium ſanctæ Dei Eccleſiæ fidelium noſtrorum, ſcilicet præſentium, ac futurorum nouerit induſtria, quoniam interuentu presbyterorum ſanctæ Bononienſis eccleſiæ, ſcilicet Petri, aliuſque Petri, Ioannis, & Bonizonis, qui nobis in exercitu militiæ in Calabria ſeruierunt, cunctum clerum iam dictæ eccleſiæ cum omnibus rebus, et poſſeſsionibus eorum per ſingula loca, & territoria conſtitutis, ſeu cum liberis hominibus, ſeruis, & ancillis vtriuſque ſexus, vel libellarijs, ſeu reſidentibus, diuerſisque familijs per hoc noſtrum regale præcceptum ſub noſtra, ſucceſsorumque noſtrorum defenſione ſaluantes recepimus. confirmantes videlicet eis omne conquiſitum eorum tam in terris & vineis, quàm in diuerſis ſpeciminibus, domibus, atque poſſeſsionibus per ſingula, vt diximus, loca, & territoria vndecunque illis per quemcunque modum, vel titulum adueniſse noſcuntur, vel in antea acquiſierint. Siue etiam concedimus, atque confirmamus generaliter prædictis omnibus Canonicis ſanctæ Bononienſis eccleſiæ inlibate abſque alicuius contradictione quidquid condonatum, vel conceſsum*

anno Chriſti. 969

anno Chriſti. *fuerit illis, vel canonicæ illorum ab eorum epiſcopis, aut à quibuslibet Deum timentibus hominibus tam in curtibus, quàm in villis, ſeu maſsaricijs, vel libellarijs, nec non & in quibuſcunque conceſsionibus, ſiue per præceptum, vel per aliquem conceſsionis titulum poſsidere. nec non & concedimus illis per hanc noſtri præcepti, & conceſsionis paginam portaticum, teloneum, ripaticum, paratam, & oſtaticum, & abſque aliqua publica functione quiete viuere, ſub hoc noſtro diuali præcepto conceſsionem, vt Deo, ſanctiſque omnibus pro ſtabilitate noſtri Imperij preces inceſsanter fundant. Datum* III. *kal. Iulij anno Dominicæ incarnationis nongenteſimo ſexageſimo nono, indictione duodecima, Imperij D. Othonis octauo. Actum in Apulia inter duas ciuitates Aſculum, & Bouinum feliciter.* Demum Albertus etiam ipſe per ſe bona ſua amiſſa recuperare cupiens anno
973 nongenteſimo ſeptuageſimo tertio ad ſynodum Rauennatem ab Honeſto archiepiſcopo aduocatam contendit. atque ibi inopiam ſuam, & Canonicorum conqueſtus prædia ſua iuxta Bononiam ſita ab Huberto epiſcopo Parmenſi, qui aderat, iniuſte poſsideri expoſuit, eaque ſibi reſtitui poſtulauit. ac mox, licet Huberto enixe contradicente, ex ſententia patrum, Plebe S. Mariæ Montisbellij tradita, illa recepit. Ex quo locupletior factus & ipſe partem eorum Canonicis impertiuit.

anno Chriſti.

CLEMENS.

ALberto inde mortuo Clemens circa annum nongenteſimum nonageſimum accepit epiſcopatum. 990 Is Alberti veſtigia perſecutus & ipſe Canonicos multis prædijs munerauit. & anno milleſimo ſexto graui ci- 1006 uitatem peſtilentia populante corpora SS. Syneſij, & Theopontij virtutibus illa tempeſtate fulgentia ex ſepulchro Nonantulano per abbatem extraxit, atque per agrum Bononienſem eximia populorum religione circuntulit. atque ita opportune eorum implorantes auxilium conſeruauit. Canonici vero ab Henrico Imperatore, qui tertium Othonem excepit, anno milleſimo quartodecimo impetraue- 1014 runt, ne epiſcopo prædia eccleſiæ alienare ipſorum iniuſſu liceret. *Henricus rex. Omnibus fidelibus præſentibus, ſeu abſentibus notum fieri volumus, quòd curam eccleſiarum gerere debemus. Quocirca admodum audito detrimento rerum, poſſeſsionumque deſtructione ſanctæ Dei Bononienſis eccleſiæ compatientes in nefandiſsimis ſceleribus. Unde legaliter præcipientes iubemus, vt non liceat dehinc alicui epiſcopo illius ſanctæ eccleſiæ vendere, vel donare, vel commutare de eiuſdem eccleſiæ rebus, ac poſſeſsionibus ſine conuentu, & conſenſu, atque ſubſcriptione archipresbyteri, & archidiaconi, ceterorumque Canonicorum eiuſdem eccle-*

ſiæ.

anno Chriſti.

ſiæ. Inſuper de prædijs terrarum, poſſeſſionumque omnium prædictæ eccleſiæ, quas nunc habet, vel in futurum acquirere potuerit, præcipimus, vt nullo modo liceat vlli epiſcopo iam dictæ eccleſiæ ſe aliquo modo intromittere, nec ad ſuum opus detinere, nec alicui modo per ſcriptum, vel commutationem, neque pro feudo concedere, vel donare: ſed liceat Canonicis ſuis eas habere, & frui, & ſecundum licitum morem poſſidere, ac Deo, ſuæque eccleſiæ continuo deſeruire.

Non ſum ignarus, ab ijs, qui res geſtas huius temporis memoriæ produnt, miranda ſanctorum opera haud magna admodum diligentia, vt quæ plus apud vulgus admirationis, quàm fidei, habeant, memorari. Verum me religio aliqua tenet, quæ aut ſancti, aut pij homines poſteritati pro re magna conſecranda putarunt, ea, dum ſe occaſio præbet, quaſi contemnenda ſilentio præterire. Quare cum per hos annos auctore S. Petro Damiani, huius ætatis æquali, portentum ingens à S. Petro apoſtolo Bononienſi in eccleſia editum ſit, mihi reticendum eſſe non duxi. P*rudentis*, inquit, *& honorati apud ſæculum cuiuſdam diaconi didici narratione, quod refero. In Bononiæ partibus, inquit, duo quidam viri, qui & amicitiæ inuicem fœdere, & compaternitatis, ſi digne recolo, neceſſitudine tenebantur, in conuiuio diſcumbebant. quibus in menſam allatus eſt gallus. Quod videlicet pulmentum vnus illorum arrepto cultello, vt mos eſt, in fruſta diſſecuit, tritum quoque piper cum liquamine ſuperfudit. Quo facto alter pro-*

tinus ait. Profectò compater ſic explicuiſti gallum, vt ipſe S. Petrus etiam ſi velit redintegrare non poſſit. Cui mox intulit ille: Plane non modo B. Petrus, ſed & ſi ipſe Chriſtus imperet, hic perpetuo non reſurget. Ad hanc vocem repente gallus viuus, & plumis coopertus exiluit, alas percuſſit, & cecinit, totumque liquamen ſuper eos, qui conueſcebantur, aſperſit. Illico ſacrilegium blaſphemæ temeritatis digna pœna ſequitur vltionis: nam & in aſperſione piperis lepra percuſſi ſunt, quam videlicet plagam non modo ipſi vſque ad obitum pertulerunt, ſed & poſteris ſuis in omnes generationes, velut quoddam hæreditarium reliquerunt. Vnde factum eſt, vt in famulatum ſubacti ſint ſanctæ Bononienſis eccleſiæ, quæ videlicet B. Petri apoſtoli eſt inſignita vocabulo. Quorum progenies, vt relator aſſeruit, hucuſque leproſa, duræ illationis canone cenſita eſt, vt ex operibus manuum ſuarum inferant eccleſiæ capiſteria. Sic nimirum duplici pœna, lepræ ſimul, & ſeruitutis addicti ſupplicijs inſtruunt alios, vt iam temere de diuina potentia non loquantur. & gallus, qui dudum arguerat Petrum in terra negantem, tunc probauit Petrum cum eo, quem negauerat, in cælo regnantem,

anno Chriſti.

anno Chriſti.

FRVGERIVS.

F Rugerius inde epiſcopus circa annum
1015 milleſimum quintum decimum inijt. quo viuente tres alij epiſcopi deſignati (ſic enim illa ferebant tempora) eccleſiæ aſtuerunt, Adelfredus, Ioannes, & Lambertus. quorum Adelfredus, & Lambertus illum etiam ſubſecuti ſunt. Hoc tempore baſilica vetus, in qua SS. Vitalis, & Agricolæ corpora ab initio recondita fuiſſe à S. Euſebio epiſcopo præſente S. Ambroſio diximus, ſupra memorato Hungarorum incendio adhuc proſtrata ita iacebat, vt ipſorum etiam ſepulchra martyrum omnibus cæli tempeſtatibus obiecta ſumma cum indignitate manerent. Qua de re ſolicitis monachorum animis Martinus abbas huic incommodo ſibi occurrendum exiſtimauit, ac conſilio cum Frugerio epiſcopo communicato martyrum oſſa v Nonas Maij in proximam S. Io. Baptiſtæ Confeſsionem traduxit, clero, ciuibuſque, ac magiſtratibus eorum accitis, ac magna, vt in huiuſmodi re antiquitus traditum ſeruat Eccleſia, cæremonia, atque apparata pompa adhibita. Interim Bonifacius Montisferrati marchio monaſterium ad Locedum in agro Vercellenſi conſtruxit, atque ei Bononium ciuem Bononienſem inſignem ex ipſo

D. Stephani monaſterio monachum ob ſingularem anno Chriſti.
ſanctitatis famam Petri Vercellenſis epiſcopi commendatione præfecit. qui per multos annos cum monaſterium omni edito virtutis, moderationis, & ſanctitatis exemplo rexiſſet, demum anno milleſimo viceſimo ſexto diem ſuum obijt ingenti ſui relicto 1026
monachis Locedenſibus deſiderio, ac ſanctitatis ſuæ opinionem inſignibus poſt mortem editis miraculis comprobauit. Vnde poſtea aram ab Arderico epiſcopo Vercellenſi, cum eſſet à pontifice numero ſanctorum aſcriptus, accepit. Dies eius celebratur III Kal. Septembris. Vita apud monachos S. Stephani ſcripta extat.

ADELFREDVS.

IN de cedente Frugerio Adelfredus eccleſiæ excepiſſe adminiſtrationem videtur. ſiquidem Euerardus quidam anno milleſimo triceſimo quarto prædiolum 1034
abbati monaſterij S. Helenæ, præſente Adelfredo epiſcopo donaſſe reperitur. Hic anno milleſimo quadrageſimo quinto eccleſiam reformauit, ac Ca- 1045
nonicos, ſiue clericos numero redundantes ad quinquaginta redegit, & vt vitam honeſtius agerent, ac quietius Deo ſeruirent, tertiam eis partem decimarum ſuarum, & oblationes omnes eccleſiæ facien-

anno Chriſti.

das hoc ſcripto donauit. *Adelfredus Bononienſis epiſcopus. Sæpiſsime cogitaui, quomodo ſtatum, & honorem huius ſanctæ eccleſiæ in melius firmaremus. Quod me procul dubio facere oportebat, pridem diuina inſpirante clementia iuſtum, & rationabile viſum eſt, vt ſecundum canonum normam noſtram ordinaremus eccleſiam, quæ indiſcrete, & confuſe habebatur propter clericorum innormitatem. Quoniam ſanctorum patrum decreta ſpecialiter iubent, vt in vnaquaque eccleſia clerici ordinentur ſecundum eiuſdem eccleſiæ facultatem, quatenus eccleſiæ ſeruientes clerici de eadem eccleſia viuere, & ſuſtentari honeſte canonico iure debeant, ſicut legitur: Qui altari miniſtrat, de altari viuere debet. quod in noſtra eccleſia nullatenus tenebatur, ſed clericorum numerus ita excreuerat, vt ſacer ordo vileſceret, & diuinum officium omnibus in negligentiam caderet. Quocirca fauente Chriſti gratia placuit, & iuſtiſsimum viſum eſt, vt huiuſmodi errorem, & vilitatem penitus abdicaremus. Ideoque pro ſalute animæ meæ hoc decretum illis Canonicis facere curaui, qui ſubter ſcribuntur, numero quinquaginta. Omnibus pateat præſentibus, & futuris, quod ſecundum hoc decretum in noſtra epiſcopali eccleſia quinquaginta Canonicos ſtatuimus & ordinamus, qui eiuſdem eccleſiæ officium compleant. quorum nomina hæc ſunt. Petrus archipresbyter, Ioannes presbyter cantor, Leo presbyter, Ioannes presbyter, Torrellus presbyter, Ioannes presbyter, Leo presbyter, Martinus presbyter, Florus presbyter, Martinus presbyter, Dominicus presbyter, Leo presbyter, Bononius presbyter, Teuzo archidiaconus, Hugo*

diaconus,

diaconus, Daniel diaconus, Atto diaconus, Gerardus diaconus, Clariſsimus diaconus, Petrus diaconus, & alter Petrus *diaconus, Ioannes diaconus, Samuel diaconus, Petrus diaconus, Aldulſus diaconus, Leo diaconus, Petrus ſubdiaconus, Hubertus ſubdiaconus, Rolandus ſubdiaconus, Ioannes ſubdiaconus, Carbo ſubdiaconus, Ioannes ſubdiaconus, Vido ſubdiaconus, Leo ſubdiaconus, Apto ſubdiaconus, Ioannes ſubdiaconus, Petrus ſubdiaconus, Ruſticellus ſubdiaconus, Leo ſubdiaconus, Vrſo clericus, Petrus clericus, Rainerius clericus, Lambertus clericus, Paganus clericus, Ioannes clericus, Atto Acolytus, Hildebrandus clericus, Hugo clericus, Rodulphus clericus, Teuzo clericus. Supradictiſque Canonicis, eorumque ſucceſsoribus pro ſalute animæ meæ, quatenus ipſi, & ſucceſsores eorum pro me Deum exorent, concedo, & firmiter annuo tres partes decimarum totius iſtius Plebis, ſcilicet S. Petri epiſcopatus cum omnibus primitijs, & offertionibus viuorum, & mortuorum, & quidquid in ſancta epiſcopali eccleſia offertur, ſeu in altari ponitur, vel in pauimento locatur, excepta quarta portione tritici, & vini, quam in mea poteſtate reſeruo. Inſuper hoc quoque meæ poteſtati, & ſucceſsorum meorum reſeruo, vt ſi de ſupradicto numero clericorum aliquis obierit, ego, vel ſucceſsores mei in loco defuncti alium inſtituant cum conſilio archipresbyteri, archidiaconi, aliorumque fratrum cum laudatione. Quin etiam ſupradictis Canonicis, & ſucceſsoribus eorum iure cãnonum trado, & obnixe an-*

anno Chriſti.

anno Chriſti. *nuo quidquid ſupra legitur in perpetuum habendum, tenendum, & poſsidendum ſine omni impedimento. Si aliquo vero tempore vel ego, vel ſucceſsores mei inſtigante diabolo hoc decretum frangere voluerint, ſciant ſe compoſituros eſse ſupradictis Canonicis, atque ſucceſsoribus eorum optimi auri libras quinque, & anathematis vinculo innodati, cum Iuda traditore perpetuo maneant. qui vero pio intuitu fidelis cuſtos huius noſtri decreti extiterit, benedictiones ab omnipotenti Deo conſequi mereatur. Actum Bononiæ anno Dominicæ incarnationis milleſimo quadrageſimo quinto, Gregorij ſummæ ſedis pontificis anno videlicet primo, regnante Henrico filio Conradi Imperatoris anno ſexto, die decimo ſexto menſis Auguſti in domo epiſcopatus Bononienſis, Indictione ter-*

1047 *tiadecima.* Biennio poſt Frugerius ædem monaſterij S. Luciæ Roſſeni, quæ eſt in montibus, præſentibus ipſo Adelfredo, Ioanne, & Lamberto epiſco-

1039 pis conſecrauit. Anno milleſimo triceſimo nono Canonici ab Henrico II. Imperatore prædia, quæ habebant, & præcipue quæ nuper ab epiſcopo Clemente acceperant, ſibi confirmanda curarunt. mil-

1054 leſimo quinquageſimo quarto Adelfredus in priſtino beneficentiæ inſtituto perſiſtens bona alia Canonicis impertiuit, atque hoc decreto ipſas, quibus potiebantur, decimas affirmauit. *Cunctorum fidelium ſanctæ Eccleſiæ degentium, ac futurorum noſcat peritia, qualiter in noſtra epiſcopali eccleſia pro amore regis æterni, atque noſtræ animæ, noſtrorumque ſucceſsorum, vel an-*

anno Chriſti.

teceſſorum remedio canonicam obnixius conſtituimus. Quapropter bona ſanctæ eccleſiæ noſtræ, quæ potuimus, eidem canonicæ, archipresbytero, & fratribus contulimus. quoniam ſatis Deo gratum fore credimus, ſi Canonici bonis eccleſiæ ...... fulciri videntur, vt liberè in Dei laudibus vacare obnixius valeant, & irreprehenſibilibus moribus ſuis viam omnibus Dominum colentibus patefaciant. Huius rei gratia omnem decimationem totius Plebis S. Mariæ Dei genitricis, quæ vocatur in Buida, & eccleſiam ſanctæ Mariæ, quæ eſt ſita in monte Palenſi cum omnibus oblationibus, & pertinentijs ſuis, & quidquid à Deum timentibus pro ſalute viuorum, ac defunctorum largitum fuerit, efficaciter tribuimus. Inſuper cuncta olíueta noſtræ eccleſiæ, quæ ſunt poſita in territorio, quod vocatur de Garda. domum quoque iuxta palatium noſtrum. & iuxta fontem ſacri baptiſmatis perpetualiter canonico iure illis conceſſimus. antiqui etiam pauperum alteram domum hoſpitij, ſeu quidquid de iure noſtræ eccleſiæ nunc habent, vel ipſi ſucceſſores eorum iuſte acquirere poterunt, ſimiliter dedimus. Omnes vero decimationes, quas præſentialiter prædicti Canonici habent, & tenent, ipſis & eorum ſucceſſoribus canonum iure viuentibus, vel inuenire potuerint, gratanter annuimus. Hæc omnia ſupradicta eo tempore Petro archipresbytero, & fratribus eius, videlicet Lamberto ſubdiacono, Stephano, & Bononio presbyteris, Rolando, & Aldebrando diaconis, & Hugoni acolyto dedimus, vt regulariter ipſi, & ſucceſſores eorum viuant, atque ſine omnium ſucceſſorum noſtrorum moleſtatione cunctas

anno Chriſti. *ſupradictas res poſſideant. Si vero inſtigante diabolica verſutia ipſi Canonici, vel ſucceſſores eorum canonice viuere deſierint, aut ipſa canonica penitus deſtructa fuerit, ad nos, vel ſuceeſsores abſque omni infeſtatione vt propria reuertantur cuncta, quæ ſuperius memorantur. Si autem aliquo tempore ſuadente diabolo aliquis noſtrorum ſucceſſorum ſupradicta bona, quæ per hoc decretum nobis conceſſa ſunt, tollere voluerit, decem optimi libras auri ſciat ſe compoſiturum eſſe medietatem D. Imperatori, & alteram medietatem Canonicis iam præfatis, vel eorum ſucceſſoribus.* Neque hac muneratione contentus ad poſſeſsiones clericorum Canonicorum ſanciendas à Victore ipſo pontifice aliud reſcriptum obtinuit. *Victor epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Petro archipresbytero, reliquiſque Canonicis regulariter viuentibus ſanctæ Bononienſis eccleſiæ, ſuiſque ſucceſſoribus in perpetuum. Si iuſtis ſeruorum Dei petitionibus ſatisfecerimus, procul dubio apoſtolica præcepta ſeruamus. Quapropter inclinati precibus Adelfredi eiuſdem eccleſiæ epiſcopi, veſtriſque, filij cariſsimi, confirmamus, atque corroboramus vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, canonico iure viuentibus quidquid per paginam conceſsionis, & confirmationis iuſte ab eo, vel ab alijs acquiſiuiſtis, ſiue acquiſituri eſtis, vt quieti, & ſecuri ab omni læſione permanere valeatis. Deſiderio itaque atq; rogatione prænotati epiſcopi, petitione quoque veſtra, vt diximus, inclinati vos, veſtroſque ſucceſſores ſub noſtræ apoſtolicæ defenſionis munimine ſuſcipimus, & bona omnia, quæ iuſte habet, vel habitura*

eſt ipſa

eſt ipſa canonica eiuſdem eccleſiæ S. Petri. Nominat inde ſingula bona, quæ repetere non opus eſt. *Datum anno Victoris* II *primo*, XVIII. *Kal. Iulij*, *Indictione octaua*. Canonici vero aliud ab Henrico Imperatore obtinnuerunt. *Henricus rex. Omnium fidelium nouerit induſtria, quoniam interuentu coniugis noſtræ Agnetis, & pro incremento Henrici regis filij noſtri Petrum archipresbyterum, cunctoſque Canonicos ſanctæ Bononienſis eccleſiæ regulariter viuentes cum omnibus rebus, & poſſeſſionibus illorum per ſingula loca, & territoria conſtitutis, ſeu cum liberis hominibus, ſeruis, & ancillis vtriuſque ſexus, vel libellarijs, ſeu reſidentibus, diuerſiſque familijs, per hoc noſtrum regale præceptum ſub noſtra, ſucceſſorumque noſtrorum defenſione ſaluantes recepimus: confirmantes videlicet eis omne conquiſitum eorum tam in terris, & vineis, quàm & in diuerſis ſpeciminibus, domibus, atque poſſeſſionibus per ſingula, vt diximus, loca, & territoria, vndecunque illis per quemcunque modum, vel titulum adueniſſe noſcuntur, vel in antea acquiſierint. ſiue etiam concedimus, atque confirmamus generaliter prædictis omnibus Canonicis ſanctæ Bononienſis eccleſiæ inlibate abſque alicuius contradictione quidquid condonatum, vel conceſſum fuit illis, vel canonicæ illorum ab eorum epiſcopis, aut à quibuslibet Deum timentibus hominibus per quamcunque conceſſionem, ſiue per præceptum, vel per aliquem conceſſionis titulum poſſidere. Id eſt, & cet.* Idem autem Henricus annò milleſimo ſexageſimo quinto priuilegium epiſcopo Mutinenſi

anno Christi.

anno Chriſti. Hereberto indulſit, omnes conſuetudines antiquas
permittens, modò ne epiſcopi mutatio, aut alio mo
do, niſi per ſuam manum ſubrogatio fieret, niſi à
Romano pontifice legitime abdicaretur. quod id-
circo aſcripſi, vt quemadmodum ſenſim res lapſa
ſit, agnoſcatur.

LAMBERTVS.

LAmbertus inde Adelfredi poſt annum
1060 milleſimum ſexageſimum ſucceſſor fuiſ-
ſe putatur. neque enim Ioannes, qui
anno milleſimo quadrageſimo ſeptimo
conſecrationi ædis S. Luciæ, vnà cum Adelfredo,
& Lamberto epiſcopis affuit, Adelfredo ſuperfuiſſe
1064 videtur. Hic vero anno milleſimo ſexageſimo quar-
to Concilio Mantuano pro Alexandro II pontifice
cum ceteris Italiæ epiſcopis creditur contra Cada-
loum temere ab Imperatore oppoſitum affuiſſe. ſi-
1065 quidem anno poſt ab Alexandro, tanquàm eius in
illo diſsidio ſtudioſus, diploma abſtulit quo proxi-
mas Adelfredi conceſsiones factas eccleſiæ compro
bauit. Quin etiam idem anno milleſimo ſeptuage-
1073 ſimo tertio Romam ad limina apoſtolorum viſitan-
da profectus reſcriptum à Gregorio VII Alexandri
ſucceſſore elicuit, quo vetera Agapeti, Pelagij, Gre
gorij, & Formoſi pontificum beneficia inſtaurauit.

Quod

Quod integrum afferemus, quia ad multas res idoneum eſſe putamus. *Gregorius ſeruus ſeruorum Dei. Notum omnibus fieri volumus, quod Reuerendiſsimus Lambertus ciuitatis Bononienſis epiſcopus Romam veniens viſitare apoſtolorum limina oſtendit nobis munimina, & inueſtitiones, & confirmationes factas ab anteceſsoribus noſtris, ideſt Agapeto, & Pelagio, & Gregorio Dialogo, & Formoſo apoſtolicis de rebus ſuæ eccleſiæ. Proinde inclinati precibus eius concedimus, atque confirmamus ſuæ eccleſiæ, ſaluo in omnibus iure, & Romanæ Eccleſiæ priuilegio, monaſterium S. Michaelis archangeli poſitum in fundo Paterno cum omnibus rebus, & pertinentijs ſuis. atque concedimus Curtem de Brento cum ſeruis, & ancillis, & cum omnibus ſuis pertinentijs. Seu donamus monaſterium S. Mariæ ſitum in Maſsa, quæ vocatur monte Palenſe, quam Ioanninus Imperator tradidit Bononienſi eccleſiæ cum Curte ibique tenente ſe, quæ nominatur Aurelia, cum montibus, qui in circuitu præfati monaſterij poſiti ſunt. & Curtem aliam, quæ vocatur Bombiana cum caſalibus, & pertinentijs ſuis. & montem, qui vocatur Cauallorum. & concedimus portum, qui cognominatur Galliana cum ripatico, & teloneo, & paludibus, & piſcarijs, & ſiluis, & cum omnibus rebus, quæ ad ipſum pertinere dinoſcuntur. & duas Curtes, vnam quæ nominatur Curtis maior, & aliam, quæ dicitur minor poſita infra Plebem, quæ dicitur Boida. Inſuper & damus monaſterium S. Anaſtaſij fundatum in fundo Petriculo cum portu, & teloneo, & ripatico cum ſiluis, &*

anno Chriſti.

anno Chriſti. venationibus, cum paludibus, & cum omnibus, quæ ad Curtem, quæ vocatur Petriculo, & ad præfatum monaſterium pertinere videntur. nec non & Curtem, quæ vocatur Cellula iuxta flumen, quod vocatur Sauena, cum oliuetis, vineis, campis, ſiluis, famulis, colonis, & cum omnibus ſibi pertinentibus. & ibique non longe fundum Venetiæ integrum, quod ſociorum vocatur, pertinentem ad ipſam Curtem. atque Curtem in Panigale, quæ continet in ſe tres fundos terrarum, & vinearum, quæ hoc nomine vocantur, Candidatis, Puloſia, & Griſintilli. Et monaſterium S. Proſperi ſitum in ſupradicto loco, qui vocatur Panigale. & Curtem, quæ dicitur Cumo cum omnibus ſuis pertinentijs. Et monaſterium S. Martini in Poio cum Curte, & omnibus ſibi pertinentibus. Et monaſterium S. Petri in Strata. Et monaſterium S. Mariæ in Strata, cum omnibus ſuis pertinentijs. Et monaſterium S. Petri cum Curte, quæ vocatur in Nuciſatico, & omnibus ſuis rebus. Et monaſterium S. Martini in Caſalichio cum omnibus ſuis pertinentijs. Atque donamus fraternitati tuæ portam in ciuitate Bononiæ, quæ communi nomine dicitur S. Petri. & Stratam, quæ nominatur Salaria cum ſtratatico, & cum omni reditu, quem antiquitus perſoluere ſolent ipſi homines, qui per prænominatas ſtratas ire, vel redire ſoliti ſunt. Commonemus quoque, vt ſtatuto tempore præfatum reditum abſque negligentia perſoluere ſtudeant. Et monaſterium S. Mariæ, quæ nominatur maior cum omnibus ſuis pertinentijs, cum caſa ſalariata infra ciuitatem Bononiæ, quæ eſt iuris ipſius monaſterij. Et mona-

ſterium

ſterium S. Columbani confeſſoris cum omnibus ſuis rebus. Et monaſterium SS. martyrum Geruaſij, & Protaſij cum omnibus ſuis rebus. Et monaſterium S. Thomæ apoſtoli ſitum ante portam S. Petri cum omnibus ſuis rebus. Et monaſterium S. Ioannis euangeliſtæ fundatum in monte, qui vocatur Oliueti, cum omnibus ſuis pertinentijs. Similiter concedimus monaſterium S. Stephani, quod vocatur Hieruſalem: & quod D. Petronius ædificauit ad vſum eiuſdem eccleſiæ, & cum mercato S. Io. Baptiſtæ ibique tenente. Seu confirmamus, atque ſtabilimus Curtem, quæ nominatur Milonis, cum portu, & ripatico, & teloneo, & mercato cum ſiluis, & venationibus, & cum paludibus, & piſcationibus, & cum ſeruis, & ancillis, & cum omnibus ad ſe pertinentibus. Similiter concedimus cuncta prædia, & poſſeſſiones, monaſteria videlicet, & Plebes, & eccleſias baptiſmales, caſtella, villas, abbates, monachos, presbyteros, diaconos, clericos, litteratos, & illitteratos, ſeruos, & ancillas Dei, atque diaconiſſas, famulos vtriuſque ſexus, & omnes homines ſuper terram prædictæ eccleſiæ Bononienſis reſidentes, vt in tua, tuorumque ſucceſſorum ſint poteſtate, & defenſione infra terminos, & confinia epiſcopatus Bononienſis, ſicuti eſt à flumine, quod dicitur Gaibana, & riuus, qui Sabloſulus, vocatur, & ſtrata quæ Vngariſta dicitur, vſque ad ſtalogallam, & locus qui vocatur Culte, & fluuius qui dicitur Leo, & alius qui vocatur Muzza. Similiter concedimus præfata eccleſiæ Curtem, quæ dicitur Maxumaticum, cum rebus, & poſſeßionibus, cunctiſque pertinentijs. Hæc omnia, quæ ſuperius leguntur, quæ præfata eccleſia nunc iuſte te-

anno Chriſti.

net,

anno Chriſti. *net, vel deinceps acquiſitura eſt, tam tibi, quàm cunctis, qui in eo, quo es, ordine loco ſucceſſerint, vel eis, quorum intereſſe poterit, in perpetuum reſeruanda decernimus. Datum* x *kal. Aprilis per manum Petri S. R. E. presbyteri Cardinalis, ac bibliothecarij, anno primo pontificatus D. Gregorij* VII *papæ, anno videlicet Dominicæ incarnationis milleſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione ſeptima.*

SIGIFRIDVS.

Sigifridus inde ſucceſsit. Hunc domo Germanum Henricus III Cæſar circa annum milleſimum ſeptuageſimum
1074 quartum elegit, cum accepta pecunia epiſcopos per annulum, & virgam iure à Leone VIII conceſſo abutens inueſtire cæpiſſet. Quod
1075 Gregorius iniquiſsimo animo patiens, poſtero anno Sigifridum ad Concilium Romanum propterea aduocauit, & cum non affuiſſet, exauctorauit. Sequen
1076 ti vero Henricum ipſum cum pontificia auctoritate contempta dignitates vendere eccleſiaſticas pergeret, titulo regni Italiæ ſpoliauit, & populos iurato regi obſequio liberauit. Quo decreto inuitati Bononienſes vna cum ceteris vicinis populis à rege ſe auerterunt, & libertatem primum amplexi nouam remp. ordinarunt. opus eſt enim ipſas quoque reip.

mutatio-

mutationes notare, quia propter negociorum coniunctionem mirifice poſſunt variam epiſcoporum, & eccleſiæ hiſtoriam illuſtrare. Eo ſedente anno milleſimo ſeptuageſimo quarto Albertus Comes, & Mathilda coniuges, ciues Bononienſes prædia quædam *Canonicis*, vt aiunt, *in Canonica S. Petri canonice viuentibus*, elargiti ſunt. Quinquennio vero poſt Sigifridum ipſum adhuc in contumacia permanentem Gregorius communione in Concilio Romano ſine gratiæ recuperatione priuauit.

anno Chriſti. 1074 1079

BERNARDVS.

QVo facto clerus Bernardum ſubrogauit. Sigifridus autem anno milleſimo octogeſimo tertio, quaſi Gregorium referenda vlciſci iniuria vellet, vnà cum Hereberto epiſcopo Mutinenſi Gibertum archiepiſcopum Rauennatem ab Henrico contra Gregorium ad pontificatum euectum conſecrauit. Eodem Bernardo ſedente, aut certe ſub hos annos, Canonici regulares S. Auguſtini Canonicam ad Rhenum ſub nomine S. Mariæ conſtituerunt. Anno vero milleſimo octogeſimo ſeptimo res in vrbe mirabilis accidit, quæ tum non animaduerſa aliquot poſt annos euaſit clariſsima. Quippe Angela virgo Bononienſis diuino inſtincta ſpiritu in montem Guardiæ vrbi

1083 1087

anno Chriſti. proximum iniuſſu parentum ſeſe contulit. atque ibi exiguo tugurio ſibi parato eremiticam vitam inſtituit. cui pater anxius, vt eam de eiuſmodi depellere ſententia nequijt, virginem alteram nomine Angelicam vitæ ſociam, ac religionis adiunxit. atque eis ſacellum cum domuncula condidit, Canonicis S. Mariæ ad Rhenum, qui eo loco potiebantur, iura ſua facile concedentibus. Angela porro relictis aliis virginibus, quæ ſe ſeruitio ſubinde diuino deuouerant, anno poſt milleſimo centeſimo quadrageſimo quinto vita ceſsit. Angelica vero ſuperſtes acceſſionem adiunxit ædibus, ac locum in monaſterij formam redegit. quem Cæleſtinus II pontifex nobili priuilegio decorauit, ac virgines ab eremitica vita ad diſciplinam Canonicorum regularium S. Auguſtini traduxit. Hic vero locus eſt, qui poſt ſacræ imaginis B. Virginis cuſtos euaſit, & S. Lucæ nomen accepit. Bernardus epiſcopus Confeſsionem ædis S. Luciæ Roſſeni conſecrauit, præſentibus Gerardo, Victore, & Henrico Bononiæ epiſcopis deſignatis. atque anno milleſimo centeſimo
1104 quarto vita ceſsit.

anno Chriſti.

VICTOR.

EX quibus Victor poſt ipſius locum eſt nactus, credo, quòd Gerardus ante ſit mortuus. Ceterum Victor hic ciuis Bononienſis clarum multis nominibus adminiſtrauit epiſcopatum. Neque enim ſolum eccleſiam eximijs & ſuis, & principum beneficijs cumulauit, ſed patriam etiam pontifice maximo, ac multis Cardinalibus illuſtratam, raro in terris honoris exemplo conſpexit. Ac quæ ille quidem geſsit, hæc fuerunt. Iuſſu Paſchalis II pontificis abbates in parœcia ſua coercuit, qui iura, & officia epiſcopalia ſibi aſciuerant. Qua de re extant ipſius Paſchalis ad eum litteræ. *Paſchalis epiſcopus Victori epiſcopo Bononienſi ſalutem. Peruenit ad nos, vnde valde miramur, quòd quidam monachi, & abbates in parœcia veſtra contra Sanctorum decreta epiſcopalia iura, & officia ſibi arroganter vindicant, videlicet pœnitentiam dare, & remiſsionem peccatorum, reconciliationem pœnitentium, decimas & eccleſias: cum abſque proprij epiſcopi licentia, vel apoſtolicæ ſedis auctoritate hoc nullatenus præſumere debeant. ſicuti in Chalcedonenſi Concilio de huiuſmodi à ſanctis patribus ſtatutum eſt, & ſub anathematis vinculo monachis omnibus, & cet. Mandamus itaque dilectioni tuæ, vt eos conuenias, & ne talia deinceps præſumant, omnino prohibeas.* Idem

anno Chriſti.

donationes Mathildis Comitiſſæ probauit. Viue-
bat enim eo tempore Mathilda Canuſsij Comi-
tiſſa, eademque Parmæ, Mantuæ, ac Ferrariæ do-
mina, mulier omnibus virtutis, ſed maximè pietatis
laudibus præſtantiſsima. quæ anno milleſimo cen-
1114 teſimo quarto decimo Canonicis Bononienſibus
eccleſiam S. Michaelis iuxta caſtrum Argellatæ do-
nauit, & monaſterium Muſiani in agro Bononienſi
epiſcopo ipſo probante conſtruxit. poſtero reſcri-
1115 ptum à Paſchali impetrauit: quo ſuperiora pontifi-
cum priuilegia, & maxime proximum Gregorij VII
renouauit, ac vetera reſcripta Caroli, & Othonis
Imperatorum de poſſeſsionibus, & Nicolai ponti-
ficis decretum de electione, & conſecratione epiſco
pi confirmauit his verbis. *Præterea quæcunque prædia,*
quaſcunque poſſeſsiones, vel à prædeceſſoribus noſtris apoſto
licæ ſedis epiſcopis, vel à quibuſcunque Catholicis regibus Ca-
rolo, & Othone Bononienſi eccleſiæ conceſſa ſunt, nos quo-
que decreti præſentis auctoritate firmamus. ad hæc adijcien-
tes ſtatuimus, vt iuxta veterem conſuetudinem eccleſiæ Bo-
nonienſis electi ſemper à Romano pontifice gratiam epiſcopa
lis conſecrationis accipiant, ſicut & tu opitulante Dei omni-
1116 *potentis gratia ſuſcepiſti.* Sequenti Rodilianos, ſan-
guinetanos, & Caprilianos populos domos quaſ-
dam in caſtris ſuis ſitas eccleſiæ, ac ciuitati Bono-
nienſi offerentes vnà cum Conſulibus ciuitatis re-
cepit. Quin etiam vicinis adhibitis epiſcopis ora-

torium

torium in monte vrbi imminente paullo ante conditum conſecrauit, idque Aſſumptioni B. Mariæ Virginis dedicauit. Id autem hàc occaſione fuerat factum. Cum Picciola Alberti Gallucij filia, Octauiani Plateſij vxor, ſacellum in hoc colle Virgini Dei matri vouiſſet, ac fabri iuſſu eius terram ad fundamenta iacienda egerere inſtituiſſent, columbã de induſtria locum quendam circumuolantem, ac ligneis fruſtulis collectis orbem ſatis amplum conficientem vno, atque altero die notarunt. ac mirati rem, religionis pleni ad Victorem epiſcopum retulerunt. Ille multis comitantibus clericis in collem prouectus cum columbam, perinde vt acceperat, nouo adhuc intentam operi reperiſſet, cæleſtem eo ſigno ſine dubio portendi voluntatem aſſeruit, atque vt ædem in eo loco, & quidem rotundam faceret, matronam admonuit. Ita ex pia optimi præſulis interpretatione conſtructa ædicula poſt paucos menſes ab eodem ante diem nonum decimum Kal. Septembris eſt dedicata. Miraculis inde plurimis ibi editis clarus locus, ac magna conuenarum dona pie deferentium celeber ſatis docuit, vere ſedem illam à B. ipſa Virgine ſibi delectam, ac tacito columbæ officio, atque labore ſignificatam. Huius inde cura poſt aliquot annos, aucta ciuitatis erga locum illum religione, monachis S. Felicis eſt tradita. nunc vero manente antiquo rotundæ formæ ſacello dila- anno Chriſti.

anno Chriſti. tatum, atque ornatum ædes S. Mariæ in monte vocatur: atque in ſummo ciuium, atque accolarum honore habetur. Anno milleſimo centeſimo vice-
1125 ſimo quinto idem eccleſiam S. Chriſtinæ ſacræ Camalduli eremo donauit, quam S. Romualdus Rauennas ante annos amplius centum in diœceſi Arretina in Campo Malduli ædificarat, atque ab eo Camaldulenſes monachos appellarat. Eidem etiam eremo miræ ſanctitatis fama florenti cum multa prædia diuerſis in Italiæ partibus ad monaſteria fabricanda certatim à pijs hominibus traderentur, idem fundum octauo ab vrbe lapide extra portam S. Stephani nomine Stifontem Martino Priori eius generali donauit. qui monaſterio condito ibi ſacratas diſciplinæ ſuæ virgines collocauit. Præclara quidem hæc omnia, niſi quæ ſedente illo ciuitati honorifica contigerunt, ſuo ſplendore horum luminibus offe-
1105 ciſſent. Anno enim milleſimo centeſimo quinto Paſchalis pontifex Lambertum de Fagnano, ciuem Bononienſem ex Canonico regulari S. Mariæ Rhenanæ, & archidiacono eccleſiæ in collegium Cardinalium cooptauit, atque Oſtienſem epiſcopum de-
1106 clarauit. poſtero vero Bononiam maximo à ciuitate honore exceptus venit. deinde ad Padum progreſſus apud Vardaſtallum Concilium habuit. in quo de reformatione Eccleſiæ agens epiſcopos Aemiliæ ab obedientia archiepiſcopi Rauennatis exemit, re-

anno Chriſti.

centi Giberti ſuperbia nimirum offenſus, qui ſe pontificem aduerſus Gregorium conſecrandum curarat. Poſt hæc anno milleſimo centeſimo viceſimo
ſecundo Lambertus Cardinalis Oſtienſis, legatus à 1122
Caliſto II pontifice declaratus diſsidium, quod Gregorius VII cum Henrico propter ſimoniacam eccleſiarum collationem ſuſceperat, ſuſtulit, atque eas ad liberum cleri arbitrium, Henrico IV renun-
ciante, redegit. inde biennio poſt Calliſto mortuo 1124
ad pontificatum eueǙus, atque Honorius II vocatus, vt primus patriam in vrbem dignitatem pontificiam intulit, ſic eam ſtatim pro auctoritate multis inſignibus beneficijs cumulauit. Etenim cum Cardinales allegerent, in primis quattuor ciues Bononienſes cooptauit, Hubertum de Ratta, virum eruditiſsimum, presbyterum tt. S. Clementis, Gerardum Alberti Caccianimici filium ex ſorore progenitum, S. Mariæ Rhenanæ canonicum, presbyterum tt. S. Crucis in Hieruſalem, qui poſtea pontifex factus Lucius II eſt appellatus. Petrum Gariſendum presbyterum tt. S. Sylueſtri, & Martini in montibus, & Hugonem Hieremæum diaconum S. Theodori, archipresbyterum S. Petri. Valtero autem archiepiſcopo Rauennati ad obedientiam Eccleſiæ Romanæ reuerſo epiſcopos Aemiliæ reſtituit, atque ad illius eccleſiæ auctoritatem, vt ante
erant, redegit. poſtero vero anno eccleſiam S. Chri- 1125

ſtinæ

Chriſti. ſtinæ ſacræ Camalduli eremo donatam à Victore epi ſcopo confirmauit. & milleſimo centeſimo viceſi-
1129 mo nono Canonicis eccleſiæ canonicè viuentibus bona, quæ poſsidebant, rata fecit, & vt componere ſuper decimas poſſent, indulſit. atque eccleſiam S. Mariæ in monte Palenſe donauit. ac mox cum maxima omnium mœſtitia diem obijt. Eodem vero anno Victor epiſcopus eccleſiæ adminiſtrationem Henrico ciui Bononienſi, iampridem deſignato epiſcopo, tradidit.

HENRICVS.

QVare Henricus anno milleſimo centeſi-
1130 mo triceſimo ſeſe pro epiſcopo geſsit. extat enim inſtrumentum, quo dotari dicitur eccleſia S. Nicolai Medicinatis anno milleſimo centeſimo triceſimo tempore Henrici epiſcopi. Hic idem miro monachorum Camaldulenſium ſtudio, Victoris veſtigia perſecutus, flagrauit. nam eodem anno ædem nouam monialium S. Chriſtinæ, de qua diximus, conſecrauit: & eccleſiam SS. Coſmæ, & Damiani in vrbe media ſitam mo-
1131 nachis impertiuit. poſtero vero incredibilem dolorem ex fortuito baſilicæ ſuæ incendio cepit. Etenim Kal. Auguſti, quod mirificè ciuitatis animos vulnerauit, magna pars vrbis, ædibus tum ferme omni-

bus ex ligno compactis, igne fortuito deflagrauit. anno Chriſti.
quem cum & ipſa ardentibus ædificijs continens S. Petri baſilica concepiſſet, continuato die, nocteque, furente vento, incendio hauſta eſt, cum epiſcopus incaſſum diuinum, humanumq; auxilium implorasset, multis mortalibus opem ferre conatis non tam vaporis vi, quàm tectorum ruina conſumptis. Magno inde omnium mœrore ipſa ſolo æquata vſque ad Ioannem epiſcopum per annos ferme triginta quattuor manſit. Per eoſdem etiam dies Henricus Hildebrandum abbatem Nonantulanum in fidem recepit. qui miſsis Bononiam oratoribus publice ſpopondit, ſe oleum ſanctum, & chriſma ab epiſcopo Bononienſi in perpetuum accepturum, cum eo iure antiquitus eſſet, vt à quo vellet epiſcopo ſumere poſſet. poſt autem anno milleſimo cen- 1139
teſimo triceſimo nono Victorem epiſcopum mortuum extulit. ac proximo ædem S. Io. Baptiſtæ con- 1140
ſecrauit, à Cremonina Plateſia in colle Ronciani vrbem deſpectante militibus Hoſpitalarijs conditam. quæ nunc traducto in S. Vincentium nomine, a fratribus Prædicatoribus obtinetur. Verum ex eius rebus nihil præclarius, atque ad famam poſteritatis ſplendidius extitit, quàm quòd ſacrum theſaurum, nempe ipſum S. Petronij corpus ciuitati illa tempeſtate incognitum, repperit, ac populo indicauit.
Etenim cum ſequenti anno in feſto ipſius ſanctarum 1141

relliquia-

anno Chriſti. relliquiarum,quæ in æde S.Stephani ab antiquo tem pore ſeruarentur, recenſionem fieri placuiſſet, cum alia præclara, tum præcipue oſſa ipſius S.Petronij in ſepulchro Domini ſunt inuenta, quæ tum in ignoratione omnium verſabantur. Poteſtate autem inſpiciendi populo per ipſum epiſcopum facta, omnibus & ſacris, & profanis ordinibus aduocatis celebris pompa, ac ſupplicatio eſt adhibita. atque vt is dies apud poſteros inſignis maneret, ex Conſilij decreto Conſules edixerunt, vt in poſterum quicunque ad ſolemne S.Petronij conueniſſent, diebus octo feſtum antecedentibus,& totidem ſubſequentibus ab omni creditorum moleſtia tuti eſſent, ac merces ſine profeſsione inferre, & offerre quaſcunque poſſent. Epiſcopus autem indulſit, vt quicunque eo die crimina rite ſua confeſſus eſſet, eorum biennem indulgentiam obtineret. Inſtitutum inde manſit, vt qua die S.Petronij memoria, eadem etiam inuentionis ſanctarum relliquiarum celebraretur. atque in-
1145 de milleſimo centeſimo quadrageſimo quinto vitam amiſit. Neque de Henrici rebus aliud præterea quidquam inuenimus. Quæ vero illo ſedente euenerunt, quæ notatione digna ſunt, hæc fuerunt.
1136 Anno milleſimo centeſimo triceſimo ſexto Innocentius II pont. cum eſſet Piſis, ordinem Canonicorum regularium in Canonica S.Mariæ Rhenanæ firmauit. Oliuarius autem diaconus eius ædem S.Sal-

uatori in vrbe conſtruxit, quam nunc nobili,ac magnifico inſtructam monaſterio cernimus. milleſimo verò centeſimo quadrageſimo quarto Deus iterum Bononiæ dedit, vt ciuem ſuum videret, iura Chriſtianorum populo ex ſede celſiſsima moderantem. Siquidem Gerardus Caccianimicus Card. de quo ſupra locuti ſumus, pontifex factus eſt, & Lucius II vocatus. ille vero patriæ memor III Idus Maij ſuperiora omnia pontificum priuilegia Bonon. conceſſa epiſcopo renouauit. menſe autem Decemb. cum Cardinales crearet, ciues quattuor allegit. inter quos duos S. Mariæ Rhenanæ Canonicos, Hubaldum Caccianimicum presb. tt. S. Crucis in Hieruſalem, & Guarinum Guarinium epiſcopum Præneſtinum conſtituit. præterea Hugonem Miſanum presb. tt. S. Laurentij in Lucina, & Rainerium Mareſcottum diaconum SS. Sergij, & Bacchi fecit. Ceterum Guarinus hic à primis annis ad clericam ordinationem in eccleſia Bonon. promotus, inde diſciplinam Canonicorum S. Auguſtini aſciuerat. in qua cum plurimos annos ita vixiſſet, vt maximo omnibus ſanctitatis exemplo eſſet, atque interim oblatam Papienſem eccleſiam reſpuiſſet, demum à Lucio pontifice Præneſtinus epiſcopus declaratus, ac domeſtico nobilium equorum cultu ad tuendam dignitatis amplitudinem decoratus eſt. quem ille ita recepit, vt ſtatim diuenditum pauperibus diſtri-

anno Chriſti. 1144

anno Chriſti. buerit, modico, ac fermè nullo, quod ſplendorem præſeferret, inſtrumento contentus.

D. GERARDVS.

Poſtero anno milleſimo centeſimo qua-
1145 drageſimo quinto Gerardus ciuis Bononienſis, & Canonicus regularis S. Ioannis in monte, Henrico vita functo ſucceſsit. Siquidem exequias Lucij pontificis per eos dies extincti, mœrentibus ciuibus omnibus, magno apparatu, atque honore concelebrauit. Hic inter ceteros mirè vtilis fuit eccleſiæ. Nam, vt primum inijt, confirmationem priuilegiorum ab Eugenio III pontifice obtinuit. inde anno milleſimo
1154 centeſimo quinquageſimo quarto maſſas, & fundos in comitatu Bononienſi ab Eccleſia Romana poſſeſſos ab Anaſtaſio IV in emphyteoſim impetrauit.
1157 triennio poſt populum Montisbellij ſeſe per legatos dedentem ipſe vnà cum conſulibus in fidem ac-
1158 cepit. poſtero ab Hadriano IV vetera item redintegrari ſibi eccleſiæ iura curauit. ac Canonicos ſuos à ſumptibus ſuppeditandis eis, qui ad conuentum Rauennatem contenderent, liberauit. Sequenti lit-
1159 teris ab Alexandro III eſt rogatus, vt partes ſuas contra Victorem aduerſarium ſuum ſuſciperet. *Alexander ſeruus ſeruorum Dei venerabili fratri Gerardo epi-*

ſcopo

ſcopo, & dilectis filijs Canonicis Bononienſis eccleſiæ, & legis doctoribus. ceteriſque magiſtris Bononiæ commorantibus ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Narrat inde rationem comitiorum, quibus ipſe, & Victor pontifices in diſſenſione creati ſunt. ac demum infert. *Nunc igitur, quia nos de noſtrorum meritorum qualitate diffidimus, & de honeſtate, & religione veſtra plenam habemus fiduciam, veſtris, & vniuerſalis eccleſiæ precibus infirmitatem noſtram petimus adiuuari: caritatem veſtram per apoſtolica ſcripta rogantes, & commonentes attentius, vt ſicut viri Catholici vos pro domo Domini muros inexpugnabiles opponatis, & in deuotione, ac fidelitate matris veſtræ ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ immobiliter perſiſtentes, ab eius vnitate nullatenus recedatis. Quòd ſi præfatus vir impietatis ad partes veſtras aliqua damnationis ſuæ ſcripta tranſmiſerit, ea, ſicut reſpuenda ſunt, reſpuatis, & tanquam vana, ac ſacrilega contemnere, & abijcere ſtudeatis.* Eodem anno Guarinus Cardinalis, de quo diximus, mortuus, & inter ſanctos relatus eſt. Dies eius colitur VIII Idus Februarij. Poſtero ſacrum alterum, 1160
ac memorabilem theſaurum, & dubijs aliquando ciuitatis temporibus lucem præſentis opis, ac numinis oſtenſurum, in vrbem recepit. ſiquidem inſignis tabula Bononiam eſt delata, in qua imago Deiparæ Virginis D. Lucæ, vt ferebatur, manu erat depicta. Hanc, vt fama eſt, ex templo S. Sophiæ Conſtantinopolitano ſumptam eremita quidam poſt hu-

anno Chriſti.

anno Chriſti. meros detulit, cum diuino viſo admonitus montem Guardiæ ſedem illi imagini deſtinatam diligentiùs per regiones Italiæ quæreret. Quem cum non longe ab vrbe Bononiæ tribus abeſſe millibus accepiſſet, locum nactus, repoſita tabula diuturnæ peregrinationi, atque inquiſitioni ſuæ finem impoſuit. Ita in æde S. Mariæ montis Guardiæ repoſita, nunc ſumma religione ab omnibus, probato ſæpe diuino præſentis numinis dubiis in rebus auxilio, colitur.

1161 demum ſequenti adminiſtratione ſe abdicauit. & poſt anno milleſimo centeſimo ſexageſimo quinto VI Idus Auguſti deceſsit. Hoc ſedente Hildebrandus Craſſus, ciuis Bononienſis, & Canonicus S.Mariæ Rhenanæ, diaconus Cardinalis S. Euſtachij ab Eugenio anno milleſimo centeſimo quadrageſimo quinto factus eſt. inde anno milleſimo centeſimo ſexageſimo primo presbyter baſilicæ apoſtolorum epiſcopus Bononienſis reperitur. verum, vt opinor, electus abdicauit: ſiquidem anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octauo epiſcopus Mutinenſis, & legatus ſedis apoſtolicæ Vicetiæ obijt. Milleſimo centeſimo quinquageſimo primo Gratianus monachus in monaſterio S. Felicis Decretum, ideſt iuris pontificij volumen inſigne, quod extat, compoſuit. id quod lapis olim in clauſtro poſitus indicauit, his verbis.

Hanc

Hanc aulæ partem lector reuerenter adito:
Namque loci monachus Decretum hic condidit huius
Diuinum Gratianus opus, quantumlibet arcto
Contentus ſepto.

anno Chriſti.

Inde duorum annorum ſpatio interiecto Imolenſes victi à Bononienſibus, ea pœna multati ſunt, vt quotannis die feſto S. Petri ad aram maximam duas holoſericas mappas offerrent. Anaſtaſius vero pontifex monaſterium S. Stephani in clientelam recepit, atque ei ipſas, quas ſubiectas habebat, eccleſias confirmauit. Demum milleſimo centeſimo quinquageſimo nono Fridericus Imperator ad Rhenum caſtrametatus XI Kal. Iulij Canonicos regulares S. Ioannis in monte, & S. Victoris ſibi tuendos ſuſcepit, eoſque à collecta, fodro, & manſionatico liberauit.

D. IOANNES.

IOannes inde ciuis Bononienſis, & Canonicus item S. Ioannis Gerardum anno milleſimo centeſimo ſexageſimo primo excepit. 1161 Huic præcipuo honori tributum eſt, quòd baſilicam, quam ſupra incendio conflagraſſe commemorauimus, inſtaurauit. ſiue enim Gerardus hoc facere prætermiſerit, ſiue laude operis inchoati contentus, alteri ipſum conſummati decus reliquerit, ſatis conſtat, Ioannem, vt primùm

anno Chriſti. mùm honorem iniuit, laborem reſtituendæ baſilicæ
ſuſcepiſſe, ac quarto poſt anno, ideſt milleſimo cen
1165 teſimo ſexageſimo quinto rem ad exitum perduxiſſe:
Confeſsione ſubterranea columnis multis ſuffulta,
& Choro ſupra poſito conditis. vt autem Confeſsio
ni venerationem apud omnes adiungeret, eam, pri-
ſcos patres imitatus, ſanctis relliquijs exornauit. hæ
verò fuere nonnullæ SS. Vitalis, & Agricolæ, quas
ex Confeſsione S. Io. Baptiſtæ IV. Kal. Maias huc
tranſtulit, ac ſub altari maiori repoſuit. vbi eas quo-
que ætate noſtra Gabriel Palæotus Cardinalis inue-
nit, tum cum epiſcopus Confeſsionem fornice illu
ſtriore, ac Chorum ſtructura laxiore ſuſpendit in
eam magnificentiam, quæ præſentem vrbis, atque
eccleſiæ magnitudinem adæquauit. Idem milleſi-
1178 mo centeſimo ſeptuageſimo octauo ædem S. Victo-
ris in colle ſitam, quam Canonicorum regularium
fuiſſe diximus, IV Nonas Martij conſecrauit. Non
leuem etiam laudem Ioannes ex eo tulit, quòd Ale-
xandri III. Lucij III. & Vrbani III pontifi-
cum propenſa erga ſe ſtudia habuit. ſiquidem Ale-
xander anno milleſimo centeſimo ſexageſimo ſecun
do bona emphyteotica ab Anaſtaſio data confirma
uit his verbis. *Quocirca frater epiſcope Ioannes perſonam*
tuam, & commiſſam tibi eccleſiam plenis caritatis brachijs
amplectentes, omnia quæ tam in ciuitate, quàm in comitatu
Bononienſi, tam maiora, quàm minora, vt maſſam Prima-

tij,

rij, & alias maſſas, & fundos in eodem comitatu, ſicut piæ recordationis Anaſtaſius papa prædeceſſor noſter beatæ memoriæ, Gerardo quondam Bononienſi epiſcopo anteceſſori tuo receptis ab eo centum libris afforciatorum, quas pro vtilitatibus Eccleſiæ Romanæ expendit, in emphyteoſim ſibi, ſuiſque ſucceſſoribus de communi fratrum ſuorum conſilio conceſſiſſe, atque locaſſe dignoſcitur, nos tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & per vos Bononienſi eccleſiæ titulo locationis in emphyteoſim perpetuam concedimus, atque locamus, & locationem ipſam præſentis ſcripti pagina communimus. Pro ipſa vero locatione tu, tuique ſucceſſores nobis, noſtriſque ſucceſſoribus duas libras puri argenti annis ſingulis menſe Iunio debetis exoluere. atque anno milleſimo centeſimo ſexageſimo nono, cum eſſet Beneuenti, ſuperiora ijſdem verbis pontificum priuilegia renouauit. milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo Venetijs decimas molendinorum conceſsit, quæ nuper à laicis in flumine ſapina facta erant. & Canonicis indulſit, vt perpetuum habere ſyndicum poſſent, prout ex voluntate epiſcopi, auctoritate Hildebrandi Cardinalis legati, Conſulum ciuitatis, aliorumque ſapientum conſilio fuerat conſtitutum. Lucius uero III anno milleſimo centeſimo octogeſimo quarto Veronam ad Concilium proficiſcens, & Bononiæ ad Ioannem diuertens VIII Idus Iunij nouam baſilicam conſecrauit, ara maxima multis ſanctis relliquijs, atque aureo ſtragulo inſignita, & campanarium ædis tribus tabulatis

(anno Christi. 1184)

bulatis

bulatis tollendum, ac marmoreis columnis exornandum curauit. Inde IV. Idus Iulij Mutinam progreſſus recentem alteram S. Geminiani baſilicam ipſo etiam præſente Ioanne epiſcopo dedicauit. Vrbanus autem litteras Verona ad Gerardum eccleſiæ archidiaconum miſit, quibus Alexandri pontificis priuilegium de poſſeſsionibus eccleſiæ vindicandis, & Gerardi epiſcopi decretum de tollendis ſumptibus eorum, qui ad conuentum Rauennatem contenderent, collaudauit. atque VIII Kal. Iulias ad ipſum Ioannem ſcripſit, vt reſcinderet contractus, & alienationes in fraudem eccleſiæ factas. Eodem ſedente præclara quoque multa ciuitati, atque eccleſiæ obuenerunt, quæ propter dignitatem haud quaquam prætereunda ſilentio ſunt. Nam anno milleſimo centeſimo ſexageſimo nono Alexander Fratres S. Mariæ Cruciferos, quibus anno milleſimo centeſimo ſexageſimo diſciplinam vitæ præſcripſerat, Hoſpitale extra portam Rauennatem ædificantes probauit, & decreto ampliſsimo decorauit. & milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo Leſbium Craſſum, ciuem Bononienſem, presbyterum Cardinalem tt. SS. Gabinij, & Suſannæ creauit. Eodem etiam anno Imelda olim Bulgari iuriſconſulti vxor ſacram Camalduli eremum bonorum ſuorum omnium hæredem inſtituit cum eo, vt in vno ex ſuis prædio Hoſpitale, & Cœnobium ſecundum inſti-

tuta Camaldulenſium ſtrueretur. Quod ædificatum anno Chriſti.
extra portam S. Felicis in via Aemilia, & S. Saluatori, ac S. Mariæ Virgini dedicatum eſt ad torrentem Rauonem, apud quem hæc ego quæſito opportuno ad lucubrandum ſeceſſu anno mlllesimo quingenteſimo octogeſimo ſecundo memoriæ conſecrabam.
Milleſimo centeſimo octogeſimo ſexto Vrbanus pon 1186
tifex priuilegium Hadriani IV monaſterio S. Stephani confirmauit. proximo verò Gregorius VIII 1187
qui Vrbani Ferrariæ mortui locum tenuit, Bononiam adijt, ac Gerardum Giſlam, ſiue Giſellam ciuem Bononienſem, eccleſiæ archidiaconum, atque olim S. Ioannis Canonicum, epiſcopum iampridem deſignatum conſecrauit, qui nouam ædem à Ioanne in Galeria conditam S. Mariæ maioris nomini dedicauit. poſtero autem, qui fuit milleſimus
centeſimus octogeſimus octauus, Ioannes Idibus 1188
Ianuarijs occidit, atque in baſilica ſepulturam accepit, duobus his inſulſis ſanè verſibus in columna Confeſsionis inciſis.

Ioannis corpus requieſcens præſulis hic eſt

Quem ſummus Dominus faciat coniungere ſanctis.

anno Chriſti.

D. GERARDVS GISELLA.

MOrtuo Ioanne Gerardus adminiſtrationem iniuit. Huius propria laus illa eluxit, quòd primus titulo Principis inſignitus eſt, quo nunc etiam epiſcopus vtitur. eum verò ab Henrico v Imperatore conſequutus videtur, cum anno milleſimo centeſimo no-
1191 nageſimo primo ipſum Bononiam profectum hoſpitio magnifice, ac comiter excepiſſet. Ceterum ita appellatus iudicatur, quòd ex principibus regni, ſiue Imperij eſſet, quos rex cum ceteris ad conſilia de rep. adhiberet. Itaque apud Carthuſienſes extat inſcriptio Aimerici epiſcopi Bononienſis, & Principis Imperij: & ipſe à Carolo etiam IV Imperatore Princeps ſacri Imperij nuncupatur. Adde, quòd idem Henricus eodem tempore Egidium etiam epiſcopum Mutinenſem, & Albertum Vercellenſem Principes ſuos vocauit. Eodem etiam Gerardo præſente Henricus ciuitatem iure cudendæ monetæ donauit. Ipſe autem tantam iuſtitiæ, ac virtutis opinio-
1192 nem habuit, vt poſtero anno nouo exemplo prætor à ciuitate aſcitus ſit. cuius rei cum multa alia in Actis extant monumenta, tum iuſiurandum illud. *Ego Albertus Comes Prati promitto tibi Gerardo epiſcopo, & poteſtati Bononiæ pro Communi recipienti.* Is eodem

anno

anno XVIII Kal. Iulias ſacras martyrum Theodori, & Marcelli, aliorúmque ſanctorum relliquias ſub cruce S. Martini repoſuit, quæ ab eo crux ſanctorum eſt appellata. milleſimo centeſimo nonageſimo quinto reſcriptum ab Henrico Imperatote, vt dixi, elicuit: in quo ipſum Principem ſuum vocans abſoluit, ne in litibus perágendis ſacramento calumniæ teneretur. à Cæleſtino autem III pontifice obtinuit, vt in eccleſijs diœceſis ſuæ beneficia poſſet ex decreto Concilij Lateranenſis conferre, atque eremum Camaldulenſem probauit, quæ condita eſt ad duo ferme millia paſſuum extra portam S. Stephani, vt ſcribit Auguſtinus Camaldulenſis. *Anno,* inquit, *milleſimo centeſimo nonageſimo quinto Io. Petrus de Milancio, ac Gibertus Carrarius nobiles ciues Bononienſes ſacræ eremi dignitatis, ac religionis exaugendæ ſtudioſiſsimi agrum, ac nemus vulgo de Burellis nominatum liberali donatione venerabili loco tradidere, vt inibi eremus ſecundum eius inſtituta conſtrueretur. Quam operam Placidus generalis ſuffragante Gerardo epiſcopo Bononienſi, qui primarij lapidis poſitionem conceſsit,* X *Decembris diligenter nauauit, locumque S. Saluatori, ac B. Mariæ ſemper virgini ſacrandum curauit. Fecit item proximo anno & ædificationem cænobij ſanctimonialium S. Mariæ de Bethleem in bonis, quæ dilargiti eodem ferè tempore fuerant Nectus, & Naldina coniux, qui ſumptum fecerunt ad æmulationem cænobij S. Chriſtinæ Taruiſij* IV *Nonas Auguſti manu*

anno Chriſti. 1195 1196

perrectuſque prope monaſterium ſerme ad iactum lapidis vinctus compedibus conſueti ſigni ſonum haurit auribus. apparuit illi per viſum virgo Chriſti, & ille ad eius aſpectum admiratus, viuiſne, inquit, Lucia? Et illa viuo, ait, veram vitam: vade, & compedes iſtas ad ſepulchrum meum deſer, Deoque gratias age, qui te de imminenti periculo liberauit. Paruit ille iuſsis. eas nos compedes vidimus, neque deſunt, qui aſseuerent, eas nulla vnquam ratione inde potuiſse amoueri. Hoc vero euenire potuit anno milleſimo centeſimo nonageſimo: quo res male geſta eſt aduerſus Sarracenos à Chriſtianis. aduerſus quos tum duo millia iuuenum Bononienſium contendiſſe memoriæ proditum eſt.

anno Chriſti.

GERARDVS AREOSTVS

GErardum inde Giſellam Gerardus Areoſtus, ciuis item Bononienſis eſt conſequutus. Hic anno milleſimo centeſimo nonageſimo nono Hoſpitale à Grifonijs in vico S. Margaritæ conſtructum S. Bernardi nomini dedicauit. Thomæ Cantuarienſi archiepiſcopo, quem in Anglia ab Henrico rege crudeliter interfectum Alexander III propter miraculorum claritatem inter Sanctos rettulerat, Hildebrandus Cardinalis aram in æde Canonicorum S. Saluatoris dicarat. Quæ cum minus honeſtum locum videretur 1199

tenere, iuuenes Angli, qui tum frequentes Bononiæ ſtudiorum gratia verſabantur, inſigniori alteram in parte, æde ipſa amplificata, ſtruxerunt. quam cum Gerardus epiſcopus priore amota conſecrare abnuiſſet, epiſcopus Mutinenſis id muneris Innocentij III pontificis mandato pridie Nonas Maij
1202 anno milleſimo ducenteſimo ſecundo curauit. Idem
1206 quadriennio poſt VI Kal. Martij veteres Adelfredi, & Lamberti epiſcoporum munerationes Canonicis
1208 factas ſanciuit, & biennio interiecto aſſenſum Sabino presbytero præbuit, qui ædem S. Luciæ in vrbe ad clauſtrum Caſtellionis ædificauit. atque eidem bona ſua reliquit cum eo, vt cenſum quotannis Canonicis S. Ioannis in monte perſoluerent. milleſi-
1213 mo verò ducenteſimo tertio decimo Canonicis exactionem decimarum ſuarum permiſit, atque honore ſe abdicauit.

D. HENRICVS A' FRACTA.

HEnricum inde à Fracta canonicum S. Victoris clerus ſubſtituit. quem quidam Conſolimeum, & Brixianum appellarunt. at ciuem Bononienſem fuiſſe, ipſum Fractarum cognomen in ciuitate per ea tempora celebratum mihi potius perſuadet. Inſignis huius epiſcopatus maximè fuit, partim certaminibus ab

eo pro iure eccleſiæ cum ciuitate ſuſceptis, atque egregijs priuilegijs impetratis: partim rebus ijs, quæ illo eccleſiam obtinente in vrbe memorabiles euenerunt, atque omnino dignitatem creſcentis eccleſiæ attigerunt. quas ſigillatim aperiemus. Hic igitur anno milleſimo ducenteſimo quinto decimo 1215
controuerſiam cum ciuitate contraxit. Etenim cum Viſcontes Vicecomes prætor cognitionem maleficij in Perſiceto patrati exercuiſſet, queſtus eſt Odo Henrici vicarius, ius epiſcopi imminutum. cui reſpondit prætor, ſe ius Communis tueri debere. Hominibus inde Perſicetanis prætori non parentibus, prætor vnum eorum præhendi, & in carcerem condi iuſsit. qua de cauſſa epiſcopus prætorem communione amouit, ac poſteà quoque pontificem, vt idem aduerſus ciuitatem faceret, incitauit. Poſtero anno idem prætor poſt longam cum epiſcopo diſceptationem VI Idus Decembris in Conſilio, ipſo præſente epiſcopo, dixit, ſe paratum eſſe, iura eius cognoſcere, de quibus inter ſe contendebant, & ibi apud epiſcopum, & Priorem canonicorum S. Ioannis in Monte iurauit, ſe mandatis pontificis pariturum, quæ iniunxerat cauſſa deteſtationis, & interdicti lati contra ſe, & Commune Bononiæ. Quibus auditis epiſcopus, & Prior ciuitatem ſacrorum interdicto laxarunt. Proximo ædem S. Leonardi conſecrauit. Eo verò, qui inſecutus eſt, monachos Hu-

Marginal notes: anno Chriſti. — 1216 (beside "no idem prætor poſt longam cum epiſcopo diſcepta-"); 1217 (beside "terdicto laxarunt. Proximo ædem S. Leonardi con-"); 1218 (beside "ſecrauit. Eo verò, qui inſecutus eſt, monachos Hu-").

alia: itemque Ripaticum ei Dolioli eripuit, & ho- anno Chriſti.
ſpitali pontis noui Rheni rectorem nouum, vetere ab epiſcopo dato remoto, impoſuit: & ne quis laicus in caſtris epiſcopi pro epiſcopo Gaſtaldiatum exerceret: & ne clericis more ſolito nuncij ad repetendas decimas darentur, edixit. Ob eam rem Palmerius arbiter in Fridericum prætorem, & Omnibonum, atque Osbertum de Leno iudices, totamque cohortem eius, præterea in conſiliarios ciuitatis, Antianos, magiſtros artium, armorum, & vicorum execrationis: epiſcopus verò etiam interdicti ſententiam promulgauit, ac ciuitatem peroſus, pariterque eidem inuiſus Regium circa Kal. Septembris receſsit. Sequenti anno v Idus Ian. Gregorius 1232
pontifex Reate litteras ad legatos ſuos in Lombardia manentes miſit, vt Rainerium Zenum prætorem, & Commune Bononiæ ad reſtituenda ſua epiſcopo caſtra cohortarentur, ne ipſe in eos durius conſulere cogeretur. ijs autem ille adeò non paruit, vt ex Conſilij ſententia prætores in omnia eius caſtra miſerit: atque omni illum iuriſdictione diſpoliarit. Qua re Gregorius indignatione accenſus III Nonas Iunij Spoleto Parmenſi, & Mantuano epiſcopis per litteras imperauit, vt prætorem Rainerium, & Fridericum, & cohortes eorum, atque totam Bononiæ ciuitatem cœtu piorum expellerent, atque amotos in omnibus Lombardiæ, Romanio-

anno Chriſti. læ, Marchiæ, & Tuſciæ vrbibus diuulgarent. ſimulque, vt ſcholaribus animaduerſionis eccleſiaſticæ denunciatione mandarent, vt vrbe excederent, neque ante feſtum S. Michaelis redirent. Proximo
1233 manente adhuc ſacrorum interdicto Gregorius Idibus Ianuarij epiſcopo indulſit, vt clauſis templi portis, mutisquè campanis, ac vocibus ſummiſsis diuina officia celebranda curaret. Res inde inter eum & ciuitatem, quod ad decimas pertinebat, conuenit. epiſcopus Centum, & Plebem caſtra ab ea oblata, rerum capitalium cognitione ipſi relicta, decimarum loco recepit, ac lite remiſſa ſimul ciuitatem interdicto exemit, atque in vrbem ingenti populi fauore exceptus reuertit. Quibus tranſactis prætor, & epiſcopus Fratrem Ioannem Vicetinum alterius controuerſiæ de iuriſdictione in caſtris exercenda arbitrum delegerunt, ſeque haudquaquam ab eius ſententia receſſuros mille drachmarum auri ſacramento XIII Kal. Maij, præſentibus Tancredo archidiacono, & Iacobo Balduino ſummis in Gymnaſio iuriſconſultis, compromiſſerunt. atque rem ex eius ſententia tranſegerunt. Priuilegia verò, quæ ipſe, & Canonici acceperunt, hæc fuerunt. Anno milleſimo ducenteſimo nono decimo Honorius III pontifex ius archidiacono eccleſiæ dedit examinandi, & probandi eos, qui ad docendi regimen aſſumebantur. *Honorius ſeruus ſeruorum Dei dilecto filio*

archidiacono Bononienſi ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Cum ſæpe contingat, vt in ciuitate Bononienſi minus docti ad docendi regimen aſſumantur, propter quod & doctorum honos minuatur, & profectus impediatur ſcholarium volentium erudiri; nos eorundem vtilitati, & honori vtiliter proſpicere cupientes, auctoritate præſentium duximus ſtatuendum, vt nullus vlterius in ciuitate prædicta ad docendi regimen aſſumatur, niſi à te obtenta licentia, examinatione præhabita diligenti. Tu denique contradictores, ſi qui fuerint, vel rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota compeſcas. Datum Reate IV *Kal. Iulij, pontificatus noſtri anno tertio.* Sequenti vero Henricum ipſum monuit, vt in gymnaſio theologiæ ſtudium aleret, neque clericos iuri ciuili, aut phyſicæ operam dare permitteret. alioque reſcripto indulſit, vt iniuſtos bonorum eccleſiæ poſſeſſores communione piorum arcere, atque pro arbitrio in gratiam eccleſiæ reſtituere poſſet. Fridericus autem II Imperator eidem conſuetudines, & iuriſdictiones veteres in caſtris ſuis exercendas confirmauit. Diploma item integrum intexemus, quoniam & hoc ad multas res valere cenſemus. *In nomine ſanctæ, & indiuiduæ trinitatis. Fridericus* II *diuina fauente clementia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Siciliæ rex glorioſus. In perpetuum Imperialis maieſtatis decet eminentiam iuſtis fidelium ſeruorum deſiderijs benignam ſe præbere, & commodam, illorum propenſius vocibus aures*

anno Chriſti.

anno Chriſti. læ, Marchiæ, & Tuſciæ vrbibus diuulgarent. ſimulque, vt ſcholaribus animaduerſionis eccleſiaſticæ denunciatione mandarent, vt vrbe excederent, neque ante feſtum S. Michaelis redirent. Proximo
1233 manente adhuc ſacrorum interdicto Gregorius Idibus Ianuarij epiſcopo indulſit, vt clauſis templi portis, mutisque campanis, ac vocibus ſummiſsis diuina officia celebranda curaret. Res inde inter eum & ciuitatem, quod ad decimas pertinebat, conuenit. epiſcopus Centum, & Plebem caſtra ab ea oblata, rerum capitalium cognitione ipſi relicta, decimarum loco recepit, ac lite remiſſa ſimul ciuitatem interdicto exemit, atque in vrbem ingenti populi fauore exceptus reuertit. Quibus tranſactis prætor, & epiſcopus Fratrem Ioannem Vicetinum alterius controuerſiæ de iuriſdictione in caſtris exercenda arbitrum delegerunt, ſeque haudquaquam ab eius ſententia receſſuros mille drachmarum auri ſacramento XIII Kal. Maij, præſentibus Tancredo archidiacono, & Iacobo Balduino ſummis in Gymnaſio iuriſconſultis, compromiſſerunt. atque rem ex eius ſententia tranſegerunt. Priuilegia verò, quæ ipſe, & Canonici acceperunt, hæc fuerunt. Anno milleſimo ducenteſimo nono decimo Honorius III pontifex ius archidiacono eccleſiæ dedit examinandi, & probandi eos, qui ad docendi regimen aſſumebantur. *Honorius ſeruus ſeruorum Dei dilecto filio*

archidiacono

archidiacono Bononienſi ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Cum ſæpe contingat, vt in ciuitate Bononienſi minus docti ad docendi regimen aſſumantur, propter quod & doctorum honos minuatur, & profectus impediatur ſcholarium volentium erudiri; nos eorundem vtilitati, & honori vtiliter proſpicere cupientes, auctoritate præſentium duximus ſtatuendum, vt nullus vlterius in ciuitate prædicta ad docendi regimen aſſumatur, niſi à te obtenta licentia, examinatione præhabita diligenti. Tu denique contradictores, ſi qui fuerint, vel rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota compeſcas. Datum Reate IV *Kal. Iulij, pontificatus noſtri anno tertio.* Sequenti vero Henricum ipſum monuit, vt in gymnaſio theologiæ ſtudium aleret, neque clericos iuri ciuili, aut phyſicæ operam dare permitteret. alioque reſcripto indulſit, vt iniuſtos bonorum eccleſiæ poſſeſſores communione piorum arcere, atque pro arbitrio in gratiam eccleſiæ reſtituere poſſet. Fridericus autem II Imperator eidem conſuetudines, & iuriſdictiones veteres in caſtris ſuis exercendas confirmauit. Diploma item integrum intexemus, quoniam & hoc ad multas res valere cenſemus. *In nomine ſanctæ, & indiuiduæ trinitatis. Fridericus* II *diuina fauente clementia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Siciliæ rex glorioſus. In perpetuum Imperialis maieſtatis decet eminentiam iuſtis fidelium ſeruorum deſiderijs benignam ſe præbere, & commodam, illorum propenſius vocibus aures*

anno Chriſti.

anno Chriſti. *ſerenitatis ſuæ accommodans, quorum deuotionem lucidam, & fidem præclaram in dies commendant obſequia. inter quos dilectum fidelem principem noſtrum Henricum venerabilem Bononiæ epiſcopum præcipuum reputamus, cum ſuæ honeſtatis, & conſpicuæ deuotionis certa nobis clareſcant indicia. Ideo propter ea præclara ſeruitia, quæ nobis, & Imperio intrepide exhibuit, & in poſterum creditur exhibiturus, Imperiali magnificentia concedimus, & confirmamus eidem epiſcopo, & eccleſiæ Bononienſi, ſuiſque ſucceſſoribus in perpetuum bonos vſus, & conſuetudines, quos, & quas eccleſia Bononienſis habuit. concedimus quoque, damus, & confirmamus præfato epiſcopo, & eccleſiæ Bononienſi, ſuiſque ſucceſſoribus plenam iuriſdictionem omnium caſtrorum, & locorum eiuſdem epiſcopi, & eccleſiæ Bononienſis: & nominatim caſtri S. Ioannis in Perſiceto, & eius curtis, & pertinentiæ: caſtri Epiſcopi, & eius curtis: montis Caballorij, & eius curtis: caſtri Vnciolæ, & eius curtis, & pertinentiæ: roccha Badali, & eius curtis: Argilis, & eius pertinentiæ: caſtri Maxumatici, & eius curtis: & podij de Maxumatico: caſtri Duglioli, & eius curtis: caſtri Flexi, & eius curtis: caſtri Vngiani, & eius curtis. Item concedimus, & confirmamus, quòd idem epiſcopus Bononienſis, & ſucceſſores ſui terram Centi cum curte, & pertinentijs ſuis liberam, & exemptam, & integram de cetero habeant, teneant, & poſsideant cum omni iuriſdictione ciuili, et criminali, diſtrictu, & honore, ſicut eam nunc habet, tenet, & poſsidet liberam, et exemptam, et præ-*

deceſsores

anno Chriſti.

deceſſores ſui habere, & tenere conſueuerunt. ita quod nulla perſona, vel ciuitas Bononiæ, ſeu quacunque alia ciuitas, vel Commune fodrum, vel collectam, vel aliquam exactionem ibi facere, vel imponere præſumant in ea. in omnibus ſiquidem caſtris, & locis prædictis, ac terris, & earum pertinentijs, & habitationibus præfatum Bononienſem epiſcopum, eiuſque ſucceſſores habere, & exercere volumus, & ſancimus plenam iuriſdictionem in placitis, bonis, & ceteris, quæ pertinent ad iuriſdictionem ciuilem, & criminalem: non obſtante priuilegio à nobis Communi Bononiæ conceſſo, cum per illud non intelleximus auferre, vel diminuere iura Bononienſis eccleſiæ. nec obſtare volumus priuilegium à ſereniſſimo auo noſtro Friderico inuictiſſimo Romanorum Imperatore ciuitatibus ſocietatis Lambardiæ apud Conſtantiam conceſſum: nec etiam ſtatuta Communis Bononiæ obſtare volumus ſupradictis. concedimus epiſcopo, & eccleſiæ Bononienſi portum laueratici cum portunatico, & decurſus aquarum, & alueos fluminum in omnibus locis, & terris prædictis: ſpecialiter regalia, & armanias, quæ, & quas in caſtellis, et locis ſuis, et in eorum pertinentijs habet: et vt liceat ei, ſuiſque ſucceſſoribus cauſsas Bononienſis eccleſiæ omnes per ſyndicum peragere non præſtito iuramento calumniæ ab ipſo epiſcopo, ita quòd alius contra eum hoc iure vti non poſſit, nec aduerſarius nulla lege obſtante. adijcientes etiam concedimus ſanctæ Bononienſi eccleſiæ, vt nulla præteriti temporis præſcriptio ab hoc noſtræ conceſſionis decreto eidem eccleſiæ obijci poſſit, niſi centum annorum,

et dein-

anno Chriſti. & demceps poſſeſsiones, actiones, & iura, ſeu iuriſdictiones eiuſdem eccleſiæ non niſi ſpacio centum annorum præſcribatur, & eccleſiaſtica perſonæ, & eccleſiæ Bononiæ diœceſis plena gaudeant, atque fruantur libertate, & pace, videlicet vt nec ad angarias, vel perangarias, vel alias operas, ſed nec ad collectam, vel exactionem aliquam quouis nomine cenſeantur per aliquem noſtrum miſſum, aliamve maiorem, vel minorem laicalem perſonam, ſeu per Commune Bononiæ compellantur iurare ad breue Communis Bononiæ, vel ſequimentum poteſtatis, aut in caualcatam, vel exercitum ire, cum oporteat eos circa ſeruitia dominorum ſuorum intendere. ſtatuimus inſuper, quòd ſecularis iudex de eccleſijs, & clericis, & eccleſiaſticis perſonis prædictæ diœceſis, ac rebus eorum iudicare, vel diſponere non præſumat ciuiliter, vel criminaliter, niſi quatenus Canones ſacri permittunt. Præterea priuilegia, & conceſsiones, & quodcunque anteceſſores noſtri reges, ſiue Romanorum Imperatores, etiam ſummi pontifices, ſeu alia eccleſiaſtica, vel ſecularis perſona, ſeu terrarum communia præfatæ Bononienſi eccleſiæ, eiuſque præſulibus donationem, venditionem, conceſsionem, aut alio quouis titulo contulerunt, Imperiali magnificentia confirmamus, & priuilegij noſtri auctoritate communimus. alienationes vero, venditiones, & alias conceſſiones factas à prædeceſſoribus præfati epiſcopi de rebus prædictæ eccleſiæ contra legitimas, & canonicas ſanctiones in damnum, & præiudicium Bononienſis eccleſiæ irritamus, & decernimus non valere. Concedimus quoque, & mandamus, quòd poteſtas, & Commune Bononiæ in eorum diſtrictu pro banni-

tis habeant, quos epiſcopus Bononienſis de ſuis terris bannierit, nec eis aliquam defenſionem præſtent, donec in banno epiſcopi erunt. Inſuper epiſcopum præfatum, & eccleſiam Bononienſem cum omnibus ad epiſcopatum Bononiæ pertinentibus ſub noſtra Imperiali protectione ſuſcipimus. ſtatuimus igitur, et noſtra Imperiali auctoritate ſancimus, quòd nulla omnino perſona alta, vel humilis, eccleſiaſtica, vel ſecularis, nullumque Commune hoc noſtræ maieſtatis priuilegium audeat violare, nec aliquibus calumniarum iniurijs, ſeù damnis occaſione ſtatuti, vel conſuetudinis ciuitatis attemptare præſumat; quod qui fecerit, in vltionem temeritatis ſuæ componat ducentas libras puri auri, medietatem Cameræ noſtræ, reliquam partem epiſcopo, & eccleſiæ Bononienſi. Ad cuius rei certam in poſterum euidentiam, præſentem exinde paginam conſcribi, & maieſtatis noſtræ ſigillo iuſsimus communiri. Huius rei teſtes ſunt Bertoldus Aquilegienſis patriarcha, Sifridus Moguntinenſis ſedis archiepiſcopus, & cet. Signum inuictiſsimi Domini noſtri Friderici II *Romanorum Imperatoris diui Auguſti, & regis Siciliæ. Ego Conradus Spirenſis, & Metenſis epiſcopus, Imperialis aulæ cancellarius vice Domini Engenberti Colonienſis archiepiſcopi, & totius Italiæ archicancellarij recognoui. Acta ſunt hæc anno Dominicæ incarnationis milleſimo ducenteſimo viceſimo, Imperante Domino noſtro glorioſo Friderico Romanorum ſemper Auguſto, anno Imperij eius primo. Datum per manum Henrici de Tanna Imperialis protonotarij in monte Malo prope vrbem* VII *kal. Decembris, Indictio-*

anno Chriſti.

anno Chriſti. *ne nona.* Poſtero Conradus Imperialis Italiæ legatus, Bononiæ cum eſſet, eidem, & ſucceſſoribus eius noua hæc iura conceſsit. *Vt Henricus Bononienſis epiſcopus, & ſucceſsores eius in perpetuum plenum ius haberent exercendi, & conferendi omnes legitimos, & voluntarios actus, vt adoptiones, manumiſsiones, emancipationes, interpoſitiones decretorum in terris pertinentibus ad Bononienſem eccleſiam, & nominatim in terra S. Ioannis in Perſiceto, Vnciolæ, Caſtri epiſcopi, montis Caballorij, rocchæ Badali, Centi, Podij, Maxumatici, Dolioli, Flexi, Ogiani, & in Italia vbicunque epiſcopus præſens verſaretur.* Honorius autem pontifex prædia Canonicis affirmauit, quæ quondam eis Albertus epiſcopus impertierat: & vt mortuo archidiacono alium ſublegere poſſent, conceſsit. Gregorius verò IX milleſimo ducenteſimo viceſimo ſeptimo epiſcopo indulſit, ne qua in cauſſa iuramentum præſtare calumniæ cogeretur, ſed idoneo defenſori eius delegare officium poſſet. In ſumma annonæ inopia epiſcopo panem in cæna Domini pauperibus largiente, tanta mendicorum affluxit multitudo, vt viginti quattuor in turba eliſi perierint. Tectum etiam baſilicæ, quod vi terræmotus anno milleſimo ducenteſimo viceſimo ſecundo in die Natalis Domini clericis officio diuino perfunctis corruerat, ab Henrico eſt reparatum. Hactenus, quæ ille geſsit, nunc quæ illo probante in vrbe haud aliena ab hac ſcriptione, & quidem

memoratu

memoratu maxime digna contigerint, afferemus. anno Chriſti.
Per hos annos multi religioſorum hominum ordines in lucem prodierunt, qui moderationis, paupertatis, doctrinæ, & euangelicæ prædicationis ſtudium, operamque profeſsi, plurimum labenti tum Eccleſiæ profuerunt. quorum, vt quiſque ab epiſcopis in ciuitatem accipietur, ordine mentio ſubtexetur. Anno igitur milleſimo ducenteſimo octauo decimo B. Dominicus Calarogenſis, vt ordinem Fratrum Prædicatorum à ſe nuper inſtitutum, & ab Innocentio pontifice approbatum propagaret, tres ex fratribus ſuis Bononiam miſit Ioannem, Bertrandum, & Chriſtianum. qui ad Maſcarellam (vici nomen eſt) conſederunt. quibus benigne à ciuitate acceptis, ſubinde Reginaldus quoque vir ſumma auctoritate, atque eruditione præditus adijt, ac magno totius ciuitatis concurſu concionibus aliquot habitis, cum omnes nouo religionis ſtudio inflammauit, tum nonnullos ad habitum ſuum aſciſcendum induxit. Quare poſtero anno ædes laxiores ad ædem D. Nicolai in Vineis impetrauit, Rodulpho eius ſacerdote ad habitum ſuſcipiendum impulſo. Interim exiguo adhuc ſodalium numero repente fratres aliquot miro monaſticæ vitæ deſiderio exarſerunt, ac litteris ab Hugolino Cardinali Legato de mutanda ſodalitate elicitis, vehementius reliquorum fratrum pectora perculerunt. Qua re animad-

1220 Chriſti. uerſa Clarus frater, qui apud ſeculum ius pontificium, ac ciuile tradiderat, loqui ingreſſus, præclara oratione abiectos, ac prope fractos eorum animos erexit, ac confirmauit. vix autem perorauerat, cum Rolandus Cremonenſis phyſicorum doctor acceſſit, ac ſe in eorum aſcribi numerum poſtulauit. Qua voce Reginaldus erectus ſubito proprium ſibi velamentum detraxit, ac capiti eius impoſuit, & pulſata campana fratres ſpiritum ſanctum inuocare præcepit. Quin etiam Moneta liberalium artium magiſter concione quadam Reginaldi captus, non ſolum ipſe ſe illorum numero aggregauit, ſed multos etiam alios ſui exemplo attraxit. Hæc autem poſtquàm S. Dominicus audijt, Bononiam ipſe quoque aduenit, atque apud S. Nicolaum cum ceteris habitans, ſacris concionibus multis in foro habitis vniuerſum populum ingenti doctrinæ, ac ſpiritus ſui magnitudine ad Deum, diuinamque colendam pietatem conuertit. ac mox, cum ſibi, ac ſuis legem duriorem inopiæ indixiſſet, Odericum ciuem Bononienſem poſſeſsiones ſuas ſibi pietatis ſtudio largientem repudiauit, ac Rodulphum procuratorem cellas laxiores molientem inhibuit. Sequenti idem ad res ordinis ſui conſtituendas ex omnibus locis fratres Bononiam aduocauit. atque ex omnium ſententia inſtitutæ paupertatis ſtudium retinendum conſtituit. Is primus generalis fratrum Prædicato-

rum conuentus (Capitulum ipſi nominant) fuit. poſtero ædibus S. Nicolai opportuna piorum hominum benignitate aliquid eſt acceſsionis adiunctum: vbi S. Dominicus alterum fratrum conuentum habuit, ac Petro Veronenſi ſcholari, qui poſtea martyr vocatus eſt, habitum impertiuit, ac demum ipſe quoque mortem oppetijt. Nam Mediolano reuerſus, cum adhuc de via langueret, per totam noctem cum Ventura Priore, & Rodulpho procuratore de ſtatu ordinis conſultauit: ac poſtridie vehementi tentari febri cæpit. quod vt ille ſenſit, vitæ ſibi adeſſe finem intelligens, fratres aduocauit, ac teſtamento facto res familiæ ſuæ compoſuit. Inde ingraueſcente morbo à fratribus propter cæli ſalubritatem ad S. Mariam in monte perlatus, deterius quoque ſe habuit. Quare ab ijſdem ad monaſterium relatus ibi ſtatim eſt mortuus. Exequiæ, vt tanto dignum erat viro, ſummo honore concelebratæ. In primis Hugolinus Legatus manibus ſuis corpus eius ſepulturæ mandauit, atque ipſum vniuerſa præſente ciuitate pro concione laudauit, admiranda de pietate hominis narrans, ac multis ſe ſpectante miraculis Romæ editis ſubinde confirmans. Funus autem patriarcha Aquileienſis, epiſcopi, atque abbates plurimi, atque ingens religioſi populi multitudo cohoneſtauit. Mortuus eſt VIII Idus Auguſti. anno inde milleſimo ducenteſimo viceſimo ter-

anno Chriſti.

Anno Christi.

tio Fr. Iordanes generalis poſt illum ordinis magiſter monaſterium S. Agnetis ex mandato ipſius inchoatum abſoluit, ibique primum Dianam Andaloam virginem Bononienſem velauit. Decennio inde interiecto Fr. Ioannes Vicetinus, vir pietate, & concionandi laude inſignis in vrbem venit, ac concionibus populum erudire ingreſſus, adeo homines mira doctrinæ, & ſanctitatis ſpecie cepit, vt breui vniuerſam ciuitatem in poteſtate habuerit. Itaque vrbani, agreſtes, artifices, militesque cum vexillis, & crucibus religionis pleni vulgo eum ſequebantur, ei vni ſe dabant, in eius vnius arbitrio ſe eſſe profitebantur: nullaque lis erat, quæ non per eum facile dirimeretur: nulla diſcordia, quæ non ſedaretur. Quin etiam idem carcere patefacto obæratos omnes ipſo non ſolum patiente, ſed etiam annuente magiſtratu, dimiſit: nouas tabulas æquiſſimis creditorum animis intulit, egregia inſtituta multa in ciuitatem induxit. quorum memorabile illud, vt in omnibus ſalutationibus familiaribus ſalus à Deo nunciaretur, vt matronæ limbos aureos, & ſerta laſciuiora, & redimicula pretioſa dimitterent, ac capite velato prodirent. leges ciuitatis conſenſu eius correxit. pridie Idus Maij ſupplicationem per vrbem ſolemni cum pompa agens, vniuerſam ſecum ciuitatem traxit nudis pedibus incedentem: poſt biduum cum in Conſilio ſtaret, atque ibi ver-

ba

ba de ciuium concordia faceret, viſus eſt e fronte lumen effundere. quod diuinitatis argumento acceptum multò magis auctoritatem eius adauxit. Alio die pro concione cum in fœneratores agere inſtituiſſet, ſic vehementia, atque aſperitate orationis ſuæ populum incitauit, vt mox tumultu facto ad ædes Landulphi cuiuſdam fœneratoris inſignis procurrerit, eaſque malum Landulpho imprecans diſturbarit. Iam vero cum oſſa B. Dominici humili, atque obſcuro in loco recondita haud quaquam eam ſedem tenerent, quæ ſanctitati hominis conueniret, auctor fuit, vt inde eruerentur. Ea verò res geſta eſt in hunc modum. Ante diem decimum Kal. Iunias Fr. Iordanes aduocatis Rauennate, Bononienſe, Mutinenſe, ac Brixiano epiſcopis, atque ipſis proceribus ciuitatis, ac multis fratribus (nam generalis alius tum habebatur ex more conuentus) acceſsit ad locum, vbi conditum corpus fuerat, atque egeſta terra capſam inuenit tanto odore fragrantem, vt omnes ſtupore, ac religione perculſi, ſtatim humi ſe Deum collaudantes abiecerint. atque illa aperta, cum naribus odor multo adhuc ſuauior afflaretur, ſacra inde oſſa in aliam tranſtulit, eamque clauis, vt prior fuerat, obfirmauit. poſt octo inde dies eadem prætori, & multis honeſtiſsimis ciuibus, qui translationi non affuerant, indicauit, ac præterea copiam ſancti oſculandi capitis fecit. Ceterum

anno Chriſti.

Anno Chriſti. quæ pietatis cura Bononienſes hoc anno cepit, eadem reliquorum etiam animis Italicorum obiecta eſt, cum multi in omnibus ciuitatibus concionatores ex nouis Dominici, Franciſcique familijs exiſterent, qui labantes populos ſuſtinerent, erranteſque ad pœnitentiam ingentibus, atque aſsiduis clamoribus reuocarent. Quorum vocibus matutinis,& pomeridianis incitati, ac tacita quadam religione perfuſi in vrbibus,caſtris, agriſque omnium ætatum,ſexuum,ordinumquè homines laudes diuinas per vias incedentes canebant, ac Deo gratias agebant, cruces, & vexilla præferentes, ac ramos,& candelas accenſas tenentes. Per eoſdem dies Gregorius IX pontifex, cum eſſet Peruſij, certior factus de mirandis operibus, quæ edi ad ſepulchrum B.Dominici ferebantur, ipſum Cardinalium conſenſu in ſanctorum numerum rettulit, ac natalicia eius celebrari mandauit. miſsiſque per omnes regiones litteris hoc factum Chriſtianis omnibus indicauit. Anno item milleſimo ducenteſimo nono decimo S.Franciſcus Aſsiſias,vt ordinem fratrum Minorum à ſe inſtitutum, ac pariter à pontifice approbatum Honorio dilataret, cum ſodales ſuos ad ſedes conquirendas dimitteret, præcipue Bernardum virum ſanctiſſimum Bononiam deſtinauit. Eum verò vbi vrbem ingredientem vili, ac deſpicabili habitu Bononienſes viderunt, tanquam aliquem nullius pretij homi-

nem

nem in ordinem coegerunt. quin etiam in forum progreſſum, atque ibi quieſcentem pueri, alijque multi circumuenerunt, ac varijs afficere contumelijs inſtiterunt: cum alij capitio traherent, nonnulli puluere aſpergerent, quidam etiam lapillis appeterent, ipſo omnia per multos dies ſumma, atque inaudita æquitate animi perferente. Qua re animaduerſa iuriſconſultus quidam nouam hominis lentitudinem, vel patientiam potius admiratus, atque de eximia eius virtute, & ſanctitate aliquid ſuſpicatus acceſsit :& quinam eſſet, & quid veniſſet, rogauit. cui ille: Qui ſim cognoſces, ſi hæc legeris. atque ſtatim euangelicas leges nuper à S. Franciſco ſodalibus ſuis præſcriptas è ſinu tractas, oſtendit. Quibus lectis iuriſconſultus ad ſuos conuerſus cum admiratione magna dixit. Nimirum iſte eſt ſtatus altior, quàm vnquam fando audiuerim: quare graui ſcelere ſe obſtringunt, qui huic homini iniuriam faciunt, quem maximis complecti honoribus, vt virum Dei amicisſimum, eſſet opus. inde ad Bernardum conuerſus, locum ſe illis pro ſalute animæ ſuæ, in quo Deo ſeruirent, daturum, ſi ſe ſequeretur, ſpoſpondit: atque illum libenter munus oblatum accipientem, domum ſuam deduxit, atque inſigni exemplo caritatis excepit: ac mox ædes primùm ad Puliolas, deinde in Porta Steria Annunciatæ curauit, eaſque ſuis expenſis neceſſarijs rebus in-

anno Chriſti.

anno Christi. ſtruxit, ſeque ſodalium eius perpetuum fore defenſorem oſtendit. Itaque Bernardus ſtatim in tantum honorem aſcendit, vt beatus putaretur, qui illius attingendi, aut aſpiciendi facultatem haberet. Quo ille offenſus ad S. Franciſcum ſe rettulit, ac locum Bononiæ paratum eſſe renunciauit. Qua re cognita

1210 ta S. Franciſcus poſtero anno iam ſingulari vitæ aſperitate, atque innocentia clarus, Bononiam venit. Is cum eſſet facie haud liberali, breui ſtatura, craſſo, & obſoleto amiculo tectus, quibus rebus eximia excellentis viri fermè minui expectatio ſolet; tamen tanta hominum eius viſendi cupidorum concurſatione exceptus eſt, vt per vias inceſſus eſſet ablatus. Vt verò in forum peruenit, ciuibus, & ſcholaribus in vnum conuocatis, concionem tanta ſpiritus magnitudine habuit, vt non homo loqui, ſed angelus putaretur. adeo verò animos omnium flexit, vt non ſolum pleroſque ad pœnitentiam agendam impulerit, ſed etiam ſcholares duos è Piceno ad res humanas relinquendas, & diſciplinam ſuam aſciſcendam adduxerit. quorum vtrunque, nempe Peregrinum Falleronum, & Rixerium à Mucia, habitum poſtulantes veſtiuit. Quin etiam tam multa inde ſanctitatis documenta dedit, vt oculum iuuenis, qui perpetua obductus macula ſenſum aſpectus amiſerat, vno crucis ſigno illato ſanarit. quo facto illum in ſocietatem depoſcentem accepit. Extat ſcriptum

quoddam Thomæ archidiaconi Spalatenſis, qui tum ſtudiorum cauſſa in vrbe affuit, ad hanc hiſtoriam pertinens. quod ad rem illuſtrandam inſerere libuit. *Cum eſſem in ſtudio Bononiæ ego Thomas ciuis Spalatenſis, & archidiaconus eiuſdem ciuitatis cathedralis eccleſiæ anno milleſimo ducenteſimo viceſimo in die Aſſumptionis Dei genitricis, vidi S. Franciſcum prædicantem in platea ante Palatium paruum, vbi pene tota ciuitas conuenerat. Fuit autem exordium ſermonis eius, Angeli, homines, dæmones. De his autem ſpiritibus rationabilibus ita bene, et diſtricte propoſuit, vt multis litteratis, qui aderant, fieret admirationi non modicæ ſermo hominis idiotæ; non tamen ipſe modum prædicantis tenuit, ſed quaſi concionantis tota verborum eius materia diſcurrebat ad extinguendas inimicitias, ad pacis fœdera reformanda. et ſordidus erat habitus eius, perſona contemptibilis, et facies indecora; ſed tantam Deus verbis illius contulit efficaciam, vt multos nobilium, quorum furor immanis multa ſanguinis effuſione fuerat debacchatus, ad pacis concordiam ſimul deduceret. erga ipſum verò tam magna erat vniuerſorum deuotio, vt viri, et mulieres in eum cateruatim currerent: et beatum ſe putabat, qui ſaltem poſſet vel fimbriam veſtimenti eius tangere.* Hæc ille. Cum autem B. Franciſcus ſcholam theologiæ Bononiæ inſtituere cuperet, ac virum inter ceteros eminentem ſcientia quæreret, neminem habuit, quem Antonio Vlyſſiponenſi præferret, qui poſtea Patauij mortuus, atque inter ſanctos relatus

anno Chri-ſti.

anno Christi.

Patauini cognomen accepit. Fortè inde incidit, vt cum anno milleſimo ducenteſimo viceſimo tertio
1223 orationem in foro frequenti aſtante concione habe ret, terra ingenti agitatione concuſſa ſit. cuius rei periculo (nam ſæpe ante quoque illo anno magno ædificiorum damno tremuerat) ſimul atque populum perturbatum cognouit, haudquaquam exterritus orare perrexit. atque eò ſtudioſiùs homines cæleſtibus eiuſmodi ſignis admonitos prauam emendare vitæ conſuetudinem oportere adiunxit. Inde
1225 milleſimo ducenteſimo viceſimo ſexto Aſsiſium pro fectus, ibi III Nonas Octobris eſt mortuus. ac
1228 biennio poſt à Gregorio pontifice numero Sanctorum aſcriptus. Atque hæc quidem de duobus religioſorum ordinibus in ciuitatem receptis hactenus. in quos doctrina, & ſanctitate præſtantes omnium hominum ora, vultuſque illa tempeſtate conuerſa ſunt. Eodem ſedente Henrico aliæ etiam, ſed minus inſignes, eccleſiæ excitatæ. Anno enim mille-
1217 ſimo ducenteſimo ſeptimo decimo Titulus S. Martini ad Apoſam conditus eſt. milleſimo ducenteſimo
1221 viceſimo primo Oratorium S. Mariæ Alemanorum extra portam Rauennatem eſt conſecratum, quod erat ab Alemanis conſtructum, vt opportunum eſſet popularibus ſuis Romam voti gratia contendentibus diuerſorium. Aedes item S. Mariæ Rhenanæ à Canonicis aucta, ab Hugolino Cardinali Legato

eſt conſecrata. milleſimo ducenteſimo viceſimo ſecundo ædes S. Sylueſtri, & S. Teclæ, quia Palatio Communis auſtrali impedimento erant, in forum translatæ, & fano vno incluſæ. atque in muro Palatij memoriæ cauſſa imago B. Virginis picta, quæ poſtea quoque inde noſtra ætate ſummota eſt. Henricus inde anno milleſimo ducenteſimo quadrageſimo abdicauit, atque in manu pontificis eccleſiam ipſam depoſuit.

anno Chriſti. 1222 1240

OCTAVIANVS VBALDINVS Florentinus.

QVo facto canonici conuenientes Octauianum Vbaldinum Florentinum è Mugello eccleſiæ Bonon. archidiaconum, ac Gregorij pont. ſubdiaconum, ac capellanum ſubdiderunt. ac ſubinde, quia nondum triceſimum attingebat annum, ſibi à pontifice concedi epiſcopum, miſsis ad eum litteris, poſtularunt. ad quas ille ita reſpondit. *Super eo nobis iucunditatis materia, et veſtra cauſſa laudis offertur, quòd ſinceritatis affectum, quem ad apoſtolicam ſedem geritis circa ipſius alumnos per effectum operis exponere vigilatis. Ex litteris ſiquidem veſtræ deuotionis accepimus, quòd vos eccleſia Bononienſi vacante conuenientes in vnum ſpiritus ſancti gratia inuocata, dilectum filium Octauianum archidianum Bono-*

anno Chriſti.

nienſem, ſubdiaconum, & capellanum noſtrum in Paſtorem veſtrum vnanimiter poſtulaſtis, ſpe vobis firma propoſita, vt cum idem genere nobilis, ſcientia ſit, & moribus decoratus, ac exigentibus probitatis ſuæ meritis apud nos, & fratres noſtros obtineat fauoris gratiam ſpecialis, eccleſiæ veſtræ multipliciter debeat fructuoſus exiſtere, præſertim cum vix de alio tam opportuna prouiſio potuerit prouenire. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt non obſtante, quòd adhuc ad annum triceſimum non peruenit, eum vobis in Paſtorem concedere de ſpeciali gratia curaremus. Verum cum deceat, vt ſic in hac parte veſtris deſiderijs annuamus, quòd inſtitutis deferendo canonicis perſonam ipſius archidiaconi condigno proſequamur honore, ac eiuſdem vtilitatem eccleſiæ procuremus, eum in procuratorem ſibi duximus concedendum, eidem plenam adminiſtrationem in ſpiritualibus, & temporalibus committentes. Rogamus itaque vniuerſitatem veſtram, & hortamur attentè per apoſtolica uobis ſcripta mandantes, quatenus eidem, quem carum vobis ſcripto proponitis, ſic dilectum exiſtere per euidentiam laudabilem exponatis, deuotè ipſius ſalubribus mandatis, & monitis intendentes, vt qui perſonam noſtram in ſua honorari diligimus, vobis exinde fauoris opportuni gratiam cumulemus. Alioquin ſententiam, quam idem ritè tulerit in rebelles, ratam habeat, & faciat domino inuiolabiliter obſeruari. Datum Laterani XV *kal. Iulij, anno* XIIII. Inde alteras ad clerum, rurſuſque alias ad prætorem, Conſilium, & populum, itemque alias ad ipſum Octauianum ar-

chidiaconum eiuſdem argumenti litteras ſcripſit. anno Chriſti.
Ceterùm hic ſequenti anno pridie Kal. Iunij Henri-
cum epiſcopum mortuum in æde S. Victoris ſepul- 1240
turæ mandauit. ac nondum conſecratus anno mil-
leſimo ducenteſimo quadrageſimo tertio per epiſco 1243
pum Comaclenſem ædem S. Mariæ ad Puliolas con-
ſecrauit, eamque nobili indulgentia inſigniuit. Quin
etiam ciues ſeditionem agentes compromiſſo rece-
pto ſuſcepit pacificandos. verùm rem ad exitum
optatum perducere nequijt, quia ſequenti diaco- 1244
nus Cardinalis S. Mariæ Nouæ in via lata ab Inno-
centio IIII pontifice factus, epiſcopatus honore
ſe abdicauit. Vir autem fuit multis legationibus
inclytus, quas poſteà pro Eccleſia in Lombardia,
Francia, & Apulia geſsit.

FR. IACOBVS BONCAMBIVS.

EI verò Innocentius Fratrem Iacobum Boncambium, Vidonis filium Bononienſem, atque ordinis Prædicatorum, vicecancellarium ſuum ſuffecit: atque ita ad canonicos ſcripſit. *Cum dilectum filium noſtrum Octauianum S. Mariæ in Via lata diaconum Cardinalem, cui commiſſa erat ab apoſtolica ſede Bononienſis eccleſia, ad Cardinalatus dignitatem duxerimus aſſumendum, nos diligentius attendentes, & cet. dilectum filium Fratrem*

Iaco-

anno Chriſti. *Iacobum vicecancellarium noſtrum ipſi eccleſiæ Bononienſi præfecimus.* *Hic*, ut uerbis utar Fratris Leandri Alberti, *tanta eruditionis, & facundiæ gratia fuit ornatus, vt ex diuerſis prouincijs plures ob eius nominis celebritatem Bononiam eum audiendi cauſa accederent. Fortè die quodam eum contigit ad concionem Ioannis Vicetini, viri eloquentiſsimi, ac ſanctiſsimi acceſsiſse in frequenti populo in foro concionantis equo albo vectum, veſtibus pretioſis indutum, torqueque aurea ornatum: qua captus eſt, & ilico ſic ornatus tota admirante ciuitate S. Michaelis templum adijt, & togam noſtræ religionis induit anno milleſimo ducenteſimo triceſimo tertio. deinde procedente tempore ſacris initiatus prouinciæ Lombardiæ præfecturam egit, & accitus à pontifice maximo Romam vicecancellarius, & poſtremo epiſcopus Bononienſis eſt factus.* Ceterùm clara admodum, & probata omnibus in omni officij genere adminiſtratio fuit. Quod vnicuique ſingulas res eius perpendenti facilè apparebit. Nam primum quidem anno
1244 milleſimo ducenteſimo quadrageſimo quarto, quod Octauianus perficere non potuerat, ipſe diligentia eſt aſſequutus, vt ciues capitali inter ſe iampridem odio diſsidentes conciliarit, ſæpè & Chriſtianæ pie-
1245 tatis, & publicæ ſalutis admonitos. poſtero migrantibus multis Bononia cum familijs ſuis ad oppidum, quod epiſcopo traditum fuerat, Centum, prætori ea de re conquerenti promiſit, ſe neminem Centi recepturum eorum, qui tributum ciuitati per

ſoluerent,

ſoluerent, aut exilio à prætore multati fuiſſent. milleſimo ducenteſimo quadrageſimo ſeptimo ſcholaſticæ abbatiſſæ S. Chriſtinæ aſſenſit, vt monaſterium è Stifonte in Burgum viæ maioris, & S. Stephani traduceret. ac primum ipſe ædis illius lapidem ſtatuit. proximo nomine Octauiani Cardinalis Lombardiæ Legati inter Bononienſes, & Imolenſes, qui diu inter ſe armis contenderant, pacem firmauit. milleſimo ducenteſimo quinquageſimo primo Innocentium pontificem à Lugdunenſi Concilio redeuntem hoſpitio excepit, ac per eum duas ædes nouas S. Dominico, & S. Franciſco deſtinatas conſecrauit. ac ciuitati auctor fuit, vt vtrunque Confeſſorem patronum adoptaret, atque eos Sanctis Petronio, & Proculo adderet. Poſtero ſcalas Epiſcopij ad auſtrum vergentis fecit, & propylæum baſilicæ Leonibus marmoreis exornauit. duobus interiectis annis Campanarium plumbeis laminis cooperuit. poſt biennium alterum Fratres pœnitentiæ Ieſu Chriſti à Sacco vocatos ad portam S. Mamæ locauit. qui deinde Fratribus Eremitis S. Auguſtini adiuncti ſunt. proximo Regiſtrum Communis confectum auctoritate ſua ſaluo eccleſiæ iure probauit. Regiſtrum autem appellant volumen, in quod omnia Ciuitatis acta relata ſunt. Demum milleſimo ducenteſimo ſexageſimo, cum eſſet Maxumatici, ſcalis domus forte prolapſus III Nonas Decembris eſt mortuus, ac propter eximiam pro

anno Chriſti. 1247 1248 1251 1252 1254 1256 1257 1260

bitatem

anno Chriſti. bitatem à ſuis inter Beatos relatus. Hæc magna, quæ ille geſsit. addo etiam non contemnenda illa, quæ ſedens facta conſpexit. milleſimo ducenteſimo quinquageſimo quarto cum duæ templi S. Franciſci teſtudines forte procubuiſſent, ac fratres ipſos incautos partim occidiſſent, partim fœda ruinæ ſtrage debilitaſſent, ceteris mœſtum ſilentium tenentibus, neque in publicum præ pudore prodire audentibus, prætor religione accenſus accurrit, acque illis bono eſſe animo iuſsis, ſe ſumptu publico damnum reſarciturum eſſe promiſit. Eodem anno monaſterium S. Gregorij extra portam S. Vitalis monialibus S. Benedicti liberius viuentibus ex auctoritate Gregorij de Monte longo Legati Lombardiæ adem ptum, & virginibus ordinis S. Auguſtini S. Mariæ in monte Guardiæ datum eſt. quod illæ Canonicis S. Auguſtini Maturani apud S. Antoninum male habitantibus tradiderunt. milleſimo ducenteſimo quinquageſimo ſeptimo Alexander IV ſacræ eremo confirmauit omnia monaſteria ab ea tum in diœceſi Bononienſi poſſeſſa, nempe monaſterium S. Archangeli iuxta Caſtrum Brittorum S. Chriſtinæ, S. Damiani, & S. Mariæ de Bethleem, Eremum Bononienſem, & Hoſpitale Rauonis.

CAROLI

anno Chri-ſti.

CAROLI SIGONII
DE EPISCOPIS BONONIENSIBVS
LIBER III.

TErtium inde librum ab inſigni admodum, & valde memorabili re auſpicabimur. quæ non ſolum tum, cum accidit, magnitudine ſua omnium in ſe oculos, menteſque conuertit, ſed etiam ad poſteros exemplum honeſtæ imitationis tranſmiſit. Hoc fuit ſingulare, atque ad id vſque temporis inauditum religionis ſtudium ſubitò in pectoribus Italorum, quaſi quoddam repentinum incendium, excitatum: vt ſe paſsim verberibus ſuorum in expiationem flagitiorum afficerent. Nemo autem exiſtimet hos eſſe eos, qui flagellantes dicti, pro Hæreticis damnati ſunt: nam illi aliquot annos poſt emerſerunt, ſedente Gregorio Decimo. Initium igitur huius rei à Peruſinis eſt introductum: Quippe eremita quidam, vir ſpectatæ ſanctitatis, ſpiritu diuino inſtinctus ad populum dicitur proceſsiſſe, eumque Dei nomine

anno Chriſti. monuiſſe, niſi ad pœnitentiam ſe conferrent, ac ſupplices pacem eius, & miſericordiam poſtularent, fore vt breui vniuerſi miſera, fœdaque morte conciderent. Quæ vox adeò in pectoribus eorum inſedit, vt nulla interpoſita mora præcepta eremitæ, tanquam à Deo miſſa, exhauſerint. Etenim ſeneſcente iam autumno, viri, fœminæque omnis ætatis, ordiniſque repente corpora, perinde ac re compoſita, vſque ad vmbilicum nudarunt, ac ſe ſumptis ad id loris cædere per vrbem inſtructo agmine incedentes cœperunt: ſanctam Virginem, vt ſibi à filio ſalutem impetraret, ſummis clamoribus obteſtantes: atque interim veteribus odijs poſitis, paces inter ſe mutuis adhibitis oſculis ſancientes. Inde vrbe longo agmine vexilla præferentes egreſsi ad vicina oppida prodierunt, eaque cum ingenti illorum admiratione ingreſsi in vijs, ac templis eandem pietatem exercuerunt. Qua re populi illi permoti, & ipſi pariter eiuſdem ſanctitatis ſtudium aſciuerunt, ac ſe verberantes, ac pacem, & miſericordiam ingeminatis vocibus implorantes, cateruatim ad vrbes proximas acceſſerunt. Atque ita ex Tuſcia in Marchiam, ex Marchia in Romaniam paſsim incendij more ea religio tranſijt, vt ſinguli populi epiſcopis, ac magiſtratibus ſuis præcedentibus vrbes, agroſque ea æmulatione iniecta luſtrarent: vt nullius ſexus, ætatis, ac conditionis homines eſſent, quin huius ver-

berationis

berationis participes eſſe vellent. Ita fiebat, vt paſſim incondita carmina in Dei, & ſacræ Virginis laudes compoſita canerentur, peccatorum confeſsiones vix ſuppetentibus ſacerdotibus ad audiendum celebrarentur, atque omnino recta, quæ iampridem exoleuerat, Chriſti diſciplina reuocaretur. Hæc vero religio ex vrbe in vrbem traducta cum populos paſsim, tanquam ſerpente quodam igne, comprehendiſſet, demum ab Imolenſibus excepta, & quaſi per manus Bononiæ tradita, ciuitatem ipſam mirabiliter inflammauit. Itaque & ipſi nudati ſe ſe multarunt, ipſi diuinam opem ſuppliciter popoſcerunt, ipſi cum inimicis in gratiam redire, & reliqua pietatis officia, quæ ceteri, ſuſcipere contenderunt. ac demum manu facta hominum amplius viginti millium ante diem feſtum omnium ſanctorum ſub vexillis Mutinam proceſſerunt, ibique pie baſilica S. Geminiani epiſcopi viſitata ſolemnem ſui verberationem poſitis veſtibus inierunt. Inde ea ſanctitas ad reliquas ſubinde vrbes translata ab omnibus, paucis admodum exceptis, recepta eſt. Ceterum hi homines vulgo Deuoti, & hic annus generalis Deuotionis annus eſt appellatus. Manſit inde in multis ciuitatibus clara huius religionis memoria, ſacris ſodalitijs eius rei monumento aliquot inſtitutis. Præcipue autem Bononiæ hoc anno ſodalitas inchoata eſt, quæ ab recenti ſtudio Deuotorum

anno Chriſti.

Anno Chriſti. ſocietas appellata, poſt ab ipſa erga pauperes hoſpitalitate aſcita, Hoſpitalis S. Mariæ Vitæ nomen accepit, B. Rainerio Peruſino in vrbem veniente, ac magna ad rem illam adiumenta ſubminiſtrante: quod nomen eremitæ illius fuiſſe exiſtimatur, quo auctore illa Deuotorum inſtituta multatio dicitur. Is certe in hunc vſque diem propterea ab ea ſodalitate, cunctoque populo ingenti pietatis ſtudio celebratur. Per hos etiam annos Bononienſes cum opibus, gloriaque florerent, præſertim Romaniola ad auctoritatem, & obſequium ſuum ipſorum deditione populorum adducta, curſus equorum duos ad victorias indicandas, & memoriam pietatis in Deum ſuæ prodendam inſtituerunt, vnum in die S. Petri, alterum in die S. Bartholemæi.

OCTAVIANVS VBALDINVS iunior Florentinus.

IAcobo inde Octauianus Vbaldinus ex fratre Octauiani Cardinalis natus extemplo ſucceſsit, cum viuente illo ab Innocentio fuiſſet electus. Hic vero vt diu vixit, ſic multis rebus nobilem epiſcopatum adminiſtrauit. Verum ex omnibus eius laudibus nulla illuſtrior extitit, quàm quòd nouos religioſorum in paupertate degentium ordines in vrbem accepit.

ex quo ipſam nunc demum monaſterijs illuſtratam amplißimis cernimus. Nam anno milleſimo ducenteſimo ſexageſimo primo Fratres ſeruos S. Mariæ, quos Alexander proxime confirmarat, in Burgo S. Petronij collocauit. & milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo vt ſacris confeſsionibus audiendis operam dare poſſent, indulſit. milleſimo ducenteſimo octogeſimo quarto Fratres Eremitas S. Auguſtini, ex varijs ſodalitatibus in vnum collatos ad S. Iacobum conſtituit. & milleſimo ducenteſimo nonageſimo tertio Fratribus Carmelitis, quos item Honorius approbarat, ſedem ad S. Martinum ad Apoſam tribuit. Quin etiam milleſimo ducenteſimo ſexageſimo primo in die Annunciationis nouum ordinem militum S. Mariæ ab Vrbano quarto probatum in Burgo Auri repoſuit. Leges autem ſcripſerant viri aliquot diuitijs, & nobilitate præſtantes, Catellanus Malauolta, Loderengus Andalous, Gruamons Caccianimicus, & Hugolinus Lambertinus Bononienſes, Sclanca Liazarius Regienſis, & Rainerius Adelardus Mutinenſis. qui pariter huic ordini ſe deuouerant, ac Loderengum magiſtrum, ac principem cooptarant. Erant autem leges, vt tunicam albam, & ſubcinericiam togam induti, crucem purpuream in campo albo duabus ſupra poſitis ſtellis præferrent, ac viduarum, & pupillorum tutelam ſuſciperent, ac paci & concor-

anno Chriſti. 1261 1277 1284 1293

anno Chriſti. diæ inter homines componendæ ſeruirent. Quoniam autem ſuis quiſque in ædibus cum vxoribus, & filijs vitam egerunt, propterea vulgo Fratres Gaudentes vocati ſunt. Proximo anno, cum agros perniciosa laborantes ſiccitate, clauſo prope imbribus cælo videret, ex qua ſumma frugum omnium inopia impenderet, Deuotos ipſos hortatus eſt, vt ad pluuiam eliciendam inſtitutam proceſsionis conſuetudinem iterarent. Quare ijdem auctoritatem eius ſequuti vexilla purpurea præferentes, ac cereos accenſos manu tenentes, Mutinam verſus Diuinum implorantes auxilium prodierunt. Quos ad Caſtrum Leonis progreſſos populus, Antiani, & epiſcopus Mutinenſis honoris cauſſa egreſsi obuiam exceperunt. atque inſigni pompa in vrbem aſsidue pia carmina concinentes introduxerunt. Cum autem in baſilicam ingreſsi poſitis genibus precabundi manerent, epiſcopus ex alto podio ſe oſtendit, atque omnes de more illius eccleſiæ brachio S. Geminiani ſignauit. ad cuius aſpectum mulier, quæ in concione aderat, illico videntibus, ac vociferantibus vniuerſis, dæmone, quo iandiu vexabatur, eſt liberata. Inde comiter, ac liberaliter habiti cum domum regrederentur, ſecum opportunam, quam popoſcerant, pluuiam rettulerunt. Eodem anno arca quadrata è marmore Pario candidiſsimo facta, ac ſacris hiſtorijs affabre admodum, & erudite diſtin-

ĉta ſepulchro oſsium S. Dominici dedicata eſt. mil- anno Chri-
leſimo ducenteſimo ſexageſimo ſeptimo Pariſius mo ſti.
nachus cœnobita Camaldulenſis, ciuis Bononien- 1267
ſis, cum annos ſeptuaginta ſeptem monaſterio virginum S. Chriſtinæ Taruiſij ſanĉtiſsime præfuiſſet, mortuus eſt, & pro Sanĉto cultus. milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo ſexto Hadrianus quintus pontifex crucem auream portiunculam ſacræ crucis Dominicæ continentem dono eccleſiæ dedit. milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo nono Nicolaus tertius ordinem Canonicorum S. Auguſtini in monaſterio S. Michaelis in Buſco firmauit. & milleſimo ducenteſimo oĉtogeſimo virgines S. Mariæ in monte Guardiæ habitum S. Dominici aſſumentes, atque in monaſterio S. Matthiæ nuper à ſe in vrbe ſecuritatis cauſſa conſtruĉto conſidentes, probauit. milleſimo ducenteſimo oĉtogeſimo ſexto Oĉtauianus epiſcopus ediĉto propoſito ſanxit, ne quis clericus exulem domi ſeruare, & ne arma cuiuſuis generis ferre poſſet. inde milleſimo ducenteſimo nonage-
ſimo quinto XVIII kal. 1295
Oĉtobris deceſsit, in baſilica ſepultus è regione Sacrarij.

anno Chriſti.

SCLATTA VBALDINVS Florentinus.

QVi Sclatta frater, iampridem poſt mortem Gerardi deſignati epiſcopi ex canonico eccleſiæ deſtinatus, ſuccesſit. Hic nunquam eccleſiam adijt, neque conſecrationem accepit. Idem anno milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſeptimo teſtis fuit Meſſanæ cuiuſdam conſtitutionis: & Fratrum Seruitarum ſtudio deditus monaſterium S. Anſani in collibus ſitum conceſsit. atque milleſimo ducenteſimo nona-
1299 geſimo nono Romæ vita migrauit. quo eodem anno ædes S. Leonardi inſigni quindecim epiſcoporum indulgentia decorata eſt. Ceteris rebus vt breuem, ſic obſcurum epiſcopatum illa res illuſtrauit, quòd anno milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſeptimo ciuitas diuturnis feſſa ſeditionibus, miſsis ad Bonifacium VIII pont. oratoribus, ſeſe in fidem Eccleſiæ tradidit.

anno Chriſti.

FR. IOANNES SABELLVS Romanus.

SClattæ inde Bonifacius Fr. Ioannem Sa
bellum Romanum ex ordine Prædica-
torum ſuffecit. *Is ſacrarum*, vt inquit
Leander, *litterarum optimus interpres, pru-
dens in rebus agendis, maturus, grauis, & maxima morum
honeſtate compoſitus, cum eſset Patauinus antiſtes, ad præ-
ſulatum Bononienſem translatus*, præcipuam ex eo lau-
dem adeptus eſt, quòd egregiam operam Iubileo
Bononienſi populo ſuadendo, atque ineundo naua-
uit, quem Bonifacius anno milleſimo tercenteſimo 1300
inſtituit. Fuit autem Iubileus liberaliſsima ſcele-
rum omnium indulgentia, quam pontifex omnibus
pro poteſtate conceſsit, qui ſalutari confeſsionis ſa
cramento rite expiati, centeſimo quoque anno ſacra
apoſtolorum limina certo dierum ſpatio viſitaſſent.
Cuius boni conſequendi gratia vniuerſa ſe ſuis ſedi-
bus commouit Europa, ac directo Romam verſus
itinere vias omnes, vrbemque ipſam per integrum
annum infinita, ac continenti mortalium turba ob-
ſedit. Poſtero anno monaſterium S. Helenæ à mo- 1301
nachis S. Benedicti deſertum, quod Sclatta quoque
facere cogitarat, ex decrèto pontificis Fratribus Ser
uitis attribuit. Proximo morbum Bononiæ nactus 1302

anno Chriſti.

teſtamentum eiuſdem permiſſu Idibus Iulijs condi-
dit: quod apud Fratres Prædicatores ſeruatur. quo
eodem anno Bonifacius abbati S. Felicis mandauit,
ne bona, aut iura Oratorij S. Mariæ in Monte alie-
naret, quod monachi illi ab antiquo, ſed incerto
1303 tempore conſecuti fuiſſent. & ſequenti vita de-
ceſsit.

HVBERTVS PLACENTINVS.

QVo nuncio accepto Bonifacius eccle-
ſiam Huberto Placentino commiſit, qui
eam vt proximis duobus epiſcopis diu-
turnius tenuit, ſic multis etiam nomini-
bus ad famam inſignius geſsit. ſiquidem anno mille
1303 ſimo tercenteſimo tertio Fratres Armenios S. Baſilij
ſectatores ſedem in vrbe quærentes, ad portam S.
1305 Mamæ locauit. biennio vero poſt Napoleoni Car-
dinali, Clementis v pontificis Bonifacij ſucceſſoris
Legato, aſſenſit. qui Titulum S. Ioſeph in vico Ga-
leriæ ſitum monaſterio S. Helenæ, quod à Seruitis
tenebatur adiunxit, eique in monaſterij formam re-
dacto, S. Helenæ bona attribuit, atque ſub eundem
Priorem monaſterium vtrumque ſubiecit. Proxi-
1306 mo Henricum Cæſarem Romam ad coronam Augu
ſtalem accipiendam euntem, hoſpitem apud ſe ha-
1307 buit. Sequenti maximum voluptatis fructum ex re-

pentina

pentina quadam populi religione cepit. Cum enim multi paſsim in vrbe languerent, forte aquam ſedandæ ſitis cauſſa ex proximo puteo, qui eſt ſub altari S. Petronij in æde S. Stephani, haurire cœperunt. inde in die Pentecoſtes plerique, qui ex ea biberant, febribus ſuis repente ſoluti ſummæ omnibus admirationi fuerunt. Itaque ea re animaduerſa magnus inde ad hauriendum puteum concurſus populi factus, multiſque ſubinde ſanatis, priſca erga S. Petronium ciuitatis religio inſtaurata. eaque ſumma occaſio fuit magnifici poſtea templi illi in foro conſtituendi. Idem etiam quæſtionum, quæ de militibus Templarijs habitæ ſunt, particeps fuit. Etenim cum Clemens pontifex grauiſsima eorum crimina inaudiſſet, inquiſitionem Rinaldo antiſtiti Rauennati commiſit. Rinaldus autem anno milleſimo terceteſimo nono pleriſque epiſcoporum ſuorum Bononiam aduocatis quæſtionem diligentiſsime habuit, ac biennio poſt conuentu Rauennæ habito principes eorum adeſſe iuſſos de probris, quæ obijciebantur, interrogauit. Quorum cum alia affirmaſſent, alia inficiatione adhibita defendiſſent, rem ad pontificem detulit. qui eouſque indignatione prouectus eſt, vt eodem anno Concilio Viennenſi prorſus eorum ordinem abrogarit, ac manſiones eorum militibus Hoſpitalarijs dederit. His verò conuentibus omnibus Hubertus interfuit. Anno

anno Chriſti 1309

anno Christi. millesimo tercenteſimo octauo decimo conſtitutiones eccleſiæ collegiatæ S. Mariæ maioris, quæ extant, edidit. & milleſimo tercenteſimo viceſimo ſecundo ædem S. Mariæ Gratiæ in vico S. Mamæ probauit. Nam cum ſcholares, qui propter ſupplicium de vno ipſorum publice ſumptum concepta ira ſeceſſerant, cum ciuitate in gratiam redijſſent, viſum eſt faciendum, vt perenni eius rei monumento ædes extrueretur, quæ S. Mariæ Gratiæ, ſiue ſcholarium diceretur. Atque his rebus actis eodem anno XIIII Kal. Iun. mortuus in baſilica ſepulturam eſt nactus. Quod vero ad turbandum quietum eccleſiarum, & ciuitatum ſtatum maxime attinuit, hoc viuente Clemens pontifex anno milleſimo tercenteſimo ſexto ſedem, aulamque pontificiam ex Italia in Galliam, & Roma Auennionem magna omnium admurmuratione traduxit. Qua occaſione arrepta pleræque ciuitates Italiæ varios miſcere tumultus cœperunt. præcipue vero Bononienſes immatura pontificis abſentia inuitati, veteribus factionum ſtudijs inſtauratis anno milleſimo tercenteſimo vndecimo ſe ſe ab imperio Eccleſiæ, quod nuper amplexi fuerant, remouerunt, ac libertatis ſtudio rapti veterem Communis, & Populi remp. renouarunt. atque inde Ioanne XXII anno milleſimo tercenteſimo ſexto decimo Clementi ſuffecto in eodem propoſito permanſerunt.

1322

ARNAL-

anno Chriſti.

ARNALDVS ACARISIVS.

ITaque Huberto Arnaldum Acariſium, ciuem Bononienſem, anno milleſimo tercenteſimo viceſimo ſecundo clerus, 1322 populuſque liber vetere reſtituta conſuetudine ſubrogauit. Hic adminiſtrationis ſuæ pauca, ſed clara admodum, monumenta reliquit. Nam poſtero anno, cum eſſet Centi, indulſit, vt 1323 ædes S. Cæciliæ in via S. Donati ædi S. Iacobi continens Fratribus Eremitis daretur, ne officia diuina propter nimiam eccleſiarum vicinitatem impedirentur. Sequenti vero duo noua virginum monaſte- 1324 ria comprobauit, vnum in via Maiori prope S. Thomam, alterum in parœcia S. Mamæ ſub vocabulo B. Eliſabeth reginæ Hungariæ. cuius fundamenta XVII Kal. Ianuarias iacta ſunt, prout in Actis ſcriptum reperitur. *Anno milleſimo tercenteſimo viceſimo quarto die ſexta decima Decembris. Nos Ioannes de Caſtellione archipresbyter eccleſiæ Bononienſis, commiſſarius D. Franciſci de Burſolis, & Reuerendi in Chriſto patris D. Arnaldi epiſcopi Bononienſis, vicarij generalis. Ad honorem omnipotentis Dei, & glorioſæ Virginis matris Chriſti, & omnium Sanctorum, & Sanctarum Dei, & B. Eliſabeth viduæ reginæ Hungariæ, ſub cuius vocabulo hanc eccleſiam fundamus, at-*

que

anno Chriſti. *que conſtruimus, & in monaſterium erigimus gubernandum ſub cura, & ſolicitudine abbatiſsæ, & monialium, ſecundum inſtituta, & regulam B. Benedicti Confeſsoris, & clauſura perpetua iuxta conſuetudinem D. Bonifacij papæ* VIII. *& ad debitam obedientiam, & reuerentiam S. R. E. & D. ſummi pontificis, & eccleſiæ Bononienſis, & Reuerendi patris D. Arnaldi epiſcopi Bononienſis, & ſucceſsorum, & eius Capituli, præſentem eccleſiam fundamus, primarium lapidem imponendo: & ipſam eccleſiam, & locum cum omni ſuo ambitu in monaſterium erigendo: ſaluo iure epiſcopali, et parochialis eccleſiæ S. Mamæ, in cuius parochia dictam eccleſiam, & monaſterium erigimus. & vnius libræ ceræ reddendæ annuatim ipſi eccleſiæ S. Mamæ in feſto ipſius. ſtatuentes, quòd dictus locus cum ſuo ambitu, & perſonis ibi degentibus ex nunc gaudeat eccleſiaſtica immunitate, & immunitatis priuilegijs, & ſtatutis prouincialibus, & ſynodalibus, & quòd inibi poſsint altaria erigi, campanæ pulſari, & diuina officia nocturna, atque diurna, & miſsæ, ſicut in ceteris locis, & monaſterijs Bononiæ ſolemniter celebrari.* Eodem anno idem turrim Caballorum recepit, quam Paſſarinus Mantuæ, & Mutinæ dominus epiſcopo eripuerat. Quæ verò ad immutandum ciuitatis ſtatum pertinuerunt, vnde etiam epiſcopi permutatio conſecuta eſt, hæc fuerunt.

1326 Anno milleſimo tercenteſimo viceſimo ſexto Ioannes pontifex infeſta iampridem populorum defectione accenſus, vt ciuitates Italiæ ad antiquum

Eccleſiæ obſequium reuocaret, Bertrandum de Po- anno Chriſti.
dietto Cardinalem Oſtienſem, ciuem ſuum, ideſt
Cadurcenſem, Legatum in Italiam miſit, exercitu or
natiſsimo attributo, quo vim facere imperium detre
ctantibus poſſet. Eum vero vbi poſtero anno aduen
tare compertum eſt, Bononienſes Nonis Februarijs 1327
cum carrocio egregie inſtructo, clero, atque epiſco
po obuiam ex vrbe effuſi magno omnium ſtudio re-
ceperunt, ac mox Conſilio Populi habito vrbis illi
imperium tradiderunt. Bertrandus autem anno
milleſimo tercenteſimo triceſimo vrbe aduerſus ho- 1330
ſtes mœnibus confirmata, ad impetum populi coer-
cendum arcem ad portam Galeriæ condidit. atque
inde ciuitatem pro arbitratu ſuo gerere inſtitit. Ita-
que Arnaldum etiam epiſcopum, hominem ciuita-
ti maxime carum, credo vitio creatum à populo, cri
minatus remouit.

STEPHANVS AGONETTVS Narbonenſis.

ATque ei Stephanum Agonettum Nar-
bonenſem, cancellarium ſuum, homi-
nem gibbum, atque morum agreſtium
ſubdidit. qui biennio poſt anno mille- 1332
ſimo tercenteſimo triceſimo ſecundo moriens, in ba
ſilica ſepulturam accepit.

LAMBER-

anno Chriſti.

LAMBERTVS DE PODIETTO Cadurcenſis.

QVo facto Lambertum de Podietto Cadurcenſem, ex fratre natum, ſubſtituit qui menſe Octobri conſecratus, ſolemni pompæ apparatu iniuit. Is ex auctoritate patrui quattuor monaſteria infamia flagrantia abrogauit, S. Columbani, S. Geruaſij, S. Auguſtini, & S. Saluatoris, quæ poſtea reſtituta ſunt. Eodem anno Fr. Ioannes Commendator ordinis Roſcidæ vallis ædem S. Mariæ in vico Maſcarellæ con-
1333 ſtruxit. Sequenti B. Fr. Simon Tuders ordinis Eremitarum multa in monaſterio S. Iacobi miracula edidit. Plura fortaſſe Lambertus egiſſet, ſi diutius
1334 Eccleſiam tenuiſſet. Etenim ſequenti anno ciuitatis ſtatus de integro perturbatus, ſecum ipſius quoque Eccleſiæ perturbationem adduxit. Quippe nobiles quidam immodica Bertrandi pati imperia nequeuntes menſe Martio quæſita occaſione tumultum in vrbe ingentem Populi inclamando identidem nomine conciuerunt. cuius metu Bertrandus exterritus intra arcem ſe incluſit. Ea re comperta Florentini epiſcopum ſuum cum lecta equitum manu auxilio ſummiſerunt. qui cum permittentibus Bononienſibus ad cuſtodiam arcis receptus à Ber-

trando

trando fuiſſet, auctor ei fuit, vt vrbem, quam tueri non poſſet, vltro relinqueret: atque ita cedente illo arcem Bononienſibus tradidit; ac Bertrandum incolumem Florentiam vſque cum omnibus rebus ſuis deduxit. Illo profecto Bononienſes arcem in ceruices impoſitam euerterunt, & remp. Popularem reſtituerunt. Lambertus vt patruum eiectum ſe contuliſſe in Galliam ſenſit, & ipſe quoque ſe abdicauit. anno Chri. ſti.

ALBERTVS ACCIAIOLVS Florentinus.

VAcante inde ſede Populus liber Albertum, ſiue Bertrandum Acciaiolum, credo epiſcopo Florentino propinquitate coniunctum, referendæ gratiæ cauſſa ſuffecit epiſcopum. Is adminiſtrationem aggreſſus duas res in primis illuſtres, ac laudatas obiuit: vnam, quòd monachos Carthuſienſes ſedes ſolitariæ quam profitebantur vitæ, extra portam Pratelli conſtituentes recepit: alteram, quòd biennio poſt Deuotos quoſdam, qui S. Mariæ Mortis dicti ſunt, approbauit. Hi ſtudio caritatis incenſi nouum Hoſpitale ad vſum egenorum ægrotantium condiderunt: atque eius fundamenta in die S. Margaritæ prope forum iecerunt. quod ab exiguis ſane princi- 1336

anno Chriſti. pijs ortum, nunc multis piorum largitionibus cumulatum maximo eſt vrbis ornamento. Inde VI Kal. Septembris, cum Plebem S. Ioannis in Perſiceto in primis opimam Iacobo Pepulo Thadæi viri tum in ciuitate potentiſsimi filio, pro amico petenti ſemel, atque iterum abnuiſſet, pernicioſa cum eo altercatione contracta, in qua ſe inter ſe percuſſerunt, metu vrbe profugit. Epiſcopium per tumultum ab ac-
1337 cenſa factione expilatum. Sequenti anno populus magnarum, quas libertas alebat, diſcordiarum pertæſus, dominatum vrbis ipſi Thadæo commiſit. Bertrandi legati expulſionem Ioannes pontifex indigniſſime tulerat: verùm vlciſci proxima morte præreptus nequiuerat. Quare Benedictus XII ſucceſſor eius officij id eſſe ſui arbitratus, anno milleſimo ter-
1338 centeſimo triceſimo octauo principes ciuitatis, nominatimque Thadæum ipſum eo nomine coram ſe adeſſe præcepit. atque vbi auctoritati ſuæ non paruit, ad eccleſiaſtica tela conuerſus, diuina ciuitati officia interdixit. ac non, niſi poſt ſeptem menſes ſpe aliqua compoſitionis oblata, reſtituit. Albertum verò epiſcopum, cum ad ſe veniſſet, epiſcopum Niuernenſem conſtituit. Ita epiſcopi ſedes ſequen-
1339 ti anno vacauit. duo Canonici bona eccleſiæ procurarunt. is annus in rebus cum pontifice componendis fruſtra conſumptus eſt.

BELTRA-

anno Chriſti.

BELTRAMINVS PARAVICINVS Mediolanenſis.

POſtero, qui fuit milleſimus tercenteſimus quadrageſimus, cum conditiones 1340 aliquando tandem conueniſſent, Beltraminus Parauicinus Mediolanenſis, epiſcopus Comenſis, VI Idus Auguſti Legatus ab eo venit, ac comiter ab omnibus acceptus ad Prædicatores diuertit. poſtridie verò compoſitionis conditionibus recitatis, nomine pontificis vrbis poſſeſsionem, atque imperium, Thadæo ex populi ſententia remittente, recepit: ac per aliquot dies eam adminiſtrauit. quibus tranſactis ipſum Thadæum nomine pontificis vrbis vicarium in triennium declarauit. inde Nonis Septembris reuerſus ad pontificem pro Comenſi Bononienſem eccleſiam rettulit. verum ad hanc ſerius venit. Sequenti autem abſens 1341 XV Kal. Maij Canonicis à pontifice impetrauit, vt archidiaconum in demortui ſufficere locum poſſent, quod Honorius III diplomate iam exoleto indulſerat. proximo ædes monachorum Armeniorum Nonis Martij per Dulmenſem epiſcopum conſecrata. 1342 Sequenti Fr. Donatus, Commendator ordinis 1343 S. Mariæ Roſcidæ vallis in Italia generalis, Hoſpitale prope ædem S. Mariæ in vico Maſcarellæ ſub nomi-

Anno Chriſti. ne S. Onufrij eremitæ conſtruxit. quod deinde De-
uotis ſub nomine S. Mariæ Magdalenæ conceſſum
eſt: vbi orbos pueros aluerunt, qui propterea pueri
Magdalenæ dicuntur. Poſtero Beltraminus per Cle
1344 mentem VI pontificem, qui Benedicto ſucceſſerat,
decimas Bagnarolæ epiſcopali menſæ recuperauit,
quas Octauianus, & Hubertus epiſcopi dudum Cio-
lo Liazario, homini Laico, ſed bene de eccleſia me-
rito, fuerant elargiti. Extat diploma III Kal. Maij
datum, quo Clemens Florentino, & Patauino epi-
ſcopis mandat, vt procuratorem Beltramini in poſ-
ſeſsionem inducant. VI Nonas Maij Fr. Gulielmus
Nouarienſis epiſcopus ipſo Beltramino adhuc ab-
ſente nouam ædem S. Iacobi apoſtoli ab Eremitis
Fratribus conditam conſecrauit. Demum Beltra-
minus Kal. Auguſti ad eccleſiam adijt, honorifice
ab vniuerſis eo honoris apparatu exceptus, quem
ineuntibus haberi epiſcopis ſolitum diximus. Hu-
ius illud tantum proditum eſt memoriæ monumen-
1345 tum, quòd ſequenti anno kal. Nouembris Fratres
Seruitas in nouo monaſterio S. Thomæ proximo
collocauit, inde monialibus petulantius viuentibus
exturbatis. quem locum illi nunc quoque auctum,
atque nobilitatum tenent. inde anno milleſimo ter-
1348 centeſimo quadrageſimo octauo ingens illa peſtilen-
tia, quæ totum terrarum orbem peruaſit, ac ſua
atrocitate prope humanum ipſum genus extinxit, ci-

uitatem

uitatem quoque Bononienſem oppreſsit, atque ita per tres annos afflixit, vt vrbem, atque agros aſsiduis funeribus exhauſerit, atque vaſtarit. Itaque Beltraminus anno milleſimo tercenteſimo quinquageſimo, rebus in dies magis præcipitantibus, cura eorum, qui correpti erant, Deuotis S. Mariæ Mortis relicta, ſeſe Auennionem ad pontificem rettulit, atque ibi vitam amiſit.

anno Chriſti. 1350

IOANNES DE NASO Mediolanenſis.

QVo facto Clemens VI Nonas Octobris Ioannem de Naſo Galeratenſem diœceſis Mediolanenſis ab eccleſia Veronenſi ad Bononienſem traduxit. atque has ad archiepiſcopum Rauennatem commendatitias litteras miſit. *Clemens epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei venerabili fratri archiepiſcopo Rauennati ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Nuper eccleſia Bononienſi per obitum bonæ memoriæ Beltramini epiſcopi Bononienſis, qui apud ſedem apoſtolicam diem clauſit extremum, paſtoris ſolatio deſtituta, nos attendentes, quòd nullus præter nos ea vice de ordinatione ipſius eccleſiæ Bononienſis ſe intromittere poterat, pro eo quòd nos diu ante vacationem huiuſmodi prouiſiones omnium eccleſiarum cathedralium, tunc apud dictam ſedem quocunque modo vacantium, & vacaturarum in poſterum apud eam, diſpoſitioni noſtræ reſeruantes decreuimus*

anno Chriſti. ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attentari: & ad prouiſionem eiuſdem eccleſiæ celerem, & felicem, ne prolixæ vacationis ſubiaceret incommodis, paternis, & ſolicitis ſtudijs intendentes poſt deliberationem, quam de præficiendo eidem eccleſiæ perſonam vtilem, & fructuoſam cum fratribus noſtris habuimus diligentem; demum ad venerabilem fratrem noſtrum Ioannem Mediolanenſem, tunc Veronenſem epiſcopum, conſideratis grandium virtutum meritis, ac ſcientia litterarum, quibus perſonam ſuam diuina gratia multipliciter inſigniuit: & quod ipſe ſi in regimine eccleſiæ Veronenſis hactenus laudabiliter præfuit, dictam Bononienſem eccleſiam ſciet, & poterit, auctore Domino, vtiliter regere, & ſalubriter gubernare, direximus oculos noſtræ mentis. Intendentes itaque tam Bononienſi eccleſiæ, quàm gregi Dominico eiuſdem ſalubriter, & vtiliter prouidere, dictum Ioannem epiſcopum à vinculo, quo tenebatur, dictæ eccleſiæ Veronenſis, cui tunc præerat, de fratrum prædictorum conſilio, & apoſtolicæ poteſtatis plenitudine abſoluentes, eundem Ioannem epiſcopum ad præfatam eccleſiam Bononienſem tranſtulimus, ipſumque dictæ Bononienſi eccleſiæ præfecimus in epiſcopum, & paſtorem: curam, & adminiſtrationem ipſius eccleſiæ Bononienſis ſibi tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus plenarie committendo, liberamque dicto Ioanni epiſcopo dando licentiam ad præfatam Bononienſem eccleſiam tranſeundi. ſperantes indubie, quòd ipſa Bononienſis eccleſia per ſuæ induſtriæ, ac

circunſpectionis fructuoſum ſtudium regetur vtiliter, & proſpere dirigetur. Cum igitur vt idem Ioannes epiſcopus in commiſſa ſibi eeclesiæ Bononienſis cura facilius proficere valeat, tuus fauor ſibi eſſe poſſit vt plurimum opportunus, fraternitatem tuam rogamus attente, per apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus eundem epiſcopum, & commiſſam ſibi eccleſiam tibi metropolico iure ſubiectam habeas, pro noſtra, & apoſtolicæ ſedis reuerentia propenſius commendantes, & in eiuſdem eccleſiæ ampliandis, & conſeruandis iuribus ſic eum tui fauoris præſidio proſequaris, quòd ipſe per ſuæ auxilium gratiæ ſe poſſit in commiſſo ſibi eiuſdem Bononienſis eccleſiæ regimine vtilius exercere: tuque diuinam miſericordiam, & dictæ ſedis beneuolentiam valeas exinde vberius promereri. Datum Auennione tertio Octobris, pontificatus noſtri anno nono. Interim Bononiæ Ioannes Pepulus, qui anno milleſimo tercenteſimo quadrageſimo ſeptimo Thadæum patrem dominantem exceperat, infeſtis Clementis pontificis armis oppreſſus eſt, Itaque triennio poſt vrbis imperium tenere ſe poſſe 1350 diffiſus, Ioanni Vicecomiti archiepiſcopo Mediolanenſi, ipſo in primis approbante populo, tradidit: qui poſtero anno Ioannem Vicecomitem cognomento Aulegium vrbis gubernatorem impoſuit. Is 1351 curam eorum, qui neci publicæ deſtinati in carcere tenebantur, Deuotis S. Mariæ Mortis commiſit, qui ſe ſtudioſe tum in eiuſmodi caritatis operibus exercebant. Itaque illi eorum, qui publico damnati

Anno Chriſti. ſupplicio erant, confirmandorum officium ſuſcepe-
runt, atque in foro Boario ædem decollationi S.
Ioannis Baptiſtæ ædificarunt, vbi eiuſmodi vita ſpo
liatos homines honeſtæ ſepulturæ mandarent. Po-
1352 ſtero Deuoti S. Mariæ Rattæ montis hoc exemplo
adducti domum Boni Ieſu in vico S. Mamæ ad vſum
item Hoſpitalis ædificarunt. Eo demum anno Ioan
nes epiſcopus v Idus Iulias vrbem magno occurſu
ciuitatis iniuit: quem diem feſtum populus gaudio
elatus peregit. Hic cum Maffæo Vicecomite tribu-
tum clericis imponente contendit. & milleſimo ter
1355 centeſimo quinquageſimo quinto duo cœnobia ædi
ficari aſſenſit, vnum mulieribus meretricibus, alte-
rum viris blaſphemis conuerſis. Illis Iacobus Cal-
derinus duas domos ad habitandum in vico Sarago-
tiæ dedit, & S. Magdalenæ vocauit. hi extra portam
S. Mamæ ad Balneum Marinum hac occaſione ſe-
derunt. Homo quidam ludens ante imaginem Dei-
paræ virginis in Porta (medius hic eſt in vrbe locus)
depictam, cum amiſſa pecunia efferatus inceſto ore
numen eius venerabile laceraſſet, ex templò mem-
bris, atque in primis oculo altero captus procubuit,
ac mox ad Hoſpitale Mortis delatus occubuit. Qua
re cognita quindecim iuuenes graui ſuæ adhibitæ
ſæpe in ſanctam Virginem procacitatis pœnitentia
capti, repente ſe rebus humanis abdicauerunt, ac ſi-
bi domum in eo, quo dixi, loco comparauerunt,

atque

atque eam monaſtico aſcito habitu inierunt. Quos anno Chriſti.
accenſa funalia præferentes die S. Michaelis, multi
laici pij officij cauſſa, cum tibijs præcinentibus aſſe-
ctati ſunt. Milleſimo tercenteſimo quinquageſimo 1359
nono idem aquilonare Epiſcopium inſtaurauit, at-
que ei ædem continentem SS. Syneſij, & Theopon-
tij iunxit. ac IV Nonas Iunias nouam ædem Car-
thuſienſium magna populi aſtante frequentia con- 1360
ſecrauit. & poſtero Oratorium S. Mariæ in monte
Felicianis monachis confirmauit. Ceteris in rebus
turbulenta admodum illius adminiſtratio fuit. Nam
cum Ioannem archiepiſcopum Maffæus Viceco-
mes, Maffæum Bernabos in ipſo Bononiæ imperio
excepiſſet, ab vtroque Ioannes Aulegius ita defe-
cit, vt cuius vrbis vicariam præfecturam ſuſceperat,
eius liberum ſibi imperium vindicarit. Quod Ber-
nabos ferendum non arbitratus anno milleſimo ter- 1359
centeſimo quinquageſimo nono bellum ei grauiſſi-
mum pro recuperanda Bononia mouit. quo bello
cum maxima omnibus eccleſijs ſuburbanis detri-
menta dedit, tum præcipue caſtello ad Rhenum ex-
citato ipſam S. Mariæ Canonicam diſturbauit. vn-
de ipſi exacti Canonici in vrbem ad S. Saluatorem
domicilium tranſtulerunt. eamque in hodiernum
vſque diem ſedem obtinuerunt. ea Canonica per
multos poſt annos diruta manſit, donec hoc de-
mum, quo ſcribimus, eſt reſtituta. Poſtero Egi-

anno Chriſti. dius Carilla Hiſpanus Cardinalis, ab Innocentio VI pontifice legatus in Italiam ad eas, quæ deſciuerant,
1360 ciuitates ad officium redigendas profectus, Romaniola in poteſtatem adducta Bononiæ imminebat. Quod vt ſenſit Aulegius, de imperio ſuo ſolicitus, atque animo longe à ſuis auerſus, vrbem ei præmio compoſito tradidit. Quippe XIX Kal. Februarias tumultu graui in vrbe conflato repente ex arce vexilla Eccleſiæ, atque Egidij protulit. atque Idibus Martij Petrum Nicolaum Farneſium exercitus pontificij ducem recepit. Egidius inde die S. Simonis carrocio obuiam miſſo honorificè ab occurrente ciuitate acceptus vrbem introiuit, ac baſilica S. Petri, quam ex more adierat, egregie munerata, nomine Eccleſiæ poſſeſſionem iniuit, eamque per multos poſt annos recte adminiſtrauit. Præcipue autem, cum bellum cum Bernaboue initum excepiſſet, tan-
1361 ta vi, tantaque conſtantia geſsit, vt poſtero anno XII Kal. Iulias præualentis populi armis adiutus exercitum eius diſsiparit, ac prope delerit. Ea pugna ad ædem S. Roffilli primo ab vrbe lapide eſt pugnata. Quare ciuitas ad lętitiam declarandam, & prodendam rei bene geſtæ memoriam, equorum curſum in eam diem inſtituit. Tertio inde Nonas Auguſti Ioannes epiſcopus Centi, quò ſe bellici tumultus cauſſa cõtulerat, mortuus eſt. corpus in vrbem magna cum pompa relatum in baſilica ſepulturam eſt nactum.

AIME-

anno Chriſti.

AIMERICVS CHATTI Lemouicenſis.

INnocentius inde pontifex Ioanni Aimericum Chatti ſuffecit. Hic erat Lemouicenſis, ideſt eandem patriam, ac pontifex, nactus, atque ipſius etiam in vrbe Bononiæ quæſtor. XII Kal. Nouembris litteræ ab eo id ſignificantes ad populum recitatæ ſunt. Qua re cognita ille vrbe egreſſus in feſto omnium Sanctorum ſolemnem ingreſſum obiuit. Quippe ad portam S. Stephani profectus ibi clerum, qui ſe exciperet, expectauit. Eò vero equites, doctores, & alij nobiles occentu campanæ ſolito aduocati venerunt. venit & Galeottus Malateſta dux militiæ, & vicarius Cardinalis Egidij legati. Quin etiam prætor, & Collegia artium omnium, & ciues, & aduenæ occurrerunt: atque exceptum vſque ad ædem S. Stephani proſequuti ſunt, ſub vmbella purpurea varorum ſuffulta pellibus equo vectum, quam nobiles iuuenes Bononienſes ferebant. ille autem ex equo degreſſus pallium altari S. Trinitatis obtulit, deinde egreſſus pedeſtris, & ſine calceis ad S. Petrum acceſſit. vmbella à iuuenibus lacerata eſt, & direpta. Poſtero anno Innocentius ciuitatis ſtudio ob- 1362
ſequutus pridie Kal. Iulij ius profitendæ in gym-

anno Christi.

natio theologiæ, atque honoris eius impertiendi eximij muneris loco indulſit. atque in ea quoque re ſummum epiſcopo ipſi honorem adhibuit. Extat decretum eius his verbis ſcriptum. *Deuotionem eximiam, quam populus, & Commune Bononiæ erga nos habuerunt, & habere noſcuntur, attendentes: dignum exiſtimamus, vt ciuitas ipſa, quam diuina gratia magnis donis, & gratijs illuſtrauit, ſcientiæ theologicæ facultatis muneribus amplietur. Ideo eorundem populi, & Communis ſupplicationibus annuentes, auctoritate apoſtolica ſtatuimus, vt in dicta ciuitate deinceps exiſtat ſtudium generale in eadem facultate theologica, & perpetuis futuris temporibus vigeat: ac ſtudentes ibidem in facultate prædicta omnibus priuilegijs, libertatibus, & immunitatibus conceſſis docentibus, & ſcholaribus ſtudentibus in illa in ſtudijs generalibus eiuſdem facultatis commorantibus gaudeant, & vtantur.* & poſt: *Statuentes, vt quotiens aliqui in theologica facultate in eodem ſtudio fuerint magiſtrandi, præſententur epiſcopo Bononienſi, qui pro tempore fuerit, vel eius vices gerenti, quem ad hoc ipſe epiſcopus duxerit ſpecialiter deputandum: ſeu eccleſia Bononienſi paſtore carente Capituli ipſius eccleſiæ, qui erit pro tempore, vicario generali.* & quæ ſequuntur. Eodem anno Vrbanus v pontifex, v kal. Octobris creatus omnibus peccata ſua pleniſſime condonauit, qui per menſem ad baſilicam S. Petri precationes adhibuiſſent. quo facto multos ex tota Italia Bononiam religionis ſoluendæ

cauſſa contraxit. Biennio poſt Aimericus XIV kal. Ianuarias Auennione, quò ſe contulerat, Bononiam redijt. Eo demum anno Bernabos agro Bononienſi late vaſtato, pacem cum Bononienſibus, atque Eccleſia fecit. Pace conſtituta monachi Oliuetani, quorum ordinem proxime Ioannes pontifex approbarat, cum ſuperioribus annis in vrbem profecti in Burgo Auri domicilium poſuiſſent, inde in collem ad S. Michaelem in Boſco ſe contulerunt, cum Canonici regulares, qui ad vnum Priorem deuenerant, eo loco ceſſiſſent, eamquem rem Androinus Legatus ex decreto Vrbani pontificis approbaſſet. Eodem anno Egidius legatus eſt mortuus condito teſtamento, vt domus in vrbe Bononiæ ſtrueretur, atque ei bona ſua tribuerentur ad alendos viginti quattuor iuuenes Hiſpanos optimis ſtudijs litterarum deuinctos, eiuſque viſitatorem epiſcopum ipſum reliquit. Ea domus in vico Saragotiæ ſequenti anno condita, nunc quoque vt cum maxime viget. VII Idus Aprilis bis mille, & octingenti homines Bononia profecti, vt voti cauſſa ad S.Iacobum Compoſtellanum contenderent, vbi Auennionem peruenerunt, ab Vrbano pontifice abſoluti, patrias ſedes repetere iuſſi ſunt. Aimericus autem diploma à Carolo IV Imperatore elicuit, quo priuilegium Friderici, de quo dictum eſt, confirmauit. in quo ipſe Princeps ſacri Imperij nominatur. inde anno

anno Chriſti. 1364

1365

millesimo

anno Chriſti milleſimo tercenteſimo ſexageſimo nono mona-
chos Cæleſtinos nuper à Cæleſtino v pontifice in-
1369 ſtitutos ſedes ad Curtem Galluciorum Antonio Gal
lucio adiuuante ponentes, recepit: ac Barthole-
mæum Mezzauaccam ciuem Bononienſem, qui
poſt Cardinalis euaſit, iuriſconſultum delatis hono
1370 ris inſignibus declarauit. poſtero VIII Idus Sep-
tembris monachis Camaldulenſibus ad portam S.
Mamæ ſedes collocare permiſit ad ædem, quam Ger
ra Pepulus condiderat, & S. Mariam Angelorum vo
1371 carat. Sequenti Gregorius XI Lemouicenſis pon-
tifex ſubrogatus Bernabouem nouum bellum viola-
ta pace Bononiæ inferentem communione, & om-
ni dignitate priuauit. Aimericus vero eccleſiam
vltro depoſuit.

BERNARDVS LEMOVICENSIS.

QVod vt Gregorius audijt, continuò Ber
nardum ciuem, vt puto, ſuum ſubſti-
tuit. Hic, vt iniuit, quod ſtatim feciſſe
videtur, ad conſtituendam, quæ ſoluta
erat, clericorum diſciplinam conuentum presbyte-
rorum omnium aduocauit, atque in eo conſtitutio-
nes eccleſiæ, quæ ſynodales dicuntur, à ſe compo-
ſitas edidit. anno milleſimo tercenteſimo ſeptuage-
1374 ſimo quarto, quæ deinde à ſucceſſoribus eius, vt cle-

ri maxime rationibus aptæ ſeruatæ ſunt. cui conuentui Philippus Caraffa Neapolitanus, eccleſiæ archidiaconus affuit, qui poſt epiſcopatum adminiſtrauit. Duplicem inde dolorem, & quidem vtrunque maximum hauſit: vnum eodem anno cum deſtitutam vrbem incolis vidit, nobilibus pleriſque in agros profectis, vt vim, ac periculum ſæuientis in vrbe peſtilentiæ deuitarent, quæ tamen ineunti, quàm robuſtiori ætati perniciosior accidit. alterum ſequenti, cum homines Centi a ſe ad ciuitatem Bononiæ defeciſſe, & præfectos ſuos populari conſpiratione trucidaſſe audiuit. quos demum per interpoſitos arbitros ad priſtinam auctoritatem redegit. Interim ad ciuitatis perturbationem eccleſiæ quoque perturbatio ſe adiunxit. Hi Florentini fuerunt, qui cum Bernaboue aduerſus Romanam Eccleſiam fœderati ad Bononienſes ſcripſerunt, ſe omnes Eccleſiæ ciuitates in ſocietatem accepturos, eaſque ſuis opibus defenſuros, ſi ſtudium libertatis profeſſæ fuiſſent, atque, vt ipſi, pro inſigni publico nomen LIBERTATIS tuliſſent. ſin minus, ſe illas loco hoſtium habituros, belloque enixe perſecuturos. atque Aimericum Bononienſem modò epiſcopum, quia quæſtor pontificis erat, ceperunt, ac mori maturius coegerunt. Hac denunciatione accepta Bononienſes legatos ad Gregorium auxilium poſtulatum miſerunt, qui ſine vllo effectu redierunt. Quare cum

anno Chriſti. 1375

re cum

anno Chriſti. re cum ipſi neque ſe, neque Gulielmum S. Angeli Cardinalem legatum ad tantos ſuſtinendos hoſtes pecunia, militibuſque ſatis inſtructos viderent, ſe-
1376 quenti anno tumultu per quoſdam nobiles excitato legatum ipſum vrbe egredi coegerunt, ac rep. inſtituta, quem ſtatum Libertatis vocarunt XII Antianos, & Vexilliferum Iuſtitiæ creauerunt. Qua re accepta Gregorius ſubito exercitum ad recuperandam Bononiam miſit, ac mox ipſe cum tota aula in
1377 Italiam remigrauit. ac proximo anno pace petentibus Bononienſibus reddita, vrbem ipſam recepit. Quo tempore in ædibus Pepulorum tum exulantium Collegium alterum Egidij exemplo inſtituit, quod Gregorianum vocatum magnis vectigalibus ad alendos quinquaginta ſcholares inſtruxit. atque
1378 inde milleſimo tercenteſimo ſeptuageſimo octauo Romæ deceſſit. quo eodem tempore Bernardus quoque Bononiæ epiſcopus vitam amiſit. Reditus in Italiam pontificius omnes populorum defectiones compreſſiſſe, ſeditiones reſtinxiſſe, ac plane Italiam diuturnis bellorum agitatam fluctibus pacaſſe in perpetuum putabatur, cum præter opinionem omnium noua diſſidiorum materia eſt oblata, nempe inſigne, ac pernicioſiſſimum illud ſchiſma, quod per multos poſt annos Eccleſiam, atque Italiam fatigauit. Nam Vrbanus VI Neapolitanus V Idus Aprilis creatus, & Clemens VII. XIII Kal. Octo-

bris

bris eidem obiectus in duas omnino partes Eccleſiam diſtraxerunt. Ex quibus Bononienſes cum tota Italia Vrbanum, vt verum pontificem, dominumque, complexi ſunt. anno Chriſti.

PHILIPPVS CARAFFA
Neapolitanus.

ITaque Vrbanus, vt gratiam ab eis iniret, Philippum Caraffam eccleſiæ archi diaconum ipſis, credo, poſtulantibus epiſcopum dedit. ac mox XIIII Kal. Octobris eundem, & Bartholemæum Mezzauaccam ciuem Bononienſem, atque epiſcopum Reatinum Cardinales aſciuit. atque ad vtrunque purpureos galeros Bononiam honoris gratia miſit. quos Ioannes Lignanus iuriſconſultus inſignis, ac ſummæ tum in vrbe auctoritatis, ipſis in æde S. Dominici frequenti populo non minus plaudente, quàm inſpectante, impoſuit. Philippus Cardinalis presbyter S. Martini in montibus declaratus ſe ſe Cardinalem Bononiæ nuncupauit. Poſtero anno rurſus eſt mutata reſp. 1379
Nam Bononienſes à Florentinis impulſi, VI Nonas Octobris prætento ſchiſmate, quod in Eccleſia verſabatur, iterum ſe ſe fœderatis applicuerunt, ac liberos ſe, non hoſtes Eccleſiæ præferentes, ſtatum libertatis redintegrarunt. Itaque ſe-

anno Chriſti. quenti nummum aureum percuſſerunt, in quo ab vno latere Leonem vexillum LIBERTATIS tenentem cum litteris BÓNONIA DOCET,
1380 ab altero imaginem cum nomine S. Petri finxerunt. Quod vt Vrbanus audiuit, ægre admodum tulit. Clemens autem aduerſarius eius, vt eos ab Vrbano prorſus auerteret, oratorem illicò miſit, oſtendens, ſe vrbis vicariatum eis libere permiſſurum, ſi ſe pontificem recepiſſent. cui ipſi reſponderunt, ſe in auctoritate Vrbani, quem primùm coluiſſent, perſiſtere velle, donec de vero pontifice iudicatum fuiſſet. Quod reſponſum adeo gratum Vrbanus habuit, vt eis comitatum Imolæ per Philippum epiſcopum aſsignarit. Anno milleſimo tercenteſimo octo-
1383 geſimo tertio XII Kal. Martias Fratres Prædicatores caput S. Dominici ex arca, Philippo epiſcopo, magiſtratibuſque præſentibus, extraxerunt, & ad vſum eccleſiæ nobili loculo argenteo condiderunt. Mirum verò illud oculis mortalium accidit, quòd interim dum arca patuit, ſtella ſupra eccleſiam clariſſime fulſit. Quæ res animaduerſa ciuitatis religionem erga S. Confeſſorem accendit. Poſtridie Ioannes Lignanus eſt mortuus: cuius funus Philippus quoque epiſcopus, & Cardinalis honoris gratia proſequutus eſt. fuit enim vir ſapientiæ, atque eruditionis illa ætate præſtantis. Anno milleſimo tercente-
1389 ſimo octogeſimo nono ciuitas peſtilentia grauiſſime

laborauit

laborauit. Cuius declinandæ gratia nobilitas ex vrbe maiore ex parte ſeceſſit: verum à multis euitari mors deſtinata non potuit. Itaque cum alij in agris multi, tum epiſcopus ipſe xi kal. Iunias eſt abſumptus. Cuius mortem populus vſque adeò acerbe tulit, vt exequias eius, quæ tum omnibus propter contagionis periculum negabantur, maxima frequentia celebrarit, ac magiſtratu proſequente corpus in vrbem mutata veſte rettulerit. anno Chriſti.

COSMATVS MELIORATVS Sulmonenſis, & D. BARTHOLEMAEVS Raimondus abbas.

QVa re accepta Vrbanus Coſmatum Melioratum Sulmonenſem ſuffecit. qui à populo repudiatus non inijt. Inde menſe Octobri mortuus Bonifacium ix item Neapolitanum ſucceſſorem adeptus eſt. qui in exitu Decembris Coſmatum presbyterum Cardinalem Tituli S. Crucis in Hieruſalem declarauit: qui propterea ſe Cardinalem Bononiæ nominauit. Per quos dies Bononiæ inter ceteras relliquias ſacras ſub altari S. Proculi martyris à monachis ipſis inuentas, etiam corpus S. Proculi epiſcopi Interamnatis emerſit. Anno milleſimo tercenteſimo nonageſimo epiſcopus nullus in vrbe fuit. Eo verò anno 1390

anno Chriſti. res acta eſt omnium maxime, vt à libero populo, ad memoriam poſteritatis illuſtris. Etenim cum ciuitas templum adhuc S. Petronio epiſcopo, & patrono ſuo dicatum nullum haberet, pridie Kal. Februarias, decretum à Conſilio factum eſt, vt nobiliſſimum, atque ampliſſimum in Foro conſtrueretur, ac multis priuatis domibus, & aliquot etiam ædibus ſacris inde amouendis ingens ad id area pararetur. Quibus rebus eximia mox diligentia, atque induſtria expeditis VIII Idus Iunij clero, magiſtratibuſque aſtantibus primus lapis in baſilica S. Petri ſacratus in angulo templi ſiniſtro Orientem verſus eſt conſtitutus. Quin etiam cum ædes S. Syluestri, & S. Teclæ, quæ ſuperioribus annis tranſlata in forum fuerat, exarſiſſet, populus eam reficere abnuit: ſed cruce ibi lapidea poſita, quam poſt quoque ſummouit, fori terminos propagauit.
1391 Poſteriore anno eccleſia item epiſcopo caruit. Interim ſeditioſi homines bona eius varie diſtraxerunt. Ad extremum populus D. Bartholemæum Raimondum, ciuem ſuum, & abbatem monaſterij S. Felicis ſubſtituit.
1392 Quippe anno milleſimo tercenteſimo nonageſimo ſecundo XII Kal. Septembris Conſilium generale de induſtria conuocatum multis eum propoſitis antepoſuit. ac ſcriptis Romam litteris Bonifacium, cui reconciliari ſummopere cupiebat, ad ſuum iudicium confirmandum orauit. Ille autem benigne ad-

anno Chriſti.

modum non ſolum ſe aſſentiri illorum decreto reſpondit, ſed etiam v Kal. Nouembris de pace reſtituenda rogatus gratiam eis ſuam indulſit: ſeditioſos, qui fortunas eccleſiæ diripuerant, pœna exemit. clericis, vt iuri ciuili, & Phyſicis operam Bononiæ darent, conceſſit: ac ciuitati iubileum, quo nouum baſilicæ opus proueherent, impertiuit. Qua de re magna publice lætitia celebrata, tabernæ edicto publico per triduum clauſæ, & ludi aliquot editi ſunt. IV Nonas Octobris Bartholemæus nondum in epiſcopum conſecratus die S. Petronij prima, quæ in noua baſilica facta ſunt, miſſarum ſolemnia celebrauit ad quartum ab Oriente ſacellum, quod forte primum omnium à Bologninis fuerat abſolutum. Inde conſecratus kal. Decembris porta S. Stephani ſolemniter vrbem ingreſſus ad Epiſcopium venit, ac multis rebus illuſtrem epiſcopatum adminiſtrauit. Siquidem anno ſequenti clericis apoſtolicis, quos 1393
Vrbanus v habitu impertito probarat, domum ad portam S. Mamæ conceſſit, qui vulgo Ieſuati dicuntur. atque omnibus, qui opis aliquid Hoſpitali S. Mariæ Mortis tuliſſent, aliquid gratiæ epiſcopalis indulſit. milleſimo tercenteſimo nonageſimo ſexto 1396
eiſdem Ieſuatis altare, & poteſtatem rei diuinæ per quem vellent ſacerdotem faciendæ, permiſit. ac teſtudine auſtralem baſilicæ porticum decorauit. milleſimo tercenteſimo nonageſimo octauo eandem ſa- 1398

crario,

anno Chriſti. 1399

crario, quod nunc quoque viſitur, exornauit. Sequenti vero inſignem, quæ in pectoribus ciuitatis exarſit, religionem pro virili parte adiuuit. Ea vero laus ab hoc fonte manauit. Sæua vbique terrarum iampridem peſtilentia perfurente, qua paſſim multa hominum millia ſine diſcrimine ſternebantur, repente exortus eſt in Gallia Narbonenſi ſacerdos, qui B. Virginem ſibi apparuiſſe, ac maximam cladem mundo inſtantem nunciaſſe aſſeruit. amiculo ille albo indutus erat, ac miram modeſtiam vultu, verbiſque præſeferebat. Quibus rebus ſumma ſibi eximiæ ſanctitatis opinione conciliata, his vocibus tantum hominibus formidinis, ac religionis incuſſit, vt plerique ſubitò manifeſta pœnitentiæ ſigna aſciuerint, quo ſanctiſſimum glorioſæ Deiparæ numen ad huiuſmodi reuocandam ſententiam flecterent. Quippe viri, ac mulieres, pueri, atque ætate graues albis linteis, oculis tantum extantibus. inuoluti, comites ipſi ſe presbytero applicuerunt, atque illum ingentem Chriſti crucifixi imaginem præferentem ſequuti bini ab vna vrbe ad aliam inſtructo agmine proceſſerunt, laudes B. Virginis concinentes, in primiſque hymnum, quem ſuperioribus annis Ioannes XXII conſcripſerat: Stabat mater dolo roſa iuxta crucem lacrymoſa. vbi vero ad triuia venerant, in terram ſe, ipſo duce præmonente, proijciebant, ter pacem Dei, miſericordiamque poſcen-

anno Chriſti.

tes. quo vero in loco nox eos opprimebat, ibi ritu pecorum corpora demittebant, ac cibos, quos forte nacti erant, in propatulo capiebant. poſtquam autem vicinam vrbem attigerant, tum ſuo quaſi perfuncti munere lares proprios repetebant. qui vero aditi fuerant, eodem concepto illius religionis ardore clero, atque epiſcopo ſuo aſſumpto albati omnes ad proximum oppidum veniebant. Atque ita religio illa ſuperatis alpibus ſenſim in Italiam tranſijt, atque eodem modo Mediolanum, atque inde ſingulas ciuitates obuias adeo conſternauit, vt qui ſimiles veſtes abnuerent, tanquam Diuini numinis hoſtes ab humana congreſſione propulſarentur. In quibus multi peccatorum ſuorum dolore compuncti, veterum ſimultatum memoriam abiecerunt, atque vltro cum inimicis ſuis in gratiam redierunt: quique alios forte læſerant, eoſdem ijs, quos violarant, gladios offerentes, ſeſe totos illorum poteſtati, atque arbitrio permittebant, eoſque, vt ſibi ignoſcerent, obſecrabant. Ex his VI Nonas Septembris epiſcopus Mutinenſis à Regienſibus inflammatus cum vniuerſo omnis ætatis, ſexuſque populo albato, & ſub vexillis ſuis inſtructo (ad viginti quinque millia fuiſſe feruntur) Bononiam verſus iter inſtituit. Vbi vero ad pontem Rheni peruenit, aris ſub eo duabus erectis rem diuinam fecit, ac populo Bononienſi, qui frequens accurrerat, rationem, atque initium

anno Chri. ſti. nouæ huiuſmodi religionis expoſuit, ac poſtridie domum repetijt. Bononienſes inde pridie Nonas & ipſi alba lintea ſuadente Bartholemæo epiſcopo induerunt, & nouem dies feſtos tabernis clauſis egerunt, parochijs quotidie ſub vexillis ſuis ad S. Petrum, atque ad eas, quas ille conſtituerat, eccleſias cum hymnis, & canticis adeuntibus. Interim preſbyter quidam à pago Paterno in medium prodijt, atque toto audiente populo ſe à mortuis poſt tres horas, quàm obierat, à B. Virgine ſuſcitatum aſſeruit, ac multa ſibi comperta de ijs, qui pridem obierant, nunciauit. Cuius rei magnitudine epiſcopus percitus, ac noua religione perfuſus, eodem ordine populum & ipſe ſuum Imolam albatum, ac ſupplicabundum adduxit. atque ad Santernum amnem progreſſus, ibi aris item duabus excitatis ſacra confecit; ac presbyter Paternenſis, quo modo mortuus reuixiſſet, edocuit. Inde Imolenſes Fauentiam, Fauentini Forumliuium contenderunt. Demum hæc religio Viterbij dicitur conſtitiſſe. Huius habitus nunc etiam in ipſis Deuotis, qui ſubinde multiplicati ſunt, certa conſpiciuntur veſtigia. Anno mil-
1400 leſimo quadringenteſimo epiſcopus Iubileo centeſimario operam dedit, quem populi ex obedientia Bonifacij non ita magna propter vagantem peſtilentiam frequentia celebrarunt. milleſimo quadringen-
1401 teſimo primo ſacrarium à ſe conditum altari S. Bla-

ſij,

ſij, altare verò perpetuo ſacerdotali beneficio deco- anno Chri-
rauit. milleſimo quadringenteſimo quinto magnam ſti.
voluptatem ex nouo B. Virginis miraculo cepit: quo 1405
ipſa rurſus manifeſtam iram aduerſus numinis ſui contemptores, miſericordiam verò erga veneratores oſtendit. Hic fuit miles quidam, qui amiſſa luſu pecunia dolens, cum forte imaginem ipſius in Gradibus S. Petronij ſtatutam præterijſſet, veſanæ iræ impetu raptus, ferrum in eam cum verbis contumelioſiſſimis ſtrinxit, ac ſanctum puerum in gremio conſidentem percuſſit. Quare ſubitò quaſi neruis exſectis debilitatus procubuit. Hoc vbi audijt prætor, ipſum ſtatim vt nefarium hominem proripi, ac damnatum ex templo ſuſpendio affici iuſſit. Cuius ſententiæ atrocitate miles exanimatus, flere, eiulare, ac lacrymis opem glorioſæ Dei genitricis implorare, ac ſe, ſi tantum periculum euaſiſſet, ipſi per quadriennium operam præſtiturum, promittere. Quo nuncupato voto repente ſanitatem recuperauit. Prætor autem vt placatum cæleſte numen cognouit, ne ſibi quidem in eum vltra putauit eſſe progrediendum. Miles verò duplicis voti compos factus, ſimulachrum illud in primum baſilicæ ſacellum traduxit: atque vnà cum vxore, & liberis per quadriennium cilicio tectus, promiſſum obſequium præbuit. Hæc in hunc vſque diem imago propterea religione eximia colitur, ac Pacis Domina nun-

 cupatur.

anno Chriſti. cupatur. Eodem anno lapideas baſilicæ teſtudines epiſcopus fecit, cum antea ligneo ſuſpenſa ſolario
1405 eſſent. Poſtero milleſimo quadringenteſimo ſexto largitione, quæ certis diebus pauperibus fieret, inſtituta, XVIII Kal. Iulias vita ceſſit. Eo verò ſedente reſp. multas, & quidem memoratu dignas mutationes accepit. Etenim anno milleſimo quadringenteſimo primo Ioannes Bentiuolus ſenior, diſſenſione ciuium libertate vti neſcientium inuitatus, oblatum à populo nomen Conſeruatoris iuſtitiæ, & libertatis aſſumpſit: atque ita opibus amicæ factionis ſubnixus facile ſibi ciuitatis imperium vindicauit. per quos dies cum imago quædam B. Virginis ad Baracanum portæ S. Stephani picta, neſcio quid miraculi edidiſſet, Bentes Bentiuolus religione tactus ſubitò locum ornauit, atque ibi ſe genibus flexis adorantem exprimendum curauit. Imago inde illa frequentibus celebrari hominum ſermonibus cœpta, virtutem ſuam ſibi declarandam difficilioribus ciuitatis temporibus reſeruauit. Poſtero Ioanne ab aduerſa factione in vrbe capto, atque occiſo Io: Galeatius Dux Mediolani, qui interim ab exulibus de induſtria aduocatus caſtra mœnibus applicuerat, in vrbem receptus, & IV kal. Iulias dominus acclamatus eſt. Ille verò conſtituta ciuitate, ardentibus populi ſtudijs obſequutus, eò præcipue incubuit, vt baſilica S. Petronij inchoata perficeretur, atque in

eius honorem inſtituit, vt quotannis in feſto eius inſigne populo equeſtre ſpectaculum præberetur, ac poſt paullo moriens Ioanni Mariæ ditionem reliquit. Qua re accepta Bonifacius indigne ferens, Bononienſes neque libere agere, neque Eccleſiæ obtemperare, ſequenti ad vrbem recipiendam exercitum inſtructiſſimum miſit: qui ad mœnia progreſſus, leui certamine edito facile à populo eſt receptus. Quod vt ille audiuit, ex templo Balthaſarem Coſſam Cardinalem S. Euſtachij, qui legati nomine ciuitatem regeret, deſtinauit. qui III Nonas Septembris ingreſſus eam, poſt per ſeptennium pro iudicio ſuo tractauit. Poſtero Bonifacio pontifici mortuo Coſmatus Melioratus, quem Bononienſem epiſcopum deſignatum diximus fuiſſe, ſucceſſit: qui Innocentij VII nomine aſcito Balthaſari Coſſæ legationem confirmauit. Eo verò poſt biennium vita functo Angelus Corrarius patricius Venetus pridie kal. Septembris eſt ſubrogatus, ac Gregorius XII appellatus, ea conditione, vt ad tollendum ſchiſma ſubinde ſe abdicaret: nam Benedictum illius aduerſarium idem polliceri ſe eſſe facturum. Quod quia ille non præſtitit, & ipſe dignitatem retinuit, ſed tamen pro adulterino pontifice habitus fuit. Itaque ciuitas, licet Balthaſari legato eius in dies magis inualeſcenti obtemperarit, ipſum tamen non coluit.

anno Chriſti.

anno Chriſti.

D. ANTONIVS CORRARIVS Venetus.

GRegorius verò Antonium Corrarium fratris filium, Canonicum Congregationis S. Georgij in Alga, cuius fuerat
1407 auctor, ſequenti anno epiſcopum Bartholemæo ſuffecit, & poſtero eundem Cardinalem presbyterum Tituli S. Chryſogoni, & S. R. E. Camerarium, ac mox Portuenſem epiſcopum declarauit. Verùm ciuitate à Gregorij obedientia auerſa non inijt, licet ſe Cardinalem Bononiæ nuncuparit. bona eccleſiæ interim œconomi gubernarunt. Hanc occaſionem Balthaſar legatus adeptus, iampridem pecuniam ad potentiam comparandam conficere cupiens, interim eccleſias, & prædia eccleſiaſtica alienauit, bona epiſcopatus dilapidauit, lapides, ligna, & pecunias ad ſtructuram baſilicæ S. Petronij comparatas interuertit, prædia Collegij Gregoriani vendidit, ac Collegium ipſum habitandum Scaccardis dedit. quæ res præter alias ei poſt in Concilio Conſtantienſi obiecta pontificatum ipſum ademit. Memorabile verò quod ſequitur. Is ſpinam ſacræ Domini coronæ vnam à milite quodam in direptione longinquæ vrbis ſurreptam coemit, eamque dono Fratribus Prædicatoribus dedit. mox re

in

in vulgus prolata inſignem ſacrorum, & profanorum ordinum pompam indixit, ac proſequentibus cum magna ciuitatis gratulatione omnibus, XI Kal. Maij ad ædem eorum detulit, ac liberali admodum indulgentia inſigniuit, prout in fide digno Chronico reperitur. quæ ſpina in hunc vſque diem ſummo in honore habetur, atque ingenti Bononienſis populi concurſu, & religione octauo die Reſurrectionis dominicæ celebratur. Inde anno milleſimo quadringenteſimo nono Gregorio pontifice in Piſano Concilio abdicato Alexander V. VI Kal. Iulij eſt ſuffectus. Ille vero VIII Idus Ianuarij Bononiam vrbis incolendæ conſilio venit, ab vniuerſa occurrente ciuitate ingenti omnium plauſu, ac gratulatione receptus. ac IV Nonas Februarias prima ſacra in baſilica S. Petronij fecit, & ſacram Roſam Nicolao marchioni Ferrariæ dedit. inde V Nonas Maij in Palatio repente obſtupeſcentibus omnibus mortem oppetijt: atque in æde S. Franciſci, cuius diſciplinam profeſſus fuerat, ſepulturam accepit. Cretenſem eum vulgo fuiſſe creditum eſt. ipſe tamen ſe in exitu vitæ Bononienſem fuiſſe teſtatus eſt, auctore quodam æquali eius memoriæ Canonico S. Ioannis, qui rerum Chronicum texuit, quibus ipſe interfuit, atque de illo ita ſcriptum reliquit. *Alexander tempore mortis ſuæ publicauit, quòd erat ciuis Bononienſis, licet de vili progenie, & in Saragotia natus, & quòd*

anno Chriſti. 1409 1410

in

anno Chriſti. *in ſua iuuentute dilectus à quodam magno magiſtro de ordine Minorum Veneto conduxit eum Venetias, deinde Pariſios, vbi fuerat magiſtratus. & deinde in Candiam, vbi diu ſtetit, & ideo de Candia dicebatur.* Comitijs inde ſubrogando pontifici habitis XVI Kal. Iunij ipſe Balthaſar legatus creatur, & Ioannes XXIII appellatur. Is per vrbem equo inſidens, ac ſtipem ſpargens illuſtri Cardinalium comitatu ſtipatus inceſsit. atque in Palatium reuerſus legatum Bononiæ Henricum Cardinalem Neapolis declarauit. inde VII kal. in gradibus S. Petronij coronatus vrbem iterum eques luſtrauit. Nicolao marchione Ferrariæ, & Malateſta Arimini domino primùm, deinde equitibus Bononienſibus ſolemni ſtratorum officio per-
1411 fungentibus. ſequenti verò pridie Kal. Februarias Ludouicum regem Franciæ, qui ſuperioribus diebus ex regno Neapolitano aduenerat, ſacræ Roſæ munere decorauit, ac triumphali pompa vrbem tertio perluſtrauit. demum pridie Kal. Aprilis relicto in vrbe legato Romam diſceſſit. Ceterum Ioanne vrbe profecto, ac præſenti metu eius amoto plebs Bononienſis ex opificibus, atque artificibus conſtituta tumultum temerè concitauit: atque Legato palatio pulſo dominatum vrbis inuaſit. Nobiles autem perniciosis intacti conſilijs plebem in imperio eſſe animo iniquo ferentes, conſpirationem inter ſe eo,
1412 qui inſecutus eſt, anno fecerunt, ac nouo tumultu

con-

conflato dominatum illi eripuerunt, eumque pontifici reddiderunt. is tum Cardinalem Fliſcum legatum miſit: qui pridie kal. Nouembris iniuit. Eo demum anno eccleſiam Antonius epiſcopus Bononienſis dimiſit, vectigali quodam ſibi reſeruato, quod poſt etiam ab epiſcopo Albergato exegit. Ita cum de nouo ſubrogando epiſcopo agi eſſet cœptum. anno Chriſti.

D. IOANNES ABBAS S. PROCVLI.

D. Ioannes abbas monaſterij S. Proculi, & ciuis Bononienſis VIII Idus Nouembris à legato gratificari depoſcenti populo cupiente ſublectus eſt. Is VI Idus conſecratus III ſolemniter inijt, atque vſque ad S. Stephanum ſub vmbella progreſſus, inde reliquum itineris pedibus ex vetere inſtituto confecit. Ioannes inde pontifex proximo anno Idibus Nouembris Bononiam redijt, ac XIII Kal. Decembris Iacobum Inſulanum iuriſconſultum Bononienſem Cardinalem diaconum S. Euſtachij cooptauit. ac poſtero kal. Octobris ad Concilium à ſe indictum Conſtantienſe profectus, ibi varijs obiectis criminibus expugnatus, ſe abdicare coactus eſt. Ei Concilio ſequenti anno Ioannes epiſcopus Bononienſis inter Commiſſarios affuit. Pandulfus vero Malate-

1413

1414

1415

anno Chriſti. ſta eccleſiæ archidiaconus adiunctus eſt pro parte Italica Cardinalibus ad pontificem ſufficiendum delectis. Eodem anno Petrus Ancaranus iuris doctor egregius eſt mortuus, & in æde S. Dominici ſepultus. Qui item ad ſcholares Italicos ſuſtinendos Collegium excitauit, ac vectigalibus idoneis exornauit. Quod poſtea ex Valle Apoſæ in Burgum Paleæ translatum, ibi nunc quoque in fide Illuſtriſſimæ domus Farneſiæ floret.

*

CAROLI

anno Chriſti.

CAROLI SIGONII
DE EPISCOPIS BONONIENSIBVS
LIBER IV.

FR. NICOLAVS ALBERGATVS Prior.

QVarto inde libro exordium dabit præclarus Nicolai Albergati epiſcopatus, cum omni caritatis, pietatiſque exemplo nobilitatus, tum in varijs, ac difficilibus pro patria,& rep. Chriſtiana negocijs, periculiſque verſatus. Is vero à noua reip. mutatione principium duxit. Anno enim milleſimo quadringenteſimo ſextodecimo Bentiuoli, ac Canetuli, ciues tum in vrbe opibus excellentes, ſimũl atque 1416
Ioanni pontifici abdicato neminem ſuffectum propter diſſidium Cardinalium. cognouerunt, pridie Nonas Ianuarij impetum in Palatium cum parata factione fecerunt, ac Legato exacto ſtatum Populi reduxerunt. Itaque cum proximo anno Ioannes epi- 1417

anno Chriſti. ſcopus IV Nonas Ianuarij deceſſiſſet, populus libertatis memor extemplo animum ad ſucceſſorem ex ſententia ſua ſubrogandum adiecit: ac Fratrem Nicolaum Albergatum, Petri Nicolai filium, ciuem Bononienſem, Carthuſiæque Priorem, ſpectatæ illa tempeſtate virtutis, ſanctitatiſque virum hoc modo ſubſtituit. Pridie Nonas Ianuarias comitijs creando epiſcopo habitis ex multis ſelectis vnus ipſe omnibus à Conſilio ſexcentorum prælatus eſt. idemque ſubinde, quoniam conſtanter honorem repudiabat, rogatu populi primùm à præfecto ſuo probatus, deinde à Clero Bononienſi electus eſt. Itaque conſentientis ciuitatis voluntate tandem euictus, ſeſe IV Nonas Iunij conſecrari permiſit. atque ea re magna populi frequentia in æde Carthuſiæ celebrata vrbem ſolemni pompa iniuit, ita vt eques vſque ad S. Stephanum venerit, inde ſine calceis ad S. Petrum pedes proceſſerit. Huius egregie, ac laudabiliter facta multa, ſed hæc maxime illuſtria. Studio priſtinæ diſciplinæ retento victui ſuo parcens, facultates eccleſiæ pauperibus ſuſtinendis, & præcipue puellis nubilibus collocandis impertijt. doctos homines, atque ingenij laude aliqua excellentes omni benignitatis genere fouit. carne abſtinuit, in culcitra non cubuit, Iudæos luteum ſignum, vt à ceteris dignoſcerentur, in pectore ferre, & feſtis diebus clauſas tabernas habere præcepit. Huic porrò Marti-

nus

tinus v poſt in Concilio Conſtantienſi pontifex anno Chriſti.
III Idus Nouembris declaratus tantum tribuit, vt
non ſolum epiſcopum, ſic enim ab eo poſtulatum
eſt, primo quoque tempore confirmarit: ſed etiam
apud Mutinenſem, & Imolenſem epiſcopos iuſiuran
dum ſolemne concipere iuſſerit, ne ſui adeundi la-
borem ſuſcipere cogeretur. Poſtero anno idem in 1418
inſtituto ſuo perſiſtens, vſuras Iudæorum in Chriſtia
nos grauiores coercuit, ludum talarium interdixit:
ſynodo habita conſtitutiones Bernardi olim epiſco-
pi confirmauit. monaſterium S. Gregorij extra por-
tam S. Vitalis ad vnum Priorem, & Conuerſum re-
dactum à veteribus Canonicis S. Auguſtini ad no-
uos S. Georgij in Alga pontificis mandato traduxit.
Sequenti verò Canonicis S. Mariæ Rhenanæ, & S. 1419
Saluatoris, qui ad vnum Franciſcum Ghiſelerium
Priorem deuenerant, Canonicos S. Ambroſij Eu-
gubini, regularibus illis quidem, ſed diuerſi habi-
tus, & obſeruantiæ, à Gregorio XII probatos, iti-
dem ex decreto Martini pont. copulauit. qui nunc
S. Saluatoris dicuntur. Interim Martinus pontifex
priorem erga Bononienſes animum immutauit, &
cuius ciuitatis certo ſe tributo contentum fore à
principio oſtenderat, eius integrum imperium po-
ſtulauit. ac Nicolao epiſcopo oratori ad ſe à ciuita-
te Florentiam pro rerum compoſitione miſſo tan-
tùm abfuit, vt quidquam ex ijs, quæ petebantur,

anno Chriſti. concellerit, vt ipſum etiam reuocatum ſacris ciuitati interdicere iuſſerit. Quo mandato exhauſto Nicolaus, vbi ſe animos offendiſſe ciuium ſenſit, vrbe ſeceſſit. Martinus inde cum per Legatum vrbem recipere nequiuiſſet, exercitu ad eam oppugnandam immiſſo, XII Kal. Auguſti ad obſequium reuocauit. Quo facto Nicolaus III Idus Septembris Centum, Plebem, & Maxumaticum à populo eorum tum potiente recuperauit. inde anno milleſimo qua
1422 dringenteſimo viceſimo ſecundo nuncius in Franciam pontificis iuſſu contendit, ad conciliandam pacem inter Franciæ principes inexpiabili inter ſe odio decertantes. Poſtero Gabriel Condulmerius,
1423 qui poſtea Eugenius IV pontifex fuit, Martini legatus vrbem iniuit, ac graui ciuitatem vexari peſtilentia cernens, ſubito populum, vt ſupplicatum Deo procederet, eſt hortatus. Sub eos inde dies S. Bernardinus Senenſis in vrbem venit, is qui monaſteria Fratrum Minorum, quos ab antiqua S. Franciſci ſeueritate ſenſim receſſiſſe videbat, ad veterem diſciplinam reuocandam, atque obſeruandam adduxit. Sordidus erat corporis eius amictus, mira ieiunijs contracta macies, aſperitatem, ac rigiditatem vndique ſpirans indoles, ita vt qui eum cernerent, B. ipſum Franciſcum, cuius ſe imitatorem profitebatur, ſe videre putarent. Huic igitur benigne excepto Nicolaus auctor fuit, vt in foro more ſuo

concio-

concionaretur, & cum cetera populi vitia reprehenderet, tum maxime aleæ ſtudium, cui tum deditiſſima erat ciuitas, increparet. Quod ille pro Gradibus S. Petronij ſtans frequenti admodum audiente concione diligentiſſime præſtitit. Nam inueteratam luſus conſuetudinem ita coarguit, vt ab ea damna, probraque omnia cum manifeſta Dei, hominumque iniuria diceret proficiſci. Errat enim, inquit, ſi quis aleatorem vno tantum ſe obſtringere ſcelere putat. omnia in ſe piacula concipit, quem eiuſmodi occupatio, ſtudiumue delectat. Etenim vt pernicioſam temporis iacturam omittam, cuius ab illo exacta demum ad calculum ratio repoſcetur, non ſolum patrimonium proijcit ſuum, quod ad vitam ſuſtentandam, & ſenectutem ſubleuandam, & ſibi, & poſteris, & Chriſti pauperibus debuit conſeruare: ſed etiam inuadit alienum, cum ciui, ac ſæpiſſime amico eripit id, quod, ſi boni viri, aut ciuis fungi officio vellet, promptum cuſtodire ad duriora illorum tempora conueniret. in victoria profuſus & inſolens, in offenſione adeo vęſanus & amens, vt quam iram in ſe exercere deberet, eam ſæpe in vxorem innoxiam, & in ipſum Diuinum numen auertat. ac modò Deum, & Virginem glorioſam impura, & petulanti lingua proſcindat, modò ea cæcitate animi rapiatur, vt ferro in eorum imagines ſanctiſſimas inuehatur. Quod flagitium ipſi ſæpe præ-

anno Chriſti.

ſenti

anno Chriſti. ſenti inflicta plaga, atque vltimo illato ſupplicio vindicarunt. Quæ omnia, cum opportuna exemplorum, ac diuinorum oraculorum auctoritate firmaret, ac magno animi ardore, ac ſumma pro rei grauitate dicendi copia exaggeraret, tantum profecit, vt multi iuſto luſus odio incitati abacos, calculos, tabellas, teſſeras, ceteraque perditæ aleæ inſtrumenta ad eum deferrent. Quæ cuncta poſt IV Nonas Maij in foro populo ipſo approbante combuſta ſunt. Accidit autem, vt faber quidam, qui tabellas luſorias pingere, & familiam ex ea re ſuam alere inſtituerat, eo quæſtu priuatus ad ſanctum virum adierit, & ſe in extremam neceſſitatem illo dempto vitæ præſidio perductum iri conqueſtus ſit, cum ſe nihil aliud pingere didiciſſe adiungeret: cui S. Bernardinus reſpondit. Si neſcis aliud pingere, hanc imaginem pinge, nec te omnino pigebit. ac circulo facto ſolem in eo formauit, atque in medio nomen IESV nouis quibuſdam litterarum formis effinxit, quale nunc etiam ſub porticu Boni IESV cum ipſius Beati effigie cernimus. Quod cum ille feciſſet, confluentibus ad emendam imaginem ex Bernardini auctoritate plurimis, magnas ex ea re pecunias comparauit. Anno milleſimo quadringenteſimo viceſimo
1426 ſexto Nicolaus Campanarij faſtigium ex ligneo lapideum fecit, & plumbo contexit. Martinus autem virtutem eius iampridem admirans, cum Cardina-

les allegeret, ipſum in eum quoque numerum rettulit, ac Romam ad ſe venire iuſſo III Nonas Iulias pileum, quem obuiam miſſum in itinere recuſarat, repugnanti adhuc, atque inuito impoſuit, ac preſbyterum Tituli S. Crucis in Hieruſalem declarauit. ex quo ille ſignum crucis pro inſigni gentilicio ferre cœpit. vnde Franciſcus Filelſus ad eum ſcripſit: *Imitatus es eum, cuius crucem pro ſigno geris, Chriſtum optimum maximum.* Bononiam inde Septembri menſe reuerſus, atque ingenti honore ciuitatis exceptus, poſt triduum ad pacem inter ſenatum Venetum, & Ducem Mediolanenſem componendam legatus Ferrariam adijt, atque ibi vtriuſque partis procuratoribus audiendis operam dedit. Quo facto vbi ſe rem ad exitum perducere non poſſe vidit, ſemel, iterumque Venetias, ac Mediolanum hoc, & ſequenti anno contendit. atque ita demum ex ſententia rem confecit. Inde Bononiam reuerſus pauperes ab onere fabricæ templi S. Petronij liberauit. aulam aquilonari in Epiſcopio renouauit. Hoſpitale S. Mariæ Mortis ad Forum refici opere magnificentiore incœptum, & Deuotorum S. Hieronymi ſodalitatem à viginti quattuor pijs iuuenibus inſtitutam probauit. poſtero autem anno, cum Canetuli ciuitatem ab auctoritate Eccleſiæ pulſo Legato iterum auocarent, illi incommodo mature occurrere properans, penè in ipſo tumultu populari occubuit.

anno Chriſti. 1427 1428

anno Chriſti. Qua re accepta Martinus adeo iram non tenuit, vt ciuitati ſacra iterum interdixerit, bellumque redintegrarit. Magiſtratus autem ciuitatis Centum, & Plebem oppida bello illi opportuna futura repetere cupientes, Nicolaum ad ſe venire, vt abnuentem reddere cogerent, imperarunt. ille vero re prouiſa, indignitate, periculoque permotus, vrbe occulte diſceſſit.

D. BARTHOLEMAEVS ZAMBECCARIVS.

ITa Bartholemæum Zambeccarium, Caroli filium, S. Bartoli Ferrariæ abbatem III Idus Decembris populus ira percitus epiſcopum nominauit. atque ille à populo tantummodo lectus, & magno ſtudio comitatus Epiſcopium inijt, & per annum epiſcopalem iuriſdictionem exercuit, ideſt quandiu populus
1430 cum pontifice decertauit. Proximo, dum ciuitas acri obſidione cincta Deo ſupplicans per plateam S. Franciſci agmine inſtructo procedit, hoſtes ex Oratorio S.Mariæ in monte glandes in vrbem ferreas iaculati ſunt, ac Canonica S. Petri percuſſa non ſolùm ciuium neminem attigerunt, ſed etiam tormentis ipſis diſruptis à iaculatione abſtinere coacti ſunt. Pace inde Septembri menſe certis conditionibus interpoſita, Bartholemæus, qui ſe Bononienſem di-

cebat

cebat epiſcopum, eccleſiam ex pacto dimiſit. atque anno Chriſti.
abbatiam S. Bartoli amiſſam, pontifice procurante,
à marchione recepit.

FR. NICOLAVS ALBERGATVS iterum.

NIcolaus autem ad eccleſiam ſuam reuerſus poſtero anno milleſimo quadringen teſimo triceſimo Legatus à Martino de 1430
concordia inter reges Franciæ, & Angliæ confirmanda perrexit in Angliam: Iacobus vero Inſulanus Cardinalis in Franciam. Eodem anno Martinus liberum vrbis dominatum depoſcens, ter tium Bononienſibus intulit bellum. Quo ipſi permoti monaſterium S. Michaelis, licet optime ædificatum, ne in poteſtatem hoſtium perueniret, inflam mauerunt, atque Oliuetanos intra mœnia receperunt. Sequenti Iacobus legatus ex Francia rediens 1431
Mediolani mortem obiuit. Eugenius autem IV pon tifex Martino mortuo ſubrogatus optatam pacem Bononienſibus reddidit, atque æquis conditionibus vrbem recepit. Idem monaſterium S. Felicis ſuperioribus bellorum turbinibus dirutum, & monachis vacuum, Congregationi monachorum S. Iuſtinæ Patauinæ, quæ paucis ante annis reformata fuerat, dedit. Sequenti Oliuetani in vrbe parum 1432

anno Chriſti. commode habitantes monaſterium S. Mariæ Miſericordiæ ad portam Caſtellionis impetrauerunt, virginibus Congregationis Ciſtertienſis, quæ ibi degebant, ad monaſterium S. Vrſulæ tranſportatis, Fantino Dandulo protonotario apoſtolico, vrbis gubernatore rem ex auctoritate Eugenij comprobante.

1431 Poſtero prodigia cæleſtia plura diuinas minas, vt vulgo rebantur homines, oſtentantia, varie ciuitatis pectora perculerunt. Hi fuere menſe Maio ſæuiſſimi terræmotus, quorum impetu plurima ædificia corruerunt. Iunio verò ſol vſque adeo poſt meridiem obſcuratus, vt ipſas noctis tenebras adæquaret. præterea aſſiduæ, & vehementes pluuiæ, ac fœdæ adeo omnis generis tempeſtates, vt non ſolum inſtanti meſſi impedimentum afferrent, ſed ipſis etiam ſegetibus iam maturis exitium intentarent. Qua da re cum epiſcopus vehementer animo angeretur, conſenſu Antianorum, triduo ſupplicationes fieri iuſſit. quibus cum nihil profeciſſet, quinque alias addidit. quas vbi irritas item, atque inanes agnouit, deinde in alios octo dies indixit. Interim ſermo inter Antianos remedia imminenti inopiæ anxie conquirentes obortus eſt, conſueuiſſe in eiuſmodi periculorum articulis Florentinos tabulam quandam, in qua imago ex ore B. Virginis manu S. Lucæ eſſet expreſſa, proferre, ac ſæpe opportunum ſubſidium rettuliſſe. Tum interfatus ex ijs

vnus

vnus, Et nos idem, inquit, facile facere poſſumus: Siquidem alteram eius ſimilem ab antiquo tempore in monte Guardiæ retinemus. Cui cum ceteri aſſenſiſſent, re cum epiſcopo communicata ex communi conſilio conſtitutum eſt, vt hæc in vrbem omni adhibita religione deportaretur. atque eius rei officium Deuotis Hoſpitalis S. Mariæ Mortis non recuſantibus eſt mandatum. Ita Deuoti III Idus Iulias ſummo mane in collem ſe receperunt, atque eam ſub vmbella, cum cereis accenſis longo inſtructo agmine detulerunt. Antiani vero, ceterique magiſtratus vnà cum clero, atque omnibus religioſorum ordinibus, ad portam Saragotiæ occurrerunt, atque apud Virgines S. Matthiæ collocauerunt. Inde per octo dies in pompa ingenti honore geſſerunt. Qua re perfecta cum ſtatim optatæ ſerenitatis, ac tranquillitatis lucem impetrauiſſent, Deuoti tabulam ad montem eodem ordine reuexerunt. Ita meſſe, ac trituratione læte confecta, cum ciuitas ſe ex ingenti periculo euaſiſſe cæleſti eiuſmodi beneficio iudicaret, Marcus epiſcopus Auenionenſis, atque vrbis gubernator decretum III kal. Septembris fecit, vt poſthac Deuoti S. Mariæ Mortis deferendæ, & referendæ tabulæ poteſtatem haberent, eamque dum in vrbe eſſet, apud ſe cuſtodirent: & vt tabula relata armario includeretur, ac tribus clauibus mandaretur, quarum vnam Antiani, alteram Virgines

anno Chriſti. S. Matthiæ, tertiam Deuoti ipſi S. Mariæ tenerent. & quoniam III Nonas Iulias initium huius deportationis feliciter fuerat factum, vti quotannis in prima dominica Iulij ea tabula eodem honore, atque eadem religione deueheretur: ac proximo anno ad baſilicam S. Petri ſolemniter portaretur, atque ibi miſſarum ſolemnia præſente populo fierent, reliquis inde ad reliquas eccleſias ordine ſeruato iretur. ac poſtridie per Deuotos ad montem tabula referretur, atque ibi ad honorem Dei, & ſalutem populi Bononienſis conſeruaretur. quod nunc etiam obſer
1435 uatur. Atque eodem anno Nicolaus iterum in Franciam legatus de Principum pace perrexit, eaque confecta reuertit, ac Craneum S. Annæ matris B. Virginis, ab Henrico Angliæ Rege dono acceptum, pridie Kal. Decembris Bononiam rettulit, atque ingenti ab vniuerſis honore acceptus, Monachis ſuis Carthuſienſibus dono dedit: qui ei oratorium S. Annæ in via S. Iſaiæ condiderunt, vbi nunc etiam aſſeruatur. Eugenius autem pontifex integrum vrbis dominatum obtinuit poſt ſeptem annos, quàm Canetuli à Martino ciuitatem auerterant. Itaque proxi-
1436 mo, Florentia, vbi diu Roma pulſus manſerat, Bononiam benigne ab omnibus acceptus migrauit, atque in die Aſſumptionis ſacra in baſilica S. Petronij fecit, aſtante inter ceteros Antonio Corrario Bononienſi quondam epiſcopo, atque adhuc Cardi-

nali

nali Bononiæ nominato: ac monaſterium S. Proculi Martini abbatis Commendatoris interitu vacans Congregationi monachorum S. Iuſtinæ dedit. poſtero verò monaſterium S. Felicis cum Oratorio S. Mariæ in monte ipſi monaſterio S. Proculi tribuit. ac ſequenti iuſtis Sigiſmundo Imperatori mortuo in baſilica S. Petronij perſolutis, VI kal. Februarij Ferrariam ad Concilium abijt. ac Nicolaum epiſcopum legatum de pace in Germaniam ad Albertum Cæſarem deſtinauit. Eodem anno (is fuit milleſimus quadringenteſimus triceſimus octauus) cum tetra peſtilentiæ lues vrbem incolis exhauriens ingentem curam omnibus inieciſſet, placuit ad diuinum propitiandum numen, vt ciuitas triduo oratum ad tria templa procederet, atque iterum imago Deiparæ Virginis, cuius ſalutarem deportationem experti pridem in auertenda pluuia infeſtiſſima fuerant, deferretur. atque ita re ex conſtituto ordine adminiſtrata, ciuitas voti compos facta vberrimum alterum pietatis ſuæ fructum accepit. Eodem anno Populus à præfectis pontificis malè habitus priſtinum libertatis ſtatum inſtaurauit. Sequenti verò, comperto vicinos principes occulte aduerſus ſe cum pontifice coniurare, Nicolaum Picininum Philippi Mariæ Ducis Mediolani præfectum libertatis cuſtodem, atque vrbis gubernatorem aſciuit: qui vicarium ſuum Franciſcum filium miſit. eo anno

anno Chriſti. 1437 1438 1439

anno Chriſti. menſe Ianuario Eugenius Ferraria Florentiam ſe recepit, atque ibi Concilium habuit. Itaque Nicolaus epiſcopus ei ſubſcripſit: atque Ioannem Palæologum Imperatorem Conſtantinopolis, Bononiæ à Concilio redeuntem regio apparatu excepit. Florentiæ verò poſitus eccleſiam ſuam duobus ſacerdotibus, qui maiora ſacra concelebrarent, adauxit. Anno millesimo quadringenteſimo quadrageſimo
1442 ſecundo VI Idus Decembris nix cælo manare cœpit, atque inde quotidie vſque ad menſis exitum ſæua præter ſolitum furente tempeſtate manauit. Quare cum ad inuſitatam, ac ferme prodigioſam altitudinem ſuccreuiſſet, culmina tectorum ſub pondere gementia ſic oppreſſit, vt multa ſuſtinere nequiuerint. Præcipue autem recens tectum baſilicæ S. Petronij penè totum cum magno omnium dolore procubuit. Cui malo vt opportunam citò Eugenius medicinam afferret, edictum miſit, vt qui tribus diebus Pentecoſtes eccleſiam S. Petronij pijs admotis manibus inuiſiſſent, ij omnium peccatorum, ac peregrinationum remiſſionem haberent. Quod edictum VI Nonas Maij campanis, ac tubis præ honore, atque lætitia perſtrepentibus pro concione vulgatum eſt. Eodem anno, nempe milleſimo quadrin
1443 genteſimo quadrageſimo tertio, Nicolaus pontificij præfectus ærarij conſtitutus Senis, quo proſequutus pontificem fuerat, VII Idus Maij ex calculo pe-

rijt.

rijt. Eugenius vt viuentem hominem magni fece- anno Chriſti.
rat, ſic mortuum eximie coluit. Nam & calculum
eius exemptum pro ſacro munere ſibi habuit, & iuſta ipſe ſolemnia ſoluit, & corpus Carthuſiam tranſferri Florentiæ iuſſit. Ciuitas autem non magnificis ſolum exequijs, ſed etiam dolore, ac lacrymis, quanti illum æſtimaret, oſtendit. Eiuſdem poſt mortem ſanctitatis multa documento fuerunt. ſingulare vero illud, quòd in ſomnis Thomæ Sergianenſi alumno ſuo apparuit, atque illum pontificem futurum prædixit, vt Franciſcus Filelfus ſcripſit in oratione ad Xyſtum pontificem. Eodem anno populus Franciſcum Picininum Nicolai filium comprehendit, præfecturam vrbis ſuperbe, atque impotenter ita gerentem, vt omnibus appareret, ipſum haud dubie ad tyrannidem aſpirare. ac pridie Aſſumptionis Aloyſium Vermium Ducis item Mediolani præfectum, qui cum infeſto exercitu ad Nicolaum in Marchiam tranſiens ad caſtrum S. Georgij ſederat, valida impreſſione facta terga dare coegit. Qua de re lætitia elatus, per triduum meritas Deo gratias egit, ac pompam, & oblationem annuam ad Oratorium S. Mariæ in monte inſtituit, quæ nunc etiam obſeruatur. Inde Franciſco cum captiuis ſuis viris nobilibus permutato, Galeriæ arcem recepit, ac ſolo æquauit.

anno Chriſti.

LVDOVICVS SCARAMPVS Patauinus, & D. NICOLAVS PRIOR.

NIcolao vita functo Eugenius eccleſiam Ludouico Scarampo presbytero Cardinali conceſſit. Populus autem ſuorum amicus D. Nicolao Priori Canonicorum S.Ioannis in Laterano. Quippe menſe Nouembri Antiani, Collegia, Decemuiri, & centum viginti Conſiliarij, & alij rectores diligenti inquiſitione adhibita, ſexdecim viros ſibi præcipue vita, atque eruditione probatos ſuffragijs commiſerunt, atque ex ijs octo, & ex octo tres ſecreuerunt, eoſque Conſilio Sexcentorum excutiendos tradiderunt, ſuffragijs per quattuor Fratres obſeruantiæ S. Franciſci collectis. Primus fuit Fr. Iacobus Primadicius ordinis obſeruantiæ S. Franciſci, ſecundus magiſter Gaſpar à S. Ioanne ordinis Prædicatorum, tertius D. Nicolaus magiſtri Simonis tinctoris filius Romæ Canonicorum Lateranenſium Prior, in quem plurium inclinauere ſententiæ. Qua re accepta ille iter Bononiam verſus intendit: verùm morbo in via oppreſſus Lucæ xv Kal. Ianuarij mortem oppetijt. Ita ſedes anno milleſimo quadringenteſimo
1444 quadrageſimo quarto vacua manſit. inde popu-

lo

lo comitiorum libertatem pontifici remittente, ſe- anno Chri-
quenti v Kal. Decembris Ludouico cedente, Euge- ſti,
nius eccleſiam Thomæ Sergianenſi mandauit. 1445

THOMAS SERGIANENSIS.

Hic pauper admodum pueros primùm domi Albergatorum docuerat, deinde Nicolao epiſcopo operam litteris ſcribendis nauarat, tum magiſter theologiæ, ac Canonicus eccleſiæ factus ab Eugenio adhibitus Concilio Florentino præcipuè ſe probarat. Quo factum eſt, vt eccleſia Bononienſe dignum exiſtimarit, atque has ad eum litteras v Kal. Decembris dederit. *Eugenius epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilecto filio Thomæ de Sarzana, electo Bononienſi ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Dudum prouiſiones cathedralium eccleſiarum omnium apud ſedem apoſtolicam tunc vacantium, & in antea vacaturarum ordinationi, & diſpoſitioni noſtræ reſeruauimus, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his per quoſcunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attemptari. & deinde eccleſiæ Bononienſi, cuius regimini bonæ memoriæ Nicolaus Tituli S. Crucis in Hieruſalem presbyter Cardinalis ex conceſſione, & diſpenſatione dictæ ſedis etiam Bononienſis epiſcopus exiſtens, dum viueret, præſidebat, per obitum dicti Cardinalis & epiſcopi, qui apud ſedem præfatam debi-*

anno Chriſti.

rum naturæ perſoluit, paſtoris ſolatio deſtituta: nos eccleſiam ipſam ſic tunc vacantem dilecto filio noſtro Ludouico Tituli S. Laurentij in Damaſo presbytero Cardinali Camerario noſtro per eum vſque ad certum tunc expreſſum tempus tenendam, regendam, & gubernandam per alias noſtras litteras duximus commendandam. Cum itaque hodie præfatus Ludouicus Cardinalis poſſeſſione regiminis, & adminiſtrationis bonorum eiuſdem eccleſiæ per ipſum non habita, ex certis rationabilibus cauſſis ad id animum ſuum mouentibus, commendæ huiuſmodi in manibus noſtris ſponte, & libere ceſſerit, noſque ceſſionem ipſam duxerimus admittendam: ac propterea commenda ceſſare, necnon eccleſia huiuſmodi adhuc, vt præfertur, vacare noſcatur: Nos ad prouiſionem eiuſdem eccleſiæ celerem, & felicem, de qua nullus præter nos hac vice ſe intromittere potuit, ſiue poteſt, reſeruatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis, ne eccleſia ipſa longæ vacationis exponatur incommodis, paternis, & ſolicitis ſtudijs intendentes: poſt deliberationem, quam de præficiendo dictæ eccleſiæ perſonam vtilem, & etiam fructuoſam cum fratribus noſtris habuimus diligentem, demum ad te Canonicum Bononienſem, magiſtrum in theologia, ſubdiaconum noſtrum in ſacerdotio conſtitutum, cui apud nos de vitæ munditia, honeſtate morum, ſpiritualium prouidentia, & temporalium circunſpectione, alijſque multiplicium virtutum donis fide digna teſtimonia perhibentur, direximus oculos noſtræ mentis. quibus omnibus debita meditatione penſatis de perſona tua, nobis, & eiſdem fratribus ob dicto-

rum

rum tuorum exigentiam meritorum accepta, eidem eccleſiæ de ipſorum fratrum conſilio auctoritate apoſtolica prouidemus, teque illi præficimus in epiſcopum, & paſtorem: curam, & adminiſtrationem ipſius eccleſiæ tibi in ſpiritualibus, & temporalibus plenarie committendo, in illo, qui dat gratias, & largitur præmia, confidentes, quòd, dirigente Domino actus tuos, præfata eccleſia per tuæ circunſpectionis induſtriam, & ſtudium fructuoſum regetur vtiliter, & proſpere dirigetur, grataque in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus ſuſcipiet incrementa. Quà re accepta ciuitas non ſecus huius, ac ciuis ſui, honore lætata, hominem non ſolum non auerſata, ſed etiam omnibus editis lætitiæ ſignis eſt amplexa. Thomas inde ſolemni ingreſſu in Epiſcopium facto, eccleſiam ſumma adminiſtrare modeſtia cœpit. Verum maioribus in dies in ſe congeſtis abſtractus honoribus huic vacare laudi diu non potuit. Nam Eugenius ipſum ad ſe accitum ſequenti Legatum in Germaniam *ad infirmandum Baſilienſe Concilium miſit*. atque inde redeuntem XVII Kal. Ianuarias presbyterum Cardinalem Tituli S. Suſannæ conſtituit, eique ad portam Flaminiam galerum obuiam miſit. Vnde ille v Idus Ianuarias has ad Canonicos litteras dedit. *Thomas Tituli S. Suſannæ Cardinalis Bononienſis venerabilibus fratribus Canonicis eccleſiæ Bononienſis æternam ſalutem, & pacem. Venerabiles, & dilectiſſimi fratres, placuit ſanctiſſimo domino noſtro, cum nuper ex Alemania, & Gal-*

anno Chriſti. 1446 1447

anno Chriſti. *lijs, Deo concedente, rediuimus, in perſonam noſtram honorare Bononienſem eccleſiam, & nobis in eodem titulo epiſcopali, & adminiſtratione eiuſdem Bononienſis eccleſiæ permanentibus, aſſumpſit exiguam perſonam noſtram in S. R. E. presbyterum Cardinalem. Quod licet in veſtram notitiam perueniſſe credamus, voluimus tamen noſtris litteris intimare, vt ſciatis, quis honor ab apoſtolica ſede Bononienſi eccleſiæ tributus ſit. qui licet in perſonam capitis videatur impoſitus, tamen & à membris totius corporis non eſt alienus. poßitiſque Deo omnipotenti, cuius diſpoſitione, & prouidentia res humanæ diriguntur, debitas gratias reddere, ac ipſi ſupremo paſtori, qui eius vices tenet in terris, orationum ſuffragia porrigere, vt diuina diſponente gratia ea ſemper efficiat, quæ ad Dei, eccleſiæque ſuæ honorem, gloriamque proficiant. Bene valete, & pro nobis pariter orate. Ex Roma die nona menſis Ianuarij milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo.* Neque ita multo poſt idem (adeo diuina illi gratia præſto fuit) Eugenio mortuo pridie Nonas Martias ad id faſtigium dignitatis euectus, ſe ſe Nicolaum v vocauit. nimirum nomen Nicolai Albergati epiſcopi, à quo prouectus maxime fuerat, gratiſſimo animo repræſentans. Quod ipſe ſubito his litteris canonicis ſignificauit. *Nicolaus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filijs Capitulo eccleſiæ Bononienſis ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Significamus vobis ad veſtram conſolationem, nos à venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus die ſexta*

præſentis

præſentis menſis ſummum Romanum pontificem concorditer fuiſſe electum. Quod licet ſit grauiſsimum onus humeris noſtris, tamen confiſi de miſericordia altiſsimi acceptauimus pondus iniunctum nobis. Velitis igitur Deo gratias agere, & pro nobis preces effundere, vt aſsiſtat nobis ſua gratia, & miſericordia ad regimen Eccleſiæ ſuæ ſanctæ. Datum ſub media bulla Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo, die octaua menſis Martij, tertia verò poſt noſtram ad apicem ſummi apoſtolatus aſſumptionem. Quibus litteris lectis continuò clerus, ac populus nihil eorum priuatim, ac publicè prætermiſit, quibus ſumma declarari in eiuſmodi re animi voluptas, ac lætitia poſſit: ac ſolemni pompa gratias Deo ampliſſimas egit. ſingulis Canonicis pro noua toga violacea facienda viceni floreni tributi. Tabellario, qui has litteras detulit, ducenti aurei numerati. Cum autem XIII kal. Aprilis tres Romam ad ipſum orandum Canonici deceſſiſſent, vt aliquem ex corpore ſuo epiſcopum ſubrogare inſiſteret, litteræ x Kal. ab illo venerunt, quibus ſignificabat, ſe eccleſiam Ioanni de Podio deſtinaſſe, qui ciuis, iuriſconſultus, & Canonicus Bononienſis erat. *Nicolaus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filijs Capitulo eccleſiæ Bononienſis ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Eccleſia veſtra, cuius regimini nos etiam tunc dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales exiſtentes tempore aſſumptionis noſtræ ad ſummum apo*

anno Chriſti.

ſtolatus

anno Chriſti. *ſtolatus apicem diuina fauente clementia nuper facta ex diſpoſitione apoſtolica præſidebamus, per huiuſmodi aſſumptionem paſtoris ſolatio deſtituta; Nos ad prouiſionem ipſius eccleſiæ veſtræ celerem, & felicem, ne illa longæ vacationis exponeretur incommodis, paternis, & ſolicitis ſtudijs intendentes: poſt deliberationem, quam de præficiendo dictæ eccleſiæ veſtræ perſonam vtilem, & etiam fructuoſam cum fratribus noſtris habuimus diligentem, demum ad dilectum filium Ioannem electum, tunc Canonicum Bononienſem, vtriuſque iuris doctorem, in ſacerdotio conſtitutum, cui apud nos de vitæ munditia, honeſtate morum, ſpiritualium prouidentia, & temporalium circunſpectione, alijſque multiplicium virtutum donis fide digna teſtimonia perhibentur, direximus oculos noſtræ mentis. quibus omnibus debita meditatione penſatis, de perſona eiuſdem electi nobis, & eiſdem fratribus ob ſuorum exigentiam meritorum accepta, præfatæ eccleſiæ veſtræ de dictorum fratrum conſilio auctoritate apoſtolica prouidimus, ipſumque illi præfecimus in epiſcopum & paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius eccleſiæ veſtræ ſibi in ſpiritualibus, & temporalibus plenarie committendo, in illo, qui dat gratias, & largitur præmia confidentes, quòd dirigente Domino actus ſuos præfata eccleſia veſtra per eiuſdem electi circunſpectionis induſtriam, et ſtudium fructuoſum regetur vtiliter, & proſpere dirigetur, grataque in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus ſuſcipiet incrementa. Quocirca diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eiſdem electo tanquam patri, &*

paſtori

paſtori animarum veſtrarum humiliter intendentes, ac exhibentes ſibi obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas, eius ſalubria monita, & mandata ſuſcipiatis humiliter, & efficaciter adimplere curetis. Quo nuncio accepto populus gaudio incitatus iterum per triduum ſub ſacris vexillis ad gratias Deo agendas proceſſit. anno Chriſti.

IOANNES DE PODIO.

IOannes autem Nonis Maij à S. Antonino archiepiſcopo Florentino, & Ferrarienſi, atque Imolenſi epiſcopis in æde S. Michaelis conſecratus, vrbem ingenti occurſu ciuitatis iniuit, atque ad ædem S. Stephani progreſſus mitram accepit. vbi in forum peruenit, populus vmbellam, ſub qua incedebat, diſcerpſit. ipſe verò conuiuio apparato prope quadringentos ex primoribus ciuitatis excepit. Huic epiſcopo hoc vnum egregie cecidit, quòd ipſo ſedente ciuitas III Idus Iulij miſſis Romam Legatis inſignibus libertatis retentis pacem tandem cum pontifice confirmauit, & ſe Eccleſiæ fidele obſequium præbituram iurauit. Qua de re nullum publicæ gratulationis officium eſt omiſſum. Inde quietæ res Bononiæ fuere, donec Iulius II Ioannem Bentiuolum armis exegit altius, quàm capere priuati ciuis fortuna poſſet, auctoritatis ſibi faſtigium aſciſcentem. cuius pa

anno Chriſti. cis beneficio ciuitas omnibus bonis cum eccleſia floruit. reliquæ inde res incõmode illi ceſſere. Nam cum IIII Nonas Auguſti poſſeſſionem Centi, ac Plebis iampridem ademptam à ciuitate recuperaſſet, atque eò profectus loci exules reſtituere incœpiſſet, populum Bononienſem reluctantem nactus Centum, & Plebem Nicolao gubernatori pro eccleſia recipienti tradidit. Inde VI Idus Septembris Romam profectus gubernator vrbis, & vicecancellarius factus paucis poſt diebus, tum cum vniuerſi ampliores illi honores ſpe, atque animo deſtinarent, Idibus Decembris veneno, vt vulgi fuit opinio, perijt. In baſilica S. Petri Romæ ſepultus, Bononiæ magnificis parentalibus honoratus eſt.

PHILIPPVS CALANDRINVS Sergianenſis.

POntifex autem, vt Ioannem, quem eximie diligebat, extinctum vidit, eccleſiam fratri ſuo Philippo Calandrino, Lucenſis eccleſiæ Canonico, quem populus erat poſtulaturus, mandauit. ac ſtatim litteras ad clerum de morte Ioannis, & Philippi promotione has XV Kal. Ianuarij ſcripſit. *Nicolaus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filijs clero ciuitatis, & diœceſis Bononienſis ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Eccle-*

ſia

anno Chriſti

ſia Bononienſi per obitum bonæ memoriæ Ioannis epiſcopi Bononienſis, qui apud ſedem apoſtolicam diem clauſit extremum, paſtoris ſolatio deſtituta, Nos ad prouiſionem eiuſdem eccleſiæ celerem, & felicem, de qua nullus præter nos hac vice ſe intromittere potuit, neque poteſt, reſeruatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis, ne eccleſia ipſa longæ vacationis exponatur incommodis, paternis, & ſolicitis ſtudijs intendentes: poſt deliberationem, quam de præficiendo eidem eccleſiæ perſonam vtilem, & etiam fructuoſam cum fratribus noſtris habuimus diligentem, demum ad dilectum filium Philippum electum Bononienſem, tunc archidiaconum eccleſiæ Lucenſis, notarium noſtrum in ſacerdotio conſtitutum, cuius perſonam de vitæ munditia, honeſtate morum, ſpiritualium prouidentia, & temporalium circunſpectione, alijſque multiplicium virtutum donis noueramus inſignitam, direximus oculos noſtræ mentis. quibus omnibus debita meditatione penſatis, de perſona ipſius electi nobis, & eiſdem fratribus ob ſuorum exigentiam meritorum accepta, eidem eccleſiæ Bononienſi de dictorum fratrum conſilio auctoritate apoſtolica prouidimus, ipſumque illi præfecimus in epiſcopum & paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius eccleſiæ Bononienſis ſibi in ſpiritualibus, & temporalibus plenarie committendo. in illo, qui dat gratias, & largitur præmia, confidentes, quòd eadem eccleſia Bononienſis per dicti electi circunſpectionis induſtriam, & ſtudium fructuoſum ſub ſuo felici regimine, dextra Domini ſibi aſſiſtente propitia, ſalubriter, & proſpere dirigetur, ac grata in eiſdem ſpi-

anno Chriſti. 1448 *ritualibus, & temporalibus ſuſcipiet incrementa.* Deinde ad populum has IV Nonas dedit. *Vacante proximis diebus eccleſia illa per obitum bonæ memoriæ Ioannis de Podio epiſcopi Bononienſis, qui nobis maximo dolori fuit, cum ipſum propter ſanctimoniam, prudentiam, & integritatem ſuam ab intimis cordis noſtri ualde dilexerimus, uarijs cogitationibus diſtracti fuimus ad cogitandum de perſona utili, & populo veſtro grata ipſi eccleſiæ præficienda. Tandem non ignorantes omnes, & non coniunctos nobis pro deuotione veſtra erga nos eſſe gratiſſimos, in germanum noſtrum conuertimus oculos noſtræ mentis, ipſumque eidem præfecimus, & epiſcopum, & paſtorem multis reſpectibus moti, & præcipue venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus id ſuadentibus. & poſt litteras veſtras caritatis officio plenas accepimus, quibus non mediocri efficacia id poſtulaſtis. Quæ res ſupra modum gratiſſima fuit, cognoſcentes voluntatem veſtram cum noſtra fuiſſe conformem. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die ſecundo Ianuarij milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo octauo, pontificatus noſtri anno primo.* Quibus litteris acceptis Aſtorgius Spatinfaccia archiepiſcopus Beneuentanus, vrbis gubernator XVIII kal. Februarij pro eo poſſeſſionem iniuit. Philippus, licet fuerit ea modeſtia, atque virtute præditus, vt facile Nicolai fratris humanitati, laudique reſponderit, tamen propter partum in exitu anni Cardinalatum, per quem diu Piceni legationem, alioſque ſummos honores

obiuit,

obiuit, præſens eccleſiæ Bononienſi ſtudium, ac ii- anno Chriſti.
dem nauare ſuam non potuit. Quæ vero in vrbe ipſo abſente non aliena ab eccleſiæ rationibus euenerunt, hæc memoratu ſanè digna fuerunt. Peſtilentia ſequenti anno late in vrbe, agroque cum inſigni 1449
mortalium ſtrage graſſante, populus diuinas in preces effuſus triduo in pompa imaginem B. Virginis tulit. Poſteriore, qui centeſimarij Iubilei celebra- 1450
tione fuit inſignis, Biſſarion Cardinalis legatus Bononiam venit, homo Græcus, & Græcis, latiniſque litteris egregie eruditus, atque eruditorum ingenio rum fautor acerrimus. qui cum alia virtutis, ac pietatis ſuæ Bononiæ monumenta reliquit, tum quòd Oratorio S. Mariæ in monte magnificum admodum incrementum adiunxit, atque ibi ſe poſitis genibus orantem pictoris egregij manu exprimendum curauit. Anno poſt Fridericus III Cæſar Romam ad 1451
coronam Auguſtalem accipiendam contendens, VIII Kal. Februarias Bononiam adijt, ac poſtridie rem diuinam in baſilica S. Petri ipſo ſacris operante legato audiuit. atque octo ciuibus ad equeſtris dignitatis gradum promotis diſceſſit. Nicolao inde pontifice anno milleſimo quadringenteſimo 1455
quinquageſimo quinto IX Kal. Aprilis extincto, Calliſtus III eſt ſuffectus. Hoc verò ſedente pridie Idus Iunias ædes S. Michaelis à monachis refecta per Danielem epiſcopum Laudenſem Antianis ipſis

anno Chriſti. altantibus conſecrata, ac monaſterium rurſus habitari ab Oliuetanis eſt cœptum. Cum porrò Turcæ vicina quæque loca bello iampridem appetentes, ac continentibus victorijs ſub ſuum imperium ſubiungentes, demum Conſtantinopolim quoque ipſo perempto Imperatore cepiſſent, Calliſtus de occidentalium regionum incolumitate ſolicitus, ac nefandis eorum reſiſtendum conatibus arbitratus, Crucem aduerſus eos omnibus Chriſtianis indixit. Itaque pridie Kal. Octobris litteræ eius pro concione in templo S. Petronij vniuerſo aſtante populo recitatæ ſunt, quibus noxias omnes libere omnibus dimittebat, qui ſe ſacræ huic militiæ deuouiſſent. Quibus lectis Paulus Romanus Frater Auguſtinianus concionem aſcendit, ac populum nouæ rei expectatione ſuſpenſum ad pecunias, atque arma huic expeditioni prompte ſuppeditanda, eximia dicendi facultate accendit. Eodem anno nocte S. Thomæ terra ingenti adeo tremore ſuccuſſa eſt, vt multas domos, turreſque deiecerit. Monaſterium item Virginum ex diſciplina S. Claræ ſub nomine Corporis Chriſti eſt inſtitutum, atque eò Catharina de Nigris, virgo Bononienſis, ſingulari prædita ſanctitate Ferraria
1456 eſt accita. Ea verò poſtero anno cum quindecim ſacris virginibus, quarum pleræque Bononienſes erant, ſorore Marchionis honoris gratia comitante, aduenit, ac XII Kal. Auguſti nouum monaſte-

rium

anno Chriſti.

rium inijt, atque illius adminiſtrationem accepit. Atque hæc quidem exigua ampliſſimi, vt nunc quidem eſt, monaſterij principia, ac propè incunabula extiterunt. Eodem anno decretum aliud pontificis diuulgatum, vt quotidie hora diei octaua decima oratio Dominica, & Salutatio Angelica deſtinatæ campanæ monitu diceretur, & prima quaque menſis Dominica populus per vrbem ſupplicabundus ingrederetur, Deum inuocans, vt dignam vetere Chriſtiani nominis gloria fortitudinem, atque alacritatem noſtris militibus aduerſus immanem Turcarum ferociam inſpiraret. Proximo furentibus in dies magis cum ædificiorum labe fœdiſſima terræ-
motibus, ciuitas III Idus Ianuarias ad opem diui- 1457
nam implorandam ſe contulit, ac ieiunio per dies octo concelebrato, per vrbem ſupplex Deo proceſſit. Deuoti vero Albati ſingulis noctibus cæleſtem miſericordiam implorantes, ad Cruces quattuor prodierunt. Demum nono die religioſorum omnium ordinibus, ac collegijs Artium accerſitis imago B. Virginis circunlata eſt. Inde milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo octauo Calliſtum 1458
pontificem mortuum Pius II excepit. Hic Philippum epiſcopum maiorem Pœnitentiarium declarauit: eccleſiam S. Mariæ Gratiæ, quæ ſcholarium fuerat, in perpetuum Fratribus Mendicantibus S.
Hieronymi Fæſulani attribuit. ac ſequenti Bono- 1459

niam

Anno Chriſti. niam Philippo ipſo comitante protectus die Pentecoſtes rem diuinam in baſilica S. Petronij fecit, atque in Palatium reuerſus, ex celſo podio populum in foro expectantem pontificia benedictione luſtrauit. & paullo poſt Oratorium S. Mariæ in monte liberali peccatorum indulgentia inſigniuit. demum Mantuam ad Concilium de bello Turcico ſuſcipiendo
1460 indictum progreſſus, inde poſtero XI kal. Februarij Florentiam Philippo aſſidue proſequente ſe rettulit. Anno inde milleſimo quadringenteſimo ſexa
1462 geſimo ſecundo Philippus Bononiam ſine pontifice venit, ac III Idus Aprilis in vrbem ſolemni ciuitatis honore receptus, eccleſiæ ipſi conſtituendæ ſe dedit. Tum verò litem, quam ciues Centi, & Plebis cum Bononienſibus inſtituerant, pro auctorita-
1463 te diremit. & ſequenti Collegium Canonicorum nouæ S. Petronij baſilicæ à Pio attributum, & conſtitutiones Bernardi olim epiſcopi ſynodales probauit: atque inſignem beatæ Catharinæ obitum celebrauit. Hæc monaſterio Corporis Chriſti, vt ſcripſimus, præfecta virginibus per aliquot annos ſanctiſſime cuſtoditis, VIII Idus Martij vita functa terræ mandata fuerat: poſt dies verò nouendecim ex foſſa, in quam illata fuerat, integra, ac minime fœtens extracta, omnibus corporis partibus perinde integris, atque nitentibus, ac ſi ſpiritum duceret, virtutes aliquot edidit. cuius rei magnitudine popu

lus percitus, ſtatim ad eam oculis ſubijciendam ingenti concepta virgineæ beatitatis opinione concurrit, ac diligenter Virginibus ipſo approbante epiſcopo conſeruandam ſuaſit. Itaque nunc quoque incorrupto, vt ante, corpore ingenti omnium & ciuium, & aduenarum admiratione, ac religione ſpectatur, ac Beata vocatur. VIII Kal. Octobris tandem aliquando tecto baſilicæ S. Petronij faſtigium eſt impoſitum. Quod vt pontifex Pius audiuit, haud inuitus liberaliſſima peccatorum venia omnes affecit, qui die illius feſto baſilicam inuiſiſſent. inde anno milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo quarto Anconæ, cum aduerſus Turcas magno animo conſcendere moliretur, eſt mortuus. Paulus inde II. ad cuius comitia Philippus ipſe contendit, eccleſiam S. Mariæ Caritatis in via S. Felicis vacantem, quam Philippus Fratribus tertij ordinis S. Franciſci de obſeruantia dederat, confirmauit. biennio verò poſt Ioanni Bentiuolo, homini poſt mortem Sanctis patruelis, & tutoris ſui longe in ciuitate opibus, clienteliſque præſtanti, honoris, atque amplitudinis cauſſa conceſſit, vt ſemper in magiſtratu, collegis licet variantibus, permaneret. Quæ res quoniam principium extraordinariæ illius potentiæ fuit, quam poſtea Iulius II cum aliqua eccleſiæ perturbatione ſubuertit, haud prætereunda ſilentio viſa eſt. inde omni ope Chriſtianos ad bel-

anno Chriſti. 1464 1466

lum

anno Chri-ſti. lum Turcicum pro viribus ſuſcipiendum accendere ſuperiorum exemplo pontificum inſtitit. Qua de re populus rurſus per tres dies cæleſti numini B. Virginis prolata imagine ſupplicauit. Xyſto inde IV ſedente, cuius quoque comitijs Philippus epiſcopus affuit, anno milleſimo quadringenteſimo ſeptuage-
1472 ſimo ſecundo kal. Decembris homo quidam laicus aſello inſidens, atque ingentem crucem ligneam manu ferens in vrbem introijt, ac quotidie extra eccleſias concionari inſtituit, fœda hominum flagitia increpans, iram Dei impendentem prænuncians, ac mortales ad pœnitentiam agendam adhortans. Itaque hominis admiratione adductus ingens virorum, ac mulierum numerus ei ſe applicuit. neque enim, cum agreſtem admodum, vilemque amictum haberet, quidquam ab vllo præter victum neceſſarium capiebat. VII inde Idus Decembris vrbe diſceſſit, cum pridie malum ingens imminere ciuibus oſtendiſſet. Quod quidem euenit, familia Caccianimicorum V Idus prope ab inimicis ſuis deleta. Hæc ex chronicis. Hic verò videtur fuiſſe Ludouicus Morbiolus, qui his temporibus ſimillimam huius vitam traduxit. quam Baptiſta Mantuanus Carmelita verſibus perſecutus eſt ad Innocentium VIII. vnde nos hæc ſumpſimus. *Ludouicus Morbiolus Bononiæ natus eſt ex gente obſcura. vir fuit mediæ ſtaturæ, formæ decoræ, barba, & capillo nigro, cæſarie criſpa,*

ab

ab ineunte ætate auaritiæ, & libidini ſuit deditus: verum mox graui, & periculoſo morbo oppreſſus ad Deum ſe conuertit, ac patientiam in primis, & vitæ aſperitatem amauit. Religionem autem profeſſus, primum colore Carmelitarum eſt vſus, deinde albo: pellibus ouium ſæpe corpus velauit, inhorreſcente hyeme veſtem tenuiſſimam induit, & calceos reſpuit, ita vt etiam nudis pedibus glaciem premeret. pro cingulo funem adhibuit. crines aluit, ſed promiſſos, & incomptos. Primùm ſedem propriam nullam habuit, ſed huc, atque illuc errauit. poſt in domo Pauli Lupari ciuis Bononienſis habitauit. Ceterum aut humi, aut in duris ſtramentis cubare aſſueuit, lapidem ſibi pro ceruicali ſternens. cibo delectatus eſt non ſolum tenui, ſed etiam vili, eumque, ſi delicatior videretur, cinere ſæpe conſperſit. omnino carnibus abſtinuit. ficus, poma, nuces, atque olera frequentauit. quæ aut cruda ſumpſit, aut certe ſine oleo coxit. Ita ex ſumma inedia maciem ſummam contraxit. Per noctem lacrymans lapide pectus percutiebat, totus in meditatione paſſionis Chriſti defixus. Interdiu, ne ocio langueret, ſacras ex oſſibus imagines ſculpere didicit, aut prædicationi ſe tradidit, homines ad cæleſtem gloriam conſectandam, & humanam contemnendam adhortans. Cum iter faciebat, aſello vehi conſueuerat. & cum manus vinculis, collum capiſtro implicitum gereret, ridente hominis inſaniam populo, de mundo, & de ſemetipſo triumphare dicebat. Huius prædicationis Bononia, Mutina, Regium, Ferraria, & Mantua teſtes fuerunt. Cum vitam ad annum vſque quinqua- anno Chriſti.

anno Chri-ſti. *geſimum ſecundum produxiſſet*, V *Kal. Nouembris migrauit ad cælum. Sepultuſque eſt in cæmeterio baſilicæ S. Petri. & poſt ſex menſes, cum miraculis clarere cæpiſſet, in*
1473 *eccleſiam translatus eſt*. Sequenti III Idus Iulias archidiaconus ex auctoritate pontificis monaſterium S. Mariæ Miſericordiæ ad portam Caſtellionis Fratribus Eremitis S. Auguſtini obſeruantiam profitentibus tradidit, Iacobo Rengheria cedentibus Oliuetanis impenſas factas numerata pecunia ſarciente.
1474 Poſtero Chriſtianus rex Daciæ Romam voti gratia proficiſcens Bononiam venit. ac poſtridie ad baſilicam S. Petri acceſſit, atque ibi familiarem ſuum doctoris inſignibus decorandum curauit. tertio die ad Prædicatores contendit, ac maximam voluptatem ſepulchro B. Confeſſoris, & regis Hencij inſpiciendo percepit. atque Annibalem Ioannis Bentiuoli filium equeſtribus ornamentis affecit. Eodem etiam anno extremas rei frumentariæ, quibus ciuitas premebatur, anguſtias vehementes, ac quotidianæ pluuiæ menſe, vt ante, Iunio cumularunt. ad quas auertendas decretum eſt, vt ciuitas eodem ritu, opem affectis rebus orans, incederet, quo ſedente Nicolao inſtituiſſet. Ita populus adhibitis omnium religioſorum ordinibus, varijſque factis de more agminibus obſecratum per tres dies ad tria templa perrexit. nec ſolum imaginem B. Virginis detulit, ſed etiam capita Sanctorum Petronij, Flo-

riani,

riani, Dominici, Proculi, & Felicis, aliaſque ſan- anno Chri. ſti.
ctas relliquias ex ſacrario S. Stephani promptas geſtauit, ac primo die ſerenitatem obtinuit. Ea poſt conditam vrbem ampliſſima, ac religioſiſſima popularis ſupplicatio iudicata. annus inde maxima frugum omnium copia feliciſſimus fuit. Sequenti, nempe milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo
quinto, Iubileus eſt actus, quem Paulus pontifex 1475
ad viceſimum quintum annum redegerat: cuius cauſſa cum pauci Romam vehementibus armorum terroribus impediti contenderent, Xyſtus pontifex, vt ſaluti longinquarum nationum proſpiceret, ipſum Bononiam deſtinauit. omnes vberrima delictorum remiſſione afficiens, qui rite expiati à kal. Maijs vſque ad pridie Kal. ſequentis anni opportunis admotis precibus Sanctorum Petri, Petronij, Stephani, & Franciſci templa viſitauiſſent. Qua de re tanta hominum Bononiam multitudo confluxit, vt vulgo creditum ſit, nunquam aliàs vrbem tanta peregrinorum copia redundaſſe. Eodem anno Fratres S. Franciſci obſeruantiam profitentes, qui in monte S. Pauli monaſterium incolebant, commoditatem vicinæ vrbis ſequuti, ex colle ſibi digrediendum exiſtimarunt. atque ædes Bardorum nobilium Florentinorum extra portam S. Mamæ piorum hominum adiuti opibus coemerunt: atque ibi ædem Annnuciationis cum amplo ſanè, vt nunc quidem

anno Chriſti. cernimus, monaſterio conſtruxerunt. Faſtigium etiam marmoreum miri artificij,ac ſingularis, & antiquæ elegantiæ opus arcæ quadratæ S. Dominici ſupra commemoratæ impoſitum,ſic ſepulchrum illud nobilitauit, vt hodie nemo paullo humanioris ingenij Bononiam veniat,quin illud in primis, vel eo nomine ſibi inuiſendum exiſtimet. Demum anno mil-
1476 leſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto Philippus iam Portuenſis epiſcopus factus Viterbij XI kal. Auguſti deceſſit, homo in omni vita verax, & integer, vt Cardinalis Papienſis de eo ſcriptum reliquit.

FRANCISCVS GONZAGA Mantuanus.

QVo nuncio accepto Xyſtus pontifex ſubitò eccleſiam Franciſco Gonzagæ Ludouici marchionis filio, altiſſimi animi viro, Card. S. Mariæ nouæ diacono tradidit, vt ipſemet ad Iacobum Card. Papienſem ſcripſit, his verbis: *Nihil ambigo iam ad aures Reuerendiſſime D. veſtras delatum eſſe nuncium obitus bon. mem. D. Card. Bononienſis. quem non potui non maxime deplorare, ob meam in eum præcipuam obſeruantiam, & ſeruitutem. fuitque mihi eo acerbior, quo breuiore tempore tanquam ex plena incolumitate pro illius paris ætate,*

&

& valetudine veluti ſubtractus viſus eſt. Heri euocati anno Chriſti.
fuimus ad conſiſtorium veſpertinum : eo conſiſtorio ſpolia Bononienſis diſtributa ſunt. Vicecancellariatus ad Portuenſem translatus eſt, Neapolitanus Albenſis creatus. Titulus S. Laurentij, & domus dati ſunt Melphitenſi. Ego Bononienſis eccleſiæ adminiſtrationem habui. Vale. Narniæ XXVII *Iulij M C D LXXVI.* Hic legatus Bononiæ erat, atque eam legationem vnà cum eccleſia tenuit, quoad vita ſuppeditauit. Sequenti anno cum ea conſuetudo increbuiſſet, vt ciues 1477
omnes ſiue ſummo, ſiue infimo loco nati magnis exequiarum ſumptibus efferrentur, lege ſanxit, ne cuius funeri niſi vnum religioſorum collegium cum clericis denis adhiberetur. neque laico cuiquam lugubri campanæ S. Petri occentu parentaretur. Poſtero verò populo auctor fuit, vt B. Virgini cla- 1478
riora in dies ſuæ erga hanc ciuitatem miſericordiæ documenta præbenti fanum in Galeria conderet. Vetus, ac religioſus is antè exigui cuiuſdam Hoſpitalis fuerat locus glorioſæ ipſius Deiparæ imagine inſignitus. verùm negligentia, vt fit, hominum eò erat redactus, vt vicina familia ipſum ſibi pro ſtabulo, ſancta conſeruata imagine, vindicaret. Quod vt ſæpe à pijs hominibus improbatum negligi ſanctiſſima Virgo cognouit (eludant videlicet, qui cultum ſacris imaginibus adimunt) repentè ipſam quaſi loci turpitudinem auerſata vnum, atque alterum

ibi

anno Chriſti. ibi ſe deprecantem votorum compotem fecit. Quare animaduerſa populus religione obſtrictus certatim tantum auri, argentique congeſſit, vt magnificum, atque eximij operis oratorium epiſcopo ipſo procurante conſtruxerit. Quod nunc demum varijs donis eximie decoratum videmus, quæ in dies ſalutarium remediorum mercedem ægri votorum damnati numini optime merito ſacrauerunt. Inde
1480 anno milleſimo quadringenteſimo octogeſimo monachis Eremitis S. Hieronymi ædem S. Barbatiani vacantem ex pontificis decreto communicauit, cum
1481 hoſpitium habere in hac vrbe optarent. Proximo per Andream epiſcopum Saſſinatem ſuffraganeum ſuum Kalendis Iulijs ædem S. Mariæ in monte Guardiæ conſecrauit, atque nomini S. Lucæ, & B. Virginis dedicauit, atque indulgentia
1483 exornauit. ac milleſimo quadringenteſimo octogeſimo tertio XI Kal. Nouembris in Palatio obijt. Corpus Mantuam inſigni pompa relatum.

*

IVLIANVS

anno Chriſti.

IVLIANVS A RVVERE Sauonenſis.

FRanciſci interitu nunciato Xyſtus Iulianum à Ruuere fratris filium presbyterum Cardinalem tituli S. Petri ad Vincula, & maiorem Pœnitentiarium III Nonas Nouembris epiſcopum ſimul, ac legatum Bononiæ declarauit. qui per Galeatium à Ruuere epiſcopum Conſtantienſem prolegatum ſuum poſſeſſionem iniuit. Is Innocentio VIII in Xyſti demortui locum ſequenti anno ſuffecto porticum ampliſſimam ante baſilicam excitauit. atque anno mil- 1487
leſimo quadringenteſimo octogeſimo ſeptimo perfecto opere inſignia ſua cum hac inſcriptione defixit. *Sedente Innocentio* VIII *pont. max. pontificatus ſui anno tertio Iulianus epiſcopus Oſtienſis Cardinalis S. Petri ad Vincula S. R. E. maior Pœnitentiarius, & epiſcopus Bononienſis condi iuſſit anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo octogeſimo ſeptimo. procurante Philippo Lucenſi epiſcopo Vrbinate locum tenente, & Vicario generali.* Ac mox Bononiam veniens x Kal. Ianuarij vrbem effuſis omnibus ſolemnem in occurſum ciuitatis ordinibus inijt. & paucis poſt menſibus Romam eccleſia ordinata repetijt. Eo anno Ioannes Bentiuolus nobile ſacellum in æde S. Iacobi conſtruxit, atque auro, & picturis egregijs exornauit, quod nunc quoque

anno Chriſti. non ſolum cum aliqua vulgi admiratione ſpectatur, ſed etiam à peritis valde laudatur. Anno milleſimo
1491 quadringenteſimo nonageſimo primo Fr. Iacobus Alemanus inter Fratres Prædicatores Conuerſus cum multa in vita eximiæ ſanctitatis argumenta dediſſet, ea mortuus ſignis aliquot editis confirmauit. cadauer eius per diem non ingratum vniuerſo confluenti populo ſpectaculum fuit. poſt autem cum ingens quotidie ad locum, vbi humatus intra monaſterium fuerat, virorum, mulierumque concurſatio fieret, Fratres rei indignitate permoti poſt diem octauum epiſcopo permittente in eccleſiam rettulerunt: atque in delubro Diui Thomæ repoſuerunt, vbi nunc quoque Beatus quieſcit. milleſimo
1493 quadringenteſimo nonageſimo tertio Priore monachorum S. Mariæ Angelorum ab vno ex ſuis fratribus interfecto Antonius Galeatius Bentiuolus protonotarius apoſtolicus monaſterium occupauit.
1495 milleſimo quadringenteſimo nonageſimo quinto ſodalitas Deuotorum S. Mariæ Conſolationis in æde S. Iacobi per Fr. Bernardinum Vercellenſem eſt in-
1500 ſtituta. milleſimo quingenteſimo Iulianus Bononiam reuerſus Centum cum tota familia commigrauit, quòd Ioannem Bentiuolum iam tum ferre non poſſet elate nimis in vrbe Eccleſiæ ſe gerentem. ac nouum Hoſpitale S. Iob eorum beneficio deſtinauit, qui lue quadam contagioſa laborarent, cum

multi

multi pij homines pecunias,& inſtrumenta ad id mu- anno Chriſti.
neris neceſſaria contuliſſent. Hic enim morbus nuper in Italiam importatus atrociter adeò ſæuiebat, vt affectos aut prorſus extingueret, aut artus, atque ora fœdiſſime laceraret,aut ſummas, atque aſſiduas dolorum acerbitates inureret: affectos autem nemo propter certum contagionis periculum, aut priuato, aut publico recipere hoſpitio vellet; cum etiam accubitu,tactuque ipſo inuicem lues illa contraheretur. Inde Romam ſequenti anno repetijt: ac proxi- 1501
mo eccleſiæ adminiſtratione ſe abdicauit. Quo facto 1502
Alexander VI pontifex, qui Xyſtum prioribus annis exceperat,eam Io. Stephano Ferrerio, ciui Vercellenſi,atque epiſcopo tradidit. ac Centum,& Plebem oppida ab illius corpore ſegregauit, eaque Alphonſo Duci Ferrariæ, genero ſuo communicauit. Dux autem contrà prædia Lamarum in agro Carpenſi locata rependit eodem iure, quo Dux potiebatur, inſtructa. Vtraque de re litteræ Kal. Februarij Bononiam Roma perlatæ.

IO. STEPHANVS FERRERIVS Vercellenſis.

IOan.autem Stephanus III Idus Aprilis poſſeſsionem per procuratorem accepit. Inde Cardinalis creatus proximo,
III Kal. Martias Vercellis Bononiam 1503
venit,benigne ab omnibus magiſtratibus,clero,po-

anno Chriſti.

puloque ex more ad portam occurſante receptus. Clerus tamen propter immenſam, tabidamque niuem, qua tum omnia prodigioſe obſita erant, neque ad portam accedere, nec crucem dare, nec ſub vmbella deducere potuit. Nouo autem exemplo porta S. Felicis iniuit, quòd ex Lombardia veniens propter aſperitatem, difficultatemque viarum vrbem haud commode circunuehi poſſet. vbi verò ad S. Petrum acceſsit, peditibus Ioannis Bentiuoli mulam, qua vehebatùr, ſibi vetere ſtratorum licentia vindicantibus dedit. Hic cæremonias cognoſcere cardinalitias ſtudens, Paridi Craſſo ciui, & Canonico Bononienſi, qui poſt Piſaurenſi eccleſiæ præfuit, negocium dedit, vt librum de cæremonijs à Cardinalibus epiſcopis in ſuis eccleſijs adhibendis conſcriberet. ac mox formatis vtcunque eccleſiæ rebus VI Idus Martias Romam deceſſit, vbi Titulum S. Vitalis adeptus comitijs affuit, quibus Pius III. & Iulius II, qui modò Iulianus dictus epiſcopatum Bononiæ depoſuerat, pontifices facti ſunt. Eo verò abſente multa memoratu digna in eccleſia contigerunt, quæ ſequenti libro narrabimus.

✻

anno Chriſti.

CAROLI SIGONII

DE EPISCOPIS BONONIENSIBVS

LIBER V.

QVod ſuperioribus libris inſtitui, vt ſingulos à re aliqua magna, ſeu maxime memoranda ordirer, idem hoc quoque omnium extremo mihi cuſtodiendum exiſtimo, vt inſigni illum, ſed pia ancipitis alicuius caſus commemoratione illuſtrem: qua lectores allecti, eò auidius reliqua cognoſcere ſtudeant. Itaque principium à duabus maxime notandis calamitatibus inducetur, quibus ciuitas, atque eccleſia Bononienſis anno milleſimo quingenteſimo quinto, tanquam duobus lethiferis vulneribus, diuina voluntate affecta eſt, terræmotu, inquam, & fame. quæ mala cum ſeorſum hominibus accidunt, ipſos vehementius angere, vel potius atrociter excruciare conſueuerunt. Qua verò ratione his peſtibus laboratum, aut quo conſilio eiſdem à ciuitate occurſum ſit, placet ad oſtendendam ciuium pietatem, & pro-

1505

anno Chriſti.

dendum ſalutare poſteris in eiuſmodi laboribus documentum, rem totam pluribus explicare. Tertio kal. Ianuarias hora noctis nona, terra repente vehementi adeò motione contremuit, vt fumaria omnia tectis imminentia, multique fulcientes tecta parietes valida illa tentatione debilitati prociderint, ac penè omnia ædificia aliquid vitij fecerint. quæ res non minorem omnibus inopinato malo turbatis formidinem attulit, quàm ſtuporem incuſſit. inde biduo poſt nondum huiuſmodi hominum aut terrore, aut ſermone ſedato, eadem iterum quater hora vndecima multo acriore impulſione ab imis, vt apparebat, viſceribus, cum ingenti fremitu, ſonituque quaſſata eſt. quibus ſomno exciti homines ex ædibus attoniti ſeſe tumultuoſe proripuerunt, Dei opem, ac miſericordiam ingeminatis vocibus inuocantes, quòd aut cælum ruere, aut terram dehiſcere, aut alia ratione mundum interire in illa noctis obſcuritate putarent. Tum verò omnia ædificia publica & priuata, ſacra & profana damni plurimum acceperunt. Ex ſacris præcipue ædes S. Donati, S. Sebaſtiani, S. Mariæ in monte, & S. Mariæ Miſericordiæ funditus corruere. Turres S. Petri, & S. Mariæ Seruorum tentatæ, teſtudo baſilicæ S. Petri labefacta: ſepulchrum Bartholemæi epiſcopi collapſis, quibus ornabatur, ſigillis penitus deformatum. templa SS. Franciſci, Martini, Iacobi, Ioan-

nis,

nis, Felicis, & Mariæ Galerianæ, retractis, ſiue diuulſis clauibus ferreis, patefacta. Hac de cauſſa plerique metu exangues, atque animo conſternati fortunarum immemores tecta propria reliquerunt, atque in hortis, plateis, & foro boario ſibi tabernacula ex ſtorijs, & tabulis perpetua cæli fauente ſerenitate conſtituerunt. atque ibi toto Ianuario repetita ſæpe huiuſmodi ſuccuſſione conterriti permanſerunt. Qua re animaduerſa religioſi multi præclaram concionum materiam nacti ad eos proceſſere, atque in hanc ſententiam loqui cœpere. Tempus poſtulat, Bononienſes, vel potius emiſſa quaſi voce vos admonet, vt acri tandem flagitiorum veſtrorum morſu, ac dolore perculſi ad grauem, ſed iuſtam Dei mitigandam iracundiam conuertamini. Neque enim ille vrbem veſtram nunc, vt Niniuem quondam, per Ionam intrà quadraginta dies, niſi reſipuerit, perditum iri prænunciat; ſed ipſam ante ſubuertit, quàm ſe facturum oſtendit. Quod ſi Niniuitæ homines errore gentilitatis imbuti, ijs verbis auditis re adhuc integra eam pœnitentiam præſtiterunt, quæ flectere, ac reuocare latam à Deo ſententiam valuit: quid vobis, Bononienſes, in ipſo prope Chriſtianæ diſciplinæ domicilio natis facere conuenit horrendis his caſibus, ac nefanda hac ruina perculſis? Quam autem pœnitentiam illi egerunt? *credidere in Deum, & prædicauere ieiunium, & veſtiti ſunt*

anno Chriſti.

ſaccis

anno Chriſti. *ſaccis, à maiore vſque ad minimum, & conuerſi ſunt à via ſua mala, & ab iniquitate, quæ erat in manibus eorum, dicentes. Quis ſcit, ſi conuertatur, & ignoſcat Deus, & reuertatur à furore iræ ſuæ, & non peribimus?* Quomodo verò placatus eſt Deus? *Vidit opera eorum, quia conuerſi erant de via ſua mala, & miſertus eſt ſuper malitia, quam locutus fuerat, vt faceret eis, & non fecit.* Vos autem tectorum, ac templorum veſtrorum proſtrata humi cadauera conſpicantes, atque in horas tetriora, atque acerbiora verentes, quem tandem animum, aut quod conſilium capietis? num bellis, imbribus, ſiccitatibus, peſtibus, atque ærumnis alijs fruſtra de ipſius Dei voluntate admoniti, etiam vltimam vrbis vaſtitatem, atque extremum excidium ad dignam pro re ſuſcipiendam pœnitentiam expectabitis? & non Niniuitarum exemplo ad ieiunia, cineres, cilicia, lacrymas, preces, ceteraſque aut expugnandæ, aut molliendæ diuinæ iræ quaſi machinas extemplo confugietis, ne noua indignatione illum aduerſus veſtram non tam prauitatem, quàm peruicaciam accendatis? Quibus verbis populus haud ægre aſſenſus, facile ad varia his malis admouenda remedia, eſt impulſus. Nam primum quidem decreto publico Nonis Ianuarijs, VIII & VII Idus ſupplicationes adhibitis omnibus ſacris, & profanis ordinibus, indictiſque ieiunijs ad tria templa concelebratæ ſunt. in quibus omnes ſanctæ relli-

quiæ

quiæ latæ non minus ſpecioſum, quàm religioſum, vt ſemper, ſpectaculum præbuerunt, ſpina Coronæ Domini, Imago, & Vitta B. Virginis, capita S. Annæ, Sanctorum Petronij, Dominici, Proculi, Floriani, & manus S. Cæciliæ. Iam verò capitali pœna comeſſationes, alea, perſonationes, & deteſtabiles diuini numinis increpationes interdictæ. Inde cum hæc non proficerent, ac terra tremores, mugituſque ſuos horrendos per interpoſita dierum ſpatia reuocare inſiſteret, adiectum eſt, vt quotidie ab hora diei viceſima ſecunda vſque ad tertiam noctis ſodalitates Deuotorum, & ordines religioſorum ſeparatis agminibus ad quattuor vrbis Cruces ſub vexillis ſuis cum cereis ardentibus pergerent, ac laudibus quibuſdam dictis ter miſericordiam Dei voce maxima poſtularent. qua re omnibus, qui audiebant, ingens flumen lacrymarum eliciebant. Quos pueri conſectati, vt eſt genus ad imitandum aptiſſimum, & ipſi choris, agminibuſque inſtructis ſine vllo virorum ductu diebus feſtis, ſanctos ritu tradito inuocantes ierunt: atque imagines & ipſi varias B. Virginis pertulerunt. eaque per totum Carniſpriuium, quouſque ad Nonas Februarij de more ludibundi nullo omiſſo petulantiæ genere vagaturi fuerant, ciuitatem religio occupauit. Decretum eſt etiam, vt meridie ad tres omnium campanarum occentus cuncti in genua ſtatim procumberent, ac

anno Chriſti.

anno Chri-ſti. B. Virginem ſalutantes, diuinum illius auxilium implorarent. Interim ſolaria depreſſa, turres decuſſæ, ædificia ruinoſa refecta: reliqua ferme aut clauibus ferreis compacta, aut trabibus, ne proruerent, ingentibus ſuſtentata. Huic porrò malo alterum multo grauius eſt adiunctum. nempe ingraueſcens in dies frumentariæ rei difficultas, atque inopia ex intemperie ſuperioris anni profecta. neque enim ſolum magno pretio omnis annona venibat, ſed omnino vnde emeretur, non ſuppetebat. Itaque pauperes in extremum vitæ diſcrimen adducti nouos in dies tumultus in vrbe miſcebant, & cum ad panes mercandos à piſtoribus intra ſepta S. Petronij clauſis adibant, plerique præ turba aut veſtes, aut calceos amittebant, ac vix pugnis, ac rixa conſequebantur, quod expetebant. Quibus verò ad panes emendos pecunia deerat, ij in forum piſcarium, aut carnarium venientes de pellibus anguillarum, aut ſanguine, aut viſceribus pecudum, rebus viliſſimis, atque proiectis, inter ſe grauiſſime decertabant. in agris verò multi ad fœdiora etiam alimenta conuerſi ſunt. non pauci præ inedia mortui, plerique ſumma macie tabidi, pallore, ſordibuſque affecti victum pro ſe corrogare coacti ſunt, qui alios aliàs aluerunt. His verò difficultatibus, atque anguſtijs multa quoque quæſita publice, priuatimque ſubſidia ſunt. Primum enim tribuni plebis dimiſſis paſſim

ad

ad coemendum frumentum miniſtris magnam annonæ ſummam in vrbem aliunde ſupportauerunt. cui æque diuidundo egregiam in primis operam præſtitit Laurentius Campegius iuriſconſultus, & Ioannis iuriſconſulti filius, qui poſtea Bononienſis euaſit epiſcopus. Quin etiam Fr. Bartholemæus de obſeruantia S. Franciſci magnam ex eo laudem ſibi peperit, quòd accommodata ad tempus oratione populo perſuaſit, vt collata ſtipe Montem Pietatis ad pecunias pauperibus commodandas erigeret. Quod ille pontifice, epiſcopoque probante ſtudioſiſſime fecit, ac locum ei ſub Scholis ad S. Petronium ſtatuit. Iam verò quidam boni viri ingentem etiam alium pecuniarum cumulum confecerunt, eaſque in quattuor vrbis regiones egentibus diuiſerunt. Alij vero puellas nubiles, quæ propter inopiam oſtiatim alimentum petere cogebantur, in vnum locum diſperſas contulerunt, & ſumptu quotidiano ſuppeditato, non tam ab iniuria propriæ famis, quàm à turpitudine alienæ libidinis vindicarunt. quæ Puellæ S. Marthæ vocatæ ſunt. Sequenti 1506
verò anno XV kal. Aprilis alij meretricibus Conuerſis, quæ ad pauciſſimas deuenerant, ex monaſterio ſuo epiſcopi auctoritate dimotis, virgines eò aliquot S. Magdalenæ ad portam conſidentes Saragotiæ tranſtulerunt. Pontifex autem vt ſtimulum quaſi currentibus admoueret, XIII Kal. Iulias inſignem

anno Chriſti.

anno Chriſti.

indulgentiam conceſsit omnibus, qui pueros expoſitos in via S.Mamæ beneficio affeciſſent. Hæc tanta malorum in vnum prope congeſta tempeſtas, grauiorum impendentium bellorum index, ac neſcio quo modo prænuncia fuit, quibus non modo ciuitatis, ſed etiam eccleſiæ quies, tranquillitaſque labefactata eſt. Quippe XII Kal. Septembris Iulius pontifex, vt erat altiſſimo animo præditus, Romæ frequenti ſenatu denunciauit, ſe omni opę ſua Bononia exturbare Ioannem Bentiuolum decreuiſſe, vt qui iura publica vſurpaſſet, ac maiores ſpiritus, quàm pro modo priuati hominis in ciuitate Eccleſiæ gereret, niſi Romam veniens ſeſe totum auctoritati, atque arbitrio pontificio permiſiſſet. Qua ſententia à patribus approbata, mox Idibus Septembris coram ſe adeſſe hominem iuſſit: quod ille facere detrectauit. Quare menſe Octobri cum inſtructis copijs ad vrbem, quæ non dedebatur, oppugnandam acceſſit, ac Gallorum copias Mediolano in ſocietatem belli vocauit. Ioannes autem, vt ſe vndique premi ſine vlla opportuni ſpe ſubſidij vidit, ad reſiſtendum impar Kal. Nouembris cum tota familia ceſſit. Itaque Iulius victor die S.Martini triumphali pompa vrbem iniuit, omnibus Cardinalibus, in primiſque Ferrerio epiſcopo comitante ſtipatus, ac procerum omnium liberalibus officijs, atque vniuerſæ obuiam effuſæ ciuitatis excultus, ac baſilica

S. Petri de more viſitata in Palatium adijt. Ob eam rem ſenatus ad præſentem lætitiam indicandam, remque aliquo in poſterum pietatis monumento notandam decreuit, vt in perpetuum eo die ſacrum ſolemne in æde S. Martini à magiſtratibus audiretur, & populo equeſtris curſus ſpectaculum nobili præmio propoſito præberetur. Iulius inde ciuitatem, ſenatorum numero ad quadragenos adaucto, conſtituit. atque ineunte ſequentis anni quadrageſima in ſacello Palatij ſacros cineres dedit, & ad ſingulas eccleſias eadem, quæ Romæ, ſingulis diebus indulgentiarum priuilegia collocauit. ac mox VII Kal. Martij Romam repetijt. Ioannes verò Stephanus in vrbe remanens, die Paſchatis prima miſſarum ſolemnia celebrauit, & cum Bentiuoli vrbem ſe armis recipere velle pro re haud vana iactaſſent, mox vt ille rumor irrauſit, trepidanti populo auctor fuit, vt gratias Deo ageret, atque in feſto S. Petronij omnes ſanctas relliquias ad eius baſilicam, ad excitandam religionem populi deportaret. poſtero verò, cum IX kal. Februarias imago quædam B. Virginis in muro Palatij auſtrali depicta damnare votis inuocantes cœpiſſet, idem quoque locum lignea ædicula, quæ nunc quoque viſitur, includendum honoris cauſſa ſuaſit. atque eccleſiam S. Georgij Fratribus Seruitis obſeruantibus ex decreto pontificis aſſignauit, atque inde Romam diſceſſit. Anno milleſimo

anno Chriſti. 1507 1508 1510

anno Chriſti. quingenteſimo decimo abbate S. Felicis, qui idem Fauentinus epiſcopus erat, ex humanis rebus exempto, Iulius monaſterium ciuitati donauit. quam rem vſque adeò gratam populus habuit, vt VIII kal. Iunias ad veſperam publicis ignibus, ac campanarum ſtrepitibus ingentem propterea lætitiam celebrarit. vectigalia monaſterij ſubleuandis, qui peſtilentia laboraſſent; hominibus deſtinata, locus virginibus S. Franciſci, quibus domus extra portam S. Stephani bello fuerat diruta, datus eſt. inde X kal. Octobris Bononiam redijt. Ioannes autem Stephanus, qui morbo implicitus Romæ remanſit, III Idus Octobris mortem oppetijt in Titulo ſepultus, quem adeptus erat, S. Clementis. Quod vt ſenatus cognouit, laudi domeſticæ fauens XII Kal. Nouembris Iulium adijt, atque vt eccleſiam alicui ciui ſuo indulgeret, prout ſæpiſſime factum eſſet, orauit. Quibus ille reſpondit, ſe libenter quod poſtularent, ſi integrum ſibi eſſet, præſtiturum fuiſſe, verùm eam ſe Cardinali Papienſi Bononiæ legato deſtinauiſſe.

✱

FRAN-

anno Chri-ſti.

FRANCISCVS ALIDOSIVS Imolenſis.

HIc autem Franciſcus Alidoſius ex Caſtro Riui, Imolenſis diœceſis fuit, Cardinalis Tituli S. Cæciliæ presbyter. qui VI Kal. Octobris poſſeſſionem per procuratorem iniuit. Eo ſedente eccleſia vnà cum ciuitate aſſiduis belli terroribus afflictata eſt, Annibale Bentiuolo caſtra cum Gallis in agro metante, atque omnia infeſta circunquaque habente. cum autem is v kal. Nouembris vſque ad mœnia prouolaſſet, Franciſcus monuit, vt per vnum diem ciuitas Deum pro ſalute publica obſecraret, atque imaginem B. Virginis cum ſanctorum capitibus gereret. Quin etiam ſigna XII apoſtolorum argentea lata ſunt, quæ Iulius ſecum habebat: & ſacrum in baſilica S. Petronij plurimis epiſcopis præſentibus factum. Ita precatione concepta Bentiuoli à mœnibus diſceſſerunt. Iulius inde ſequenti anno III Idus Februarias Rauennam diſceſſit, atque ibi, vt gratiam à Bononienſibus, quibus epiſcopum debebat, iniret, VI Idus Martias Achillem Craſſum, Balthaſaris filium, ac Tifernatem epiſcopum, quo internuncio ad multos vſus principes fuerat, presbyterum Cardinalem Tituli S. Xyſti renunciauit. Qua de re ciuitas lega- 1511

anno Chriſti. cos ad gratias ei agendas mitit, ac publicè maxima ſigna lætitiæ dedit, quòd eo honore ægrè iam poſt annos ſexaginta carebat. v Idus Martias brachium S. Lucæ dextrum à Petro Generali Cæleſtinorum in vrbem delatum, & teſtibus, ac miraculis, atque auctoritate pontificis approbatum Dominica Quadrageſimæ inſigni cæremonia publicatum eſt. v i i Idus Aprilis Iulius Bononiam regreſſus, die Paſchæ populum venerabundum in foro ſtantem ex Palatio benedixit, ac liberaliſſima peccatorum remiſſione donauit. quam primum Cardinalis Medices Latina, deinde Farneſius Italica lingua pronunciauit. Quo facto ſtatim ad voluptatem animi declarandam, ac debitum tantæ gratiæ honorem habendum, omnia, quæ in foro diſpoſita erant, ænea tormenta diſploſa ſunt. v Nonas Maij Franciſcus epiſcopus ædem S. Bernardi in Burgo Argenti ſitam monachis Oliuetanis conceſſit, vbi nuper monaſterium, tutum dubijs ſibi futurum temporibus receptaculum, condere inſtituerunt. Iulio inde pridie Idus Maij Rauennam profecto, x i i i Kal. Iunias Annibal Bentiuolus ex caſtris vltrò ab amicis porta S. Felicis refracta vocatus ad vrbem acceſſit, & ſine vlla contentione recepit. Franciſcus autem epiſcopus & legatus, cum ea amiſſa Rauennam ſe ad Iulium anxius rettuliſſet, x. Kal. Iunias in via à Duce Vrbinate belli præfecto, Iulij fratris filio, eſt interfectus.

anno Chriſti.

ACHILLES CRASSVS.

POſtridie eccleſia Achilli Craſſo Cardinali, cui, vt Bononienſi, ex promiſſo debebatur, delata. qui, licet populus, & clerus Bentiuolorum impulſu eandem Antonio Galeatio tradidiſſent, tamen kal. Iunij per Agamemnonem fratrem poſſeſſionem nemine interpellante accepit. Hoc ſedente ciuitas, & eccleſia magnis, ſi quando aliàs, tumultibus bellicis fatigata vltimam tandem Dei beneficio quietem eſt conſecuta. Iulius enim Romam profectus amiſſæ Bononiæ dolore exæſtuans, Idibus Iulijs exercitum ad eam recuperandam miſit, ac diu acriter. Hiſpanorum vſus auxilijs oppugnauit. quo bello omnes eccleſiæ, atque omnia monaſteria extra vrbem ſita aut prorſus, aut magna ex parte vaſtata ſunt: in primis verò Cruciferorum, & S. Michaelis. Memorabile autem illud, ac poſteritati præcipuè conſecrandum. kal. Ianuarijs Hiſpani vrbem obſidentes cuniculum 1512
ſub muro Baracani (ſic proiectura muri vulgò vocatur) portæ S. Stephani, in quo pictam B. fuiſſe Virginem diximus, ſuffoderunt, ac puluerem tormentarium indiderunt. qui cum admotum ignem concepiſſet, non tamen murum, vt ſpe conceperant, naturali vaporis impetu labefecit, licet valdè ſuccuſ-

ſerit.

anno Chriſti. ſerit. creditum eſt autem, id virtute B. Virginis eſſe perfectum. quæ præſenti ope inſigne hoſtium machinamentum eluſerit, ac tumultuariam vrbis expugnationem auerterit. Itaque religio ciuitatis erga locum illum adaucta oratorio ſubinde ad omnem magnificentiam exornato in hunc vſque diem, vt cum maximè, viget. VII Idus Galli, qui à Bentiuolis aduocati vrbis præſidio erant, in Epiſcopio hoſpitantes aulam eius orientalem inflammauerunt. III Idus Iunias Annibal, poſtquam ſe vltra ſuſtinere non potuit, iterùm vrbem reliquit. Ita poſſeſſione eius à Iulio pridie Idus ſine vlla hoſtili calamitate recepta, Achilles VIII Kal. Auguſti vrbem ſolemni epiſcopi pompa iniuit: & VI Idus prima ſacra confecit. atque inſtaurata aula, atque eccleſia conſtituta

1513 Romam inde diſceſſit. ac ſequenti anno IX Kal. Martij morti Iulij pontificis, & Leonis X comitijs affuit. Ab hoc tempore pacatis rebus ciuitas vſa eſt, rep. in hunc vſque diem inſigni æquitate principum, & moderatione ciuium tranquillata. ex quo templa, ac monaſteria omnia magnificentiore opere inſtaurata, atque vrbs tota ingentia ad opes, & dignitatem accepit, omnibus florentibus pacis ar-

1514 tibus, incrementa. Poſtero Leo pontifex rogatu Achillis indulgentiam ciuitati pro inſtauranda teſtudine S. Petri, quæ terræmotu prociderat, dedit.

1515 deinde ſequenti vrbem inſigni colloquio cum Fran-

ciſco

ciſco Franciæ rege ibi conſtituto nobilitauit: ad quod viſendum cuncta propè Italia conuolauit. v. Idus Decembris Leo pompa pontificia inijt, III Franciſcus regia. is poſtridie rem diuinam in baſilica S. Petri audiuit, ac biduo poſt Leoni ſacra in baſilica S. Petronij apparatiſſime facienti operam dedit. poſtridie ſepulchrum S. Dominici, & ſanctas Prædicatorum relliquias viſitauit. atque in Palatium reuerſus omnes ſcrofulis laborantes regia, eaque antiqua auctoritate ſignauit, ac præcipuo Dei beneficio pleroſque ſanauit: inde pranſus diſceſſit. poſt biduum Leo ſe recepit Romam. Poſtero pridie Idus Ianuarias effigies alia B. Virginis ſub Prætorij porticu picta virtutem huius generis edidit. Miles quidam illac tranſiens in conſpectu eius meiere non ſolum non erubuit, ſed etiam iuſte ab alio prætereunte increpitus reſpondit, B. Virginem in cælis ſedere, neque eius loci rationem habere. Quare diris ſubito inflationis angoribus eſt oppreſſus. verùm mox cum miſericordiam eius ſæpe lacrymans inuocaſſet, priſtinam ſanitatem recuperauit. Qua re cognita populus religione tactus tantum ſtipis illicò contulit, vt intra quattuor menſes ſacellum illud excitarit, quod nunc Dominæ Populi nominatur. Achilles epiſcopus, qui cum Leone in vrbem profectus illo diſcedente remanſerat, VI Idus Octobris Romam reuertit. Anno milleſimo quin-

(margin: anno Chriſti. — 1516 — 1517)

Ff gentesimo

anno Chriſti. gentesimo ſeptimo decimo v kal. Iulij Leo Laurentium Campegium, ciuem Bononienſem, & epiſcopum Feltrinum ſuum apud Maximilianum Cæſarem nuncium, Cardinalem presbyterum Tituli S. Thomæ in Parione creauit. ac menſe Decembri ex Germania Bononiam decedenti obuiam pileum purpureum miſit, atque has litteras dedit. *Circunſpectionis tuæ ſingulares virtutes, ac doctrina, multaque præclara officia in hanc ſanctam ſedem apoſtolicam, quibus multos annos nouis in dies meritis cumulare non deſtitiſti, labores, quos pro nobis, eademque ſede ſedulo, ac libenter ſubiſti, ſingulare quoque ſtudium animi, & amoris erga te noſtri fecerunt, vt circunſpectionem tuam de vnanimi venerabilium fratrum noſtrorum S R. E. Cardinalium apud nos exiſtentium conſenſu, unà cum ijs, qui à nobis nouiſſime ad Cardinalatus ordinem promoti ſunt, eorumdem venerabilium fratrum noſtrorum numero aggregauerimus. Nos igitur te, cuius perſonam paterno affectu complectimur, merita cognoſcimus, virtutemque magnifacimus, vberiori gratia proſequi, ac debitis huius honoris inſignibus decorare volentes, pileum Cardinalatus nominis tui, per dilectum filium Ioannem Franciſcum Turcum, clericum Bononienſem, ſcutiferum, & familiarem noſtrum commenſalem ad circunſpectionem tuam tranſmittimus per venerabiles fratres Laurentium Montis regalis vicelegatum huius noſtræ ciuitatis, & Ioannem Fauentinum epiſcopum, vel eorum alterum, poſtquam in manibus ſuis debitum fidelitatis iuramentum*

præſtiteris,

præſtiteris, perfecta re diuina ſolemniter noſtro nomine conſignandum, & capiti tuo imponendum. Qui, vt te intelligere confidimus, ex patrum auctoritate magnum myſterium continet. deſignat enim illius purpureus color, oportere eum, qui illo ſit inſignitus, non ſolum labores, & pericula fortiter ſubire, ſed etiam feruore caritatis inflammatum vitam effundere pro fidei Catholicæ amplitudine, & Eccleſiæ Dei, & ſedis Apoſtolicæ defenſione, quomodo Dominus, & redemptor, noſter ponens animam pro ouibus ſuis pretioſiſſimum ſanguinem ſuum fuderit. Suſcipe igitur fili perdilecte ipſum pileum præcipuum caritatis inſigne, qua decet, reuerentia & deuotione; teque his moribus continuo exorna, vt de virtute in virtutem in domo Domini progredi valeas, & nos merito lætemur, talem alumnum Eccleſiæ aggregatum eſſe, & apoſtolicæ dignitati, & noſtræ expectationi ſatisfacere. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris die XII *Nouembris milleſimo quingenteſimo ſeptimo decimo, anno pontificatus noſtri quarto.* atque ita Laurentius Bononiæ in æde S. Petronij vniuerſa aſtante ciuitate ornamenta Cardinalatus adeptus Romam peruenit. Proximo Leo bellum Turcis imminentibus facere, aut certe propulſare contendens, cum 1518 Legatos ad omnes Chriſtianorum reges ſolicitandos decreuiſſet, Laurentium ipſum ad regem Henricum excitandum in Angliam miſit. Ea quoque de cauſſa v Nonas Maij populus iuſſu pontificis pro auxilio diuino aduerſus Turcas implorando ſuppli-

anno Chriſti.

anno Chri- ſti. catum contendit, atque omnibus religioſorum or-
dinibus, & Deuotorum ſodalitatibus aduocatis, in
pompa omnes ſanctas relliquias, in primiſque B.
1519 Virginis imaginem tulit. ſequenti Laurentius cauſ-
ſa communi apud regem egregiè acta, ac diſciplina
cleri Anglici ſic temporibus poſtulantibus emen-
data, eximijs ad honorem, & commodum à rege
muneribus oneratus, Romam reuertit: ac ſignaturæ
officium à pontifice rettulit. atque vnà cum Achil-
le epiſcopo comitijs illis interfuit, quibus mortuo
Leone Hadrianus VI. & Clemens VII anno mille-
1523 ſimo quingenteſimo viceſimo tertio pontifex eſt ſuf-
fectus. per quos dies X Kal. Decembris Achilles è
vita migrauit, ſepultus in Titulo S. Mariæ trans Ti-
berim, quem iam fuerat aſſecutus.

LAVRENTIVS CAMPEGIVS.

QVod vt Clemens vidit, eccleſiam ſtatim
Laurentio Campegio, vt omnium illa
tempeſtate digniſſimo, detulit, atque
vnà legatum in Germaniam ad Luthera-
nam hæreſim compeſcendam, quæ prioribus annis
exarſerat, deſtinauit. Quare Laurentius ex itinere
Bononiam adijt, ac pridie Idus Februarij ſequentis
1524 anni vrbem ſolemni pompa iniuit. inde XVI kal. Mar
tias, quæ prima Dominica Quadrageſimæ fuit, pri-

ma ſacra in baſilica fecit, tum ad ædem Prædicatorum progreſſus ſepulchrum B. Confeſſoris inuiſit, atque indulgentia inſignitum reliquit. demum ad conuentum Norimbergenſem profectus, rem ad magnam ſpem compoſitionis adduxit. ac Ratiſponenſi conuentu decreta aliquot ad abuſus eccleſiæ euellendos valde idonea fecit. inde Romam reuerſus triennio poſt vrbe ab exercitu Caroli Cæſaris capta 1527
ipſe quoque in arce cum pontifice Clemente obſeſſus eſt. Demum compoſitis rebus anno milleſimo quingenteſimo viceſimo octauo in Angliam Legatus ad concordiam inter regem, reginamque conciliandam eſt deſtinatus. Tum verò Bononiam item ex itinere veniens ex pontificis decreto ſorores S. Mariæ ad Puliolas ſub regula S. Auguſtini indecorè viuentes inde remouit, ac loco earum puellas aliquot S. Marthæ locauit, & legibus ordinis S. Claræ aſtrinxit: ac S. Marthæ, & S. Bernardini nomine inſigniuit. Proximo nobilis congreſſus inter Clemen- 1529
tem pontificem, & Carolum Cæſarem Bononiam eſt indictus, ad pacem inter ſe præſenti dextræ pignore ſanciendam, & Carolum inſignibus Auguſtalibus honeſtandum. Quæ res vt emanauit, vix dici poteſt, quantum ex omnibus terrarum partibus mortalium in hanc vrbem attraxerit, inſita omnibus cupiditate videndi congredientes duos potentiſſimos terrarum principes, mutua ſibi poſt diuturnas ſimul-

Anno Chriſti. tates officia amicè præſtantes. IX kal. Octobris Clemens vrbem inijt ingenti rerum apparatu à ciuitate receptus, ac Nonis Nouembris Carolum maiore cum comitatu togatorum, militumque ingreſſum, atque ad ſe adorandum accedentem de more pro Gradibus S. Petronij ſedens excepit. inde ſequenti
1530 milleſimo quingenteſimo triceſimo in die S. Matthiæ ipſum Imperatorem Auguſtum impoſita in baſilica S. Petronij Auguſtali corona magna gratulatione populi appellauit. cui pompæ Laurentius quoque ex Germania reuerſus ſuam operam præbuit. Qua re inſigni cæremonia perſoluta, Carolus ad S. Dominicum, quaſi ad Lateranum progreſſus, ibi de more plurimos equeſtri dignitate ornauit. atque ex Clementis auctoritate rebus Italiæ conſtitutis, XI Kal. Aprilis in Germaniam abijt, Laurentio epiſcopo iterum Legato ad componendas res Germaniæ proſequente. Pridie kal. Aprilis Clemens Romam reuertit; atque eccleſiam S. Benedicti in Galeriæ vico vacantem Fratribus Minimis S. Franciſci Paulani conceſſit. & milleſimo quingenteſimo
1532 triceſimo ſecundo Aream Ghiſileriorum, quod vulgo vaſtum dicebatur, Canonicis regularibus S. Georgij in Alga dedit ad ædem, & monaſterium ſub nomine S. Gregorij conſtruendum, vetere illorum Cænobio extra portam S. Vitalis ex conſenſu ciuitatis hominibus peſtilentia afficiendis aſcripto. Inde

VIII Idus Decembris Bononiam nouo cum Carolo colloquio deſtinatam reuerſus, in ſuburbano Cruciferorum monaſterio pernoctauit, ac poſtridie ſolemni pompa iniuit, atque Idibus Carolum ingreſſum pro Gradibus S. Petronij ſedens excepit. ac ſequenti in die S. Matthiæ fœdus cum eo ſanciuit aduerſus omnes, qui pacem perturbare Italiæ vellent. cui colloquio Laurentius quoque epiſcopus ex Germania regreſſus interfuit. Poſtridie Carolus in Hiſpaniam, XI Kal. Aprilis Clemens Romam Laurentio comitante diſceſſit. ac milleſimo quingenteſimo triceſimo quarto moriens Paulo III locum conceſſit. Laurentius autem anno milleſimo quingenteſimo triceſimo octauo Legatus ab eo ad Concilium Vicetiam miſſus, ſequenti epiſcopi Prænestini iam dignitatem adeptus Romæ XIV Kal. Auguſti diem obijt, in Titulo S. Mariæ trans Tiberim ſepultura donatus. Eius vitam, quoniam à me pluribus verbis ſeparatim eſt ſcripta, propterea hoc loco non multis attinuit explicare.

anno Chriſti. 1533 1534 1538 1539

ALEXANDER

anno Chriſti.

ALEXANDER CAMPEGIVS.

ALexander inde legitimus Laurentij filius, patri extemplò ſucceſſit, cum clericus Cameræ eccleſiam ab Andrea de Valle Cardinale, cui tradita à Laurentio fuerat, ipſo adhuc viuente Laurentio accepiſſet. Priuſquam ille iniret, anno milleſimo quingen
1540 teſimo quadrageſimo, quo hic ego philoſophiæ operam dabam, imago B. Virginis in pariete extra portam Rauennatem forte depicta, ſalutem derepente dare ſupplicibus cœpit. Quare concurſu piorum vndique hominum facto ædes ſtatim ex collatitia pecunia eſt conſtituta, quæ Natiuitati B. Virginis dedicata, nunc quoque in magno populi honore ha-
1541 betur. Poſtero verò pridie kal. Auguſti Alexander Roma profectus ſolemni occurſu ciuitatis iniuit, ac paullo poſt prima miſſarum ſolemnia celebrauit. Is locum Audientiæ in parte Epiſcopij Aquilonari fecit. Clericos regulares ſocietatis Ieſu in vrbem ad S. Luciam, vbi fortè prima veſtigia fixerant, recepit. Fratres minores nouæ obſeruantiæ S. Franciſci, vulgo Capuccinos vocatos, ſedem in vicino colle ponentes, qui nunc Caluarius appellatur, probauit. ac prolegatus Auenionem adminiſtrauit. Eòdem anno Paulus pontifex Luca diſcedens, vbi cum Ca-

rolo Imperatore congreſſus fuerat, Bononiam adijt anno Chriſti.
vii Kal. Octobris. atque iterum milleſimo quingen
teſimo quadrageſimo tertio xvi Kal. Aprilis: vnde 1543
in agrum Parmenſem ad nouum cum Carolo collo-
quium prodijt. Inde Romam reuerſus anno mille-
ſimo quingenteſimo quadrageſimo ſeptimo Conci- 1547
lium Tridento Bononiam ineunte Martio tranſtu-
lit, Legatis Io. Maria de Monte, & Marcello Cerui-
no Cardinalibus deſtinatis. quo tempore Alexan-
der conſultationes patrum in ſuas ædes accepit, in
quibus ipſe, & Io: Baptiſta frater epiſcopus Maiori-
cenſis, & alij quattuor patrui, & patrueles mitrati
omnes dixere ſententiam. Eodem anno nobile ci-
borium ſuper aram maximam S. Petronij quattuor
maximis columnis marmoreis fultum, perfecto ope-
re eximium, illi baſilicæ addidit ornamentum. mille-
ſimo quingenteſimo quinquageſimo primo Alexan- 1551
der à Iulio iii pontifice presbyter Cardinalis Titu-
li S. Luciæ in Silice declaratus eſt. & cum eo
Iaonnes de Podio presbyter Tituli S.
Anaſtaſiæ. tertio verò poſt, Romæ
vitam xii kal. Octobris ami-
ſit, & cum patre in æde
Tranſtiberina ſe-
pulturam ac-
cepit.

*

anno Chri ſti.

IOANNES CAMPEGIVS.

IOannes inde Campegius Antonij Mariæ ſenatoris filius Alexandrum patruelem excepit, cum ante viuente Alexandro deſignatus fuiſſet. Hic Parentinus epiſcopus anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimo nono, vacante Pauli III pontificis obitu, ſede, iuſſu Cardinalium Viterbium, ac totum Patrimonium prudentiſſime rexit. poſt mortem verò Alexandri poſſeſſionem honeſtiſſimo in vrbem ingreſſu iniuit, atque hæc ad eccleſiam pertinentia geſſit. Cum audiret, multas mulieres vulgati corporis, ac proſtitutæ pudicitiæ pœnitere, ac libenter abdicaturas ſe voluptatibus eiuſmodi eſſe, ſi locum haberent, in quem conuenire cum aliqua vitæ diſciplina, victuſque copia poſſent: auctor ciuibus fuit, vt pecuniam conferrent, ac locum eis pararent, & ſumptibus ſuppeditatis idoneis, vetus Conuerſarum monaſterium reuocarent. Eodem etiam tempore animaduerſum eſt, ingentem puerorum, ac puellarum, atque aliarum etiam ætatum hominum numerum in vrbe verſari, qui in eccleſijs, vijs, & oſtijs ſtipem tam importuna peruicacia flagitarent, vt odium ſibi potius, quàm miſericordiam concitarent. Cui moleſtiæ remedio ſæpe, ſed fru-

ſtra,

ſtra quæſito, Ioannes Ciuitatem impulit, vt rem ad optatum exitum traheret. atque cum multis alijs ciuibus prompte opem ferentibus, tum in primis Io. Baptiſta epiſcopo Maioricenſe patruele ſuo, homine in his officijs caritatis exercitatiſſimo adiuuante, omnes collegit. atque ad S. Gregorium extra portam S. Vitalis conſtituit, qui locus à ciuitate peſtilentibus hominibus fuerat deſtinatus: qui nunc etiam Mendicantes vocantur. Scalas porrò epiſcopij aquilonaris, & aliquot cubicula inſtaurauit. Confirmationem priuilegiorum à Iulio pontifice elicuit. Relliquias Sanctarum Virginum, quæ cum S. Vrſula paſſæ fuerant, Colonia allatas pontificali occurſu recepit. atque eccleſiam S. Blaſij vacantem fratribus eremitis S. Mariæ Miſericordiæ datam, & S. Luciæ clericis ſocietatis Ieſu regularibus confirmatam à Paulo IV Pontifice, collaudauit. reliqua inde foris ſunt acta. quippè anno milleſimo quingenteſimo quinquageſimo nono comitijs pontificijs præfuit. inde iuſſu Pij pontificis rector in Picenum progreſſus prouinciam illam maximis ſeditionibus liberauit. poſt nuncius ad Ducem Florentiæ Coſmum primus contendit. tum ſuffragatione illius ad Philippum regem Hiſpaniæ de continuando Tridentino Concilio, atque inde ad regem Luſitaniæ miſſus eſt. Inde Bononiam reuerſus anno milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ter-

anno Chriſti.

1559

1563

anno Chriſti. tio VII Idus Septembris è vita migrauit, paucis antè diebus, quàm ego Patauio huc accitus accederem.

RAINVTIVS FARNESIVS Romanus.

1564 POſtero inde anno Rainutius Farneſius Pauli III nepos, presbyter Cardinalis Tituli S. Angeli, & maior Pœnitentiarius, archiepiſcopatu Rauennæ dimiſſo epiſcopatum Bononienſem Pio indulgente
1565 IV Kal. Maias accepit. inde ſequenti ante Dominicam Palmarum ad eccleſiam venit omnibus honoribus excultus, qui in epiſcopum ineuntem congeri ſummo populi ſtudio poſſint. quam pompam multo etiam magis frater eius Octauius Farneſius Dux Parmæ, & Placentiæ, qui cum ornatiſſimo Parmenſium, & Placentinorum equitum comitatu acceſſerat, honeſtauit. Vir fuit humanus, ac mirificè litteris eruditus, & doctorum hominum, quos apud ſe plurimos habuit, amiciſſimus. Is eccleſiæ inſignia ornamenta pro inſita animo liberalitate donauit, ac ſtatim de ipſa inſtauranda baſilica cogitauit: verùm cogitata perficere magno ipſius eccleſiæ malo non potuit. Siquidem feſto S. Petri Bononiæ celebrato Parmam progreſſus, ibi apud Octa-

uium

uium fratrem v Kal. Nouembris immatura morte deceſſit. Pius IV Hugonem Boncompagnum ciuem, & iuriſconſultum Bononienſem, atque epiſcopum Veſtanum, itemque Gabrielem Palæotum ciuem Bononienſem, iuriſconſultum, & Rotæ auditorem in Cardinalium ordinem IV Idus Martias cooptauit.

anno Chriſti.

GABRIEL PALAEOTVS.

ECcleſiam inde vacantem ſequenti anno 1566 Pius V menſe Ianuario pontifex ſubrogatus, Gabrieli ipſi Palæoto Alexandri ſenatoris filio Card. presby. Tituli SS. Ioannis, & Pauli commiſit. Hic ad eccleſiam illicò in Dominica Quinquageſimæ venit, atque vrbem ſolemni occurſu populi gratulantis iniuit. ac mox prima ſacra in die Annunciationis magiſtratibus, & ſenatoribus ipſis aſtantibus fecit. Inde à primo die vſque ad hunc aſsiduam ipſi eccleſiæ operam præſtitit. quo in munere exercendo illud præcipuè ſtuduit, vt mores eccleſiæ lapſos quanta maxima poſſet facilitate, ad veterem ex Tridentino Concilio diſciplinam redigeret. ac ſimul ædes ſacras, quas fermè aut diſiectas, aut vetuſtate obſoleſcentes animaduertit, reficere inſtitit. inter quas ipſius vrbanæ baſilicæ Chorum, & Confeſſionem magnifico,

atque

anno Christi. atque egregio adeò opere inſtaurauit, vt qui ingentes illius columnas, ac celſam teſtudinem picturis egregijs, atque auro vndique perpolitam attendat, facilè cum nobiliſſimo quoque veterum ædificio comparet. Vetuſtis item Epiſcopij multis partibus in elegantiorem formam redactis, nouas etiam magna impenſa adiecit. Hoc ſedente Hugo Boncompagnus Card. ex hac vrbe tertius ad ipſum ſummi pontificatus culmen aſcendit: cuius nos honore, ac dignitate non modò ciues, ſed ipſos etiam agros, monteſque exultantes lætitia vidimus, magnam huius nimirum pontificatus felicitatem tacito quodam quaſi ſenſu præcipientes, quo ſingularem huius clementiam, præſtantemque iuſtitiam iam per annos XI. & amplius vniuerſa Dei Eccleſia experitur: ac moderatione, ſapientiaque eiuſdem eximia, pace demum non tàm optata, quàm firma, atque iucunda potitur. Hic multos ex hac ciuitate præclaros viros ad ſummos Eccleſiæ gradus prouexit, ac multis multas eccleſias, & monaſteria muneribus inſignibus exornauit: quorum commemoratio non huius videtur eſſe tractationis. Quod verò omnem honoris excellentiam continet, is eandem eccleſiam, vt vrbi conueniens decus adiungeret, ac ſtudio optantis patriæ obſequeretur, anno demum MDLXXXII ad faſtigium Metropolitanæ dignitatis euexit. at-

que

que ei nobiles ſeptem eccleſias ſubdidit, Mutinenſem, Regienſem, Parmenſem, Placentinam, Cremenſem, Imolenſem, & Ceruienſem. ac Gabrielem Palæotum Cardinalem, atque epiſcopum, qui tum fortè ad ſacra apoſtolorum limina viſitanda profectus aderat, Archiepiſcopum vniuerſo Cardinalium collegio approbante pronunciauit. Qua de re inſignem in vrbe gratulationem publicè ciuitas celebrauit. Inde VIII Idus Februarias Gabrieli eidem manu ſua pallium archiepiſcopale impertijt, cum item Thomas Coſpius ipſius ciuitatis orator, ac procurator adeſſet. His rebus actis haud ita multò poſt Gabriel ad eccleſiam ſe recepit, atque vrbem die S. Benedicti vniuerſo populo reditum eius inſigni gratulatione excipiente iniuit. mox in eodem, quo antè, Annunciationis feſto prima ſacra archiepiſcopalia celebrauit. inter quæ latino ſermone habito magiſtratus, ac ſenatores omnes aſtantes argumento opportunè ex angelica B. Virginis ſalutatione arrepto appellauit, ac ciuitati nouæ dignitatis acceſsionem gratulatus diploma recitari pontificium iuſsit. demum confectis ſacris populum benedicens, qui frequentiſſimus, lætiſſimusque confluxerat, indulgentia plenaria à pontifice permiſſa donauit. Huic pompæ honeſtandæ affuere Petrus Donatus Cæſius Card. Legatus, Philippus Guaſtauillanus Card., Herulus anno Chriſti.

de

anno Chriſti. de Herulis epiſcopus Narnienſis prolegatus, Boncompagnus Boncompagnius ipſius pontificis frater, & Hieronymus filius eius. præterea epiſcopi ſex, Petrus Danius epiſcopus Ploczenſis regni Poloniæ ſenator, atque apud pontificem legatus, cum domum rediens fortè Bononiam diuertiſſet, Hieronymus Ragazonus epiſcopus Bergomas, Conſtantius Bargellinus Reatinus, Ludouicus Bentiuolus Tifernas, Angelus Perutius Sarſinas, & Ioannes Andreas Caligarius Brittonorienſis. Quos vnà cum aliquot vtriuſque eccleſiæ canonicis, ſenatoribus, & gymnaſij doctoribus honeſto ſubinde conuiuio Cardinalis excepit.

Sermonem verò, ac diploma de quibus diximus, hic ſubijciemus, quemadmodum tunc exceptus, & Senatus iuſſu cum diplomate editus fuit.

*

SERMO

SERMO

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. Cardinalis Palæoti Archiepiſcopi Bononiæ primi

Exceptus ex concione ab eodem habita in prima Archiepiſcopali Miſſa ſolemni

Die Sanctiſsimæ Annunciationis Beatæ MARIAE VIRGINIS.

MDXXCIII.

Quæ cum audiſſet, turbata eſt in ſermone eius, & cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. S. Luc. c. primo.

HIc dies Chriſtiano orbi lætiſſimus, & iucundiſſimus, quo noua lucis myſteria ſe aperiunt, noua de cælo progenies annunciatur, Virgo beatiſſima inſolito Angelicæ legationis nuncio ſalutatur, noſtra nobis gaudia, ac lætitiæ fructus ingeminat, Dilectiſſimi, quando nos quoque nouam Eccleſiæ huius dignitatem Bononienſi noſtro populo ſacro, ſolemniquè ritu denunciamus, recentes diuinorum munerum nuncios afferimus, ac filios noſtros cariſſimos ad

agendas cæleſti clementiæ gratias, & commemoranda ſæculis omnibus diuina illius erga nos beneficia inuitamus. Accidit ſanè peropportunè, ac ſumma æterni, vt credimus, conſilij prouidentia, vt hæc ſolemnia noſtra cum ſanctiſsimæ huius Deiparæ Virginis celebritate coniungerentur, non ſolum vt quam vetere maiorum noſtrorum exemplo populus hic, vt parentem amantiſsimam, aduocatamque fidiſsimam, religioſe ſemper coluit, iuſtos eidem hodie honores perſolueremus; verum etiam vt ex præſenti illius ſolemnitate nos ineundæ huius dignitatis, ac ſalutaris inde fructus hauriendi certam rationem diſceremus. Etenim cum in nouo hoc fulgore, quo non ſola Archiepiſcopi perſona, ſed omnes Ciuium ordines, ac communis huius patriæ filij, tamquam vnius membra corporis illuſtrantur, quæri meritò poſsit, quidnam opus facto ſit, vt nos dignos hac diuina beneficentia reddamus; non aliunde ſanè aptius, & commodius, quàm ex ſacro, quod hodie legitur, Euangelio id poſſumus colligere.

Erat Beata virgo clara quidem ſtirpe, atque honeſtiſsimis parentibus progenita, ſed tamen quæ multas ſibi æquales in ea regione habere poterat. Ecce mittitur Angelus de cælo, qui ei nunciat. Quidnam? Annè illam ſupra alias Ciuitatis mulieres extollendam? aut populis omnibus in prouincia Ga-

lileæ

lileæ præſciendam? Minimè verò, ſed quod poſt homines natos erat inauditum, ex illa ſempiternum Dei filium hominem factum proditurum, *qui regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.*

Ad huius tam fauſti nuncij aduentum quid illa facit? Quatuor ſunt res, quas ſacrum Euangelium memorat. Primo ait: *turbata eſt;* Secundo, *cæpit ſecum cogitare*. Tertio audit Angelum diuina ſibi monita plenius exponentem; Quarto ſe totam diuinæ committit voluntati.

Hi ſunt gradus, Dilectiſsimi, per quos & nos aſcendere oportet, ſi gloriam Dei quærimus, ſi diuinæ vocationi reſpondere, ac noſtræ aliorumque ſaluti volumus conſulere.

Primo ergo inquit: *Turbata eſt*. Quo loco quis non miretur, tam læto, felicique nuncio, quo exultant cæli, & terra, Reginam cæli, & terræ perturbari? Virgo prudentiſsima, Virgo diuino tantùm obſequio addicta. Virgo cæleſtia potius, quàm terreſtria cogitans, ad cæleſtis deinde vocis ſignificationem turbatur? Quo modo hæc ſe habent?

Animaduertite viri clariſsimi, quia hæc turbatio non ex animi mœrore, aut triſtitia oritur, ſed argumentum eſt potius ſanctæ cuiuſdam trepidationis cum admiratione, ac virginei pudoris. Nam ob id Angelus ſubiecit, *Ne timeas Maria, inueniſti enim gratiam.*

Si quidem illud ab auctoribus receptum eſt, ſapientem non dedecere ad ſubitos rerum caſus, inopinatosque euentus, ſiue proſperos, ſiue aduerſos mediocriter commoueri, nec à grauitatis laude moderatum timorem alienum eſſe: cum inde ingenij acies acuatur, ſopitæ animi vires excitentur, & administrandis rebus homines ſolertiores, cautiores, diligentioresque reddantur.

Itaque Virgo ſapientiſsima initio perturbatur, quòd meminiſſe potuit, ſi quid conijcere licet, pretioſiſsimam illam cæleſtis regiæ margaritam, Angelum olim pulcherrimum, ac fulgentiſsimum, quo maioribus fuerat à Deo opibus cumulatus, eo miſerabilius deinde, *tamquam fulgur de cælo cecidiſſe*. Potuerunt illius mentem maximorum quoque Regum exempla ſubire, Saulis, Salomonis, & quandoque Dauidis, qui Dei mandato per illius prophetas ad regale ſolium euecti, poſtea infeliciter erant collapſi. Amplius nobiliſsimas fœminas ſecum animo fortaſsè euoluebat, quæ filios Reges nactæ infauſtos interdum exitus conſpexerant, vt in ſacris litteris legitur.

Nos quoque, dilectiſſimi, ſi ſapimus, diſcamus exemplo huius prudentiſſimæ Virginis timere potius, quàm exultare: lubricum agnoſcamus nimis eſſe felicitatis ſolum, in quo vix poteſt humana non labi fragilitas, cum perdifficile ſit, homines in al-

tum ſublatos non tollere ſupercilium, non amplitudinis voluptate inebriari, ac ſui ſæpè obliuiſci. Hinc traditum illud eſt à ſanctis viris, *rarum eſſe honorem ſine tumore, prælationem ſine elatione, dignitatem ſine vanitate*. Nos ad huiuſmodi gloriolæ ſtimulos cohibendos meminerimus, quod ſanctus Gregorius admonuit, *vbi augentur dona, ibi etiam rationes creſcere donorum*, hæc talenta eſſe cæleſtis patrisfamilias, qui vt in illis largiendis, ac diſtribuendis eſt liberaliſsimus, ſic in exigenda ratione diligentiſsimus, & ſeueriſsimus.

Poſt hæc ait Euangelium, *cæpiſſe cogitare Virginem, qualis eſſet iſta ſalutatio*. Hic agnoſcimus, viri doctiſsimi, eam prudentiæ partem, quæ in rebus meditandis, multumque perpendendis verſatur. nam cum in hac humanarum rerum varietate, & caligine maiores plerunque lateant ſinus, & receſſus, quàm prima fronte ſe prodant: prudentis eſt, non ſtatim ex ipſa rerum facie ſententiam ferre, ſed altius eas mente verſare, diligenter cuncta rimari, & ſingula attentè circumſpicere; in primiſque, cum inſigni aliquo honore decoramur, aut gradu extollimur, ſapientis eſt, delati muneris vim, acceptique beneficij magnitudinem, atque obeundi illius rationem examinare.

Id cum Beata Virgo cumulatè præſtiterit, eiuſdem exemplo nos quoque cariſsimi accuratè conſiderare docemur, qualis, quantaque ſit hæc ſalu-

tatio, quæ Eccleſiæ noſtræ hodie à Deo mittitur.

Scimus, maiores noſtros, viros clariſsimos ardenti ſtudio hanc dignitatis amplitudinem, & ciuitatis ornamentum ſæpè exoptaſſe, cumque & bello, & pace, tum rerum potentia, tum Principum gratia frequenter floruerint, nunquam tamen huius voti compotes effici potuiſſe. nos autem cum & viuentes, & videntes, & plaudentes, quod prioribus denegatum ſæculis fuit, adepti ſimus, quo tandem animo eſſe, aut quanti facere ſalutationem iſtam debemus?

Nouimus quidem, olim ſummos alios Pontifices, Leonem V. Agapitum, Pelagium, Gregorium, Formoſum, Honorium III. non leuia ſuæ erga hanc Eccleſiam beneuolentiæ documenta dediſſe, eamque immunitatibus, priuilegijs, cenſuque auxiſſe: ſed quid illa tandem ſunt, ſi cum præſenti ſummi Pontificis noſtri Gregorij XIII. munificentia conferantur? Qualis eſt iſta ſalutatio?

Solent Ciuitates ipſæ Principum munera, & priuilegia eo pluris æſtimare, ac pretioſiora habere, quo ampliorem non ſuos ſolum ciues, ſed exteros quoque iuuandi, atque opes ſuas alienis etiam communicandi facultatem acceperint. Nos cum hinc ad nomen Dei noſtri plenius, magnificentiusque celebrandum, ad Eccleſiaſticam diſciplinam latius propagandam, ad laborem, induſtriam, caritatemque vberiùs exercendam, atque ad omnia virtu-

tum

tum ſemina in fœcundiſsimo lætiſsimoque ſolo diſpergenda aditum nobis ampliſsimum aperiri videamus; quibus animorum ſtudijs iſtam excipere ſalutationem debemus?

Si quoties præclaro aliquo beneficio à Deo homines exornantur, ſolent Reges, Principes, magiſtratus, nobiles, ignobilesque, & cuiuſcunque ordinis viri, & mulieres pietatis ſuæ ſtudium, & intimi in Deum obſequij affectum amplis oblationibus, donarijs, ſuſpenſis in templo tabulis, alijsuè religionis inſignibus teſtificari; quid nos, viri nobiliſſimi, in hac diuinorum munerum copia, cæleſtisque beneficentiæ amplitudine facere decet? Quonam modo nos iſta affici ſalutatione oportet?

Item verò ſi patres, & maiores noſtri pro ſua nobilitate, atque animi magnitudine, quotieſcunque proſperitatem aliquam, quamuis ad ſæculi res pertineret, conſecuti, modò anniuerſaria ſpectacula armorum, equorumque inſtituerunt, nunc turres altiſſimas excitarunt, interdum pretioſis muneribus templa locupletarunt: quid populum Bonon. multo magis quàm antè, copijs omnibus affluentem pro huius ſacroſanctæ, ac ſplendidiſſimæ dignitatis acceſsione publici operis edere, quæ honoris inſignia, quæ memoris animi, & officij ornamenta prodere decet? non ſolum vt in omnem poſteritatis noſtræ memoriam ſempiternum pietatis publicæ, &

gra-

gratiſsimæ in Deum voluntatis monumentum tranſmittatur; ſed etiam vt tota prouincia nobis attributa intelligat, non ſatis eſſe Bonon. populo, titulis, honoribus, priuilegijsque excellere, niſi ſuæ in primis religionis incrementa diuini cultus amplificationem, eximiæque ſanctitatis ſtudium ampliſiimæ liberalitatis, & magnificentiæ exemplo publicè, priuatimque teſtatum relinquat.

Tertio loco Beata Virgo poſt intimam ſecum cogitationem Angelum audit arcana ſibi diuinæ mentis expromentem, *myſterium ſæculis abſconditum* aperientem, atque altiſsimas diuini conſilij cauſas ad humani generis ſalutem conuerſas patefacientem. Vos quoque, dilectiſſimi, ſi placet, rationes intelligite, quibus Sanctiſſimi D. N. ſapientia excitata fuit, vt Eccleſiam ciuitatemque noſtram inſigni hoc priuilegio illuſtraret. Cum autem graues admodum, multiplicesque ſint, ſatius exiſtimaui, vos illas ex ſacro illius diplomate, quàm ex tenui mea oratione cognoſcere. Quæſo vos igitur viri nobiliſſimi Diaconum noſtrum ipſas vobis Apoſtolicas literas recitantem audite.

*

GRE-

GREGORIVS EPISCOPVS ſeruus ſeruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuerſi orbis Eccleſijs, eo diſponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licet imparibus præſidentes, in omnes agri dominici partes oculos noſtræ mentis vigilis more paſtoris intendimus, inſpicientes, quid Eccleſiarum ipſarum, præſertim Cathedralium inſignium ſtatui, & decori maximè conueniat, atque hóc quidem tanto liberalius promptiusque curandum cenſemus, quanto magis ciuitatum celebritas, ac ciuium, & populorum ſuorum vota id expoſcunt, ac diuino fulti præſidio illius, qui cuncta ex ſua benignitate ad fidelis populi ſui ſalutem diſponit, ad ea, quæ ad dignitatem, & ſtatum Eccleſiarum huiuſmodi augendum pertinent, officij noſtri partes libenter conuertimus, prout cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire. Cum itaque Eccleſia Bononienſis ſedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, cui dilectus filius noſter Gabriel Tituli S. Martini in Montibus Presbyter Cardinalis Palæotus nuncupatus ex diſpenſatione Apoſtolica præeſt, & quæ in primis Sancti Petronij Epiſcopi, & Protectoris Bononiæ interceſſionibus & meritis, omni quidem tempore diuinæ pietatis abundantia magnis, multiſque orna-

mentis exculta, non modò diœceſis magnitudine ſatis in omnem partem patens, ſed cleri, populique pietate, dignitate, & amplitudine florens, Epiſcoporum quoque ordine ſuccedentium, quos item multos ab initio ferè naſcentis religionis, ſæuientibus adhuc infidelium perſecutionibus, fidei defenſores, & in Sanctorum conſortio adſcriptos habet, numero affluens: ſacrarum præterea reliquiarum copia abundans, religioſiſſimis quoque templis, Baſilicis, Monaſterijs, locis pijs, & alijs, quæ ad omnem eiuſdem cleri, populique Bononienſis laudem inſignia ſunt, pietatis Chriſtianæ monimentis ornata, valde per ſe ipſa elucet: Cumque Ciuitas ipſa iam inde vſque à Theodoſio Imperatore ampliſſimis illuſtrata priuilegijs, & à diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ad Regum congreſſus, Imperatoris coronationem, Concilij Oecumenici tranſlationem, aliaſque maximas res gerendas delecta, eiuſdemque Apoſtolicæ ſedis primogenita, & ſtudiorum mater ab omnibus meritò nuncupata, nobiliſſimo Gymnaſio, Doctorumque, & Scholarium ex omnibus orbis Chriſtiani partibus illuc confluentium frequentia, clariſſimo Quadragintauirùm Senatu, & Magiſtratibus decorata: aliorum item illuſtrium virorum, apud quos & veræ religionis cultus, & ſumma in Romanum Pontificem, ipſamque ſedem obſeruantia, & ſtudium ſemper enituit, copia quidem inſignis, quippe quæ in omnibus ſchiſmatibus partes veri Pontificis perpetuò ſuſtinuerit, & viros dignitatibus Eccleſiaſticis claros, Epiſcopos, Cardinales, Pon-

tificeſque

tificesque de eccleſia Dei optimè meritos ſæpenumero tulerit: ædificiorum item magnificentia, opibus, fertilitate, populi magnitudine, egregia erga exteros hoſpitalitate, ac præcipua erga omnes beneuolentia & caritate, omnique alia virtute illuſtris & ſit, & habeatur. Nos aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, qui eodem honore patriam ſuam condecorarunt, morem, exemplumque ſecuti, & eiuſdem etiam Cardinalis Epiſcopique Bononienſis, cuius non ignota eſt cura, & ſollicitudo in gloria Dei, ſaluteque animarum procuranda, pio ſtudio adducti, & patriæ ipſius noſtræ Bononienſis, quam vnicè in Chriſto diligimus, ſingularibus erga hanc ſedem meritis commoti, paternoque deſiderio, & ea ſpe, qua tenemur, id fore, vt patria ipſa Bononienſis hoc ſingulari beneficio noſtro excitata, ſeſe in dies ad bene agendum magis magiſque conformet, accenſi: necnon Eccleſiæ ipſius, quam totis in Chriſto viſceribus complectimur, meritis permoti, ad illam meritis honoribus augendam, & promouendam adducti, pijs quoque ſupplicationibus dilectorum filiorum eiuſdem Ciuitatis Quadragintauirûm, aliorumque Magiſtratuum excitati: poſt habitam cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus maturam deliberationem, de illorum conſilio, atque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ad laudem, gloriam, & honorem omnipotentis Dei, ac Beatæ Mariæ ſemper Virginis, & Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, eiuſdemque S. Petronij Epiſcopi, & Patroni Bononienſis, necnon ad vniuerſalis Eccleſiæ exaltationem, Eccleſiam ipſam Bono-

nienſem in Metropolitanam Eccleſiam, & ſedem Epiſcopalem Bononienſem in Archiepiſcopalem, Archiepiſcopaliſque, & Metropolitani Præſidis ſedem, & Prouinciæ caput pro illius Archiepiſcopo pro tempore exiſtenti, qui pallij, et crucis vſum aliorum Archiepiſcoporum more habeat, omnibusque alijs inſignibus Archiepiſcopalibus, necnon priuilegijs, honoribus, & prærogatiuis alijs Archiepiſcopis debitis, & conceßis gaudeat, tenore præſentium perpetuò erigimus, & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiſcopali, & Metropolitano decoramus. Nec non Placentin. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Eccleſias, earumque omnium, & ſingularum Ciuitates, & Diæceſes cum omnibus & ſingulis earum Territorijs, & terminis, ac dilectos filios Clerum, & Populum vniuerſum cum ſuis Collegiatis, Parochialibus, & alijs Eccleſijs, necnon Monaſterijs vtriuſque ſexus, cæteriſque beneficijs, & officijs Eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, ſecularibus, & quorumuis ordinum regularibus, necnon hoſpitalibus, domibus, collegijs, & locis religioſis quibuſcunque ab eiuſdem ſedis Apoſtolicæ immediatè, ſiue alterius cuiuſcunque etiam Metropolitani ſubiectione etiam perpetuò diuidimus, & ſeparamus, illaſque & earum diæceſes, ac Ciuitates poſthac in Prouincia Bononienſi eſſe, & conſiſtere, neque in alia Prouincia cenſendas, & numerandas eſſe decernimus, & declaramus. & quatenus alteri Prouinciæ Archiepiſcopoue etiam Mediolanenſi, & Rauennatenſi, tàm antiquo iure, conſuetudine, priuilegio, vel alterius Metropolis erectione ſiue inſti-

tutione, quàm iure electionis ex ſacri Concilij Tridentini decreto factæ, vel alia quauis ratione, & cauſa anteà adiunctæ, ſubiectæque in toto, aut in parte eſſent, vel cenſerentur, ſiue in illius poſſeſſione, vel quaſi ſe eſſe prætenderent, ab omni illius ſiue alterius Prouinciæ, vel Archiepiſcopi etiam Mediolanenſis, & Rauennatenſis, aut illorum Capitulorum iure Metropolitico, correctione, viſitatione, ſubiectione, & omni quacunque alia iuriſdictione, obedientia, & ſuperioritate, ſi qua forſan quauis occaſione illis competeret, ſiue competat, ſimiliter perpetuò eximimus, & liberamus. Necnon dictæ Bononienſi eccleſiæ prædictas Placen. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ciuitates, & Diœceſes pro ſua Metropolitana Prouincia, ac Placentin. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Eccleſias præfatas: modernosque, & pro tempore exiſtentes illarum ſingularum Præſules pro ſuis, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Bononienſis Suffraganeis, qui necnon earum ſingularum capitula etiam quocunque priuilegio ſuffulta, tanquam membra capiti eidem Archiepiſcopo Bononienſi iure Metropolitico ſubſint, ſibique obedientiam, & reuerentiam tanquam proprio Metropolitano prorſus exhibeant, pariter perpetuò ſubijcimus. eidemque Archiepiſcopo Bononienſi prædictos ſuos ſuffraganeos conſecrandi, ad prouinciales Synodos euocandi, ac cum eis etiam eccleſiaſtica negocia terminandi, eorum eccleſias diſponendi, & cauſas quaruncunque appellationum, ſiue querelas alias iuxta ſacrorum canonum ſtatuta cognoſcendi, omniaque alia & ſin-

gula,

gula, quæ de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet ad Archiepiſcopos, & Archiepiſcopale munus ſpectare & pertinere ſolent, & debent, gerendi & exercendi plenam, & omnimodam concedimus facultatem. Prouinciæ quoque Bononienſi clerum, & populum vniuerſum pro eorundem eccleſiæ, & Archiepiſcopi Bononienſis prouincialibus ſimiliter perpetuò concedimus, & aſsignamus: Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: Non obſtantibus regula noſtra de iure quæſito non tollendo, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Placentin. Parmen. Mutinen. Regien. Ceruien. Imolen. & Cremen. ac Rauennaten. & Mediolanen. eccleſiarum prædictarum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem eccleſijs illarumque præſulibus, & adminiſtratoribus, ac capitulis, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de ſimili Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & conſiſtorialiter, & de ſimili conſilio, ac aliàs quomodolibet etiam pluries conceſsis confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſ-

ſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruãnda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo exprimerentur, & inſererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat harum ſerie de conſilio, & poteſtatis plenitudine ſimilibus ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ erectionis, inſtitutionis, decorationis, diuiſionis, ſeparationis, declarationis, exemptionis, liberationis, ſubiectionis, conceſſionum, aſſignationis, decretorum, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſecundo. Quarto Idus Decembris. Pontificatus noſtri Anno Vndecimo.

FERD. CARD. DE MED. SVMM.

Cæ. Glorierius.

A. de Alexijs.

Regiſtrata apud Cæſarem ſecretarium.

EX-

EXTREMVM, quod immaculata Virgo poſt Angelici ſermonis vim plenius hauſtam, æternæque prouidentiæ conſilium comprehenſum feciſſe legitur, fuit cæleſtis illius vocis emiſsio, quæ in fine ſacri Euangelij legitur: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.* Quibus verbis affirmant ſancti Patres, tunc ſacrum coniugij fœdus humanæ, diuinæque naturæ contractum fuiſſe, tunc verbum æternum in inuiolato eius vtero conceptum, & humanæ redemptionis fundamenta iacta coaluiſſe.

Quapropter cum noſtra hodie Eccleſia nouum & ipſa matrimonij vinculum ineat, & tanquam noua ſponſa, cuius nuptiales tabulæ modò recitatæ ſunt, optare in primis debeat, vt ſe ſponſo ſuo gratam, amabilemque reddat, quid poteſt aptius, ſalubrius, ſanctiusque agere, quàm eiuſdem beatæ Virginis veſtigijs inſiſtens, eandem vocem vnà cum filijs ſuis mittere? dicens: *Ecce nos ſerui tui, fiat nobis ſecundum verbum tuum.*

Et quoniam ijdem ſancti Patres teſtantur, his verbis chorum nobiliſsimarum virtutum contineri, cum inter ſe dexteras iungant, copulatæque incedant, humilitas, fides, deuotio, obedientia, magnanimitas, diuini nominis zelus, caritas, & incredibilis quædam ſui ipſius abdicatio; demus ope-

ram

ram & nos cariſsimi, vt has voces pſallentes præclaro hoc virtutum comitatu ſæpiamur. Hæ ſunt enim margaritæ, quibus caput nouæ ſponſæ redimire, & veſtimenta illius exornare debemus, ſi cæleſtis ſponſi oculis placere optamus.

Inter cæteras autem quoniam humilitatis decor potiſsimum effulget, quæ reliquarum virtutum cuſtos, & fundamentum vocari ſolet: nos quoque per eandem humilitatis portam ingredientes: quicquid hoc honoris eſt, multò meritis noſtris excelſius: quicquid ponderis, multò viribus noſtris grauius: quicquid officij, facultate noſtra maius eſſe, agnoſcamus; & confiteamur diuinæ hoc opus beneficentiæ eſſe, quæ parua extollit, quæ ſuſcitat de puluere egenum, quæ intellectum dat paruulis, & facit mirabilia magna: vt inde potentiæ, ſapientiæ, bonitatisque ſuæ ſplendor magis eluceat, & quando eidem placuit, vt per nos, qui nobis ipſis non ſufficimus, veluti tamen miniſtros ſuos nobiliſsimæ huius prouinciæ commodis conſuleretur; iteremus ſæpius eandem cum beata Virgine vocem, *Fiat nobis ſecundum verbum tuum*.

Si nos Domine tanquàm candelabrum lucere alijs in domo tua iuſsiſti, tu qui pater es luminum, *emitte lucem tuam de alto, & illumina faciem tuam ſuper ſeruos tuos*. Si ciuitatem noſtram ſuper

montem poſitam eſſe mandaſti, vt qui oculos huc tollerent) ad innocentiæ, fortudinis, ac diuini cultus diſciplinam curſum inuenirent, *tu domine, qui cum ſapientia inhabitat, doce nos ſemitas tuas, & opera manuum noſtrarum dirige*: ſi ſic tibi beneplacitum fuit Domine, vt Eccleſia hæc tua olim *decora inter filias Hieruſalem*, hodie *mater* fulgeret *honorificata*, da *matrem filiorum lætantem*, da familiæ tuæ *vnitatem ſpiritus in vinculo pacis*, da in domo tua, tuis omnes vnanimes obedire mandatis. Nos infirmitatis noſtræ nobis conſcij, te vnum ſequi, à te vno pendere, ac tuæ plenè parati ſumus obſequi voluntati. Nos dignitatem hanc te auctore nobis delatam ad tui nominis gloriam potiſsimum exercere, & alios fidei Bonon. Eccleſiæ creditos populos, vitæ exemplo, religioniſque ſtudio ad æternæ gloriæ præmia accendere exoptamus. Sed quid nos puſilli, quid ope tua deſtituti dignè conari, aut aggredi poſſumus? Tu vniuerſorum ſalus, & firmamentum adiuua inopiam noſtram, *quia pauperes facti ſumus nimis*. Tu, qui *infirmos accingis robore*, imbecillitatem noſtram confirma.

Tu quoque Regina cælorum, populi Bonon. præſidium, & clamantium ad te perfugium, hanc ciuitatem multarum hodie Eccleſiarum matrem effectam, tu omnium mater clementiſsima in ſinum benignitatis tuæ recipe. Tu clerum noſtrum,

Magi-

Magiſtratus, Senatores, aliorumque ciuium ordines pietate tua cuſtodi, clementia protege, vt cum dignitatis amplificatione creſcant virtutum merita, ac ſanctitatis, caſtitatis, veritatis, iuſtitiæque ſtudia ſe extollant, vt tuo hodie exemplo verè nos quoque canere poſſimus: *Ecce ſerui Domini, fiat nobis ſecundum verbum tuum.*

*

LAVS DEO.

* * * *

LOCORVM INDICATIO
vnde ſuperior eſt ſumpta hiſtoria.

Numeri in margine paginas notant.

Pag.

9 S. Zama epiſcopus) *ex Kalendario Bononienſi. Fratre Leandro Alberto. Sepulchro S. Zamæ.*

9 Perſecutio Diocletiani) *ex Euſebio libro Hiſt. Eccleſiaſticæ* VIII.

Martyrium Hermetis, Agæi, Caij, Proculi &c.) *ex martyrologio Bedæ, & Vſuardi, Kalendario Bononienſi, ex natali* IX *S. Paulini, ex exhortatione ad virgines S. Ambroſij, Chronico S. Antonini tit.* XXIIII. *cap.* XIII.

12 S. Fauſtinianus epiſcopus) *ex vita S. Petronij, quæ eſt apud monachos S. Stephani, Fr. Leandro in Hiſt. Bononienſi. ex ſepulchro eius apud S. Felicem.*

Vbi de Conſtantino. ex Hiſt. Euſebij libro X.

Vbi de ſynodo Romana. ex primo Tomo Conciliorum.

13 S. Baſilius epiſcopus) *ex vita S. Petronij, Kalendario Bononienſi, Fr. Leandro.*

Vbi de Concilio Ariminenſi. ex ſacra Hiſt. Seueri.

Ll S. Eu-

13 S. Euſebius epiſcopus) *ex primo Tomo Conciliorum Concilio Aquileienſi.*

Vbi de velandis virginibus. ex epiſtolis S. Ambroſij, & III de virginibus.

Vbi de ſynodo Aquileienſi. ex Tomo primo Conciliorum.

Vbi de SS. Vitale, & Agricola. ex exhortatione ad Virgines S. Ambroſij. & vita S. Ambroſij à Paulino ſcripta.

Vbi de ſynodo Mediolanenſi. ex epiſtola S. Ambroſij CLXXXI.

Vbi de pueris ſepultis. ex lapide in pariete S. Stephani.

19 S. Felix epiſcopus) *ex vita S. Ambroſij, vita S. Petronij, Kalendario Bononienſi, Bulla Iulij* II.

Vbi de priuilegio Ioannis Imp. ex priuilegio Gregorij VII, *& Alexandri* III. *quæ poſtea recitantur.*

De epiſcopis Aemiliæ archidiacono Rauennati ſubiectis. ex Hiſt. Blondi ſumpta ab Agnello, & ijs quæ ſequuntur.

21 S. Petronius epiſcopus) *ex vita S. Petronij, priuilegio Gregorij* VII. *Fr. Leandro, Gennadio, Chronico S. Proſperi, Chronico Adonis. ex Kalendario Bononienſi, & Eucherij epiſtola ad Valerianum.*

Vbi de Bononia diruta. ex Panegyrico ad Conſtantinum.

26 S. Paternianus epiſcopus) *ex vita S. Petronij. Bul-*

	la Iulij I I. *Fr. Leandro. Kalendario Bononienſi.*
28	S. Tertullianus epiſcopus) *ex iiſdem locis.*
	Vbi de Namatio. ex Gregorio Turonenſi de gloria martyrum, & ex Hiſtoria.
	Vbi de Simplicio. ex primo Tomo Conciliorum.
30	S. Iocundus epiſcopus) *ex iiſdem locis.*
31	Laurentius epiſcopus) *ex Concilijs Symmathi pontificis manuſcriptis penes Canonicos Regienſes.*
31	S. Theodorus epiſcopus) *item vt ſupra in S. Paterniano.*
	Vbi de Agapeto pontifice. ex priuilegio Gregorij VII, *Paſchalis* II. *Alexandri* III *penes epiſcopum.*
	Vbi de S. Proculo. ex Chronico Antonini tit. XXIIII. *cap.* XIII.
33	N. epiſcopus anno 550) *ex coniectura.*
	Vbi de Pelagio pontifice. ex priuilegio Gregorij.
34	N. epiſcopus anno 580) *ex coniectura.*
	Epiſtola S. Gregorij. ex VI *libro Regiſtri.*
35	N. epiſcopus anno 600) *ex coniectura.*
	Vbi de S. Iſidoro. ex Fr. Leandro, & fama ciuitatis, & ſepulchro.
35	N. epiſcopus anno 620) *ex coniectura.*
36	Luminoſus epiſcopus) *ex primo Tomo Conciliorum.*
36	Victor epiſcopus) *ex primo Tomo Conciliorum.*
37	N. epiſcopus anno 716) *ex coniectura.*
	Vbi de priuilegio Gregorij. ex priuilegio Gregorij VII *penes epiſcopum.*

Pag.	*Locorum indicatio*,
37	N. epiſcopus anno 744) *ex coniectura.*
	Ubi de diæceſi. ex Regiſtro Communis.
	Vbi de Anſelmo. ex Chronico Nonantulano.
38	Petrus epiſcopus) *ex decreto Caroli Magni penes Regienſes.*
	Vbi de priuilegio dato à Carolo Magno ipſi epiſcopo. ex priuilegio Paſchalis II *penes epiſcopum.*
	Vbi de oratorio. ex decreto Caroli Magni penes Regienſes.
39	N. epiſcopus anno 789) *ex coniectura.*
	Ubi de legibus Caroli Magni. ex Capitulario Caroli Magni.
40	N. epiſcopus anno 814) *ex coniectura.*
	Inſcriptio ad Plebem Butrij. ex lapide vetere ibi poſito.
41	N. epiſcopus anno 855) *ex coniectura.*
	Ubi de ſynodo Ticinenſi. ex Tomo primo Conciliorum.
42	Ioannes epiſcopuus) *ex Regiſtro Ioannis* VIII *pontificis Vaticano.*
	Ubi de Concilio. ex archiuio Canonicorum Mutinenſium. decreto Burchardi. Vita Nicolai pontificis.
	De cognitione cauſſæ Veronenſis epiſcopi. ex Regiſtro Ioannis VIII *Vaticano.*
	Vbi de Pontigonenſi. ex Bibliotheca Vaticana.
45	N. epiſcopus anno 891) *ex coniectura.*
	Ubi de Formoſi priuilegio. ex priuilegio Gregorij VII.
	Vbi de actis Formoſi. ex Concilio Ioannis IX *penes Canonicos Mutinenſes.*

De

Pag.	*vnde ſuperior eſt ſumpta hiſtoria.*
	De ſynodo Ioannis IX *pontificis. ex archiuio Canonicorum Mutinenſium.*
	De monaſterio, & baſilica incenſa ab Hungaris. ex Luitprandi Hiſt. Chronico Nonantulano. vita S. Petronij apud monachos S. Stephani.
	Vbi de Leone V. *ex regiſtro Canonicorum Bononienſium in priuilegio Ioannis* XIII *pontificis.*
46	Ioannes Rauennas epiſcopus) *ex Hiſt. Luitprandi Ticinenſis.*
48	N. epiſcopus anno 910) *ex coniectura.*
	De baſilica refecta. ex ijs, quæ ſequuntur, & ceteris coniecturis allatis.
	De more ingreſſus epiſcopi. ex libro S. Stephani vetere, ex Chron. ciuitatis in ſingulis epiſcopis.
49	N. epiſcopus anno 946) *ex coniectura.*
	Vbi de Aimerico. ex diplomate apud Canonicos Bononienſes.
	Vbi de Berengario. ex Hiſt. Luitprandi Ticinenſis.
50	Albertus epiſcopus) *ex ſcriptis Canonicorum Bononienſium, & Mutinenſium.*
	De Othonis priuilegio donato à Leone VIII. *ex Decreto Gratiani, de electi poteſtate.*
	De priuilegio Othonis dato epiſcopo. ex priuilegio Paſchalis II *penes epiſcopum.*
	Priuilegium Ioannis XIII. *eſt penes Canonicos.*
	Priuilegium Othonis datum Canonicis. eſt penes Canonicos.

Concilium Rauennas 973. eſt penes Canonicos Mutinenſes.

Donatio Alberti. ex diplomate Honorij. 1221. penes Canonicos.

55 Clemens epiſcopus) *ex Regiſtro Canonicorum.*

Donatio Clementis. penes Canonicos in priuilegijs Henrici II ſequentis.

De oßibus S. Syneſij. ex Chronico Nonantulano.

Priuilegium Henrici regis. penes Canonicos.

Miraculum S. Petri. narratur à S. Petro Damiani.

58 Frugerius epiſcopus) *ex ijs, quæ ſequuntur.*

De tribus epiſcopis eodem tempore viuentibus. ex Chartula abbatis S. Luciæ Roſſeni.

De translatione oßium SS. Vitalis, & Agricolæ. ex vita ipſorum penes monachos S. Stephani, & penes Canonicos.

De S. Bononio. ex vita ipſius penes monachos S. Stephani.

59 Adelfredus epiſcopus)

De Euerardo. ex ſcriptis Fr. Seruorum.

Decretum Adelfredi. penes Canonicos.

De conſecratione ædis S. Luciæ Roſſeni. ex Chartula abb. S. Luciæ.

Priuilegium Henrici II. penes Canonicos.

Donatio Adelfredi epiſcopi. penes Canonicos.

Priuilegium alterum Henrici. penes Canonicos.

Priuilegium Henrici datum epiſcopo Mutinenſi. eſt penes Canonicos Mutinenſes.

Lamber-

Pag.	*vnde ſuperior eſt ſumpta hiſtoria.*
66	Lambertus epiſcopus) *ex Regiſtro Canonicorum.*
	Priuilegium Alexandri II. *penes Canonicos.*
	Priuilegium Gregorij VII. *penes epiſcopum.*
70	Sigifridus epiſcopus) *ex Regiſtro Gregorij* VII. *Vaticano.*
	De Sigiſrido excommunicato. ex eodem loco.
	Donatio Alberti Comitis. penes Canonicos.
71	Bernardus epiſcopus)
	De Giberto Parmenſi. ex abbate Vrſpergenſi.
	De Angela virgine, & oratorio montis Guardiæ. ex Chronico monaſterij S. Lucæ.
	De conſecratione Confeſſionis ædis S. Luciæ. ex Chartula abbatis Roſſeni.
	De morte Bernardi. ex Chronicis ciuitatis manuſcriptis, quæ ab hoc loco epiſcopos memorare incipiunt, & Fr. Leandro.
73	Victor epiſcopus).
	De Decreto Paſchalis II. *ex Decreto Gratiani.*
	De Rodilianis, & Sanguinetanis. ex Regiſtro Communis Bononiæ.
	De oratorio S. Mariæ in monte. ex Chronico eius eccleſiæ.
	De eccleſia S. Chriſtinæ, & eremo Camaldulenſi. ex Chronico Camaldulenſium.
	De Lamberto Fagnano Cardinali. ex libro Iacobi Corelli de Card. & Onufrij Panuinij. Platina, & abbate Vrſpergenſi.

4

De Concilio ad Vardaſtallum. ex vita Paſchalis II.
De Lamberto legato. ex abbate Vrſpergenſi.
De Honorio II. *& Cardinalibus Bononienſibus. ex libro Iacobi Corelli de Card. à quo non diſſentit Onufrius.*
De donatione S. Chriſtinæ. ex Chronico Camaldulenſium.
De Valtero archiepiſcopo. ex ſcriptis Rauennatis eccleſiæ.
De donationibus Honorij II. *ex Regiſtro Canonicorum.*
78 Henricus epiſcopus) *ex Chronicis.*
De morte Honorij. ex vita eius.
De conſecratione S. Chriſtinæ. ex lapide.
De eccleſia S. Nicolai. ex ſcriptis Seruitarum.
De incendio baſilicæ. ex Chronicis.
Priuilegium Innocentij II. *eſt penes Canonicos S. Saluatoris.*
De Lucio II, *& Cardinalibus. ex vita eius, & libro Iacobi Corelli.*
De vita Guarini Cardinalis. ex ſcriptis Canonicorum S. Saluatoris.
Priuilegium Lucij II. *penes epiſcopum.*
82 D. Gerardus epiſcopus) *ex Chronicis.*
De Gerardo Canonico S. Ioannis. ex Kalendario Canonicorum S. Ioannis in monte. in quo mortui notati ſunt, quibus ipſi parentare debeant.
De exequijs Lucij. ex Chronicis.

Priuile-

Priuilegium Eugenij. penes epiſcopum.
Priuilegium Anaſtaſij. continetur in priuilegio Alexandri III.
De populo Montisbellij. ex Regiſtro Communis.
Priuilegium Hadriani IIII *datum epiſcopo. ex Regiſtro epiſcopi.*
Priuilegium Hadriani datum Canonicis. ex Regiſtro Canonicorum.
Litteræ Alexandri III. *ſunt apud Radeuicum Frinſingenſem.*
De die S. Guarini. ex Kalendario Bononienſi.
De tabula imaginis B. Virginis. ex Chronicis.
De Hildebrando Craſſo Cardinali. ex libro Corelli. Regiſtro Communis. Kalendario S. Saluatoris.
De Gratiano. ex vita eius, & lapide.
De Imolenſibus. ex Regiſtro Communis.
Priuilegium Friderici. eſt penes Canonicos S. Ioannis in monte.
85 D. Ioannes epiſcopus Canonicus) *ex kalendario S. Ioannis in monte.*
De baſilica refecta. ex Chronicis.
De relliquijs tranſlatis. ex vita SS. Vitalis, & Agricolæ penes Canonicos. & penes monachos S. Stephani.
Priuilegium Alexandri. penes epiſcopum.
De Lucio III. *ex Chronicis Bononienſibus, & lapide Mutinenſi in foro.*

Vrbani pontificis priuilegia. ex Regiſtro epiſcopi.
De Fr. Cruciferis. ex priuilegio Alexandri penes ipſos Fratres.
De Lesbio Craſſo. ex libro Iacobi Corelli.
De eremo, & Hoſpitali Camaldulenſium. ex Chronico Camaldulenſium.
Priuilegium Vrbani datum monaſterio S. Stephani. penes epiſcopum.
De aduentu Gregorij VIII *Bononiam. ex Chronicis.*
De Gerardo Canonico epiſcopo. ex Kal. S. Ioannis in monte.
De S. Maria maiore. ex Chronicis.
De die mortis Ioannis epiſcopi. ex kalendario S. Ioannis in monte.

90 D. Gerardus Giſella epiſcopus) *ex Chronicis, & Regiſtro Communis.*
De Henrico hoſpitante apud Gerardum epiſcopum. ex Chronicis.
Priuilegium Caroli IV. *extat penes epiſcopum.*
De iure monetæ. ex Regiſtro Communis.
De Gerardo prætore. ex Regiſtro Communis.
De relliquijs martyrum. ex lapide.
Priuilegium Henrici. penes epiſcopum.
Priuilegium Cæleſtini. penes epiſcopum.
Res Camaldulenſes. ex Chronico Camaldulenſium.
Priuilegium alterum Cæleſtini. penes epiſcopum.
Expeditio contra Sarracenos. ex Chronicis.

Gerardus

93 Gerardus Arcoſtus epiſcopus) *ex Chronicis.*
De Hoſpitali S. Margaritæ. ex Chronicis.
De ara S. Thomæ. ex ſcriptis Canonicorum S. Saluatoris.
Priuilegium Innocentij III *datum Canonicis. penes Canonicos.*
De æde S. Luciæ. ex ſcriptis Canonicorum S. Ioannis in monte.
De exactione decimarum. ex Regiſtro Canonicorum.
De abdicatione Gerardi. ex Chronicis.

94 D. Henricus à Fracta epiſcopus) *ex Chronicis, & kal. S. Ioan. in monte.*
De contentione epiſcopi cum prætore. ex Regiſtro Communis.
De conſecratione S. Leonardi. ex ſcripto ipſius eccleſiæ.
De monachis Humiliatis. ex Chronicis.
De Epiſcopio. ex Chronicis.
De contentione cum prætore. ex Regiſtro Communis. item ex Chronicis.
Priuilegium archidiaconi. penes Canonicos.
Litteræ Honorij ad Henricum. penes epiſcopum.
Priuilegium Friderici, & Conradi. penes epiſcopum.
Priuilegium Honorij datum Canonicis. penes Canonicos.
Priuilegium Gregorij IX *datum epiſcopo. penes epiſcopum.*

De ſumma inopia. ex Chronicis.
De tecto baſilicæ. ex Chronicis.
Res S. Dominici. ex vita eius, & Chronicis.
De Fr. Ioanne Vicetino. ex Chronicis multarum ciuitatum, & Chronico Fr. Salimbeni Parmenſis.
De tranſlatione S. Dominici. ex vita eius, & Chronicis.
De prædicationibus Fr. Prædicatorum, & Minorum. ex Chronicis, & hiſtorijs variarum ciuitatum.
De S. Franciſco. ex Chronicis, vita eius, & Speculo.
De terræmotu prædicante S. Franciſco. ex Chronicis.
De æde S. Martini. ex Chronicis.
De oratorio S. Mariæ Alemanorum. ex Chronicis.
De æde S. Mariæ Rhenanæ. ex ſcriptis Canonicorum S. Saluatoris.
De æde S. Sylueſtri. ex Chronicis.
115 Octauianus Vbaldinus epiſcopus) *ex Chronicis.*
De Henrico ſepulto. ex Kalendario S. Ioannis in monte.
De æde S. Mariæ ad Puliolas. ex ſcriptis virginum S. Bernardini.
De compromiſſo. ex Regiſtro Communis.
De Cardinalatu, & abdicatione. ex Chronicis, & libro Corelli, & litteris Innocentij VIII.
117 Fr. Iacobus Boncambius epiſcopus) *ex Chronicis.*
Litteræ Innocentij. penes epiſcopum.
De pace facta. ex Chronicis. & Regiſtro Communis.
De migrantibus Centum. ex Regiſtro Communis.

De

Pag.	*vnde ſuperior eſt ſumpta hiſtoria.*
	De conſecratione ædium S. Dominici, & S. Franciſci. ex Chronicis.
	De æde S. Chriſtinæ. ex Chronico Camaldulenſium.
	De ſcalis, propylæo, & Campanario. ex Regiſtro Canonicorum, & Chronicis.
	De fratribus pænitentiæ Ieſu Chriſti. ex Chronicis.
	De Regiſtro. ex Regiſtro ipſo.
	De morte Iacobi epiſcopi. ex Chronicis, & libro Beatorum Prædicatorum.
	De teſtudinibus templi S. Franciſci.
	De monaſterio S. Gregorij. ex ſcriptis Canonicorum S. Gregorij.
	Priuilegium Alexandri IV *datum eremo. ex Chronicis Camaldulenſium.*
	De anno generalis deuotionis. ex Chronicis Bonon. Mutinenſibus, & Regienſibus, & Fr. Salimbeni.
	De Hoſpitali vitæ, & B. Rainerio. ex ſcriptis Deuotorum Hoſpitalis, & lapide.
	De curtibus duabus inſtitutis. ex libro vetere ſtatutorum in Actis ciuitatis.
124	Octauianus Vbaldinus iunior epiſcopus) *ex Chronicis.*
	De Fr. Seruis S. Mariæ. ex Chronicis, & ſcriptis Seruitarum.
	De Fr. Eremitis S. Iacobi. ex Chronicis.
	De Fr. Carmelitis. ex ſcriptis Carmelitarum.
	De militibus S. Mariæ. ex Chronicis Fr. Salimbeni.

ex Chronicis ciuitatis. ex Dante. Chronicis Mutinenſibus.
De proceßione Deuotorum Mutinam. ex Chronicis vtriuſque ciuitatis.
De arca S. Dominici. ex Chronicis.
De S. Pariſio. ex Iacobo de Varagine.
De cruce ab Hadriano donata. ex Hiſtoria Genuenſi à Iuſtiniano ſcripta.
De Canonicis in S. Michaele in Buſco. ex ſcriptis Oliuetanorum S. Michaelis.
De virginibus S. Mariæ montis Guardiæ. ex Chronico ſeparatim de eo monaſterio ſcripto.
De armis clericis interdictis. ex Regiſtro Communis.
128 Sclatta Vbaldinus epiſcopus) *ex Chronicis.*
De eodem teſte. ex bulla Meſſanæ data.
De monaſterio S. Anſani. ex Chronico Seruitarum.
De morte epiſcopi. ex Chronicis.
De æde S. Leonardi. ex ſcriptis eccleſiæ.
De ciuitate tradita Bonifacio. ex Chronicis.
129 Fr. Ioannes Sabellus epiſcopus) *ex Chronicis, & Fr. Leandro.*
De Iubileo. ex Chronicis.
De monaſterio S. Helenæ. ex ſcriptis Seruitarum S. Ioſeph.
De teſtamento. ex ſcriptis Fr. Prædicatorum.
De oratorio S. Mariæ. ex ſcriptis monachorum S. Proculi.

Huber-

Pag.	*vnde ſuperior eſt ſumpta hiſtoria.*
130	Hubertus Placentinus epiſcopus) *ex Chronicis.*
	De fratribus Armenijs. ex Chronicis.
	De æde S. Ioſeph. ex ſcriptis Seruitarum S. Ioſeph.
	De Henrico Cæſare. ex Chronicis.
	De pateo S. Petronij. ex Chronicis.
	De quæſtionibus Templariorum. ex Hiſtoria Rauennate Hieronymi Rubei.
	De æde S. Mariæ Gratiæ. ex lapide, & Chronicis.
	De profectione pontificis Auennionem, & ſeditionibus, ac defectionibus populorum. ex Chronicis.
	Dies mortis Huberti epiſcopi. eſt in libro Conſortiorum.
133	Arnaldus Acariſius epiſcopus) *ex Chronicis.*
	De æde S. Cæciliæ. ex Chronicis, & ſcriptis Eremitarum S. Iacobi.
	De monaſterio prope S. Thomam. ex Chronicis.
	De monaſterio. S. Eliſabeth. ex ſcriptis epiſcopi.
	De turri Caballorum. ex Chronicis.
	De Bertrando legato. ex Chronicis.
135	Stephanus Agonettus epiſcopus) *ex Chronicis.*
135	Lambertus de Podietto epiſcopus) *ex Chronicis.*
	De monaſterijs abrogatis. ex Chronicis.
	De æde S. Mariæ Maſcarellæ. ex lapide.
	De Fr. Simone. ex Chronicis.
	De Bertrando expulſo. ex Chronicis.
137	Albertus Acciaiolus epiſcopus) *ex Chronicis.*
	De monachis Carthuſienſibus. ex Chronicis.
	De Hoſpitali Mortis. ex Chronicis.

De

De rixa cum Iacobo Pepulo. ex Chronicis.
Tumultus ciuitatis ſequentes. ex Chronicis.
De epiſcopo Niuernenſe. ex Regiſtro Canonicorum.
139 Beltraminus Parauicinus epiſcopus) *ex Chronicis.*
De facultate archidiaconi ſubdendi. ex diplomate apud Canonicos.
De æde monachorum Armeniorum. ex Chronicis.
De Hoſpitali S. Onufrij. ex lapide, & Chronicis.
De decimis Bagnarolæ. ex diplomate penes epiſcopum.
De æde S. Iacobi conſecrata. ex ſcriptis Fr. Eremitarum.
De aduentu Beltramini ad eccleſiam. ex Chronicis.
De Fr. Seruitis in via maiori locatis. ex Chronicis.
De morte Beltramini. ex Chronicis. & litteris Clementis V.
141 Ioannes de Naſo epiſcopus) *ex Chronicis, & lapide.*
Litteræ Clementis V. *ex Regiſtro archiepiſcopi Rauennatis.*
Vbi de mutatione reip. agitur. omnia ex Chronicis.
De Deuotis S. Mariæ Mortis. ex Chronicis.
De æde decollationis. ex Chronicis.
De domo Boni Ieſu. ex lapide.
De ingreſſu Ioannis. ex Chronicis.
De duobus monaſterijs Conuerſorum, & Conuerſarum, & miraculo pictæ imaginis. ex Chronicis.
De Epiſcopio inſtaurato, æde SS. Syneſij, & Theopontij. ex lapide.
De tumultibus ciuitatis. omnia ex Chronicis.

Pag.	*vnde ſuperior eſt ſumpta hiſtoria.*
	De Canonica S. Mariæ diſturbata. ex Chronicis.
	De rebus Egidij legati. omnia ex Chronicis.
	De morte Ioannis epiſcopi. ex Chronicis.
147	Aimericus Chatti epiſcopus) *ex Chronicis omnia.*
	Priuilegium Innocentij eſt in ſtatutis theologorum.
	Indulgentia Vrbani. ex Chronicis.
	De æde S. Michaelis data Oliuetanis. ex ſcriptis Oliuetanorum.
	De Collegio Hiſpanorum. ex teſtamento Egidij.
	Priuilegium Caroli IV. *penes epiſcopum.*
	De Bartholemæo Mezzauacca. ex ſcriptis Oliuetanorum. reliqua omnia ex Chronicis.
150	Bernardus Lemouicenſis epiſcopus) *ex Chronicis.*
	Conſtitutiones ſynodales extant. diplomata eius penes epiſcopum. reliqua omnia ex Chronicis.
153	Philippus Caraffa, epiſcopus) *ex Chronicis omnia.*
155	Coſmatus, & D. Bartholemæus epiſcopi) *ex Platina, & Chronicis. & Iacobo Corello. & Fr. Onufrio.*
	De relliquijs S. Proculi. ex Chronicis omnia præter ea, quæ de Ieſuatis dicuntur, ex ſcriptis ipſorum.
	Deuotio generalis. deſcripta eſt ex Chronicis Bononienſibus, Mutinenſibus, Genuenſibus, & aliarum ciuitatum.
	De altari S. Blaſij. ex ſcriptis epiſcopi penes Palæotos.
	De ſacrario, & teſtudinibus ab epiſcopo factis. ex inſcriptione lapidum.

154 D. Antonius Corrarius epiſcopus) *omnia item ex Chronicis. & Concilio Conſtantienſi.*

167 D. Ioannes Abbas epiſcopus) *omnia ex Chronicis.*

169 Fr. Nicolaus Albergatus epiſcopus) *omnia ex Chronicis. præter diplomata pontificum data Nicolao ſumpta ex Regiſtro Canonicorum, & à familia Albergatorum.*

De Canonicis S. Georgij. ex ſcriptis Canonicorum S. Gregorij, & S. Georgij in Alga Venetijs.

De Canonicis S. Saluatoris. ex diplomatis Canonicorum S. Saluatoris.

De monaſterio S. Felicis. ex ſcriptis monachorum S. Proculi.

De Capite S. Annæ. ex ſcriptis Carthuſienſium.

De monaſterio Miſericordiæ. ex ſcriptis eremitarum Miſericordiæ.

De imagine S. Lucæ. ex diplomate penes Deuotos Hoſpitalis Mortis.

De monaſterio S. Proculi. ex ſcriptis monachorum.

De morte Nicolai. ex commentarijs Carthuſienſium.

De proceſſione, & oblatione in Aſſumptione B. Virginis. ex Commentarijs Oratorij S. Mariæ in monte. reliqua omnia ex Chronicis.

184 D. Nicolaus epiſcopus) *ex Chronicis, & Kal. S. Ioannis in monte.*

185 Thomas Sergianenſis epiſcopus) *ex Chronicis. & libro ſecreto Canonicorum.*

Litteræ Eugenij. ex libro ſecreto Canonicorum.
Litteræ Thomæ. ex eodem loco.
Litteræ Nicolai papæ V. *ex eodem loco.*

191 Ioannes de Podio epiſcopus) *ex Chronicis. & libro ſecreto Canonicorum omnia.*

192 Philippus Calandrinus epiſcopus) *ex Chronicis, & libro ſecreto Canonicorum. Onufrio Panuinio. Hieronymo Garimberto.*
De æde S. Mariæ Gratiæ data fratribus mendicantibus S. Hieronymi. ex ſcriptis ipſorum fratrum.
De æde S. Mariæ Caritatis data fratribus tertij ordinis S. Franciſci. ex ſcriptis ipſorum fratrum.
De æde S. Mariæ Miſericordiæ data fratribus eremitis de obſeruantia. ex ſcriptis eorum.
De æde Annunciatæ condita à Fr. minoribus de obſeruantia. ex Chronicis. vt cetera omnia ſuperiora.

204 Franciſcus Gonzaga epiſcopus) *ex Chronicis omnia.*
De æde S. Barbatiani. ex ſcriptis ipſorum fratrum.

207 Iulianus à Ruuere epiſcopus) *ex Chronicis omnia.*

209 Io: Stephanus Ferrerius epiſcopus) *ex Chronicis omnia, & libro ſecreto Canonicorum. vbi agitur de ingreſſu eius. & ex libro Paridis Craſſi, de cæremonijs.*

221 Franciſcus Alidoſius epiſcopus) *ex Chronicis omnia.*
De æde S. Bernardi. ex ſcriptis Oliuetanorum.

223 Achilles Craſſus epiſcopus) *ex Chronicis omnia.*

228 Laurentius Campegius epiſcopus) *ex Chronicis,*

& narratione viuentium. & vita eius à me ſcripta.
De virginibus S. Bernardini. ex diplomate Clementis pontificis penes ipſas virgines.
De eccleſia S. Benedicti data fratribus minimis. ex diplomate Clementis penes ipſos fratres.
De area Ghiſileriorum data Canonicis S. Georgij in Alga. ex diplomate Clementis penes ipſos Canonicos.
232 Alexander Campegius epiſcopus) *ex relatione viuorum omnia, & fide oculata.*
De fratribus Capuccinis, & clericis regularibus S. Luciæ. ex ſcriptis eorum.
234 Ioannes Campegius epiſcopus) *ex relatione viuentium.*
De eccleſia S. Blaſij data eremitis Miſericordiæ. ex ipſo diplomate penes eos.
Item de eccleſia S. Luciæ. ex diplomate penes eos.
236 Rainutius Farneſius, & Gabriel Palæotus epiſcopi) *ex oculata fide.*

INDEX

INDEX RERVM NOTABILIVM

quæ ſuperiore libro continentur.

In quo numeri in margine ſcripti paginas indicant: reliqui verò annos Chriſti.

Pag. | Pag.

A

ABbates monaſteriorum iura epiſcoporum in diœceſi Bonon. ſibi vindicantes, iuſſu Paſchalis pont. à Victore epiſcopo Bonon.
73 *coerciti.* 1104

Achilles Craſſus Bonon. epiſcopus Tifernas, Cardinalis factus, ac mox epiſcopus
223 *Bononienſis.* 1511

Adelfredus epiſcopus Bononienſis
59 *factus anno.* 1031

Agæus martyr Bononiæ fa-
10 *ctus.* 301

Aimericus Chatti epiſcopus Bonon. 1361 147

Albati deuoti inſtituti anno. 1399 158

ſupplicant. 1457 197

Albertus epiſcopus Bonon. anno. 961 50

Albertus Acciaiolus Florentinus epiſcopus Bonon. anno. 1334 137

Aleatores increpiti publicè à S. Bernardino in foro prædicante. 1423 172

Alexander V *pont. moriens confeſſus eſt, ſe eſſe Bononienſem in Saragotia natum. Bononiæ obijt, & ſepultus eſt.* 1409 165

Alexan-

Alexander Campegius Bo
nonienſis epiſcopus Bonon.
232 *anno.* 1539
233 Cardinalis. 1551
Altare S. Thomæ Cantua
rienſis conditum à ſchola-
ribus Anglis in æde S. Sal
uatoris conſecratum.
93 *anno.* 1199
Altare S. Blaſij conditum
in ſacrario eccleſiæ Bonon.
& ditatum à Bartholo-
mæo Raimundo epiſcopo.
160 *anno.* 1401
Altare maius baſilicæ S.
Petri Lucius III *pont.*
relliquijs, & ſtragulo au-
reo inſignitum reliquit.
87 *anno.* 1184
Altari maiori S. Petronij
ciborium impoſitum.
233 *anno.* 1548
S. Ambroſius quando, &
quomodo creatus epiſco-
pus. velandis virginibus
15 *ſtuduit.* 372
corpora SS. Vitalis, &
Agricolæ Bononiæ repe-
rit. relliquias eorum Flo-
rentiam detulit, & Iulia-
næ viduæ donauit. 382 16
Ambroſius Camaldulenſis
auctor miraculi editi à
Lucia virg. S. Chriſtinæ.
anno. 1198 92
Angela virgo Bonon. cauſ-
ſam oratorio S. Mariæ in
monte Guardiæ dedit,
quod S. Lucæ dicitur.
anno. 1087 71
Angelica Angelæ virg. ſo
cia data. 1087 72
Annibal Bentiuolus Bono-
niam recepit. 1511 222
inde exijt. 1512 224
Annus generalis deuotio- 110
nis. 1233. 1260. 1399 121
Anſelmus primus abbas 158
Nonantulanus, & mona
ſterij conditor. 752. 780 38 39
Antonius Corrarius Vene-
tus epiſcopus Bonon. &
Cardinalis Bononiæ di
ctus, non habuit poſſeſſio

nem

164 *nem.* 1407
Aquileienſi ſynodo cum S.
Ambroſio interfuit Euſe
15 *bius epiſcopus Bonon.* 392
Arca ſiue ſepulchrum S.
Dominici ex marmore fa
126 *ctum.* 1262
et faſtigium marmoreum
204 *ei impoſitum.* 1475
Archidiaconus Bonon. fa-
cultatem accepit docto-
randi ab Honorio III
98 *pont.* 1219
Canonici poteſtatem ade-
pti ſunt ſufficiendi in lo-
139 *cum demortui.* 1341
Ariminenſe Concilium
13 *anno.* 359
Arnaldus Acariſius Bo-
non. à populo factus epi-
133 *ſcopus.* 1322
S. Auguſtinus Canonicos
5 *regulares induxit.* 74

B

B*Althaſar Coſſa Nea-*
politanus Card. lega-
tus Bononiæ. 1403 163
eccleſiam dilapidauit.
anno. 1407 164
Spinam coronæ Domini
donauit fratribus Prædi-
catoribus. 1407 164
creatur pontifex Bono-
niæ. 1409 166
deponitur in Concilio Con-
ſtantienſi. 1413 167
S. Barbatianus Rauennæ
claruit. 485 30
Bartholemæus Raimundus
Bononienſis epiſcopus Bo-
noniæ. 1392 156
Bartholemæus Mezzauac
ca Cardinalis Bonon.
anno. 1368. 1378 150 153
Bartholemæus Zambecca-
rius Bonon. oppoſitus epi-
ſcopus Fr. Nicolao Al-
bergato. 1428 126
Baſilicæ condi cæptæ ſub
Conſtantino Imperatore.
anno. 312 12
Baſilica SS. Petri, & Pau
li Cathedralis antiqua Bo
noniæ

nonię iuxta S. Stepha-
num condita à Baſilio
13 *epiſcopo Bonon.* 350
45 *incēſa ab Hungaris.* 903
Baſilica, quæ nunc eſt, S.
48 *Petri condita.* 910
78 *arſit.* 1131
refecta, & ornata relli-
quijs SS. Vitalis, &
86 *Agricolæ.* 1165
conſecrata, & relliquijs
ditata per Lucium III
87 *pontificem.* 1184
Campanarium eius al-
87 *tius factum.* 1184
119 *plumbo tectum.* 1254
ex ligneo lapideum fa-
ctum, & plumbo te-
174 *ctum.* 1428
Propylæum baſilicæ fa-
96 *ctum.* 1220
marmoreis leonibus orna-
119 *tum.* 1252
104 *Tectum corruit.* 1222
104 *refectum.* 1227
162 *Teſtudo facta.* 1405
212 *terræmotu corruit.* 1505

refecta. 1515 224
Porticus ante baſilicam te-
ſtudinata facta. 1487 207
Magnificè à Gabriele
Palæoto refici cæpta. lege
annum. 1565 237
& vitam eius.
Baſilica S. Petronij cæpta.
anno. 1390 156
iubileo adiuta. 1392 157
prima miſſarum ſolem-
nia ad ſacellum abſolu-
tum in ea facta. 1393 137
bona eius dilapidata à
Balthaſſare Coſſa lega-
to. 1407 164
Tectum eius propter pon-
dus niuis corruit. 1442 182
Tecto faſtigium impoſi-
tum, & indulgentia da-
ta. 1443 182
Collegio Canonicorum or-
nata. 1463 198
Ciborium aræ maiori im-
poſitum. 1548 233
Curſus equeſtris inſtitutus
in die feſti ipſius baſili-
cæ

163 *cæ.* 1402
Sacellum S. Mariæ Pa
cis in ea ex miraculo
imaginis B. Virginis in-
161 *ſtitutum.* 1405
In ea coronatus eſt Caro
230 *lus* v *Imp.* 1530
Beltraminus Parauicinus
Mediolanenſis epiſco-
139 *pus Bononiæ.* 1340
S. Benedictus aſtrinxit mo
31 *nachos legibus.* 528
Benedictus XII *pont. con-*
tendit cum Bononienſi-
bus primus ex pontifici-
138 *bus.* 1338
Bentes Bentiuolus imagi-
nem B. Virginis ad Ba
racanum primus orna-
uit, & ibi adorantem
162 *ſe pingi iuſſit.* 1401
Berengarius rex Italiæ ec-
49 *cleſias vaſtauit.* 946
Bernabos Vicecomes bel-
lum intulit Bononiæ, vt
eriperet Ioanni Aule-
gio, qui ſibi eam vindi-
caucrat. 1360 146
vincitur ad S. Roffillũ
extra vrbem à Bono-
nienſibus pugna notiſſi-
ma. 1360 146
nouum bellum fecit.
anno. 1372 150
S. Bernardinus Senenſis
prædicauit in foro Bono
niæ contra aleatores.
anno. 1423 172
inſtituit pingi nomen
IESV in ſole. 1423 178
Bernardus epiſcopus Bono-
niæ. 1083 71
Bernardus Lemouicenſis
epiſcopus Bonon. 1371 150
Bertrandus de Podietto
Card. Legatus recepit
Bononiam pro Ioanne
XXII *pont. & pro arbi*
tratu rexit. 1327 135
Biſſarion Card. Lagatus
Bononiæ. 1450 195
Bonifacio VIII. *pont. pri*
mum ſe committunt Bo
nonienſes. 1297 128

Bonifacius IX *pont. gra-*
tiam ſuam indulſit Bo-
156 *nonienſibus.* 1392
Boni I E S V *Hoſpitale*
ædificatum in vico S.
144 *Mamæ.* 1352
Bononienſium ſtatus muta
tiones ad res ipſius eccle-
ſiæ cognoſcendas neceſ-
ſariæ.
Bononia deleto Romano
Imperio paruit Odoacri
regi Italiæ, & inde regi
30 *bus Gotthorum.* 476
inde Iuſtiniano Imp. pul
ſis Gotthis, & ſucceſſo-
ribus eius Italiæ domi-
33 *nis. circa annum.* 550
tum Aiſtulfo regi Lõgo
bardo. inde Carolo Ma
gno, & ſucceſſoribus
eius Italiæ regibus.
38 *anno.* 774
inde ſe cum tota Italia
contra Henricum Cæſa
rem excommunicatum
vindicarunt in liberta-
tem Communi, & Po-
pulo inſtituto. 1076 70
propter ſeditiones in fi-
dem ſe tradiderunt Bo-
nifacij 8 pont. 1297 128
Pontifice in Galliã pro-
fecto ad priſtinum ſta-
tum redierunt. 1311 132
Bertrando legato Ioãnis
XXII *pont. ſe tradide-*
runt. 1327 135
illo emiſſo priſtinum ſta
tum renouarunt. 1334 137
Thadæum Pepulum do
minum ſibi aſciuerunt.
anno. 1336 138
Ioanni Vicecomiti ar-
chiepiſcopo Mediola-
nenſi ſe commiſerunt,
qui Ioannem Aule-
gium gubernatorem im
poſuit, qui ſibi impe-
riũ vindicauit. 1350 143
Aulegio emiſſo ad Egi-
dium legatum Innocen-
tij VI *pont. ſe confe-*
runt, atque eius ope Ber

naboucm Vicecomitem
dominatum repetentem
146 *propulſant.* 1360
Florẽtinis auctoribus no
uum ſtatum inſtituunt,
quem ſtatum libertatis
152 *vocant.* 1376
ad pontificem redeunt.
152 *anno.* 1377
ſtatum libertatis reno-
153 *uant.* 1379
Ioanni Bentiuolo ſeniori
dominatum permittũt.
162 *anno.* 1401
atq; illo occiſo Io. Galea
tio Duci Mediolani ſe
162 *dedunt.* 1402
inde ad Bonifacium IX
pont. ſe conferunt. qui
Balthaſſarem Coſſam
Card. Legatum impo-
ſuit, qui vrbem pro ar-
bitrio tractauit, atque
ibi deinde pontifex fa-
163 *ctus eſt.* 1403
Plebs imperium ſibi
166 *vindicat.* 1410

quod Nobiles Ioanni
XXIII *pont. reddunt.*
anno. 1411 166
per Canetulos ſtatum li
bertatis reuocãt. 1416 169
oppugnantur à Marti
no V *pont. atque ei ſe*
dedunt. 1418 172
rurſus per Canetulos ſta
tum libertatis inſtau-
rant. 1428 175
iterum bello petuntur à
Martino. 1428. 1429 176 177
paciſcuntur cum Euge
nio V *pont.* 1435 177
male habiti à præfectis
eius ſtatum libertatis re
dintegrant, & Nico-
laum Picininum du-
cem copiarum Ducis
Mediolani gubernato-
rem aſciſcunt. 1438 181
Nicolaum per Franci-
ſcum filium tyranni-
dem affectantem eijci-
unt, & ſtatum liberta-
tis reſtituunt. 1443 183

Nicolao V ſe obedituros
iurant retentis inſigni-
bus ſtatus libertatis.
191 *anno.* 1455
à Iulio II pont. premun
tur propter Ioannem
Bentiuolum ſe pro do-
218 *mino gerentem.* 1506
iterum propter Anniba
lem eius filium in vr-
223 *bem receptum* 1511.
224 *&* 1512
Quo exacto inde vſque
ad hoc tempus in eadem
forma reip. quieſcunt.
Bononienſes virgines ſuas
Mediolanum à S. Am
broſio velandas miſe-
15 *runt.* 372
epiſcopum à Cæleſtino
pont. petierunt, & S.
Petronium impetrarũt.
21 *anno.* 429
Mutinam ſub vexillis
ſacris proceſſerunt pre-
123 *cantes Deum.* 1260
126 *&* 1262

item Imolam. 1399 158
auctores militum S. Ma
riæ fuerunt, qui Gau-
dentes dicti ſunt. 1261 125
Bononienſes epiſcopi. lege
Epiſcopi.
Bononienſes Sancti. lege
Sancti.
Bononienſes Cardinales. le-
ge Cardinales.
Bononienſes Pontifices. le-
ge Pontifices.
S. Bononius Bononienſis ab
bas Locedienſis. 1026 58
Brachium S. Lucæ ad Cæ
leſtinos delatum. 1511 223

C

Cæleſtinus pontifex
dedit S. Petronium
epiſcopum Bononienſi-
bus. 429 22
Cæleſtini monachi ad Cur-
tem Galluciorum ſedes
poſuerunt. 1369 150
Brachium S. Lucæ ac-
quiſiuerunt. 1511 222

S. Caius martyr Bonon.
10 *anno.* 301
Camaldulenſis eremus con
dita in agro Arretino à
76 *S. Romualdo.* 1125
Camaldulenſis eremus Bo-
noniæ condita extra por
91 *tam S. Stephani.* 1195
Camaldulenſium loca Bo-
noniæ. eccleſia S. Ma-
76 *riæ Stifontis.* 1125
77 *S. Chriſtinæ.* 1125.
78 119 1130. 1247. 1258
120 *S. Maria Angelorum.*
150 *anno.* 1370
78 *S. Damiani.* 1130.
120 & 1258
eremus Camaldulenſis.
91 *anno.* 1195
Hoſpitale S. Mariæ
89 *Rauonis.* 1177
S. Maria de Bethleem.
91 120 *anno.* 1196. 1258
confirmata ab Alexan
120 *dro* IV 1257
Canonici olim ijdem, atque
clerici. lege Clerici.

Canonicorum collegium da
tum baſilicæ S. Petro-
nij. 1463 198
Canonici regulares à S.
Auguſtino inſtituti. 74 5
Canonici regulares conſtru
unt S. Mariam ad Rhe
num. 1087 71
ibi confirmantur à pont.
Innocentio II. 1136 80
condunt ædem S. Salua
toris in vrbe. 1136 81
Canonica S. Mariæ bel
lo à Bernaboue Viceco-
mite diruta in vrbem
ſe conferunt ad S. Sal-
uatorem. 1359 145
ad vnũ Priorem Fran
ciſcum Ghiſelerium re-
dacti iunguntur cum
Canonicis regularibus
S. Ambroſij Eugubini,
atque habitum miſcent.
anno. 1418 171
nunc Canonici regulares
S. Saluatoris dicuntur.
Canonica ad Rhenum

hoc anno 1582 inſtaurata.

Canonici regulares S. Ioannis in monte, & S. Victoris priuilegium à Friderico Imp. acceperunt. anno. 1159 85

Ex his ſuit Gerardus epiſcopus Bonon. 1145 82

Ioannes. 1161 85

Gerardus Giſella 1188 90

Henricus à Fracta. anno. 1213 94

Canonici regulares S. Michaelem in Buſco habitantes. 1279 127

ad pauciſsimos redacti ceſſere monachis Oliuetanis. 1364 149

Canonici regulares Maturani acceperunt monaſterium S. Gregorij extra portam S. Vitalis. anno. 1254 120

inde dederũt illud Canonicis S. Georgij in Alga. 1418 171

Capuccini ex ordine minorum S. Franciſci ad montem Caluarium cõſederunt. 1541 232

Cardinales Bononienſes.

Lambertus de Fagnano. 1105 76

poſtea Honorius 2 pont.

Hubertus de Ratta. anno. 1124 77

Gerardus Caccianimicus. 1124 77

qui poſtea Lucius 2 põt.

Petrus Gariſendus. anno. 1124 77

Hugo Hieremæus 1124 77

Hubaldus Caccianimicus. 1144 81

S. Guarinus Guarinius. anno. 1144 81

Hugo Miſanus. 1144 81

Rainerius Mareſcottus. anno. 1144 81

Hildebrandus Craſſus. anno. 1145 84

Lesbius Craſſus. 1177 88

Bartholemæus Mezzauacca.

153 *uacca.* 1378
167 *Iacobus Inſulanus.* 1413
Fr. Nicolaus Alberga-
175 *tus.* 1426
221 *Achilles Craſſus.* 1511
Laurentius Campegius.
226 *anno.* 1523
Alexander Campegius.
233 *anno.* 1551
233 *Ioannes de Podio.* 1551
Hugo Boncompagnus.
237 *anno.* 1564
qui nunc eſt Gregorius
XIII. *pont.*
237 *Gabriel Palæotus.* 1564
qui nunc eſt Bonon. ar-
chiepiſcopus. I.
Carolus Craſſus.
Philippus Bõcompagnus.
Philippus Guaſtauilla-
nus.
Alexander Riarius.
Carmelitæ fratres ad S.
Martinum Apoſæ con-
125 *ſederunt.* 1293
Carolus Magnus confirma
uit bona, & iura ſua

epiſcopo Bonon. 774 38
Carolus V *Imp. coronatur*
Bononiæ. 1530 230
B. Catherina de Nigris
abbatiſſa monaſterij
Corporis Chriſti. 1456 96
mortua, atq; integra, et
nitens extracta miracu
la edidit, et nunc etiam
uiſitur. 1463 198
Centum, & Plebs oppida
data à ciuitate pro De-
cimis epiſcopo. 1233 98
ablata epiſcopo, et data
Duci Ferrariæ ab Ale
xandro VI. 1502 209
Centum defecit ab epiſcopo
ad ciuitatem Bononiæ.
anno. 1375 151
Chriſtianus rex Daciæ ue-
nit Bononiam. 1474 202
Ciborium ſuper aram ma-
ximam S. Petronij fa-
ctum. 1548 233
Clemens epiſcopus Bono-
niæ. 990 55
Clemens V *pont. tranſtulit*

ſedem

ſedem in Galliam. anno. 1306 — 132
Clemens VII *pont. corona uit Bononiæ Carolum* V. *Imperatorem.* 1530 — 230
Clericorum ordo antiquus. anno. 74 — 5
ſeminarium epiſcoporum. anno. 74 — 5
Clerici olim Canonicã vitam agebant, & Canonici dicebantur. 789. 872. 1045. 1054. — 39, 44, 59, 60
Canonici, ideſt clerici quinquaginta in eccleſia Bononienſi facti ab Adelfredo epiſcopo. 1045 — 60
Priuilegia Canonicis, ſiue clero data.
Leonis V *pont. de immunitate.* 903 — 45
Ioannis XIII. 967 — 51
Othonis Imp. 969 — 53
Paſchalis II. 1115 — 74
Honorij II. 1129 — 78
Henrici Imp. 1014 — 55
Henrici II *Imp.* 1039 — 62
Alexandri II. 1065 — 66
Hadriani IV.*pōt.* 1158 — 82
Alberti epiſcopi. 973 — 54
Clementis epiſcopi. 990 — 55
Adelfredi epiſcopi. anno. 1045. 1054 — 59, 62
Gerardi epiſcopi. 1206 — 94
& 1213 — 94
Honorij III. 1219 — 98
& 1223 — 104
Clerici regulares ſocietatis Ieſu ad S. Luciam ſedes poſuerunt. 1541 — 232
Clerici apoſtolici ad S. Mamam poſiti. 1393 — 157
lege Ieſuati.
Collegium ſcholarium Hiſpanorum ab Egidio Card. Legato inſtitutum. 1365 — 149
Collegium Gregorianum à Gregorio XI *pont. inſtitutum.* 1377 — 152
à Balthaſare Coſſa Legato deletum. 1407 — 164
Collegium Ancaranorum à Petro Ancarano iuriſ-

conſulto

168 *conſulto inſtitutũ.* 1415
Concilium Tridentinum
Bononiam translatum
233 *anno.* 1548
Conſtitutiones ſynodales e-
didit Bernardus epiſco-
150 *pus.* 1371
Conuerſæ meretrices in mo
naſterium in Saragotia
144 *coniectæ.* 1365
inde propter paucitatem
217 *remotæ.* 1506
234 *iterum collectæ.* 1554
Conuerſi iuuenes monaſte-
rium ſibi condiderunt.
144 *anno.* 1355
Coſmatus Melioratus Sul
monenſis, qui poſtea In-
nocentius VI *pont. epiſco-*
pus Bonon. factus à pont.
155 163 *anno* 1389. 1404
Cruces poſitæ ad loca mar-
tyriorum in vrbe Bono-
11 *niæ.* 301
Cruciferi fratres Hoſpitale
poſuerunt extra portam
88 *Rauennatem.* 1169

Crucis ſignum pro inſigni
gentilicio tulit Nicolaus
Albergatus epiſcopus.
anno. 1426 175
Crux lapidea inſcripta ad
Plebem Butrij. 814 40
Crux aurea cum ligno cru-
cis dominicæ eccleſiæ Bo-
nonienſi donata ab Ha-
driano pont. 1276 127
Crux indicta Chriſtianis à
Calliſto pont. contra Tur
cas. 1451 196
Curſus equorum inſtitutus
in die S. Petri, & in die
S. Bartholemæi. 1260 124
in die S. Roffilli. 1361 146
in die S. Petronij. 1402 163
in die S. Martini. 1506 219

D

DEcimæ ſolutæ anti-
quitus epiſcopis.
anno. 855. 877 42 44
epiſcopus Bononiæ conten-
dit cum prætore pro deci-
mis, & pro ijs accipit

Centum, & Plebem.
96 98 *anno.* 1233
Decimæ Bagnarolæ alie-
natæ recuperatæ ab epiſco
140 *po.* 1344
110 *Deuotionis annus genera-*
121 *lis.* 1233. 1260. 1399
158 *Deuotorum ſe verberan-*
121 *tium origo.* 1260
Deuotorum albatorum, et
linteo inuolutorum ori-
158 *go.* 1399
Deuoti precari Deum in
proceſsionibus conſueue-
runt. lege Proceſsiones.
Deuoti Hoſpitalis S. Ma-
124 *riæ Vitæ inſtituti.* 1260
procedunt Mutinam ſub
123 *vexillis.* 1262
Deuoti Hoſpitalis S. Ma-
riæ Mortis inſtituti.
137 *anno.* 1336
curam peſtilentium reci-
141 *piunt.* 1350
item publicè damnato-
rum, atque eis ſepelien-
dis ædem S. Io. Baptiſtæ
condunt. 1351 143
Hoſpitale in foro refici-
unt. 1426 175
curam ſuſcipunt depor-
tandæ, & ſeruandæ ima
ginis B. Virginis à S. Lu-
ca depictæ. 1433 178
Deuoti Rattæ montis Ho-
ſpitale Boni Ieſu con-
dunt. 1352 144
Deuoti S. Mariæ Magda
lenæ. 1343 140
Deuoti S. Mariæ Conſola
tionis inſtituti. 1495 208
Deuoti ſocietatis S. Hiero-
nymi. 1426 175
Diæceſis Bonon. cum Mu-
tinenſi diuiſa. 740 37
S. Dionyſius pont. primum
epiſcopum dedit Bononien
ſibus. 270 9
S. Dominicus miſit Bono-
niam ad parandum lo-
cum fratribus ſuis, quos
Prædicatores vocauit.
anno. 1218 105
primum ad Maſcarel-

lam, deinde ad S.Nico-
105 *laum in vineis.* 1219
ipſe Bononiam venit, &
prædicauit, & S.Petrum
106 *Veronenſem ſcholarem*
107 *veſtiuit.* 1221
107 *obijt.* 1221
monaſterium S. Agnetis
108 *ab eo inſtitutum.* 1233
109 *oſſa eius translata.* 1233
Arca illi conſtructa.
126 *anno.* 1262
Caput ex arca extra-
154 *ctum.* 1383
Faſtigium arcæ impoſi-
204 *tum.* 1475
Arca indulgentia inſi-
229 *gnita.* 1484. 1523
202 *à regibus viſitata.* 1474
225 *&* 1515

E

5 *Eccleſia Chriſtiana primo conſtitit, ex clericis, deinde monachis, tum ex Canonicis regularibus S. Auguſtini.* 74

Eccleſia Bononienſis antiquitus habuit epiſcopos, et martyres, & confeſſores. & decorata fuit pontificum, & Impp. priuilegijs. 74 5

redacta ad inopiam propter hoſtiles irruptiones, et regum vexationes. inde reſtitui cœpta. 903 45

Priuilegia eccleſiæ. lege Epiſcopos, & Clericos.

Eccleſia Bononienſis crucem auream cum portione crucis Dominicæ accepit ab Hadriano v *pont. anno.* 1276 127

Eccleſiæ vrbis Bononiæ à clericis poſſeſſæ, quarum hic mentio fit.

Baſilica SS. Petri, & Pauli Cathedralis, olim extra vrbem incenſa ab Hungaris. 903 45

Baſilica S.Petri in media vrbe. lege Baſilica.

Baſilica S. Petronij Col-

legiata. lege Baſilica.
Eccleſia S. Mariæ Ma-
ioris in Galeria Collegia-
89 *ta.* 1187
23 *Eccleſia S. Teclæ.* 429
*Eccleſia S. Sylueſtri, & *
115 *S. Teclæ.* 1222
Eccleſia S. Bartholemæi.
23 *anno.* 429
23 *Eccleſia S. Marci.* 429
Eccleſia SS. Fabiani, &
23 *Sebaſtiani.* 429
23 *Eccleſia S. Agathæ.* 429
23 *Eccleſia S. Martini.* 429
Eccleſia S. Martini ad
Apoſam ab Henrico epi
114 *ſcopo condita.* 1207
133 *Eccleſia S. Cæciliæ.* 1322
Eccleſia S. Mariæ Gale-
205 *riæ.* 1477
Eccleſias à monachis, ca-
nonicis regularibus, &
fratribus mendicantibus
poſſeſſas. quære in voce
monaſteria.
Eccleſias Hoſpitalium. lege
in Hoſpitalibus.

Eccleſias Deuotorum. lege
in Deuotis.
Epiſcopi ſunt & patres,
& filij Eccleſiæ: in Proœ
mio.
Epiſcoporũ imagines quon-
dam depictæ in Epiſco-
pijs, & nomina in tabu-
lis. ibidem.
Epiſcoporum continuata ſe
ries valet ad confutan-
das hæreſes. ibidem.
Epiſcopi deſcribi cœpti à
S. Gregorio epiſcopo Tu-
ronenſi. ibidem.
Epiſcoporum antiquum ſe-
minarium clerici, & mo-
nachi. 74 5
Epiſcopi dati ciuitatibus
frequentibus. in Proœmio.
Epiſcopi primum lecti à
pontifice, deinde ſublecti
à clero, & populo permiſ
ſu pontificis. in Proœmio. 21
item. 429.456.789 26 39
pro arbitrio regum. 903 46
Epiſcoporũ inueſtituræ da-

51 tæ Othoni Imp. & ſuc-
66 ceſſoribus. 967.1065
eas vendens Henricus ex
communicatus eſt à Gre-
70 gorio VII. 1075
electio redacta ad cle-
74 77 rum. 1115.1122
115 inde ad põtificem. 1240
Epiſcopi ſanctitate florentes ætate S. Ambroſij.
14 anno. 370
Epiſcopi olim regebant mo
26 nachos. 453.530.789.
31 39 & 855
42 Epiſcopi cur prædicare de-
41 ſierunt. 855
Epiſcopi eccleſiæ Bonon. antiquitus à clero, & populo, & ex clero, aut mona
7 chis lecti. 74
Epiſcopos primos eccleſiæ Bonon. ipſamet tradidit
7 eccleſia. 74
Epiſcopi Bonon. aliquando
46 regum fauore lecti. 903
66 & 1073
Epiſcopi tres eodem tem-
pore. 1015 58
Epiſcopi à clero lecti Bononiæ. 1074 71
à pontifice. 1240 115
à populo. 1322 133
à Legato põtificis. 1330 135
& 1332 136
à pontifice. 1340 139
à clero, & populo. 1389 156
à pontifice. 1407 164
à Legato. 1412 167
à populo. 1417.1443 170 184
à pontifice. 1445 185
Epiſcopus Bonon. ſubiectus archiepiſcopo Rauennati vnà cum epiſcopis Aemiliæ. 450 25
oppreſſus ab eo. 477 29
item ſubtractus. 1106 76
redditus. 1124 77
Epiſcopium refectum.
anno. 1220.1359 96 145
ſcalæ auſtrales factæ.
anno. 1252 119
aquilonares. 1554 235
Aula orientalis refecta
anno. 1513 22

Aula

Aula aquilonaris fa-
175 *cta.* 1426
Bononienſium epiſcoporū nomina, & ſeries.
9 *S. Zama.* 270
Vacat eccleſia in perſecu-
9 *tione.* 301
12 *S. Fauſtinianus.* 312
13 *S. Baſilius.* 350
13 *S. Euſebius.* 370
S. Felix Mediolanenſis.
19 *anno.* 401
S. Petronius Conſtantino-
21 *politanus.* 429
26 *S. Paternianus.* 450
28 *S. Tertullianus.* 470
30 *S. Iocundus.* 485
31 *Laurentius.* 500
31 *S. Theodorus.* 530
33 *N.* 556
34 *N.* 595
35 *N.* 616
36 *Luminoſus.* 640
36 *Victor.* 675
37 *N.* 716
37 *N.* 740
38 *Petrus.* 770

N. 789 39
N. 814 40
N. 855 41
Ioannes. 860 42
N. 891 45
Ioannes Rauennas. 909 46
N. 910 48
N. 946 49
Albertus. 961 50
Clemens. 990 55
Frugerius. 1015 58
Adelfredus. 1031 59
Lambertus. 1060 66
Sigiſridus. 1074 70
Bernardus. 1083 71
Victor. 1104 73
Henricus. 1130 78
Gerardus. 1145 82
D. Ioannes. 1161 85
D. Gerardus Giſella.
anno. 1187 90
Gerardus Arcoſtus.
anno. 1199 93
D. Henricus à Fracta.
anno. 1213 94
Octauianus Vbaldinus
Florentinus. 1240 115

Fr.

Pag.					Pag.
117	*Fr. Iacobus Boncambius. anno.*	1244	*Philippus Caraffa Neapolitanus.*	1378	153
124	*Octauianus Vbaldinus iunior.*	1260	*D. Bartholemæus Raimondus.*	1392	155
128	*Sclatta Vbaldinus. anno.*	1295	*D. Antonius Corrarius Venetus.*	1407	164
129	*Fr. Ioannes Sabellus Romanus.*	1297	*D. Ioannes abbas.*	1412	167
130	*Hubertus Placentinus. anno.*	1303	*Fr. Nicolaus Albergatus.*	1417	169
133	*Arnaldus Acariſius. anno.*	1322	*D. Bartholemæus Zambeccarius.*	1428	176
135	*Stephanus Agonettus Narbonenſis.*	1330	*Fr. Nicolaus redijt ad eccleſiam.*	1430	177
136	*Lambertus de Podietto Cadurcenſis.*	1332	*Thomas Sergianenſis, qui poſtea Nicolaus* V. *pont.*	1445	185
137	*Albertus, ſiue Bertrandus Acciaiolus Florentinus.*	1334	*Ioannes de Podio.*	1447	191
139	*Beltraminus Parauicinus Mediolanẽſis.*	1340	*Philippus Calandrinus. anno.*	1448	192
141	*Ioannes de Naſo Galeratenſis.*	1353	*Franciſcus Gonzaga Mantuanus.*	1476	204
147	*Aimericus Chatti Lemouicenſis.*	1361	*Iulianus à Ruuere Sauonenſis, qui poſtea Iulius* II *pont.*	1483	207
150	*Bernardus Lemouicenſis.*	1372	*Io. Stephanus Ferrerius Vercellenſis.*	1502	209
			Franciſcus Alidoſius		

Imo-

221 *Imolenſis.* 1510
223 *Achilles Craſſus.* 1511
Laurentius Campegius.
228 *anno.* 1523
Alexander Campegius.
232 *anno.* 1539
Ioannes Campegius.
234 *anno.* 1554
Rainutius Farneſius Ro
236 *manus.* 1565
237 *Gabriel Palæotus.* 1566
Epiſcopus Bonon. Titulum
Principis Imperij gerit, et
90 *cur.* 1192
auctoritatem habet inſi-
gnia theologalia conferen
148 *di.* 1362
viſitat Collegium Hiſpa-
149 *norum.* 1364
Epiſcopi Bonon. quo ordine
vrbem inierint, atque ad
48 *eccleſiam adierint.* 910
136 1332. 1361. 1503.
147 209 1392. 1411. 1513
157 170 224 *Epiſcopus Bonon. habuit*
priuilegia ab Imperatori-
20 *bus Ioanne.* 424

Carolo Magno. 774 39
Othone Magno. 962 51
Friderico II. 1220 99
Conrado eius Legato.
anno. 1221 104
Henrico V. 1191. 1195 90 91
Carolo IV. 1365 149
à pontificibus Agapeto,
Pelagio, Gregorio, et For-
moſo, Gregorio VII.
anno. 1073 66
Honorio II. 1115 77
Lucio II. 1144 81
Eugenio III. 1145 82
Formoſo. 892 45
Leone V. 903 45
Ioanne XIII. 967 51
Anaſtaſio IV. 1154 82
Alexandro III. 1162 86
& 1169. 1177 87 87
à Lucio III. *donatus.*
anno. 1184 87
Vrbano III. 1187 88
Cæleſtino III. 1195 91
& 1197 92
Innocentio VI. 1362 148
Iulio III. 1554 235

Ere-

Eremus Camaldulenſis. lege Camaldulenſes.
Eremitæ fratres S. Auguſtini ad S. Iacobum ſe-
125 *des poſuerunt.* 1284
Eremitæ monachi S. Hieronymi ſedes poſuerunt ad S. Barbatianum.
206 *anno.* 1480
Eremita generalis deuotio-
121 *nis auctor.* 1260
200 & 1472
Eugenius IV *pont. Bono-*
180 *niam venit.* 1436
S. Euſebius epiſcopus Bo-
13 *nonienſis.* 370
S. Euſebius epiſcopus Vercellenſis primus epiſcopus in occidente monachatum in eccleſia geſ-
14 *ſit.* 370
Exarchatus vnde nomina-
34 *tus.* 568

F

S. F*Elix epiſcopus Bo-*
19 *noniæ.* 401

Florentini auctores Bononienſibus fuerunt ad ſtatum libertatis inſtituendum. 1375 151
Formoſus pont. dat priuilegium epiſcopo Bononienſi. 892 45
S. Franciſcus miſit Bononiam ad parandum locum fratribus ſuis mendicantibus, quos minores vocauit, & impetrauit. 1219 110
inde ipſe venit, & in foro prædicauit. 1220 112
& 1223 114
S. Antonium Vlyſſiponenſem magiſtrum theologiæ conſtituit. 1220
inter Sanctos relatus. 113
anno. 1228
Franciſcus Gonzaga Cardinalis epiſcopus Bononienſis. 1475 114
Franciſcus Alidoſius Cardinalis epiſcopus Bononiæ. 1510 204 221

Fratres. lege Ordines reli-
gioſorum.
Fratres pœnitentiæ Ieſu
Chriſti à Sacco dicti.
119 *anno.* 1256
Fridericus III *Cæſar Bo*
195 *noniam venit.* 1452
Frugerius epiſcopus Bonon.
58 *anno.* 1015
De Funerum ſumptu mo-
205 *derando lex.* 1476

G

Gabriel Palæotus Car
237 *dinalis.* 1565
epiſcopus Bononienſis.
237 *anno.* 1566
Gallus coctus à S. Petro
ſuſcitatus in eccleſia Bo
56 *nonienſi.* 1014
S. Geminianus epiſcopus
, Mutinenſis interfuit ſy
18 *nodo S. Ambroſij.* 387.
eius brachio ſignatis de-
uotis dæmon eijcitur.
126 *anno.* 1262
Gerardus epiſcopus Bono-
nienſis. 1145 82
Gerardus Giſella epiſcopus
Bononiæ. 1187 90
Principis Titulum pe-
perit. 1191 90
Gerardus Areoſtus epiſco-
pus Bononiæ. 1199 93
Gerardus Caccianimicus
Bononienſis Card. &
pontifex dictus Lucius
II. 1144 81
Gratianus ſcripſit Decre-
tum in monaſterio S.
Felicis. 1151 84
Gregorius inuitus epiſcopus
Mutinenſis factus à
Ioanne archiepiſcopo.
anno. 477 29
S. Gregorius Magnus pont.
anno. 595 34
S. Gregorius Turonenſis
ſcripſit de epiſcopis ſuis.
in Proœmio.
Gregorius II. *pont. priui-*
legium dedit epiſcopo
Bononienſi. 716 37
Gregorius VII *pont. priui-*

67 *legium dedit epiſcopo Bononienſi.* 1073

72 *In monte Guardiæ condita eſt eccleſia S. Mariæ, quæ poſt Sancti Lucæ.* 1087

83 *Guarinus Guarinius Bonon. Card. creatus, & inter Sanctos relatus. anno.* 1144. 1159

H

23 H*Ieruſalem dictum monaſterium S. Stephani.* 429

78 *Henricus epiſcopus Bonon. anno.* 1130

94 *Henricus à Fracta epiſcopus Bonon.* 1213

175 *S. Hieronymi ſocietas inſtituta Bononiæ.* 1427

10 *Hermes martyr Bonon. anno.* 301

84 *Hildebrandus Craſſus Bononienſis Cardinalis. anno.* 1165

Hildebrandus abbas Nonantulanus ſe ſubijcit epiſcopo Bonon. 1131 79

Hoſpitale S. Bernardi à Griſonijs conditum. anno. 1199 93

Hoſpitale S. Mariæ Vitæ à Deuotis conditum. anno. 1260 124

Hoſpitale S. Mariæ Mortis à Deuotis conditum. anno. 1336 137

refectum. 1427 175

Hoſpitale Boni Ieſu conditum à Deuotis Rattæ montis. 1352 144

Hoſpitale S. Onufrij in vico Maſcarellæ. 1343 139

Hoſpitale S. Mariæ Cruciferorum extra portam Rauennatem. anno. 1169 88

Hoſpitale Camaldulẽſium S. Mariæ Rauonis extra portam S. Felicis. anno. 1177 88

Hoſpitale S. Iob. 1500 208

Hoſpitale puerorum expo-

ſitorum in via S. Mamæ. 1506 118

Hubertus Placentinus Bonon. epiſcopus. 1303 130

Hugolinus Legatus laudauit S. Dominicum mortuum. 1221 107

Hugo Boncompagnus epiſcopus Veſtanus Card. & pontifex Gregorius XIII. 1563. 1572 137 138

Humiliati monachi in vrbem recepti. 1218 95

Hungari incendunt baſilicam S. Petri, & monaſterium S. Stephani. anno. 903 45

I

Fr. IAcobus Boncambius epiſcopus Bononienſis. 1244 117

Iacobus Inſulanus Bonon. Cardinalis. 1413 167

Legatus. 1430 177

Fr. Iacobus Alemanus Prædicatorum Conuerſus mortuus miracula edidit. 1491 208

IESV nomen in ſole pinxit S. Bernardinus. anno. 1423 174

Ieſuati ad portam S. Mamæ locati. 1393 157

ornati facultate audiendæ miſſæ per quem vellent. 1393 157

Ieſuitæ ad S. Luciam locati. 1541 232

Imago B. Virginis Mariæ à S. Luca depicta Bononiam deportata, et in monte Guardiæ repoſita. 1160 84

propter pluuiam in vrbem delata, ſerenitatem reduxit. 1433 179

Deuotis Hoſpitalis S. Mariæ Mortis commiſſa. 1433 179

in peſtilentia delata. anno. 1438. 1449 181 195

in ſupplicatione contra Turcas. 1457. 1466 197 200

in

215 *in terræmotu.* 1505
202 *in pluuia.* 1474
in periculo hoſtili.
221 *anno.* 1510
Imago B. Virginis ad Baraçanum miraculum
162 223 *fecit.* 1402. 1512
Imago eiuſdem picta in muro Palatij miracu-
219 *lum fecit.* 1507
Imago eiuſdem picta in ſtabulo in Galeria mi-
205 *raculum fecit.* 1478
Imago eiuſdem ſub porticu
225 *Palatij item.* 1516
Imago eiuſdem ante baſilicam S. Petronij
144 *item.* 1355
Imago eiuſdem extra portam Rauennatem
232 *item.* 1540
Imelda fecit Hoſpitale Camaldulenſium ad Ra-
88 *uonem.* 1177
Imolenſes duas mappas holoſericas offerre eccleſiæ
85 *Bonon. damnati.* 1153

Indulgentia data baſilicæ S. Petronij pro tecto reficiendo. 1442 182
Innocentius VI *pont. dat priuilegium theologiæ gymnaſio Bonon.* 1362 147
Ioannes archiepiſcopus Rauennas oppreſſit epiſcopos Æmiliæ. caſtigatus à Simplicio pont. anno. 477 29
item alter. 860 43
caſtigatus à Nicolao pontifice. 861 43
Ioannes epiſcopus Bononiæ. 860 42
Ioannes Rauennas epiſcopus Bonon. archiepiſcopus Rauennas, pontifex Ioannes X. 905 46
Ioannes epiſcopus Bononiæ. 1161 85
Fr. Ioannes Sabellus Romanus epiſcopus Bononiæ. 1297 129
Ioannes de Naſo Mediolanenſis epiſcopus Bononiæ

141 *noniæ.* 1350
Ioannes abbas S. Proculi
167 *epiſcopus Bonon.* 1412
Ioannes de Podio epiſcopus
191 *Bonon.* 1447
Ioan. Stephanus Ferrerius
Vercellenſis Card. epi-
209 *ſcopus Bononiæ.* 1502
Ioannes Campegius epiſco-
234 *pus Bonon.* 1554
Ioannes XIII *pont. confir-*
mauit clero priuilegium
51 *Leonis* V. 967
Ioannes Imp. dictus Ioan-
ninus donat monaſteriũ
S. Mariæ in monte Pa
lenſe eccleſiæ Bonon.
20 *anno.* 424
Fr. Ioannes Vicetinus ord.
Prædicatorum prædica
uit in foro Bonon. et mul
ta egregiè inſtituit.
108 *anno.* 1233
Ioannes Aulegius pro gu-
bernatore à Bernaboue
relictus, ſibi imperium
vrbis aſciuit, ac deinde
emiſſus eſt. 1359 145
Ioannes Bentiuolus iunior
dominari cœpit Bono-
niæ. 1464 199
exactus inde à Iulio II
anno. 1506 218
S. Iocundus epiſcopus Bo-
non. 485 30
S. Iſidorus Hiſpalenſis Bo-
noniæ ſepultus. 616 35
Iubileus anni. 1300 129
Iubileus Bononiam deſtina
tus ab Vrbane V. *an-*
no. 1362 148
Iubileus anni. 1400 160
Iubileus anni. 1450 195
Iubileus Bononiam deſtina
tus frequentiſſimus.
anno. 1475 203
Iubileus contra Turcas re-
citatus in S. Petronio.
anno. 1455 196
Iudæi ſignum in pectore fer
re iuſſi. 1417 170
vſuras mitiores exige-
re, & tabernas clau-
ſas diebus feſtis habere
iuſſi.

171 *iuſſi.* 1418
Iuliana vidua Florentina recepit relliquias SS. Vitalis, & Agricolæ à
17 *S. Ambroſio.* 392
Iulianus à Ruuere Card.
207 *epiſcopus Bonon.* 1483
Iulius II *pont. exegit Bononia Ioannem Bentiuolum.*
218 1506
224 *& Annibalem.* 1511
Iuſtinianus Imp. orientis Italiam recepit victis
32 *Gotthis.* 530

L

LAmarum prædia in agro Carpenſi epiſcopo data pro Cento, & Plebe.
209 1502
Lambertus de Fagnano
76 *Bonon. Card.* 1105
Legatus compoſuit controuerſiam eccleſiarum inter pontificem, & Henricum Imp.
77 1122
pontifex inde factus Honorius II *eſt dictus. anno.* 1124 77
fecit Cardinales Bonon. quattuor, & clero priuilegia confirmauit, atque eccleſiam S. Mariæ in monte Palenſe donauit. & epiſcopum Bonon. archiepiſcopo Rauennati reſtituit. 1125 77
Lambertus epiſcopus Bononiæ. 1060 66
Lambertus de Podietto Cadurcenſis epiſcopus Bononiæ. 1332 136
Laurentius epiſcopus Bonon. 500 31
Laurentius Campegius epiſcopus Feltrinus. Card. epiſcopus Bonon. 1523 228
Leo V. *pont. priuilegium immunitatis dedit clero Bononienſi.* 903 45
Leo X *pont. Bononiæ congreſſus cum Franciſco rege Francorum.* 1515 225
Lesbius Craſſus Card. Bonon.

non.

88 *nonienſis.* 1177
Libertatis ſtatus Bononiæ
151 153 *inſtitutus.* 1375. 1379
Libertatis vexillum apud Bononienſes inſtitutum.
154 *anno.* 1379
Longobardi in Italiam venerunt.
33 568
S. Luciæ ædes condita in vrbe, & Fratribus S. Io. in monte ſubiecta.
94 *anno.* 1208
S. Luciæ Roſſeni ædes conſecrata.
62 1047
Lucia virgo S. Chriſtinæ
92 *miraculum fecit.* 1198
Ludouicus Morbiolus Bonon. prædicauit contemptum mundi, & Sanctus eſt habitus.
200 1472
Luminoſus epiſcopus Bononiæ.
36 640

M

S. Martinus epiſcopus Turonenſis ante epiſcopatum, & in epiſcopatu monachi vitam egit. 370 14
qua ſanctitate in epiſcopatu vixerit. 370 14
Martyres Bonon. SS. Vitalis, & Agricola, Proculus, Hermes, Agæus, & Caius. 301 10
Mathilda Comitiſſa. anno. 1114 74
Mathilda Comitiſſa Canuſij donauit eccleſiam Bononienſem. & ædificauit monaſterium Muſiani. 1114 74
Mediolanenſis ſynodus. anno. 396 18
Mendicantes per vrbem collecti, & ad S. Gregorium poſiti. 1563 235
Milites S. Mariæ vulgo Gaudentes dicti inſtituti. 1261 126
Fr. Minorum ordo receptus in vrbem. lege S. Franciſcus.
Miracula S. Petronij. 429 22

Miracula imaginum B. Virginis. lege Imago.
Miracula SS. Vitalis, & Agricolæ. 453 — 16
Miraculum S. Petri gallum coctum ſuſcitantis. 1014 — 56
Miracula S. Franciſci Bononiæ. 1220 — 114
Miracula S. Dominici. anno. 1219 — 107
Miraculum columbæ deſcribentis circulum ad eccleſiam. 1116 — 75
Miraculum B. Simonis Tudertis. 1333 — 136
Miraculum B. Iacobi Alemani. 1491 — 208
Miraculum B. Catharinæ de Nigris. 1465 — 198
Miraculum presbyteri à B. Virgine ſuſcitati. anno. 1399 — 160
Miraculum B. Luciæ virginis S. Chriſtinæ. anno. 1198 — 92
Miraculum B. Nicolai Albergati epi. 1443 — 183
Miraculum eremitæ malum prædicantis. 1472 — 200
Monachorum ordo antiquus. 74 — 5
Monachi quondam ſeminarium epiſcoporũ. 74 — 5
Monachi quondam ſubiecti epiſcopis. 453. 530 & 789. 855 — 26. 31. 39
Monachorum abbates iura ſibi epiſcoporum etiã vſurparunt, coerciti à Paſchali 2 pont. 1104 — 42. 73
Monaſteria Bononiæ vetera, & noua, quæ aut monachi, aut Canonici regulares, aut fratres mendicantes, aut alij clerici regulares poſſederint, aut poſſideant, quorum in hac hiſtoria memoria fiat.
Monaſterium SS. Vitalis, & Agricolæ. 392 — 18
Monaſterium S. Proculi. anno. 392 — 18

datum Congregationi S.
181 *Iuſtinæ.* 1436
Monaſterium SS. Felicis,
19 *& Naboris.* 424
datum Congregationi
177 *S. Iuſtinæ.* 1431
Inde monaſterio S. Pro-
181 *culi.* 1438
inde à Iulio donatum ci
uitati, & à ciuitate vir
ginibus S. Franciſci.
220 *anno.* 1508
D. Ioannes abbas S. Fe
licis factus epiſcopus
167 *Bononiæ.* 1412
item Bartholemæus
155 *Raimundus.* 1392
Monaſterium SS. Gerua-
19 *ſij, & Protaſij.* 424
Monaſterium S. Mariæ in
mõte Palenſe donatum
à Ioanne Imp. epiſcopo
20 67 *Bononiæ.* 424. 1073
inde Canonicis ab Hono
78 *rio* II *pontifice.* 1129
Mon. S. Stephani, quod di
8 *citur Hieruſalem, condi*
tum, & relliquijs ſan-
ctis ornatum à S. Petro
nio. 429. 1073 23 69
incenſum ab Hunga-
ris. 903 45
priuilegio donatum ab
Anaſtaſio IV *pont.*
anno. 1153 85
& ab Vrbano III.
anno. 1186 89
Mon. S. Ioannis euangeli-
ſtæ in monte Oliueto con
ditum à S. Petronio.
anno. 429 23
Liberatum fodro, &
manſionatico à Frideri
co primo Imp. 1159 85
tulit multos epiſcopos Bo
non. Gerardum. 1145 82
Ioannem. 1161 85
Gerardum Giſellam.
anno. 1187 90
Henricum à Fracta.
anno. 1213 94
Mon. S. Michaelis in fun-
do Paterno. 450. 1073 26 67
Mon. S. Barbatiani. 485 30

35 *Mon.S. Columbani.* 616
69 *&* 1073
Mon. S. Thomæ apoſtoli ante portam S. Petri
69 *anno.* 1073
Mon.S.Helenæ in agro poſitum, qui nunc Sancernus dicitur 470. 1031 28 59
à monachis S.Benedicti deſertum datum fratribus Seruitis. 1301.
129
130 *&* 1302
67 *Mon.S.Anaſtaſij.* 1073
Mon.S.Martini in Poio.
68 *anno.* 1073
Mon.S.Martini iu Caſalichio. 1073
68
68 *Mon. S. Proſperi.* 1073
Mon. S.Mariæ in ſtrata, extra portam S. Felicis. 1073
68
Mon. S. Mariæ in monte.
175 *ædes condita.* 1116
inde data monachis S.
130 *Felicis.* 1302
181 *inde S.Proculi.* 1437
Mon.S.Anſani in montibus, datum fratribus Seruitis. 1295 128
Mon. Muſiani conditum à Comitiſſa Mathilde. 1114 74
Mon. S. Mariæ Cruciferorum. 1169 88
euerſum bello. 1511 223
Mon. S Mariæ ad Rhenum Canonicorum regularium cõditum. 1087 72
confirmatum. 1136 80
incenſum. 1359 145
claruit multis Canonicis, qui poſtea Cardinales fuerunt: Lamberto de Fagnano, qui & pontifex Honorius II. *Gerardo Caccianimico, qui etiam pontifex Lucius* II. *Guarino Guarinio Card. & Sancto. Hubaldo Caccianimico Card. Hildebrando Craſſo Card.* 1124. 1144. 1165. 1177 77 81 84 81
Mon.S.Michaelis in Bu-

ſco, olim Canonicorum
regularium S. Auguſti-
127 *ni.* 1279
inde datum monachis
149 *Oliuetanis.* 1364
177 *bello incenſum.* 1430
refectum ab Olieta-
195 *nis.* 1455
223 *iterum dirutum.* 1515
deinde vt nunc eſt, re-
ſtitutum.
Mon. S. Gregorij extra
portam S. Vitalis olim
monialium S. Benedi-
cti. inde datum virgini
bus S. Auguſtini ex
monte Guardiæ. & ab
illis Canonicis regulari-
120 *bus S. Auguſtini.* 1254
inde Canonicis S. Geor-
171 *gij in Alga.* 1418
230 *inde peſtilẽtibus.* 1530
demum Mendicanti-
235 *bus.* 1563
85 *Mon. S. Victoris.* 1159
Henricus à Fracta Ca
nonicus S. Victoris epi-
ſcopus Bononiæ. 1213 94
Mon. S. Saluatoris condi-
tum à Canonicis S. Ma
riæ Rhenanæ. 1136 80
receptaculum Canonico
rum S. Maria, Canoni-
ca illa incenſa bello.
anno. 1359 145
poſt domicilium Canoni
corum regularium, qui
S. Saluatoris dicuntur.
Mon. S. Dominici fra-
trum Prædicatorum. le-
ge S. Dominicus. ex hoc
exiere epiſcopi Bonon.
Fr. Iacobus Boncam-
bius. 1244 117
Fr. Ioannes Sabellus.
anno. 1297 129
Mon. S. Franciſci fratrum
Minorum. lege S. Fran
ciſcus.
Mon. S. Ioſeph attributum
monaſterio S. Helenæ
Seruitarum. 1305 130
Mon. S. Iacobi fratrum
Eremitarum S. Augu
ſtini.

125 *ſtini.* 1284
ædes S. Iacobi noua con
140 *ſecrata.* 1344
Mon. S. Martini fratrum
125 *Carmelitarum.* 1293
Mon. S. Mariæ Seruorũ
in Burgo S. Petronij.
125 *anno.* 1260
140 *in via maiori.* 1345
Mon. S. Hieronymi Car-
thuſienſium extra por-
137 *tam Pratelli.* 1334
ex quo Fr. Nicolaus
177 *epiſcopus.* 1417
Mon. eremi Camaldulen-
89 *ſium.* 1169
Mon. monachorum Ar-
meniorum S. Baſilij ex-
tra portam S. Mamæ.
130 *anno.* 1303. 1341
139 *Mon. S. Hieronymi Ieſua-*
157 *torum.* 1393
Mon. S. Mariæ Angelo-
rum extra portam S.
Mamæ datum Camal
150 *dulenſibus.* 1370
inde Antonio Galea-

tio Bentiuolo. 1493 208
Mon. S. Damiani Camal-
dulenſium. 1130 78
& 1258 120
Mon. iuuenum Conuerſo-
rum extra portam S.
Mamæ. 1355 144
Mon. monachorum Cæle-
ſtinorum. 1369 150
Mon. S. Mariæ de Gra-
tia fratrum mendican-
tium S. Hieronymi Fæ-
ſulani. 1458 197
Mon. S. Barbatiani mona
chorum eremitarum S.
Hieronymi. 1480 260
Mon. S. Pauli in mõte fra-
trum minorum de obſer
uantia. 1475 203
Mon. Annunciatæ extra
portam S. Mamæ fra-
trum minorum de obſer
uantia. 1475 203
Mon. S. Mariæ Caritatis
datum fratribus tertij
ordinis S. Franciſci de
obſeruantia. 1464 199

Mon.

219 *Mon. S. Georgij datum fratribus Seruitis. anno.* 1508

178 *Mon. S. Mariæ Miſericordiæ olim virginum Ciſterſienſium, datum monachis Oliuetanis S. Michaelis in Buſco.* 1432

202 *inde fratribus eremitis obſeruantiæ S. Auguſtini.* 1473

235 *Mon. S. Blasij datum eiſdem.* 1554

230 *Mon. S. Benedicti datum fratribus minimis S. Franciſci de Paula. anno.* 1530

232 *Mon. S. Luciæ clericorum regularium ſocietatis Ieſu.* 1541

Monaſteria Virginum.

72 *Mon. virginum S. Mariæ de monte Guardiæ. anno.* 1087

Mon. S. Mariæ de Bethleem Camaldulenſium. 1195 91

Mon. S. Matthiæ. 1280 127

Mon. virginum S. Agnetis inſtitutum à S. Dominico. 1223 108

Mon. virginum Stifontis, deinde S. Chriſtinæ Camaldulenſium. 1125. 1130. 1247. 1158 76 78 119 120

Mon. virginum in via maiori. 1324 133

Mon. S. Eliſabeth ordinis S. Benedicti. 1324 133

Mon. virginum S. Franciſci olim extra portam S. Stephani. 1510 220

Mon. S. Mariæ Miſericordiæ virginum Ciſterſienſium. 1473 102

Mon. virginum S. Magdalenæ. 1506 217

Mon. Puellarum S. Marthæ. 1505 217

Mon. S. Mariæ ad Puliolas conſecratum. 1243 *nunc S. Bernardini ſub regula S. Claræ.* 1528 229

Mon.

Mon. S. Mariæ maioris
89 *olim extra vrbẽ.* 1187
178 *Mon. S. Vrſulæ.* 1432
144 *Mon. Conuerſarum.* 1365
234 & 1554
36 *Monotheletæ hæretici.* 648
36 & 680
Mons Oualus olim mons
20 *Palenſis.* 424
Mons Pietatis inſtitutus.
217 *anno.* 1505
Mons Guardiæ. vbi oratorium imaginis B. Mariæ pictæ à S. Luca.
72 *anno.* 1087
Morbus Gallicus ſæuiens cauſſam dedit Hoſpitali
208 *S. Iob.* 1500

N

Namatius Aruernus epiſcopus accepit rel liquias SS. Vitalis, & Agricolæ.
28 477
Fr. Nicolaus Albergatus Prior Carthuſienſium
169 *epiſcopus.* 1417

nuncius in Franciam.
anno. 1422 172
Cardinalis. 1426 175
Legatus Venetias.
anno. 1426 175
pulſus per ſeditionem redit ad eccleſiam. 1430 177
Legatus in Angliam.
anno. 1430 177
Iterum in Franciam,
anno. 1435 180
item in Germaniam.
anno. 1438 181
Camerarius pontificis moritur, & pro ſancto habetur. 1443 182
Thomæ Sergianenſi alumno ſuo apparuit, & illum fore pontificem prædixit. 1443 183
D. Nicolaus Prior S. Ioannis in Laterano epiſcopus à populo lectus.
anno. 1443 184
Nicolaus Picininus gubernator Bononiæ vrbis imperiũ ſibi aſciuit. 1438 181

Nobiles baſilicas ſacras
habebant in ædibus ſuis.
41 *anno.* 855
Nonantulæ monaſterium
38 *conditum.* 752

O

OCtauianus Vbaldi-
nus Florentinus Bo
115 *noniæ episcopus.* 1240
inde Cardinalis abdica
117 *uit.* 1244
Octauianus Vbaldinus iu-
nior epiſcopus Bononiæ.
124 *anno.* 1260
Oliuarius diaconus ædem
S. Saluatoris condidit.
80 *anno.* 1136
Oliuetani monachi in vr-
bem recepti. lege Mona
ſterium S. Michaelis in
Buſco.
140 *S. Onufrij Hoſpitale.* 1343
Oratorium S. Mariæ in
monte. lege Monaſte-
rium.
91 *Ordines religioſorum in vr*
bem recepti. Monach
ad S. Felicem, & ad
S. Proculum. monaſte-
rio dato Congregationi
S. Iuſtinæ. 1431. 177
& 1438 181
Monachi Humiliati re
cepti ad SS. Iacobum,
& Philippum extra
portã S. Vitalis. 1218 96
Monachi Oliuetani. le-
ge Monaſterium S. Mi
chaelis in Buſco.
Monachi Cæleſtini ad
S. Stephanum, & ad
Cæleſtinos in via S.
Mamæ. 1369 150
Carthuſienſes ad S. Hie
ronymũ extra portam
Pratelli. 1334 137
Camaldulenſes ad ere-
mum. 1195 91
ad S. Damianũ. 1130 78
ad S. Mariam Angelo
rum. 1370 150
Canonici regulares ad
S. Ioannem in monte.

85 *& Victorem.* 1159
Canonici regulares S. Sal
uatoris ad S. Saluato-
145 *rem.* 1359
Canonici S. Georgij in
Alga ad S. Gregorium
171 *extra vrbem.* 1418
230 *in vrbe.* 1532
Monachi eremitæ S. Hie
ronymi ad S. Barbatia-
206 *nam.* 1480
Monachi Armenij S. Ba-
ſilij ad Balneum Ma-
rinum extra portam S.
130 *Mamæ.* 1303
Fr. Prædicatores ad S.
106 *Dominicum.* 1218
Fr. Minores conuentua-
les ad S. Franciſcum.
112 *anno.* 1219
Fr. Minores obſeruantiæ
ad S. Paulum in monte,
& ad Annunciatam.
203 *anno.* 1475
Fratres tertij ord. S. Fran
ciſci de obſeruantia ad S.
195 *Mariã Caritatis.* 1464

Fr. Capuccini ad montẽ
Caluarium. 1541 232
Fr. Eremitæ S. Auguſti-
ni ad S. Iacobum. 1284 125
Fr. eremitæ de obſeruan-
tia ad S. Mariam Mi-
ſericordiæ. 1473 202
& ad S. Blaſium. 1554 235
Fr. Carmelitæ ad S.
Martinũ Apoſæ. 1293 125
Fr. Seruorum S. Mariæ
conuentuales ad S. Ma-
riam in via maiori.
anno. 1260. 1345 125 140
Fr. Seruorum S. Mariæ
de obſeruantia ad S. Ioſe
phum. 1305 130
ad S. Georgium. 1508 218
Fr. mendicantes S. Hie-
ronymi Fæſulani ad S.
Mariam de Gratia.
anno. 1458 197
Fr. minimi S. Franciſci
de Paula ad S. Benedi-
ctum. 1530 230
Clerici apoſtolici, Ieſuati
dicti ad S. Hieronymum

ad portam S. Mamæ.
157 *anno.* 1393
Fr. Cruciferi ad S. Mariam Cruciferorum extra
88 *portã Rauennatẽ.* 1169
Clerici regulares ſocietatis Ieſu ad S. Luciam.
232 *anno.* 1541
Otho Magnus Imp. dat priuilegium epiſcopo Bonon.
51 *anno.* 962
53 *& clero.* 969
& ipſe priuilegio inueſtiendi epiſcopos decoratur à
51 *Leone* VIII. *pont.* 962

P

161 *PAcis Domina.* 1405
Paris Craſſus Canonicus Bonon. ſcripſit librum de cæremonijs epiſcoporũ Cardinalium in ſuis eccle-
210 *ſijs.* 1503
Pariſius monachus Camaldulenſis ex Bononia San-
127 *ctus.* 1267
S. Paulinus epiſcopus No-
lanus meminit SS. Vitalis, & Agricolæ. 301 10
Pelagius pont. priuilegium dedit ẽpo Bonon. 556 33
Penuria magna. 1227 104
& 1505 216
Perſecutio Diocletiani Imperatoris. 301 9
Peruſini deuotionis generalis auctores. 1260 121
Peſtilentia. 1006. 1343. 55 140
1374. 1389. 1438. 151
& 1399. 1449 154 181 158
Deuoti Hoſpitalis Mortis curam eius ſuſcipiunt. 195
anno. 1350 143
S. Petronius Conſtantinopolitanus epiſcopus Bonon. eccleſias condidit. relliquijs ornauit. 429 23
corpus eius inuẽtũ. 1141 79
Puteus eius ſanauit.
anno. 1307 131
baſilica ei facta. lege Baſilica.
Petrus epiſcopus Bon. 770 38
S. Petrus Damiani. 1014 56

S. Pe-

56 *S. Petrus apoſtolus miraculũ in baſilica fecit.* 1014
168 *Petrus Ancaranus collegium ſcholarium inſtituit.* 1415
Philippus Caraffa Neapolitanus archidiaconus eccleſiæ. 1373
153 *epiſcopus Bonon. et Card. anno.* 1378
192 *Philippus Calandrinus Sergianenſis epiſcopus Bon. Card.* 1448
197 *maior fit Pœnitentiarius. anno.* 1458
204 *epiſcopus Portuenſis moritur.* 1475
197 *Pius* II *pont. Bononiam venit.* 1459
75 *Picciola Gallucia condidit oratorium S. Mariæ in monte.* 1116
40 *Plebs Butrij.* 814
54 *Plebs S. Mariæ Montiſbellij.* 973
138 *Plebs S. Ioannis in Perſiceto.* 1336

Pluuiæ ingentes, & aſsiduæ. 1433. 1474 178 202
Fr. Prædicatorum ordo receptus. lege S. Dominicus.
Precationes, ſeu Proceſsiones generales. 1233 108
& 1260 122
in pluuijs. 1433. 1474 178 202
in terræmotibus. 1457. 197
& 1505 214
in peſtilentia. 1399 158
& 1006 55
in ſiccitate. 1262 126
contra Turcas. 1456 197
ex victoria. 1443 183
Principis titulum cur gerat epiſcopus Bonon. 1192 90
S. Proculus martyr Bonon. anno. 301 10
S. Proculus epiſcopus Interamnas martyrio affectus Bononiæ. 530 32
corpus eius inuentũ. 1389 155
Prodigia cæleſtia. 1433 178
Puellæ nubiles collectæ, & S. Marthæ vocatæ. anno. 1505 217

140 *Pueri Magdalenæ.* 1343
Pueri, vel infantes expoſiti ad S. Mamam. 1506 — 218
Pueri mendicantes collecti. anno. 1563 — 234
Pugna Bononienſium ad S. Roſſillum. 1361 — 146
Pugna eorumdem ad S. Georgium. 1443 — 183
Puteus S. Petronij ſanauit ægrotos. 1305 — 131
Pontifices Bononienſes.
77 *Honorius* II. 1124
81 *Lucius* II. 1144
161 *Alexander* V. *Bononienſem eſſe ſe moriens confeſſus eſt.* 1409
Pius V. *Bononia oriundus.*
Gregorius XIII.

R

B. R*ainerius Peruſinus auctor Hoſpitalis S. Mariæ Vitæ. anno.* 1260 — 124
Rainutius Farneſius Card. epiſcopus Bonon. 1565 — 236

Regiſtrum Communis probatum ab epiſcopo. 1257 119
Relliquiæ SS. Vitalis, & Agricolæ Florentiam allatæ. 382. 16
Aruernos. 477 28
Nolam. 405 20
translatæ in Confeſſionem S. Ioan. Baptiſtæ. 1015 58
inde in Confeſſionem baſilicæ S. Petri. 1165 86
Relliquiæ ſanctæ Conſtantinopoli allatæ à S. Petronio, & in æde S. Stephani poſitæ. 429 24
inuentæ. 1141 79
Relliquiæ SS. martyrum Theodori, & Marcelli poſitæ ſub cruce S. Martini, quæ dicitur crux Sanctorum. 1192 91
Relliquiæ S. Vrſulæ receptæ. 1554 235
Relliquiæ ſanctæ latæ in proceſſione contra Turcas. 1518 228
in terræmotibus. 1505 215

in

202 *in pluuijs.* 1474

S. Romualdus condidit eremum Camaldulenſem.
76 *anno.* 1125

S

Sacellum S. Mariæ Pacis in S. Petronio.
161 *anno.* 1405

in æde S. Iacobi factum
207 *à Ioanne Bẽtiuolo.* 1487

Sacrarium eccleſiæ factum à Bartholemæo Raimun-
157 *do epiſcopo.* 1399

SANCTI Bononienſes.

SS. Vitalis, & Agrico-
10 *la.* 301

10 *S. Proculus.* 301

Sancti Caius, Agæus, &
10 *Hermes.* 301

58 *S. Bononius.* 1026

83 *S. Guarinus.* 1159

S. Ludouicus Morbiolus.
200 *anno.* 1472

127 *S. Pariſius.* 1267

Epiſcopi ſancti. lege Epiſcopos.

Sclatta Ubaldinus epiſcopus Bononiæ. 1299 128

Schiſma Eccleſiæ magnum. 1378 152

Fr. Seruitæ poſiti in Burgo S. Petronij. 1261 125

in via maiori. 1345 140

monaſterio S. Anſani donati. 1300 128

S. Helenæ. 1301 129

S. Ioſeph.

Sepulchrum Domini in æde S. Stephani. 429 23

Sepulchrum SS. Zamæ, & Fauſtiniani. 316 12

Sepulchrum S. Dominici. lege Arca.

Sepulchrum SS. Vitalis, & Agricolæ. 453. 26
& 1015 58

Siccitate laboratũ. 1261 126

B. Simon Tuders miracula fecit in monaſterio S. Iacobi. 1333 136

Simplicius pont. caſtigauit Ioannem archiepiſcopum Rauennatem epiſcopos

Aemi-

Aemiliæ prementem.
29 anno. 477
178 Sol obſcuratus. 1433
Stephanus Agonettus
Narbonenſis epiſcopus
135 Bononiæ. 1332
Stiſontis eccleſia data Ca-
76 maldulenſibus. 1125

T

TEmplarij iudicati Bo-
131 noniæ. 1309
S. Tertullianus epiſcopus.
28 anno. 470
178 Terræmotus magni. 1433
196 197 1455. 1457. 1505.
212 & 1222
114 Teſtudo S. Petri terræmo-
104 tu cecidit. 1222
104 reparata. 1227
Teſtudo baſilicæ S. Petri
lapidea facta à Bartho-
lemæo Raimundo epiſco-
162 po. 1405
terræmotu cecidit. 1505
212 reſtituta. 1515
Thadæus Pepulus factus
dominus à populo Bo-
non. 1336 138
S. Theodorus epiſcopus Bo-
nonienſis. 530 31
S. Thomæ Cantuarienſis
altare in æde S. Saluato-
ris. 1199 93
Thomas Sergianenſis Ca-
nonicus epiſcopus fit.
anno. 1445 185
nuncius in Germaniam.
anno. 1446 187
Card. 1447 187
pontifex Nicolaus V. di-
ctus. 1447 188
Ticinenſis ſynodus. 851 41
Totilas rex interfecit S.
Proculum Interamna-
tem epiſcopum. 530 32
Translatio relliquiarum fa-
cta ſolemniter. 1015 58

V

VErberantes ſe inſti-
tuti. 1260 121
Vexillifer iuſtitiæ inſtitu-
tus. 1376 152

Victor epiſcopus Bonon.
36 *anno.* 675
73 *Victor ēps Bonon.* 1104
Victoria Bonon. ad S. Roſ
146 *ſillum.* 1361
183 *ad S. Georgium.* 1443
Virgines Bonon. à S. Am-
15 *broſio velatæ.* 372
SS. Vitalis, & Agrico-
1 *la martyrio affecti.* 301
27 *crucifixi.* 453

corpora à S. Ambroſio
inuenta. 392 16
ad eorum ſepulchrum mi
racula. 453 26
relliquiæ Nolam tranſ-
latæ. 401 20
Aruernos. 477 28
in Confeſſionem S. Io. Ba-
ptiſtæ. 1015 58
in baſilicam S. Petri.
anno. 1165 68

FINIS.

BONONIAE,

Curiæ Archiepiſcopalis, &
S. Inquiſitionis permiſſu.

Apud Alexandrum Benacium.

M D LXXXVI.

BIBLIOTECA NAZ.
LE
VITTORIO EMANUELE

LEGATORIA S. BENEDETTO
CITERNA